

การวิเคราะห์ความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยบางประการที่มีผลต่อการเรียนรู้
อย่างมีความสุขของนักศึกษาแพทย์ระดับชั้นคลินิก

โดย
นางสาวอลิษา แคล้วเครือ

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการจัดการภาครัฐและภาคเอกชน
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร
ปีการศึกษา 2558
ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

การวิเคราะห์ความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยบางประการที่มีผลต่อการเรียนรู้
อย่างมีความสุขของนักศึกษาแพทย์ระดับชั้นคลินิก

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการจัดการภาครัฐและภาคเอกชน
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร
ปีการศึกษา 2558
ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

AN ANALYSIS CAUSAL RELATIONSHIP BETWEEN SOME FACTORS AFFECTING LEARNING
HAPPINESS CLINICAL CLASS OF MEDICAL STUDENTS

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for the Degree
Master of Arts Program in Public and Private Management
Graduate School, Silpakorn University
Academic Year 2015
Copyright of Graduate School, Silpakorn University

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร อนุมัติให้วิทยานิพนธ์เรื่อง “การวิเคราะห์ความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยบางประการที่มีผลต่อการเรียนรู้อย่างมีความสุขของนักศึกษาแพทย์ระดับชั้นคลินิก” เสนอโดย นางสาวอลิษา แคล้วเครือ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการภาครัฐและภาคเอกชน

.....
(รองศาสตราจารย์ ดร.ปานใจ ธารทัศน์วงศ์)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

วันที่.....เดือน..... พ.ศ.....

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธีระวัฒน์ จันทิก

คณะกรรมการตรวจสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.ประสพชัย พลุนนท์)

...../...../.....

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธีระ กุลสวัสดิ์)

...../...../.....

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธีระวัฒน์ จันทิก)

...../...../.....

57601733: สาขาวิชาการจัดการภาครัฐและภาคเอกชน

คำสำคัญ: ความสัมพันธ์เชิงสาเหตุ/ การเรียนรู้ที่มีความสุข/ นักศึกษาแพทย์ระดับชั้นคลินิก

อลิษา แคล้วเครือ: การวิเคราะห์ความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยบางประการที่มีผลต่อการเรียนรู้ที่มีความสุขของนักศึกษาแพทย์ระดับชั้นคลินิก. อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ : ผศ.ดร.ธีระวัฒน์ จันทิก. 157 หน้า.

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีผลต่อการเรียนรู้ที่มีความสุขของนักศึกษาแพทย์ระดับชั้นคลินิก และตรวจสอบความสัมพันธ์ระหว่างโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยบางประการที่มีผลต่อการเรียนรู้ที่มีความสุขของนักศึกษาแพทย์ระดับชั้นคลินิกกับข้อมูลเชิงประจักษ์กลุ่มตัวอย่าง คือ นักศึกษาแพทย์ระดับชั้นคลินิก จำนวน 250 ตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีผลต่อการเรียนรู้ที่มีความสุขของนักศึกษาแพทย์ระดับชั้นคลินิก สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สำหรับสถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐานผู้วิจัยใช้ดัชนีชี้วัดความกลมกลืน 5 ดัชนีประกอบด้วย ค่าไค-สแควร์สัมพันธ์พร้อมองศาอิสระ ค่า GFI ค่า RMSEA ค่า AGFI และค่า CFI

ผลการวิจัย พบว่า จากภาพผลการศึกษปัจจัยบางประการที่มีผลต่อการเรียนรู้ที่มีความสุขของนักศึกษาแพทย์ระดับชั้นคลินิก พบว่า ปัจจัยด้านผู้สอนและวิธีการสอนประกอบด้วยสำรวจความต้องการ เตรียมการสอน กิจกรรมการเรียน และประเมินผล โดยมีค่าที่ปัจจัยด้านผู้สอนและวิธีการสอนส่งผลต่อการเรียนรู้ที่มีความสุขเท่ากับ 0.59 สำหรับผลการตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างโมเดลโครงสร้างองค์ประกอบต่อการเรียนรู้ที่มีความสุขของนักศึกษาแพทย์ระดับชั้นคลินิกกับข้อมูลเชิงประจักษ์ มีความสอดคล้องกัน โดยพิจารณาจากค่า KMO เท่ากับ 0.925 Bartlett's Test of Sphericity มีค่าเท่ากับ 13,871.478 ค่า Sig. เท่ากับ 0.000 แสดงว่าตัวแปรมีความสัมพันธ์กัน และการทดสอบความอิสระของตัวแปร มีค่า Tolerance ไม่เข้าใกล้ศูนย์ทุกตัว และค่า VIF (Variance Inflation Factor) มีค่าน้อยกว่า 10 ทุกตัว สรุปได้ว่าตัวแปรทุกตัวไม่มีระดับความสัมพันธ์ซึ่งกันและกันและอิสระต่อกันจึงทำให้ไม่เกิดปรากฏการณ์ Multicollinearity ค่าไค-สแควร์ (Chi-Square) มีค่าเท่ากับ 141.86 ที่องศาอิสระ (Degree of Freedom) เท่ากับ 119 ระดับความมีนัยสำคัญ (P-Value) เท่ากับ 0.08 ค่าดัชนีรากกำลังสองเฉลี่ยของความคลาดเคลื่อนจากการประมาณค่า (Root Mean Square Error of Approximation, (RMSEA) เท่ากับ 0.028 ค่าไค-สแควร์ (Chi-Square) ต่อองศาอิสระ (Chi-Square df) มีค่าเท่ากับ 1.19

สาขาวิชาการจัดการภาครัฐและภาคเอกชน

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

ลายมือชื่อนักศึกษา.....

ปีการศึกษา 2558

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

57601733: MAJOR: PUBLIC AND PRIVATE MANAGEMENT

KEY WORDS: CAUSAL FACTORS/ LEARNING HAPPINESS/ CLINICAL CLASS
OF MEDICAL STUDENTS

ALISA KLAWKREUA: AN ANALYSIS CAUSAL RELATIONSHIP BETWEEN SOME
FACTORS AFFECTING LEARNING HAPPINESS CLINICAL CLASS OF MEDICAL STUDENTS.
THESIS ADVISOR : ASST.PROF. THIRAWAT CHANTUK, Ph.D. 157 pp.

This research aimed to study causal Factors that affected to Learning Happiness of clinical class of medical students and examine concordance between Structures Model of clinical class of medical students and empirical data. Samples of this research were 250 persons of clinical class of medical students. The tools used in this research were the questionnaire about Causal Factors that affected to Learning Happiness clinical class of medical students. The statistics were frequency, Percentage, mean and standard deviation. For the statistic used in hypothesis testing was 5 Indicators harmony index. Include Chi - square, RMSEA values AGFI the GFI and the CFI

The study causal Factors that affected to Learning Happiness clinical class of medical students showed that the factors of Teachers and the teaching method include Demand survey, Teaching Plan, Learning Activities and Evaluation. Factors of Teaching materials that affect to Learning Happiness = 0.59. For examine concordance between structures Model of clinical class of medical students and empirical data had the concordance, considering by KMO = 0.925. Bartlett's Test of Sphericity = 13,871.478 Sig. = 0.000 that is variable relationship. Testing of the independent variables Tolerance is not zero, and VIF is less than 10 each. In conclusion All independent variables not have a reciprocal relationship. And independent of each other so it does not cause the phenomenon Multicollinearity. Chi - square = 141.86, Degree of Freedom = 119, P-Value = 0.08, RMSEA = 0.028 and Chi-Square df = 1.19.

Program of Public and Private Management

Graduate School, Silpakorn University

Student's signature

Academic Year 2015

Thesis Advisor's signature

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์นี้เป็น “การวิเคราะห์ความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยบางประการที่มีผลต่อการเรียนรู้อย่างมีความสุขของนักศึกษาแพทย์ระดับชั้นคลินิก” โดยวิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยดีจากความช่วยเหลือจากบุคคลหลายๆท่านจึงขอขอบพระคุณอาจารย์ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธีระวัฒน์ จันทิก อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ รองศาสตราจารย์ ดร.ประสพชัย พสุนนท์ กรรมการสอบวิทยานิพนธ์และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธีระ กุลสวัสดิ์ กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ผู้ทรงคุณวุฒิภายนอกที่มีความกรุณาสละเวลาติดตามให้ความช่วยเหลือชี้แนะให้พร้อมทั้งแก้ไขข้อบกพร่องตลอดระยะเวลาการทำงานวิจัยทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จสมบูรณ์ด้วยดี

ขอขอบพระคุณนักศึกษาแพทย์ระดับชั้นคลินิกทุกท่าน ที่ให้ความร่วมมือในการให้ข้อมูล จนทำให้ผู้วิจัยสามารถสร้างงานวิจัยชิ้นนี้ได้สำเร็จ

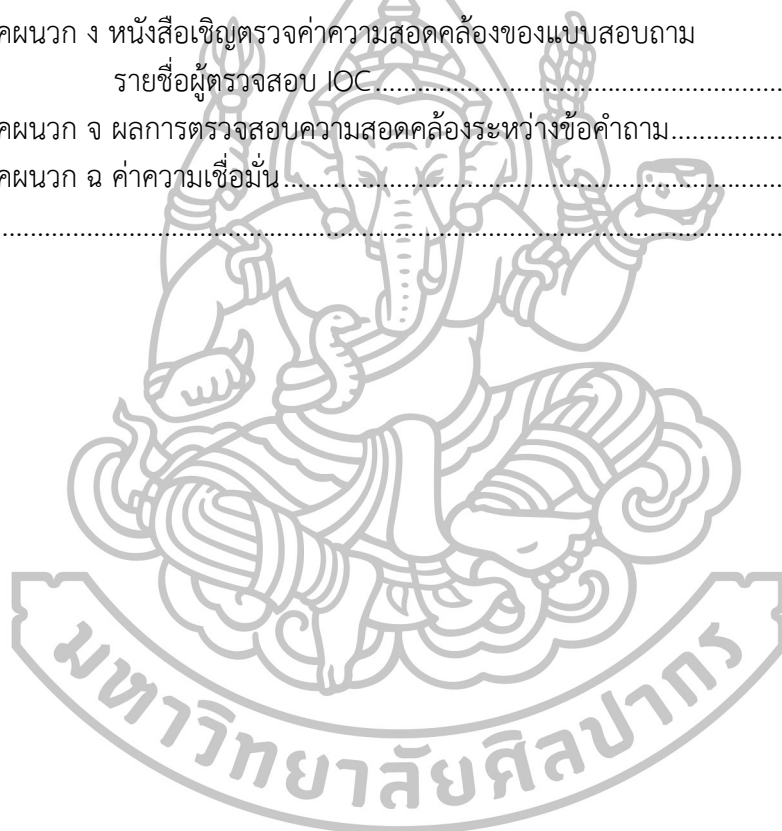
ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่างานวิจัยฉบับนี้จะสามารถเป็นประโยชน์แก่ผู้ที่สนใจและหากมีข้อผิดพลาดประการใด ผู้วิจัยยินดีน้อมรับและขออภัยมา ณ ที่นี้

สารบัญ

		หน้า
	บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
	บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
	กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
	สารบัญตาราง.....	ฉ
	สารบัญภาพ.....	ฉ
	บทที่	
1	บทนำ.....	1
	ที่มาและความสำคัญ.....	1
	วัตถุประสงค์.....	5
	สมมติฐานการวิจัย.....	5
	ขอบเขตการวิจัย.....	5
	กรอบแนวคิดของการวิจัย.....	7
	ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	8
	นิยามศัพท์เฉพาะ.....	8
2	วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง.....	10
	แนวคิดเกี่ยวกับฐานะเศรษฐกิจและสังคมครอบครัว.....	10
	แนวคิดเกี่ยวกับผู้สอนและวิธีการสอน.....	14
	แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับอ้อมโนทัศน์.....	25
	แนวคิดเกี่ยวกับบรรยากาศการเรียนการสอน.....	31
	แนวคิดเกี่ยวกับวัสดุ อุปกรณ์ สื่อการสอน.....	34
	แนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้อย่างมีความสุข.....	37
	งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	40
3	วิธีดำเนินการศึกษา.....	58
	การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	60
	การสุ่มกลุ่มตัวอย่าง.....	61
	การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	61
	การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล.....	65
4	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	72
	ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	72
	ตอนที่ 2 ผลการตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างโมเดลความสัมพันธ์ เชิงสาเหตุของปัจจัยบางประการที่มีผลต่อการเรียนรู้อย่างมี ความสุขของนักศึกษาแพทย์ระดับชั้นคลินิกสอดคล้องกับข้อมูลเชิง ประจักษ์.....	89

บทที่	หน้า
5	สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ 103
	สรุปผลการวิจัย 103
	อภิปรายผลการวิจัย 105
	ข้อเสนอแนะในการวิจัย..... 107
รายการอ้างอิง	109
ภาคผนวก.....	116
ภาคผนวก ก แบบสอบถาม	117
ภาคผนวก ข การวิเคราะห์อิทธิพลทางตรง.....	126
ภาคผนวก ค แบบตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างข้อความถาม.....	129
ภาคผนวก ง หนังสือเชิญตรวจค่าความสอดคล้องของแบบสอบถาม	
รายชื่อผู้ตรวจสอบ IOC.....	135
ภาคผนวก จ ผลการตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างข้อความถาม.....	140
ภาคผนวก ฉ ค่าความเชื่อมั่น.....	146
ประวัติผู้วิจัย	157

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	สรุปปัญหาด้านฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมของครอบครัวของเด็ก	12
2	อธิบายคุณลักษณะของครูที่ส่งผลต่อการเรียนรู้อย่างมีความสุข.....	14
3	อธิบายการวางแผนการเรียนการสอนควรมีลักษณะที่หลากหลายและมีสิ่งที่ควรคำนึง ด้าน	18
4	ความหมายของรูปแบบการเรียนการสอนที่เน้นนักเรียนเป็นศูนย์กลางของกิจกรรม	22
5	องค์ประกอบที่ครูจะต้องคำนึงถึงในการสร้างบรรยากาศในชั้นเรียน 6 ประเภท	29
6	ปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนการสอนสิ่งแวดล้อมศึกษาในสถานศึกษา ขั้นพื้นฐาน 3 ด้าน.....	36
7	สรุปแนวทางการศึกษาและใช้ประโยชน์จากวรรณกรรมงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	51
8	ตารางค่าน้ำหนักคะแนนระดับความคิดเห็น	64
9	กำหนดเกณฑ์การแปลความหมายผลคะแนนค่าเฉลี่ยจากแบบสอบถาม.....	64
10	ค่าสถิติที่ใช้ในการตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างโมเดลสมการโครงสร้างตาม สมมติฐานกับข้อมูลเชิงประจักษ์	70
11	จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามเพศ	72
12	จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามระดับชั้นปีการศึกษา	73
13	จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามผลการเรียนในภาคการศึกษา ที่ผ่านมาอยู่ระหว่าง	73
14	จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามภาควิชาที่กำลังปฏิบัติงานอยู่.....	73
15	จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามอาชีพของผู้ปกครอง	74
16	จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามลักษณะการอยู่อาศัยของ นักศึกษาในปัจจุบัน	74
17	จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามความถี่ในการเข้าเรียน/ สัปดาห์....	75
18	จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามความถี่ในการทำกิจกรรม/ ร่วมอภิปราย.....	75
19	แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกความกระตือรือร้นในการเรียน.....	75
20	จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามความถี่ในการใช้ Social Network แต่ละวัน.....	76
21	จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามความรู้ที่ได้เรียนมาประยุกต์ใช้ กับการปฏิบัติงานอย่างน้อยเพียงใด.....	76
22	จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามความสุขในการเรียน	76
23	ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) และระดับความคิดเห็นต่อปัจจัย ด้านฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมครอบครัว ด้านรายได้ของครอบครัว.....	77
24	ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) และระดับความคิดเห็นต่อปัจจัย ด้านฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมครอบครัว ด้านการอบรมเลี้ยงดู.....	78

ตารางที่		หน้า
25	ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) และระดับความคิดเห็นต่อปัจจัยด้าน ผู้สอนและวิธีการสอน ด้านการสำรวจความต้องการ.....	78
26	ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) และระดับความคิดเห็นต่อปัจจัยด้าน ผู้สอนและวิธีการสอน ด้านเตรียมการสอน.....	79
27	ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) และระดับความคิดเห็นต่อปัจจัยด้าน ผู้สอนและวิธีการสอน ด้านกิจกรรมการเรียนรู้.....	79
28	ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) และระดับความคิดเห็นต่อปัจจัยด้าน ผู้สอนและวิธีการสอน ด้านประเมินผล.....	80
29	ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) และระดับความคิดเห็นต่อปัจจัยด้าน อัตมโนทัศน์ ทางด้านสังคม.....	80
30	ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) และระดับความคิดเห็นต่อปัจจัยด้าน อัตมโนทัศน์ ทางด้านความสามารถ.....	81
31	ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) และระดับความคิดเห็นต่อปัจจัยด้าน อัตมโนทัศน์ ทางด้านความรู้สึกลึก.....	81
32	ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) และระดับความคิดเห็นต่อปัจจัยด้าน อัตมโนทัศน์ ทางด้านวิชาการ.....	82
33	ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) และระดับความคิดเห็นต่อปัจจัยด้าน อัตมโนทัศน์ ทางด้านครอบครัว.....	82
34	ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) และระดับความคิดเห็นต่อปัจจัยด้าน อัตมโนทัศน์ ทางด้านร่างกาย.....	83
35	ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) และระดับความคิดเห็นต่อปัจจัยด้าน บรรยากาศการเรียนการสอน ด้านบรรยากาศในห้องเรียน.....	83
36	ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) และระดับความคิดเห็นต่อปัจจัยด้าน บรรยากาศการเรียนการสอน ด้านบรรยากาศในโรงเรียน.....	84
37	ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) และระดับความคิดเห็นต่อปัจจัยด้าน บรรยากาศการเรียนการสอน ด้านความพร้อมของผู้เรียน.....	84
38	ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) และระดับความคิดเห็นต่อปัจจัยด้าน บรรยากาศการเรียนการสอน ด้านความพร้อมของผู้สอน.....	85
39	ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) และระดับความคิดเห็นต่อปัจจัยด้าน วัสดุ อุปกรณ์ สื่อการสอน ด้านวัสดุ.....	85
40	ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) และระดับความคิดเห็นต่อปัจจัยด้าน วัสดุ อุปกรณ์ สื่อการสอน ด้านอุปกรณ์.....	86
41	ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) และระดับความคิดเห็นต่อปัจจัยด้าน วัสดุ อุปกรณ์ สื่อการสอน ด้านเทคนิคการสอน.....	86
42	ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) และระดับความคิดเห็นต่อการเรียนรู้ อย่างมีความสุข ด้านความรักความศรัทธา.....	87

ตารางที่		หน้า
43	ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) และระดับความคิดเห็นต่อการเรียนรู้ อย่างมีความสุข ด้านเห็นคุณค่าการเรียนรู้.....	87
44	ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) และระดับความคิดเห็นต่อการเรียนรู้ อย่างมีความสุข ด้านมุ่งมั่นและมั่นคง.....	88
45	การทดสอบ Multicollinearity	89
46	ความเหมาะสมของข้อมูลและทดสอบสมมติฐาน (KMO and Bartlett's Test)	90
47	การวิเคราะห์องค์ประกอบ (Factor Analysis) ปัจจัยด้านฐานะทางเศรษฐกิจและ สังคมครอบครัว	90
48	การวิเคราะห์องค์ประกอบ (Factor Analysis) ปัจจัยด้านผู้สอนและวิธีการสอน	91
49	การวิเคราะห์องค์ประกอบ (Factor Analysis) ปัจจัยด้านอัตมโนทัศน์	92
50	การวิเคราะห์องค์ประกอบ (Factor Analysis) ปัจจัยด้านบรรยากาศการเรียนการสอน.....	93
51	การวิเคราะห์องค์ประกอบ (Factor Analysis) ปัจจัยด้านวัสดุ อุปกรณ์ สื่อการสอน	94
52	การวิเคราะห์องค์ประกอบ (Factor Analysis) การเรียนรู้อย่างมีความสุข	95
53	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีผลต่อการเรียนรู้อย่างมีความสุขของ นักศึกษาแพทย์ระดับชั้นคลินิก	96
54	ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Diviation).....	97
55	ค่าดัชนีความกลมกลืนของโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยบางประการที่มีผล ต่อการเรียนรู้อย่างมีความสุขของนักศึกษาแพทย์ระดับชั้นคลินิกสอดคล้องกับ ข้อมูลเชิงประจักษ์ก่อนปรับโมเดลการวิจัย	98
56	ค่าดัชนีความกลมกลืนของโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยบางประการที่มีผล ต่อการเรียนรู้อย่างมีความสุขของนักศึกษาแพทย์ระดับชั้นคลินิกสอดคล้องกับ ข้อมูลเชิงประจักษ์หลังปรับโมเดลการวิจัย.....	100
57	อิทธิพลทางตรง (DE) อิทธิพลทางอ้อม (IE) อิทธิพลรวม (TE) ของตัวแปรเชิงสาเหตุที่ ส่งผลต่อการเรียนรู้อย่างมีความสุขของนักศึกษาแพทย์ระดับชั้นคลินิก	102

สารบัญภาพ

ภาพที่		หน้า
1	กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	7
2	ปัจจัยด้านฐานะเศรษฐกิจและสังคมครอบครัว	11
3	กระบวนการเรียนการสอนทำให้ผู้เรียนเกิดความสุขในการเรียน.....	16
4	กระบวนการเรียนรู้และวิธีการสอนที่เน้นผู้เรียนสำคัญที่สุด	21
5	โครงสร้างอัตมโนทัศน์หลายมิติของ Bracken	26
6	บรรยากาศการเรียนการสอนที่ส่งผลต่อการเรียนอย่างมีความสุขของผู้เรียน	32
7	ทฤษฎีการเรียนรู้ที่มีความสุข 3 ทฤษฎี.....	37
8	แนวคิดการดำเนินการวิจัย	59
9	ตัวอย่างแบบสอบถามตอนที่ 1.....	62
10	ตัวอย่างแบบสอบถามตอนที่ 2.....	62
11	ตัวอย่างแบบสอบถามตอนที่ 3.....	63
12	ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ.....	66
13	ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย.....	71
14	ผลการตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของ ปัจจัยบางประการที่มีผลต่อการเรียนรู้ที่มีความสุขของนักศึกษาแพทย์ ระดับชั้นคลินิกสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ก่อนปรับโมเดลการวิจัย.....	99
15	ผลการตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของ ปัจจัยบางประการที่มีผลต่อการเรียนรู้ที่มีความสุขของนักศึกษาแพทย์ ระดับชั้นคลินิกสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์หลังปรับโมเดลการวิจัย.....	101

บทที่ 1

บทนำ

ที่มาและความสำคัญ

จากอดีตจนถึงปัจจุบันการศึกษาเป็นกระบวนการเรียนรู้ที่สำคัญในการพัฒนาคนให้มีคุณภาพชีวิตที่ดี มีความสามารถที่จะปรับตัวได้อย่างรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงทั้งทางเศรษฐกิจและสังคมอย่างรวดเร็ว ความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยีและการสื่อสาร ทำให้ผู้เรียนจำเป็นต้องมีทักษะการเรียนรู้ที่เพิ่มขึ้นหลายประการ เช่นทักษะในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง ทักษะในการใช้เทคโนโลยีและการสื่อสารต่างๆ รวมทั้งทักษะในการปรับตัวและแก้ไขปัญหา เพื่อสร้างความสมดุลและความกลมกลืนของการพัฒนาในด้านต่างๆ อีกทั้งยังมีการพัฒนาการจัดการศึกษาเพื่อให้สามารถตอบสนองความต้องการของผู้เรียนและพัฒนาผู้เรียนให้เป็นพลเมืองที่ดีของสังคม โดยได้ดำเนินตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 (จิตติยา อัลอิตรีสี, 2552) ได้กำหนดแนวทางปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้โดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง มุ่งเน้นผู้เรียนสำคัญที่สุด ให้ผู้เรียนได้พัฒนาเต็มตามศักยภาพ สามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง รู้จักแสวงหาความรู้ได้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิตจัดการกระบวนการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียน ปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม ให้เป็นคนที่สมบูรณ์ คือเป็นคนดี คนเก่งและมีความสุขอย่างแท้จริง ซึ่งสอดคล้องกับเจตนารมณ์ของแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2545-2559 ที่มีจุดมุ่งหมายต้องการพัฒนาชีวิตให้เป็น “มนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ คุณธรรม จริยธรรม และวัฒนธรรมในการดำรงชีวิตสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข” (กระทรวงศึกษาธิการ, กรมวิชาการ, 2544)

ปัจจุบันกระบวนการจัดการเรียนการสอนของนักศึกษาแพทย์นั้นได้มีการปรับเปลี่ยนเพื่อให้สามารถแข่งขันได้ในระดับสากลได้ โดยดำเนินการด้านรูปแบบการเรียนการสอนให้มีความสอดคล้องกับยุทธศาสตร์หลักประจำปีการศึกษา 2558 – 2562 อันได้แก่ บริษญา ความสำเร็จที่แท้จริงอยู่ที่การนำความรู้ไปประยุกต์ใช้เพื่อประโยชน์สุขแก่มวลมนุษยชาติ ปณิธาน ผลิตให้บริการทางการแพทย์และสาธารณสุข และค้นคว้าวิจัยเพื่อสร้างและพัฒนาองค์ความรู้และวิทยาการอย่างต่อเนื่องโดยยึดประโยชน์สุขของประชาชนทุกระดับเป็นจุดหมายสูงสุด วิสัยทัศน์ เป็นสถาบันทางการแพทย์ของแผ่นดินมุ่งสู่ความเป็นเลิศระดับสากล พันธกิจหลักสถาบันทางการแพทย์ของแผ่นดิน มุ่งสู่ความเป็นเลิศระดับสากล สืบสานพระราชปณิธาน พร้อมทั้งได้รับการยอมรับและความเชื่อมั่นจากสังคม ทั้งนี้การจัดการศึกษาของนักศึกษาแพทย์นั้นดำเนินการโดยยึดหลักตามพันธกิจ 3 ด้าน ดังนี้ 1) ความเป็นเลิศด้านการจัดการเรียนการสอน รวมทั้งการเพาะบ่มคุณลักษณะของนักศึกษาแพทย์ให้มี S-K-I-L-L-S อันได้แก่ จิตวิญญาณของการเป็นแพทย์ (Soul) ความรู้ของวิชาชีพแพทย์ (Knowledge) ทักษะการใช้ข้อมูล สื่อเทคโนโลยี (Information) การเรียนรู้และการสร้างสรรค์สิ่งใหม่ (Learning) ความเป็นผู้นำ (Leader) และทักษะทางวิชาชีพ (Skills) ในผู้เรียน พัฒนาระบบการประเมิน จัดระบบการพัฒนาทักษะของนักศึกษาและยกระดับบุคลากรทางการแพทย์ทุกระดับ แพทย์ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะทางสามารถแข่งขันได้ในระดับสากล 2) สร้างเครือข่ายวิจัย ผลิตผลงานวิจัยและศูนย์การฝึกอบรมระดับนานาชาติ 3) ระบบบริการสุขภาพที่มีคุณค่าและได้มาตรฐานสากล สอดคล้องกับความต้องการของประเทศและนำมาซึ่ง

ศรัทธาและความนิยมสูงสุดจากประชาชนรวมทั้งผู้นำสังคมไทยในด้านสุขภาพอนามัยและคุณภาพชีวิตที่ดี (แผนยุทธศาสตร์คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล, 2558-2562)

แนวโน้มนักศึกษาแพทย์ในปัจจุบันของโรงเรียนแพทย์ในประเทศไทยส่วนใหญ่ในด้านการจัดการเรียนการสอนนั้นยังไม่เอื้ออำนวยต่อการพัฒนาผู้เรียนให้มีลักษณะ “มองกว้าง คิดไกล ใฝ่รู้” เท่าที่ควร อันเนื่องจากการศึกษาในชั้นเรียนได้ล้อมกรอบตัวเองออกจากชุมชนและสังคม วิธีการจัดการเรียนการสอนมุ่งเน้นถ่ายทอดเนื้อหามากกว่าการเรียนรู้ตามสภาพความเป็นจริง และไม่เน้นกระบวนการให้ผู้เรียนได้มีการพัฒนาการทางด้านการคิด วิเคราะห์ การแสดงความคิดเห็น และการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง (สุมน อมรวิวัฒน์, 2540) ดังนั้นการจัดการเรียนการสอนส่วนใหญ่จึงออกมาในรูปแบบการเรียนแบบท่องจำ สิ่งที่ตามมาคือ ผู้เรียนต้องเรียนอย่างเคร่งเครียดและเหน็ดเหนื่อย หากความสนใจของผู้เรียนไม่ตรงกับสิ่งที่ครูสอนผู้เรียนจะยิ่งเกิดความเบื่อหน่ายในการเรียนมากยิ่งขึ้น ทำให้เด็กเรียนรู้โดยไม่มีความสุข การที่ผู้เรียนไม่มีความสุขในการเรียน จะส่งผลเสียตามมาอย่างมากมาย เช่น ความรู้สึกอ่อนโยนเอื้ออาทรหายไป ความเห็นอกเห็นใจต่อกันเสื่อมไป ความอดทนลดน้อยลง ความขยันหมั่นเพียรและตั้งใจถอยลงไป ความกระตือรือร้นที่อยากเรียนรู้จางหายไป ความรักที่จะเรียนลดลงไป ความรักในความเป็นมนุษย์ของตนเองสูญเสียไปและความรักเพื่อนมนุษย์และสภาพแวดล้อมหมดไป (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2540)

บทบาทและความสำคัญของการเรียนในโรงเรียนแพทย์ได้ดำเนินการตามนโยบายเฉพาะของการศึกษาประกอบด้วย 3 ด้าน คือ ด้านวัตถุประสงค์และหลักสูตรโดยเสริมสร้างด้านการศึกษาในศตวรรษที่ 21 ในการเตรียมนักเรียนแพทย์ให้พร้อมกับชีวิตในศตวรรษที่ 21 เป็นเรื่องสำคัญของกระแสการปรับเปลี่ยนทางสังคมที่เกิดขึ้นในศตวรรษที่ 21 มีความรู้ ความสามารถ และทักษะจำเป็น ซึ่งเป็นผลจากการปฏิรูปเปลี่ยนแปลงรูปแบบการจัดการเรียนการสอนให้มีลักษณะเป็น Integration-Based และ System-Based Curriculum ให้มากขึ้นตลอดจนการเตรียมความพร้อมด้านต่างๆ ด้านการจัดการกระบวนการเรียนการสอนโดยการสอนแบบกลุ่มย่อย (Small group teaching/Learning) ให้มากขึ้น เน้นการเรียนรู้ด้วยตนเอง (Self-Direct Learning) การใช้กระบวนการกลุ่มเพื่อรวมการวิเคราะห์ (Group Analysis/ Learning) รวมกันแก้ไขปัญหา (Group Problem-Solving) และการเรียนรู้ร่วมกันเป็นทีม (Team-Based Learning) ตลอดจนการเรียนรู้จากการปฏิบัติ (Learning by Doing/Activities) โดยมีผู้สอนคอยเป็นผู้ให้คำแนะนำ/ดูแล โดยเฉพาะอย่างยิ่งการใช้กิจกรรมนอกหลักสูตรในการพัฒนา 21st Century Skills และคุณธรรมอีกทั้งยังสร้างเครือข่ายกับโรงพยาบาลสมทบเพื่อให้ นักศึกษาแพทย์ได้เรียนรู้กับผู้ป่วยจริงให้มากที่สุด และด้านการประเมินผลเน้นไปที่การประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาให้มากขึ้น โดยนำ Desired Student Outcome และ Competency มาเป็นแนวทางในการประเมิน

พระราชดำรัสสมเด็จพระมหิตลาธิเบศร อดุลยเดชวิกรมพระบรมราชชนก "พระบิดาแห่งการแพทย์แผนปัจจุบันของไทย" ได้ทรงถือหลัก 3 ประการคือ ให้การศึกษา รักษาผู้ป่วย และค้นคว้าวิจัย (พระราชกรณียกิจพระบิดาในโรงเรียนแพทย์, 2557) ได้ซึ่งในปัจจุบันแพทย์ทั่วไปก็ยังยึดถือเป็นหัวใจในการพัฒนาตนเอง ทรงปลูกฝังอุดมคติของการเป็นแพทย์ดังพระราชดำรัสที่พระราชทานไว้ว่า "ฉันไม่ได้ต้องการให้เธอเป็นเพียงหมออย่างเดียวเท่านั้น แต่ฉันต้องการให้เธอเป็นคนด้วย" (I DON'T WANT YOU TO BE ONLY A DOCTOR, BUT I ALSO WANT YOU TO BE A

MAN) “ขอให้ถือประโยชน์ส่วนตน เป็นที่สอง ประโยชน์ของเพื่อนมนุษย์เป็นกิจที่หนึ่ง ลาภ ทรัพย์ และเกียรติยศ จะตกแก่ท่านเอง ถ้าท่านทรงธรรมแห่งอาชีพอไว้ให้บริสุทธิ์” (ประวัติพระปณิธานสมเด็จพระมหิตลาธิเบศร อดุลยเดชวิกรม พระบรมราชชนก, 2557) อย่างไรก็ตามความสำเร็จของการศึกษาที่แท้จริงไม่ได้ขึ้นอยู่กับการมีความรู้มากแต่ขึ้นอยู่กับการนำเอาความรู้นั้นมาประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์แก่สังคมได้มากเพียงไร อุดมการณ์ที่พระองค์ทรงยึดถือปฏิบัติและทรงประสงค์ให้แพทย์ทุกคนดำรงธรรมตามพระราชปณิธานแห่งการทรงมั่นในอุดมการณ์ที่เชิดชูชีวิต ศักดิ์และฐานะของคำว่าแพทย์แห่งวิชาชีพสืบไป

ดังนั้นจากเหตุผลต่างๆ ที่กล่าวมาทำให้ผู้วิจัยเล็งเห็นถึงปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นกับนักศึกษาแพทย์ ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยบางประการที่ส่งผลต่อการเรียนรู้อย่างมีความสุขของนักศึกษาแพทย์ระดับชั้นคลินิกอันเนื่องจากได้ทราบถึงปัญหาจากสถิติ 3 ปี ย้อนหลังของหน่วยบริการให้คำปรึกษา พบว่าจำนวนนักศึกษาแพทย์ที่เข้ารับบริการในหน่วยพัฒนาศักยภาพและให้คำปรึกษา มีจำนวนเพิ่มมากขึ้นอย่างเห็นได้ชัดจนจนน่าวิตก โดยนักศึกษาแพทย์ที่เข้ามาขอรับบริการปรึกษาปัญหาเกี่ยวกับการปรับตัวทางด้านการเรียนมากกว่าด้านอื่นๆ ซึ่งลักษณะปัญหาที่มาปรึกษานั้น ได้แก่ ได้คะแนนสอบต่ำจนน่าวิตก มีพฤติกรรมย่ำคิดย่ำทำ เรียนอย่างเป็นทุกข์ ปฏิบัติงานไม่เป็นที่น่าพอใจ ไม่ส่งรายงาน ขาดเรียน ต้องสอบแก้ตัวหรือเรียนซ้ำชั้น (งานบริการการศึกษา, 2557) จะเห็นได้ว่าการจัดการเรียนรู้ที่ทำให้นักศึกษาแพทย์ได้เรียนอย่างมีความสุขนั้นมีความสำคัญ เพราะเมื่อมีความสุขในการเรียนจะทำให้เกิดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดีขึ้นตามลำดับ และหากส่งเสริมให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้อย่างมีความสุขเกิดแรงจูงใจ เกิดความรู้สึกที่ดีต่อตนเอง ครอบครัว โรงเรียน ผู้สอน และเพื่อน อันเป็นองค์ประกอบสำคัญที่จะเป็นการส่งเสริมให้นักเรียนได้เห็นคุณค่า และพัฒนาศักยภาพตามที่ตนเองถนัดและสนใจซึ่งจะนำไปสู่การปรับตัวต่อสังคมอย่างมีความสุขต่อไปในอนาคต (ฉลอง สวัสดิ์และคณะ, 2554)

ความสุขของนักศึกษาแพทย์เป็นตัวบ่งชี้หนึ่งถึงความพร้อมในการปฏิบัติงานและการมีจิตบริการ (service mind) นักศึกษาแพทย์จึงจำเป็นต้องได้รับการพัฒนาให้เป็นบัณฑิตที่พึงประสงค์ ที่นอกจากจะเป็นคนเก่งแล้วจะต้องเป็นคนดีและมีความสุขด้วย (อมรรัตน์ ศรีคำสุข โชโตะ, 2554) การส่งเสริมให้นักศึกษาแพทย์เกิดความสุขจึงเป็นสิ่งสำคัญเพราะจะส่งผลให้เกิดพลังในการเรียนและส่งเสริมให้ทำกิจกรรมที่สร้างสรรค์ในชีวิต ผู้วิจัยพบว่านักศึกษาแพทย์ส่วนใหญ่มักมุ่งการเรียนรู้ทั้งภาคทฤษฎีและปฏิบัติโดยเฉพาะในภาคปฏิบัติซึ่งต้องปฏิบัติจริงกับผู้ป่วยจึงมุ่งให้บริการผู้ป่วยและครอบครัว อย่างจริงจังแต่มักจะละเลยการดูแลตนเองจึงพบว่ามึนักศึกษาจำนวนหนึ่งมีปัญหาสุขภาพ ทั้งด้านร่างกายและด้าน จิตใจ เช่น มีภาวะวิตกกังวลและภาวะเครียดซึ่งส่งผลต่อความสุขของนักศึกษาแพทย์และอาจมีผลถึงการประสบความสำเร็จในการศึกษาต่อไป (ศันสนีย์ ฉัตรคุปต์และคณะ, 2544)

ปัจจัยที่ทำให้นักศึกษาแพทย์มีความสุขในการเรียนนั้นมีอยู่หลายหลายปัจจัยซึ่งความสุขเป็นสิ่งที่ทุกคนแสวงหาและเพียรพยายามที่จะให้ตนเองและคนใกล้ชิดมีความสุข โดยเฉพาะอย่างยิ่งคนในครอบครัวย่อมต้องการให้ลูกทุกคนมีความสุข ครูผู้สอนต่างก็อยากให้ลูกศิษย์ของตนรุ่งเรือง แจ่มใส และมีความสุขเช่นกัน การเรียนรู้อย่างมีความสุขจะเกิดขึ้นได้ ก็ต่อเมื่อผู้เรียนได้รับการยอมรับว่าเป็นมนุษย์คนหนึ่งที่มีหัวใจ มีความคิด มีความรู้สึก รัก โกรธ เสียใจ หรือดีใจ มีความสนใจสิ่งต่างๆ มีความสามารถเฉพาะตัว มีจุดเด่น จุดด้อยที่แตกต่างจากคนอื่นสามารถพัฒนาตนเองไปสู่ศักยภาพทาง

ความคิดและสติปัญญา มีความหวังในชีวิต มีความรักและภูมิใจในตนเอง รู้จักปรับตัวได้ทุกสถานการณ์ รู้จักตนเอง เห็นคุณค่าของชีวิตและความเป็นมนุษย์ของตนเอง ได้เลือกเรียนตามความถนัดความสนใจ เพื่อจะได้ค้นหาความสามารถของตนเองซึ่งซ่อนเร้นอยู่และรอการพัฒนา มีกำลังใจที่จะต่อเติมฝันของตนเองให้สมบูรณ์ (วิเศษ ชินวงศ์, 2544) สิ่งเหล่านี้จะเกิดขึ้นได้ต้องอาศัยปัจจัยบางประการที่สำคัญ ไม่ว่าจะเป็น ครอบครัว ครูผู้สอน ผู้เรียน การจัดการเรียนการสอน บรรยากาศในการเรียนและเพื่อน ในกลุ่ม โดยครอบครัวต้องยอมรับในความแตกต่างของเด็กแต่ละคน เข้าใจในศักยภาพของเด็กและส่งเสริมความสามารถของเด็ก ครูผู้สอน ต้องให้ความเมตตาและอ่อนโยนต่อผู้เรียนทุกคน โดยทั่วถึง เข้าใจในเอกลักษณ์ของผู้เรียนแต่ละคน การเรียนการสอนสนุกแปลกใหม่ จูงใจให้ติดตามหรือเข้าใจให้เด็กอยากค้นหาความรู้เพิ่มเติมด้วยตนเองในสิ่งที่สนใจ ทำให้ผู้เรียนรู้จักคิดและพัฒนาความคิดจากความรู้ที่ได้รับขยายลงสู่ความรู้ใหม่ เกิดความอยากรู้อยากเห็น อยากทดลองทำและสิ่งที่เรียนรู้อาจสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน สามารถประยุกต์ใช้ในสภาพความเป็นจริง สภาพแวดล้อมในโรงเรียนต้องเอื้อประโยชน์ต่อการเรียนการสอน เพื่อให้ผู้เรียนเรียนอย่างมีความสุข (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2540)

ทั้งนี้การเรียนรู้มีความสุข เปรียบเสมือนสารเคมีในสมองกับความสุขและการเรียนรู้ พบว่าสารเคมีที่ก่อให้เกิดความสุขคือ เวกโรตินิน โดปามีน และเอนโดर्फิน ระดับของสารเคมีเหล่านี้สามารถที่จะเปลี่ยนแปลงได้โดยอิทธิพลของสิ่งแวดล้อม สารเคมีเหล่านี้มีบทบาทสำคัญที่เกี่ยวข้องกับความสุข ความเศร้าในชีวิต สติปัญญา ความจำและการเรียนรู้ (คันศนีย ฉัตรคุปต์ และคณะ, 2544) ดังนั้นการจัดการเรียนรู้ที่ทำให้เด็กมีความสุขจะเพิ่มประสิทธิภาพในการเรียนรู้ให้มากขึ้น การจัดการเรียนรู้ที่ทำให้ผู้เรียนมีความสุขจะต้องคำนึงถึงสิ่งสำคัญ คือ 1) สุขภาพร่างกายและความปลอดภัยจากยาเสพติด ถ้าหากว่าเด็กมีสุขภาพร่างกายที่แข็งแรงปราศจากโรคภัยไข้เจ็บก็ทำให้เด็กมีความสุข 2) อ้อมนโห้ศน์ด้านภาวะทางจิตใจ ความรู้สึกนึกคิด อารมณ์ การที่เด็กเรียนได้อย่างมีความสุขได้นั้นพวกเขาต้องไม่เกิดความเบื่อหน่ายไม่รู้สึกรู้ว่าเป็นความจำเป็นต้องเรียน หรือถูกบังคับให้เรียน หน้าที่สำคัญของครูและผู้ปกครองคือ พยายามให้เด็กเกิดความสนใจเกิดความรู้สึกว่าสิ่งที่เรียนมีคุณค่าเรียนแล้วนำไปใช้ประโยชน์ได้ 3) การจัดการกระบวนการศึกษาในด้านผู้สอนและวิธีการสอนโดยเฉพาะการประเมินผล ควรประเมินความรู้ความสามารถในการเรียนรู้ของเด็กในส่วนตัวเนื้อหาและกระบวนการที่ควรเป็นตามศักยภาพของเด็ก 4) ครูผู้สอนและผู้บริหารของโรงเรียน ครูผู้สอนรักและเข้าใจเด็ก ผู้บริหารสนับสนุนและให้กำลังใจครูและอำนวยความสะดวกทุกทางในการจัดการเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนมีความสุข 5) พ่อแม่และผู้ปกครองต้องเข้าใจศักยภาพของเด็กและส่งเสริมตามความสามารถที่เด็กมี สุดท้ายเมื่อเด็กได้เรียนรู้อย่างมีความสุข ก็จะทำให้เด็กเรียนรู้ที่จะดำรงชีวิตอย่างมีความสุข ดำรงชีวิตอย่างคนที่มีประสิทธิภาพ ดำรงชีวิตอย่างคนที่คิดถึงประโยชน์ของสังคมและประเทศชาติมากกว่าประโยชน์ส่วนตน (แพรวพรรณ วิเศษ, 2548)

สำหรับการเรียนรู้มีความสุขของนักศึกษาแพทย์นั้นจำเป็นต้องมีความรักความศรัทธาต่อวิชาชีพแพทย์ เห็นคุณค่าการเรียนรู้ในการเรียนแพทย์ซึ่งจะทำให้ นักศึกษามีความตั้งใจเรียนและสนใจในการเรียนรู้อย่างยิ่งขึ้น มีความมุ่งมั่นและมั่นคงรู้จักจุดดีจุดด้อยของตนเอง ยอมรับสภาวะแห่งตนไม่ดูถูกตนเอง ไม่โทษคนรอบข้าง ใจกว้างและพร้อมจะปรับปรุงและแก้ไข รู้จักระงับอารมณ์ มั่นใจ และตั้งใจจริง ซึ่งการที่จะให้นักศึกษาแพทย์เรียนรู้มีความสุขนั้นโรงเรียนแพทย์ต้องให้ความสำคัญ

กับ ปัจจัยบางประการที่ส่งผลต่อการเรียนรู้อย่างมีความสุขอันได้แก่ ฐานะเศรษฐกิจและสังคมครอบครัว ผู้สอนและวิธีการสอน อัดมโนทัศน์ บรรยากาศการเรียนการสอน และวัสดุ อุปกรณ์ สื่อการสอน

จากประเด็นความสำคัญดังกล่าวผู้วิจัยมีความสนใจที่จะวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของ ปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีผลต่อการเรียนรู้อย่างมีความสุขของนักศึกษาแพทย์ระดับชั้นคลินิกเพื่อนำผลที่ได้จากการวิจัยในครั้งนี้ เป็นข้อมูลให้สถานศึกษาและผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายซึ่งต้องมีส่วนร่วมในการส่งเสริมการเรียนรู้ของนักศึกษาที่เป็นทรัพยากรสำคัญของประเทศโดยใช้เป็นแนวทางในการศึกษาพัฒนาการจัด กระบวนการเรียนรู้เพื่อตอบสนองความต้องการของนักศึกษาอย่างถูกวิธี อันจะก่อให้เกิดการเรียนรู้ที่มีความสุขแก่ตัวนักศึกษาอย่างแท้จริง ซึ่งจะนำไปสู่การพัฒนาศักยภาพตนเองให้เป็นแพทย์ที่สมบูรณ์มีความพร้อมทั้งด้านความเก่ง ดี มีสุข ต่อไปในอนาคต (กิตติวดี บุญเชื้อและคณะ, 2540)

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีผลต่อการเรียนรู้อย่างมีความสุขของนักศึกษาแพทย์ระดับชั้นคลินิก
2. เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยบางประการที่มีผลต่อการเรียนรู้อย่างมีความสุขของนักศึกษาแพทย์ระดับชั้นคลินิกสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์

สมมติฐานการวิจัย

โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยบางประการที่มีผลต่อการเรียนรู้อย่างมีความสุขของนักศึกษาแพทย์ระดับชั้นคลินิกสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์

ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยมีจุดประสงค์เพื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยบางประการที่มีผลต่อการเรียนรู้อย่างมีความสุขของนักศึกษาแพทย์ระดับชั้นคลินิก มีขอบเขตการวิจัยดังนี้

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา

ในการศึกษานี้มีเนื้อหาของกรวิจัยมุ่งการวิเคราะห์ความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยบางประการที่มีผลต่อการเรียนรู้อย่างมีความสุขของนักศึกษาแพทย์ระดับชั้นคลินิกผู้วิจัยได้ทำการศึกษาใน 2 ส่วนด้วยกัน คือตัวแปรแฝงภายนอก และตัวแปรแฝงภายใน ดังนี้

ตัวแปรแฝงภายนอก (Exogenous Variables) จำแนกเป็น 4 ตัวแปรสังเกตได้ คือ

1. ปัจจัยด้านฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมครอบครัว
 - 1.1 รายได้ของครอบครัว
 - 1.2 การอบรมเลี้ยงดู

2. ปัจจัยด้านผู้สอนและวิธีการสอน
 - 2.1 สํารวจความต้องการ
 - 2.2 เตรียมการสอน
 - 2.3 กิจกรรมการเรียนรู้
 - 2.4 ประเมินผล
3. ปัจจัยด้านบรรยากาศการเรียนการสอน
 - 3.1 บรรยากาศในห้องเรียน
 - 3.2 บรรยากาศในโรงเรียน
 - 3.3 ความพร้อมของผู้เรียน
 - 3.4 ความพร้อมของผู้สอน
4. ปัจจัยด้านวัสดุ อุปกรณ์ สื่อการสอน
 - 4.1 วัสดุ
 - 4.2 อุปกรณ์
 - 4.3 เทคนิคการสอน

ตัวแปรแฝงภายใน (Endogenous Variables) มี 2 ตัวแปร

1. ปัจจัยด้านอัตมโนทัศน์
 - 1.1 สังคม
 - 1.2 ความสามารถ
 - 1.3 ความรู้สึก
 - 1.4 วิชาการ
 - 1.5 ครอบครัว
 - 1.6 ร่างกาย
2. การเรียนรู้ที่มีความสุข
 - 2.1 ความรักความศรัทธา
 - 2.2 เห็นคุณค่าการเรียนรู้
 - 2.3 มุ่งมาดและมั่นคง

2. ขอบเขตด้านประชากร

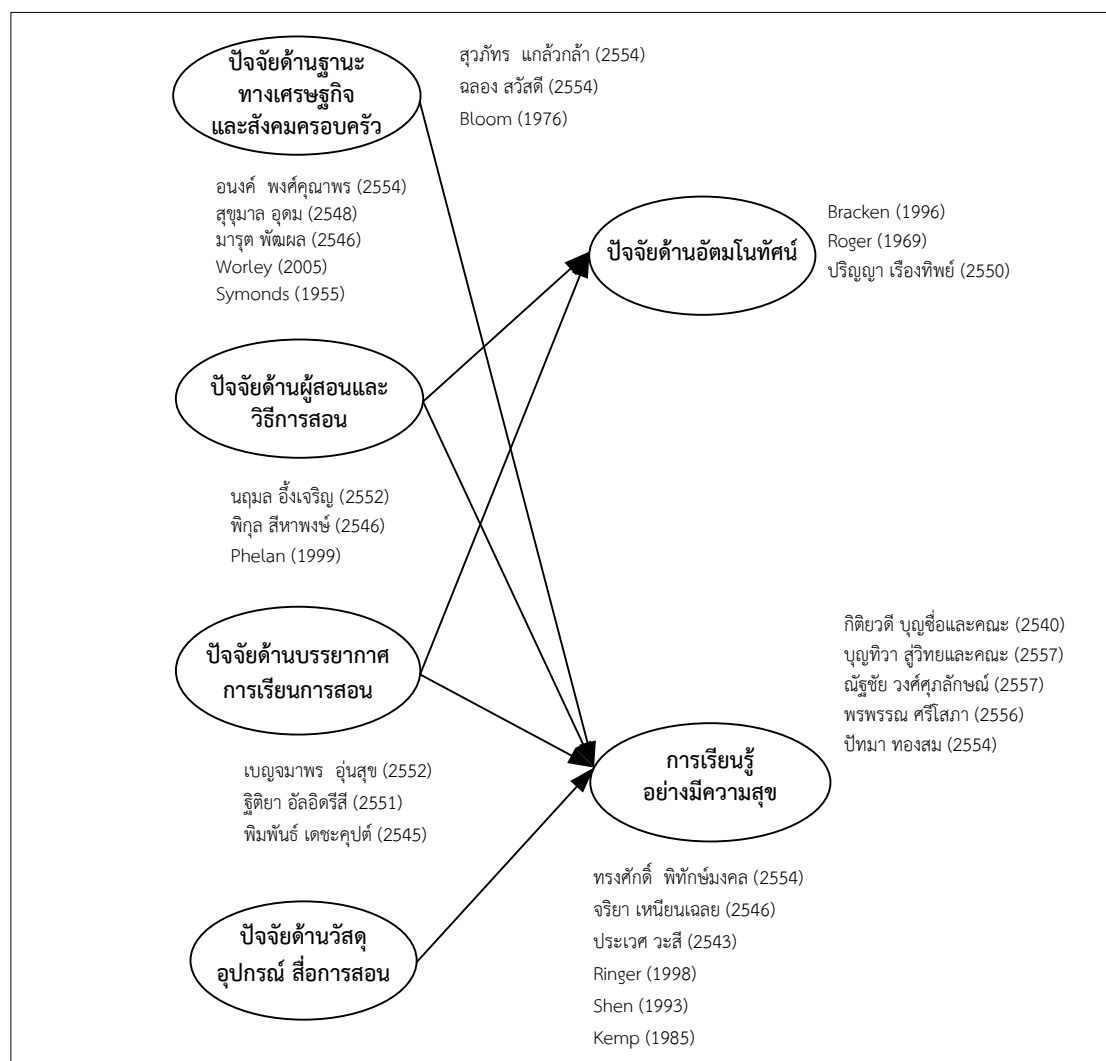
ประชากรในการศึกษาครั้งนี้ คือ นักศึกษาแพทย์ระดับชั้นคลินิกชั้นปีที่ 4, 5, 6 คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล

3. ขอบเขตด้านกลุ่มตัวอย่าง

สำหรับกลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยได้พิจารณาถึงลักษณะข้อมูลการวิจัยที่ต้องใช้สถิติวิเคราะห์ขั้นสูงคือการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory Factor Analysis : CFA) เพื่อนำไปสู่การสร้างโมเดลสมการโครงสร้าง (Structural Equation Modeling : SEM) ต่อไป จึงกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างให้สอดคล้องกับการใช้สถิติเป็นเบื้องต้น คือ ต้องใช้กลุ่มตัวอย่างขนาดใหญ่เป็นเกณฑ์สำหรับการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างคือต้องมีขนาดกลุ่มตัวอย่างประมาณ 10 คนต่อ 1 พารามิเตอร์ตัวอย่าง (Hair et al., 2010) โดยกลุ่มตัวอย่างที่ใช้เป็นนักศึกษาแพทย์ระดับชั้นคลินิก

ตัวแปรที่ใช้มีจำนวน 22 ตัวแปร ดังนั้น งานวิจัยนี้จึงใช้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 220 ตัวอย่าง แต่เพื่อเพิ่มความเชื่อมั่นของข้อมูลให้มากขึ้น ผู้วิจัยจึงได้เพิ่มจำนวนกลุ่มตัวอย่างอีก 30 ตัวอย่าง รวมเป็น 250 ตัวอย่าง

กรอบแนวคิดของการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

จากภาพที่ 1 จากการทบทวนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งหมด นำมาสู่การพัฒนากรอบแนวคิดในการวิจัยในการศึกษาปัจจัยบางประการที่มีผลต่อการเรียนรู้ อย่างมีความสุขของนักศึกษาแพทย์ระดับชั้นคลินิก ในด้านฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมครอบครัว มีองค์ประกอบคือ รายได้ของครอบครัวและการอบรมเลี้ยงดู ด้านผู้สอนและวิธีการสอน มีองค์ประกอบคือ สำนวจความต้องการ เตรียมการสอน กิจกรรมการเรียนรู้ และการประเมินผล ด้านทัศนคติมีองค์ประกอบคือ

สังคม ความสามารถ ความรู้สึก วิชาการ ครอบครัว และร่างกาย ด้านบรรยากาศการเรียนการสอนมีองค์ประกอบ คือบรรยากาศในห้องเรียน บรรยากาศในโรงเรียน ความพร้อมของผู้เรียน และความพร้อมของผู้สอน ด้านวัสดุ อุปกรณ์ สื่อการสอนมีองค์ประกอบ คือ วัสดุ อุปกรณ์ และเทคนิคการสอน ซึ่งทั้งห้าตัวแปรแฝงภายนอกมีความสัมพันธ์ต่อตัวแปรแฝงภายในด้านการเรียนรู้อย่างมีความสุขมีองค์ประกอบคือ ความรักความศรัทธา เห็นคุณค่าการเรียนรู้ และความมุ่งมั่นและมั่นคง

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

ผลการวิจัยเรื่อง การวิเคราะห์ความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยบางประการที่มีผลต่อการเรียนรู้มีความสุขของนักศึกษาแพทย์ระดับชั้นคลินิกผู้วิจัยคาดว่าจะช่วยให้เกิดประโยชน์ดังต่อไปนี้

1. ผลการวิจัยสามารถใช้เป็นข้อมูลเกี่ยวกับองค์ประกอบของปัจจัยสำหรับผู้บริหารของสถาบันการศึกษาและผู้เกี่ยวข้องที่ส่วนในการกำหนดนโยบายและแนวทางในการพัฒนากระบวนการเรียนการสอนให้กับนักศึกษาแพทย์ระดับชั้นคลินิกเพื่อให้เกิดการเรียนรู้มีความสุข
2. ผลการวิจัยสามารถนำไปใช้ในการประกอบการพิจารณาโดยเลือกวิธีที่ถูกต้องและเหมาะสมในการสนับสนุนทางการปฏิรูปการศึกษา ซึ่งส่งผลต่อการพัฒนานักศึกษาให้เกิดศักยภาพในการเรียนรู้ต่อไป

นิยามศัพท์เฉพาะ

ปัจจัยเชิงสาเหตุ หมายถึง ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเรียนรู้มีความสุขของนักศึกษาแพทย์ระดับชั้นคลินิกในที่นี่ประกอบด้วย ปัจจัยด้านฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมครอบครัว ปัจจัยด้านผู้สอนและวิธีการสอน ปัจจัยด้านอัตมโนทัศน์ ปัจจัยด้านบรรยากาศการเรียนการสอน และปัจจัยด้านวัสดุ อุปกรณ์ สื่อการสอน

ปัจจัยด้านฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมครอบครัว หมายถึง ระดับฐานะผู้ปกครองของนักศึกษาที่ส่งผลต่อความสัมพันธ์อันดีในครอบครัวและสภาพความเป็นอยู่

ปัจจัยด้านผู้สอนและวิธีการสอน หมายถึง กระบวนการปฏิสัมพันธ์ระหว่าง ผู้สอนกับ ผู้เรียนจะต้องมีความสอดคล้อง เหมาะสม เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมตามจุดประสงค์ที่กำหนดไว้มุ่งให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้ดี เพื่อให้การสอนบรรลุตามเป้าหมาย ผู้สอนต้องสำรวจความต้องการ เตรียมการสอน มีการส่งเสริมกิจกรรมการเรียนรู้ และประเมินผลที่ดี ทำให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาทุกด้าน

ปัจจัยด้านอัตมโนทัศน์ หมายถึง ความรู้สึกนึกคิดของนักศึกษาที่เกี่ยวข้องกับตนเองทั้งทางด้านร่างกายและจิตใจ ในที่นี่ประกอบด้วย การมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลอื่น ๆ ในสังคมความสามารถของตนเอง ความรู้สึกนึกคิด ความสนใจวิชาการเรียน ความสัมพันธ์กับสมาชิกในครอบครัว และสุขภาพร่างกาย

ปัจจัยด้านบรรยากาศการเรียนการสอน หมายถึง สิ่งต่างๆสภาวะแวดล้อมที่อยู่รอบๆ ตัวผู้เรียน ทั้งที่เป็นรูปธรรมและนามธรรม ส่งผลต่อผู้เรียนทั้งทางบวกและทางลบ และมีผลกระทบต่อประสิทธิภาพและประสิทธิผลการเรียนรู้ของผู้เรียน

ปัจจัยด้านวัสดุ อุปกรณ์ สื่อการสอน หมายถึง เครื่องมือสำหรับใช้ในการจัดการเรียน การสอนที่เป็นองค์ประกอบสำคัญและมีความจำเป็นสำหรับสถานศึกษา เพื่ออำนวยความสะดวกแก่ ครู นักเรียนในการทำกิจกรรมต่างๆ ให้บรรลุเป้าหมาย ในที่นี้ประกอบไปด้วย วัสดุ อุปกรณ์ และ เทคนิคการสอน สิ่งเหล่านี้จะช่วยให้การจัดการเรียนรู้มีคุณภาพมากขึ้น

การเรียนรู้อย่างมีความสุข หมายถึง ความรู้สึกของนักเรียนที่แสดงออกถึงความพึงพอใจ ความตั้งใจ ความสนใจ และความกระตือรือร้นขณะที่มีส่วนร่วมในการเรียนการสอน มีกำลังใจและ แสวงหาความรู้ เกิดความรู้สึกที่ดีต่อสิ่งที่เรียน ต่อเพื่อน ต่อครู และต่อโรงเรียน เกิดการเห็นประโยชน์ ของการเรียนรู้ และสามารถนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวันได้ ในที่นี้ประกอบด้วย ความรัก ความศรัทธา เห็นคุณค่าการเรียนรู้ และมุ่งมั่นและมั่นคง

นักศึกษาแพทย์ระดับชั้นคลินิก หมายถึง นักศึกษาแพทย์ นักเรียนแพทย์ หรือ นิสิตแพทย์ คือบุคคลซึ่งศึกษาในโรงเรียนแพทย์ในหลักสูตรแพทยศาสตรบัณฑิต โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสำเร็จ การศึกษาออกไปเป็นแพทย์ การศึกษาในชั้นนี้นับว่าเป็นขั้นแรกสุดของลำดับการศึกษาในวิชาชีพแพทย์ แพทยศาสตรบัณฑิตนั้นมีความแตกต่างกันไปในแต่ละประเทศ สำหรับประเทศไทยใช้เวลาทั้งสิ้น 6 ปี แบ่งเป็น วิทยาศาสตร์พื้นฐาน (Basic medical science) หรือ นักศึกษาแพทย์ระดับชั้นปริคลินิก (Preclinical year) จำนวน 3 ปี และปฏิบัติงานบนหอผู้ป่วย (Ward) หรือ นักศึกษาแพทย์ระดับชั้น คลินิก (Clinical years) จำนวน 3 ปี ทำหน้าที่รับ ดูแลผู้ป่วย และเรียนรู้หัตถการพื้นฐานที่จำเป็นภายใต้ การควบคุมของอาจารย์แพทย์และแพทย์ประจำบ้านโดยชั้นปีสุดท้าย (ปีที่ 6) จะเรียกว่า นักศึกษาแพทย์ เวชปฏิบัติ (Externship) ซึ่งจะได้ฝึกการทำงานเสมือนจริง

บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาเรื่องการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีผลต่อการเรียนรู้อย่างมีความสุขของนักศึกษาแพทย์ระดับชั้นคลินิกผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อนำมาเป็นแนวทางในการศึกษาดังนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับฐานะเศรษฐกิจและสังคมครอบครัว
2. แนวคิดเกี่ยวกับผู้สอนและวิธีการสอน
3. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับอ้อมโนทัศน์
4. แนวคิดเกี่ยวกับบรรยากาศการเรียนการสอน
5. แนวคิดเกี่ยวกับวัสดุ อุปกรณ์ สื่อการสอน
6. แนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้อย่างมีความสุข
7. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

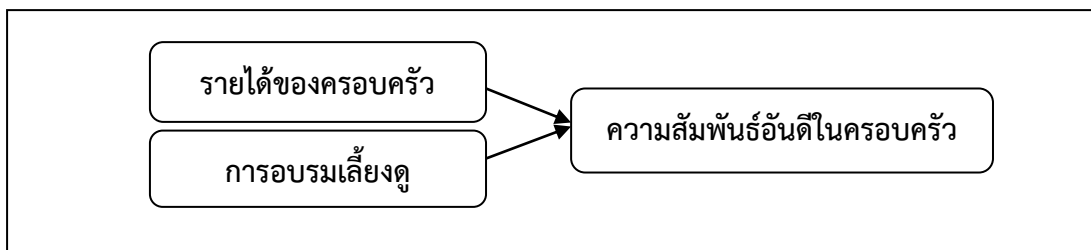
1. แนวคิดเกี่ยวกับฐานะเศรษฐกิจและสังคมครอบครัว

ความหมายของสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมครอบครัว

สถานภาพทางเศรษฐกิจ หมายถึง ลักษณะหรือสภาพความเป็นอยู่ของครอบครัวที่เกี่ยวข้องกับรายได้ รายจ่าย ซึ่งมีผลต่อการดำรงชีวิตในแต่ละด้านของสมาชิกในครอบครัว ถ้าเป็นนักศึกษา ก็จะมีค่าใช้จ่ายในเรื่องอุปกรณ์การเรียน ค่าใช้จ่ายในแต่ละวัน

สถานภาพทางสังคมครอบครัว หมายถึง ลักษณะหรือสภาพความเป็นอยู่ทางด้านอื่นที่ไม่ใช่เศรษฐกิจ ซึ่งจะมีผลต่อการศึกษาเล่าเรียนของนักศึกษา ได้แก่ สภาพครอบครัว เช่น จำนวนสมาชิกภายในครอบครัว จำนวนบุตรหลานที่กำลังศึกษาเล่าเรียน สภาพของผู้ปกครอง เช่น ระดับการศึกษา อาชีพ สถานภาพสมรส (มณฑารัตน์ ชูพินิจ, 2540)

จากงานวิจัยของสุภัทร แก้วกล้า (2554) ได้ศึกษาฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวซึ่งได้ให้ความหมายถึง ระดับฐานะของผู้ปกครองของนักเรียน ย่อมส่งผลต่อความสัมพันธ์อันดีในครอบครัว ครอบครัวใดมีความมั่นคงทางเศรษฐกิจไม่ขัดสน ย่อมนำมาซึ่งความสงบสุขของครอบครัวอันประกอบไปด้วย 2 ส่วน ดังภาพที่ 2

ภาพที่ 2 ปัจจัยด้านฐานะเศรษฐกิจและสังคมครอบครัว

ที่มา: สุภัทร แก้วกล้า, “ปัจจัยที่ส่งผลต่อปัญหาการเรียนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนวัดเมธังกราวาส (เทศรัฐราษฎร์นุกูล)” (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2554).

จากภาพที่ 2 ด้านฐานะเศรษฐกิจและสังคมครอบครัวอันประกอบไปด้วย 2 ส่วนสามารถอธิบายได้ดังนี้ (สุภัทร แก้วกล้า, 2554)

1. รายได้ของบิดามารดาของแต่ละครอบครัว เป็นปัจจัยด้านสังคมประการหนึ่งที่มีความสำคัญ เพราะเมื่อฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวต่างกันย่อมส่งผลถึงปัญหาในการเรียน ครอบครัวจะอยู่ดีมีสุขได้นั้นจะต้องมีรายได้เพียงพอสำหรับการดำรงชีวิตของสมาชิกในครอบครัว และมีเงินออมสำหรับใช้จ่ายในยามฉุกเฉิน ครอบครัวที่สามารถพึ่งตนเองทางเศรษฐกิจได้เช่นนี้จะสามารถทำหน้าที่ของครอบครัวในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของสมาชิกในครอบครัวได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. การอบรมเลี้ยงดู การปลูกฝังจริยธรรม คุณธรรม ค่านิยม ความเอาใจใส่ในของคนภายในครอบครัวย่อมส่งผลกระทบถึงการเรียนความเครียดในการเรียน และการปรับตัวทางอารมณ์ของนักเรียน ซึ่งหากคนในครอบครัวดูแลเอาใจใส่ซึ่งกันและกันมีความอบอุ่นมอบให้กันสร้างความปลอดภัยให้ครอบครัวได้สิ่งเหล่านี้จะทำหน้าที่เป็นแหล่งหล่อหลอมความเป็นมนุษย์ที่ดีและมีผลต่อคุณภาพสังคม

สภาพความเป็นอยู่และฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมของครอบครัว

สภาพแวดล้อมทางบ้านเกี่ยวกับความเป็นอยู่และฐานะทางเศรษฐกิจ และสังคมของครอบครัวขยายอาจแยกกล่าวได้เป็น 2 ประการ คือ

1. สภาพความเป็นอยู่และฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมของครอบครัว

ในครอบครัวแต่ละครอบครัวจะมีสภาพความเป็นอยู่ที่แตกต่างกันออกไป บางครอบครัวมีสมาชิกมาก บางครอบครัวมีน้อย บางครอบครัวพ่อแม่ไม่ลงรอยกัน พ่อมีภรรยาใหม่ หรือพ่อแม่เลิกร้างกันไปแต่งงานใหม่ ทำให้เกิดปัญหาลูกเลี้ยง แม่เลี้ยงหรือบิดาตีแม่เหล้า เล่นการพนัน เมอาละวาทประพฤติตัวเป็นที่น่าอับอาย หรือบิดามารดาได้รับการศึกษาต่ำไม่มีอาชีพแน่นอน กับรายจ่ายของครอบครัวไม่สมดุลกันหรือมารดาไม่ค่อยสนใจในการศึกษา เพราะไม่มีความรู้เกี่ยวกับเรื่องนี้จึงไม่ให้การสนับสนุนเท่าที่ควร ซึ่งสิ่งเหล่านี้ล้วนเป็นสาเหตุให้เกิดความแตกต่างกันในระหว่างเด็กที่ต่างครอบครัวกันออกไป เด็กบางคนได้รับความกดดันทางสภาพของครอบครัวก็จะเกิดการเก็บกดเอาไว้ในที่สุดถ้าทนต่อไม่ไหวก็จะระเบิดออกมา โดยการแสดงพฤติกรรมอันเป็นที่ไม่พึงปรารถนาของสังคมขึ้นมาได้ ดังที่คณะกรรมการแนวทางการศึกษาและอาชีพ ได้สรุปไว้ว่า เด็กเกเรส่วนมากมาจากครอบครัวที่ประสบความยุ่งยากครอบครัวที่เข้าลักษณะบ้านแตก (ฉลอง สวัสดิ์, 2554).

2. ฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมของครอบครัว

ปัจจุบันนี้ปัญหาเศรษฐกิจตกต่ำกำลังเป็นปัญหาที่สำคัญสำหรับทุกประเทศ และในประเทศไทยเองก็กำลังประสบปัญหานี้อยู่เช่นกัน ซึ่งปัญหาดังกล่าวจะทำให้เกิดผลตามมาหลายอย่าง เช่น จะทำให้ทุกคนต่างแก่งแย่งกันทำมาหากินกันมากขึ้น เพื่อให้ได้มาซึ่งเงินอันเป็นปัจจัยสำคัญในการดำรงชีพ ด้วยเหตุนี้เองจึงทำให้พ่อแม่หรือผู้ปกครองไม่ค่อยมีเวลาที่จะมาสนใจหรือเอาใจใส่กับบุตรหลานของตนได้เท่าที่ควร ส่วนใหญ่จะทิ้งบุตรให้อยู่กับคนใช้หรือให้อยู่กันเองตามลำพังโดยเฉพาะครอบครัวที่มีฐานะยากจน เด็กจะต้องช่วยตนเองอยู่กันเอง พ่อแม่ไม่มีเวลาอบรมสั่งสอนมากนัก ดังนั้นโอกาสที่เด็กจะประพฤติตัวเสื่อมเสีย คบเพื่อนฝูงที่เกเร เสพยาเสพติด หรือก่อความไม่สงบแก่สังคม และผลของความผิดเคืองทางเศรษฐกิจมีอิทธิพลต่อการศึกษาของเด็ก โดยเด็กที่มีโอกาสได้เกิดมาในครอบครัวที่มีฐานะทางเศรษฐกิจที่ดีส่วนใหญ่จะได้รับการสนับสนุนทางด้านการเรียนมาก พ่อแม่มักจะส่งเสียให้เรียนสูงๆ เพื่อจะได้มีอาชีพที่ดีในภายหน้า และในขณะที่กำลังเรียนอยู่ก็จะได้รับการสนับสนุนอย่างเต็มที่ไม่ว่าจะเป็นด้านอุปกรณ์การเรียน เงินค่าใช้จ่ายเสื้อผ้า อาหารของใช้จำเป็นหรือไม่จำเป็นต่างๆ เด็กเหล่านี้จะมีอย่างพร้อมมูล นอกจากนั้นทางบ้านก็อาจจะจ้างอาจารย์มาสอนเป็นกรณีพิเศษอีกเพื่อให้เรียนได้ดียิ่งขึ้น ถ้ามองในแง่ตรงกันข้าม เด็กที่อยู่ในครอบครัวฐานะยากจนโอกาสที่จะเรียนก็น้อยเพราะพ่อแม่ไม่มีทุนหรือถ้าได้เรียนแล้วก็ยังต้องประสบปัญหาอีก ด้วยเหตุผลดังกล่าวนี้ก็พอจะมองเห็นแล้วว่าเด็กที่มาจากครอบครัว 2 ประเภทนี้แตกต่างกัน สรุปปัญหาของเด็กเนื่องมาจากการที่ครอบครัวมีเศรษฐกิจไม่ดีไว้ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 สรุปปัญหาด้านฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมของครอบครัวของเด็ก

ที่	ปัญหาหลัก	รายละเอียด
1	ครอบครัวยากจน	เด็กจะประสบปัญหาไม่เสมอภาคทางการศึกษา คือ มีโอกาสจะได้ศึกษาน้อย มีก็เพียงแต่ชั้นประถมศึกษาต้นเท่านั้น โอกาสที่จะเรียนต่อในชั้นสูงขึ้นไปมีน้อยมาก
2	ขาดแคลนอุปกรณ์	ปัญหาการขาดแคลนอุปกรณ์เครื่องใช้ทางการเรียนต่างๆ ที่จำเป็นในด้านการเรียนทั้งหมดเนื่องจากฐานะการเงินไม่ดีจึงทำให้เด็กไม่มีอุปกรณ์ใช้อย่างครบครัน
3	ขาดผู้สนับสนุนทางการศึกษา	พ่อแม่ไม่มีความรู้ทางด้านนี้หรือพ่อแม่ต้องการให้ออกมาช่วยกันประกอบอาชีพมากกว่า
4	ขาดผู้คอยแนะนำอบรมสั่งสอน	พ่อแม่อาจไม่มีเวลาให้กับเด็กทำให้เด็กมีโอกาสที่จะประพฤติตัวเสื่อมเสียได้ง่าย

ตารางที่ 1 สรุปปัญหาด้านฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมของครอบครัวของเด็ก (ต่อ)

ที่	ปัญหาหลัก	รายละเอียด
5	ปัญหาด้านจิตใจ	เมื่อครอบครัวประสบปัญหาทางเศรษฐกิจสมาชิกในบ้านมักจะไม่ค่อยมีความสุขเท่าที่ควร อาจเกิดความระหองระแหงขึ้นภายในครอบครัวเพราะต่างก็ต้องผจญกับปัญหาหนักไม่มีเวลาที่จะสนุกสนานรื่นเริงบรรยากาศในครอบครัวมีแต่ความตึงเครียด ผลที่ตามมาคือการทะเลาะเบาะแว้งความไม่ลงรอยกัน ไม่สามัคคีกัน อาจทำให้เกิดผลเสียทางด้านจิตใจแก่เด็กได้
6	เด็กบางคนไม่ยอมเข้าใจสภาพครอบครัวของตน	โดยเฉพาะเมื่อเด็กย่างเข้าสู่วัยรุ่นเมื่อเห็นเพื่อนมีเงินทองใช้จ่ายได้อย่างฟุ่มเฟือย ก็ต้องการจะมีอย่างเพื่อนบ้างแต่ครอบครัวไม่สามารถจะสนองความต้องการด้านนี้ได้ เด็กก็ต้องหาทางออกโดยวิธีใดวิธีหนึ่งเพื่อที่จะให้ได้เงินมา ซึ่งอาจจะใช้วิธีการลักขโมย ฉกชิงวิ่งราวหรือวิธีไม่สุจริตวิธีใดวิธีหนึ่ง ซึ่งก่อให้เกิดปัญหาสังคมดังเช่นที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน

ที่มา : ฉลอง สวัสดิ์และณรงค์ศักดิ์ โยธา, “การศึกษาปัจจัยที่ส่งผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาแคลคูลัส 1 สำหรับวิศวกร ของนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี” (วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาวิชาคณิตศาสตร์และสถิติประยุกต์ คณะวิทยาศาสตร์และศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี, 2554).

ดังนั้นอิทธิพลของสิ่งแวดล้อมภายในบ้านที่มีผลต่อการเรียนรู้ของเด็ก การที่ผู้เรียนจะเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพนั้นผู้เรียนจะต้องมีความกระตือรือร้นตลอดเวลา ต้องมีความรู้ ความเข้าใจในสิ่งที่เราจะเรียนรู้ เมื่อมีความเข้าใจแล้วต้องวิเคราะห์ให้ได้ก่อนจากนั้นถึงจะประเมินค่า มีดังนี้ (Bloom, 1976)

1. กิจวัตรประจำวันที่ทำในบ้าน มีผลต่ออุปนิสัยการทำงานที่ดีในโรงเรียนตลอดจนการทำงานต่างๆ เด็กมาจากบ้านที่มีโครงสร้างที่ดีมีส่วนร่วมในความรับผิดชอบและมีหน้าที่ที่ชัดเจนในบ้านจะเรียนได้ดีกว่าเด็กที่มาจากบ้านที่ขาดระเบียบ นอกจากนั้นการเน้นการทำงานตามกำหนดเวลาเป็นสิ่งสำคัญ การจัดลำดับก่อนหลังของกิจกรรมจากบิดามารดาจะช่วยให้เด็กใช้เวลาได้ดี เช่นต้องทำกิจกรรมทางการเรียนก่อนกิจกรรมที่เกี่ยวกับการดูโทรทัศน์และการเล่น เป็นต้น

2. การเรียนรู้เป็นกระบวนการที่ยาวนานและยากลำบากสำหรับเด็ก เด็กจะขาดความสนใจ และความผูกพันในการเรียนนอกจากจะได้รับการส่งเสริมและสนับสนุนเป็นอย่างมากจากผู้ปกครองเด็กทุกคนจะประสบปัญหาในลักษณะต่างๆ จากการเรียน ดังนั้นเด็กจึงต้องได้รับการสนับสนุนเพื่อให้สามารถแก้ไขเรื่องต่างๆ อย่างต่อเนื่องซึ่งหมายถึงรวมถึงการยอมรับผลงานที่ดีของเด็ก การพูดคุยยกย่องและให้กำลังใจ ช่วยพัฒนาทางการศึกษาให้กับเด็กในการพูดคุยซักถามและสนทนาในแง่ของการแสดงความคิดเห็น ครอบครัวจึงเป็นปัจจัยที่ดีในการกระตุ้นให้เด็กได้แสดงออกซึ่งความรู้ความคิดที่มีต่อโลกทัศน์ในรอบๆ ตัว

3. ความพึงพอใจและความคาดหวังทางด้านวิชาการ บ้านเป็นสถานที่ที่เด็กได้รับแรงจูงใจในการเรียนที่ประสบผล ผู้ปกครองที่มีส่วนสนับสนุนเด็กแต่ละคนเพื่อพัฒนาการศึกษาเด็กแต่ละคนไม่สามารถทำให้ตนเองบรรลุเป้าหมายทางการศึกษาและช่วยพัฒนาส่วนบุคคลโดยลำพังได้ จำเป็นต้องได้รับการส่งเสริมจากบิดามารดา และบุคคลอื่นๆ ในครอบครัว

สรุปได้ว่า ด้านฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมครอบครัวนั้น ในส่วนลักษณะความเป็นอยู่ของครอบครัวที่เกี่ยวกับรายได้ ซึ่งมีผลต่อการดำรงชีวิตในแต่ละด้านของครอบครัว ถ้าเป็นนักศึกษา ก็จะเป็นค่าใช้จ่ายในเรื่องอุปกรณ์การเรียน ค่าใช้จ่ายในชีวิตประจำวัน ซึ่งล้วนส่งผลต่อความสัมพันธ์อันดีในครอบครัว ครอบครัวใดมีความมั่นคงทางเศรษฐกิจที่ไม่ขัดสน ย่อมนำมาซึ่งความสงบสุขของครอบครัวและการอบรมสั่งสอนเลี้ยงดูอย่างทั่วถึง จะช่วยให้เด็กสามารถประพฤติปฏิบัติได้ถูกต้องเหมาะสม พึงพาตนเองได้ดี และยังส่งเสริมให้เด็กรู้จักช่วยเหลือผู้อื่นอีกด้วย ซึ่งจะทำให้เด็กเป็นที่รักของเพื่อนๆ และมีความสุขท่ามกลางเพื่อนๆ ซึ่งจะนำไปสู่การเรียนรู้ที่มีความสุขได้ต่อไป โดยผู้วิจัยใช้เป็นตัวแปรในการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีผลต่อการเรียนรู้ที่มีความสุขของนักศึกษาระดับชั้นคลินิก

2. แนวคิดเกี่ยวกับผู้สอนและวิธีการสอน

วิเศษ ชินวงศ์ (2544) กล่าวว่าปัจจัยสำคัญในการสนับสนุนกระบวนการเรียนรู้คือ ครู ต้องจัดบรรยากาศการเรียนรู้ จัดสื่อ และสรุปสาระการเรียนรู้ร่วมกัน ต้องคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลในด้านความสามารถทางสติปัญญา อารมณ์ สังคม ความพร้อมของร่างกายและจิตใจ และสร้างโอกาสให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยวิธีการที่หลากหลายและต่อเนื่อง

คุณลักษณะของครูที่ส่งผลต่อการเรียนรู้ที่มีความสุข ซึ่งประสบการณ์ทางการเรียนการสอน ความรู้ของครูผู้สอน การถ่ายทอดความรู้ของคุณภาพการสอน อุปกรณ์การสอนที่ทันสมัยมีทัศนคติที่ดีต่อนักเรียน มีคุณธรรมและมีความยุติธรรม การตั้งใจและการกระตุ้นเสริมแรงผู้เรียน ให้ความช่วยเหลือ และสามารถแก้ปัญหาให้กับนักเรียนได้บรรยากาศในการสอนและสิ่งแวดล้อมดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 อธิบายคุณลักษณะของครูที่ส่งผลต่อการเรียนรู้ที่มีความสุข

ที่	คุณลักษณะครูที่ดี	รายละเอียด
1	เอาใจใส่ต่อเด็กทุกคนเท่าเทียมกัน	ทั้งทางด้านกรเรียน สภาพแวดล้อม และจิตใจ อย่าตัดสินศิษย์เพียงเพราะฐานะและการปฏิบัติตน ครูผู้เป็นแรงผลักดันให้ศิษย์ก้าวไปข้างหน้าอย่างมั่นคง และมีความพยายามที่จะปรับเปลี่ยนตนเองให้ดีขึ้น
2	ปฏิบัติงานด้วยความยุติธรรม	ครูที่มีความเคารพในการปฏิบัติหน้าที่การสอนของตนเองด้วยความยุติธรรม เสมอภาค และปราศจากอคติวางตนเป็นแบบอย่างที่ดี

ตารางที่ 2 อธิบายคุณลักษณะของครูที่ส่งผลต่อการเรียนรู้อย่างมีความสุข (ต่อ)

ที่	คุณลักษณะครูที่ดี	รายละเอียด
3	อารมณ์มั่นคง สดชื่น แจ่มใส	ครูที่มีอารมณ์ขันมีหน้าตาสดชื่นขณะสอนถือเป็นเครื่องมือที่ดีที่สุดในการแก้ปัญหาการเรียนการสอนในห้องเรียน การที่ครูมีอารมณ์ที่มั่นคงมีเสียงหัวเราะให้กับนักเรียน สิ่งเหล่านี้จะช่วยทลายกำแพงระหว่างครูกับนักเรียนได้และเป็นการสร้างบรรยากาศแห่งการเรียนรู้ที่ดีอีกด้วย
4	โปร่งใสตรวจสอบได้	มีสำนึกของความเป็นผู้ให้มากกว่าผู้รับประพัติตนด้วยความโปร่งใสและสามารถตรวจสอบได้ ครูต้องไม่เรียกรับหรือยอมรับทรัพย์สินหรือแสวงหาประโยชน์อื่นใดแก่ตนหรือผู้อื่น
5	เสียสละ อดทน ซื่อสัตย์ สุจริต	ครูพึงมีความเสียสละ อดทน ซื่อสัตย์ สุจริต ช่วยเหลือเกื้อกูลต่อผู้อื่น ชุมชน สังคมและประเทศชาติในทางสร้างสรรค์
6	ใช้คำพูดที่ไพเราะ สุภาพ	ใช้คำพูดที่ไพเราะกับเด็กเสมอด้วยความสุภาพ มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี ใช้กิริยาวาจาที่สุภาพอ่อนโยน และพึงสอนหรืออบรมผู้เรียนให้กระทำการที่ถูกต้องตามกฎหมายหรือศีลธรรมอันดี

ที่มา : กิตติยวดี บุญชื้อและคณะ, ทฤษฎีการเรียนรู้อย่างมีความสุข ต้นแบบการเรียนรู้ทางด้านหลักทฤษฎีและแนวปฏิบัติ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติสำนักนายกรัฐมนตรี (กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์โอเดียนสแควร์, 2540), 10.

จากที่กล่าวมาแล้วข้างต้นนั้นได้โยงไปสู่แนวทางของกระบวนการเรียนการสอนเพื่อให้เด็กเกิดความสุขในการเรียนได้ดังภาพที่ 3

ภาพที่ 3 กระบวนการเรียนการสอนทำให้ผู้เรียนเกิดความสุขในการเรียน
ที่มา : กิตติวดี บุญเชื้อและคณะ, **ทฤษฎีการเรียนรู้ด้วยความสุข** ต้นแบบการเรียนรู้ทางด้านหลัก
ทฤษฎีและแนวปฏิบัติ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติสำนักนายกรัฐมนตรี (กรุงเทพฯ:
โรงพิมพ์โอเดียนสแควร์, 2540).

จากภาพที่ 3 ได้อธิบายกระบวนการเรียนการสอนทำให้ผู้เรียนเกิดความสุขในการเรียน
ดังต่อไปนี้

1. บทเรียนเริ่มจากง่ายไปยาก คำนึงถึงวุฒิภาวะและความสามารถในการยอมรับของเด็ก
แต่ละวัย มีความต่อเนื่องในเนื้อหาวิชาและขยายวงไปสู่ความรู้แขนงอื่นๆ เพื่อเสริมสร้างความเข้าใจ
ต่อชีวิตและโลกรอบตัว

2. วิธีการเรียนสนุกไม่น่าเบื่อ และตอบสนองความสนใจใคร่รู้ของนักเรียน การนำเสนอ
เป็นไปตามธรรมชาติ ไม่ยัดเยียดหรือกดดัน เนื้อหาที่เรียนไม่มากเกินไปจนเด็กเกิดความล้า และ
ไม่น้อยเกินไปจนเด็กหมดความสนใจ

3. ทุกขั้นตอนของการเรียนรู้มุ่งพัฒนาและส่งเสริมกระบวนการคิดในแนวต่างๆ ของเด็ก รวมทั้งความคิดสร้างสรรค์ คิวคิดวิเคราะห์ จากการประมวลข้อมูลและเหตุผลต่างๆ คิดปัญหาอย่างมีระบบ

4. แนวการเรียนรู้สัมพันธ์และสอดคล้องกับธรรมชาติ เพื่อเปิดโอกาสให้เด็กได้สัมผัส ความงามและความเป็นไปของสรรพสิ่งรอบตัว บทเรียนไม่จำกัดสถานที่ หรือ เวลา และทุกคนมีสิทธิ์ เรียนรู้อย่างเท่าเทียมกัน

5. มีกิจกรรมหลากหลาย สนุก ขวนให้นักเรียนเกิดความสนใจต่อบทเรียนนั้นๆ เปิดโอกาสให้นักเรียนทุกคนได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมนั้นๆ ภาษาที่ใช้จึงใจเด็ก นุ่มนวลให้กำลังใจและเป็นไปในเชิงสร้างสรรค์

6. สื่อที่ใช้ประกอบการเรียน เราใจให้เกิดการเรียนรู้ เข้าใจตรงตามเป้าหมาย ซึ่งกำหนดไว้อย่างชัดเจน คือมุ่งเน้นให้ผู้เรียนสามารถเรียนจนรู้ชัด (Learn to Know) เรียนจนทำได้ (Learn to Do) และเรียนเพื่อจะเป็น (Learn to Be)

7. การประเมินผล มุ่งเน้นพัฒนาการของเด็กในภาพรวมมากกว่าจะพิจารณาจากผลการทดสอบทางวิชาการและเปิดโอกาสให้เด็กได้ประเมินผลตนเองด้วย

การวางแผนการสอน

การวางแผนการสอน คือ การเตรียมการสอนอย่างเป็นลายลักษณ์อักษรไว้ล่วงหน้าเพื่อเป็นแนวทางการสอนสำหรับครูผู้สอนซึ่งถือว่าเป็นภารกิจสำคัญของครูผู้สอน ทำให้ผู้สอนทราบล่วงหน้าว่าจะสอนอะไร เพื่อจุดประสงค์ใด สอนอย่างไร ใช้สื่ออะไร และวัดผลประเมินผลโดยวิธีใด เป็นการเตรียมตัวให้พร้อมก่อนสอน การที่ผู้สอนได้วางแผนการสอนอย่างถูกต้องตามหลักการย่อมช่วยให้เกิดความมั่นใจในการสอน ทำให้สอนได้ครอบคลุมเนื้อหา สอนอย่างมีแนวทางและมีเป้าหมาย และเป็นการสอนที่ให้คุณค่าแก่ผู้เรียน ดังนั้น ผู้สอนจึงจำเป็นต้องมีความรู้ความเข้าใจ เกี่ยวกับ ความหมาย ความสำคัญ ลักษณะ ขั้นตอนการจัดทำและหลักการวางแผนการสอน ตลอดจนลักษณะ ของแผนการสอนที่ดี เพื่อส่งผลให้การเรียนการสอนดำเนินไปสู่จุดหมายปลายทางที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพ (อาภรณ์ ใจเที่ยง, 2550: 201)

ดังนั้นแผนการสอนจึงเป็นหัวใจสำคัญ สำหรับการจัดการเรียนการสอน ครูจำเป็นต้องทำ ความเข้าใจเกี่ยวกับการวางแผนการสอน นักวิชาการหลายท่านให้ความเห็นว่า แผนการสอน คือหัวใจ และเครื่องมือสำคัญของครู ถือเป็นผลงานทางวิชาการของครูได้อย่างดี

อุทัย บุญประเสริฐ (2540: 5-6) กล่าวถึงหลักสูตรและการสอนไว้พอสรุปได้ว่าหัวใจ สำคัญของการจัดการศึกษาทุกระดับของโรงเรียนคือ การจัดการเรียนการสอนมีความสัมพันธ์อย่าง ใกล้ชิดกับหลักสูตรชนิดไม่สามารถแยกออกจากกันได้ ทั้งนี้เพราะหลักสูตรเป็นตัวกำหนดยุทธศาสตร์ ที่จะนำไปสู่ความสำเร็จทางการศึกษาที่ต้องการ และแนวทางในการปฏิบัติงานของครูในการจัด ประสบการณ์ให้แก่ผู้เรียนให้ได้ความรู้ ทักษะ เจตคติ มีคุณลักษณะตามที่หลักสูตรต้องการโดย หลักสูตรบอกได้ว่า วัตถุประสงค์ของการสอนที่ต้องการมีอะไรบ้าง จะสอนอย่างไร จะเตรียมการสอน อย่างไรบ้าง จะใช้อะไรเป็นวัสดุ อุปกรณ์ เพื่อช่วยในด้านการเรียนการสอน

ตารางที่ 3 อธิบายการวางแผนการเรียนการสอนควรมีลักษณะที่หลากหลายและมีสิ่งที่ควรคำนึง 6 ด้าน

ที่	สิ่งที่ควรคำนึงด้านการวางแผนการเรียนการสอน	รายละเอียด
1	กำหนดมาตรฐาน เป้าหมาย หรือ ความคาดหวัง	เป็นสิ่งแรกที่ควรคำนึงถึงเวลาวางแผนการสอนคือต้องกำหนดมาตรฐาน เป้าหมาย หรือความคาดหวังโดยต้องกำหนดว่า นักเรียนต้องเรียนอะไร สามารถทำอะไร มีการประเมินผลชัดเจนและหลากหลาย
2	เนื้อหาบทเรียน ต้องครอบคลุม ข้อเท็จจริง	รวบรวมทักษะที่จำเป็น อีกทั้งคำนึงถึงว่าเนื้อหาดังกล่าวตรงตามหลักสูตร เพราะในการวางแผนการสอน ผู้สอนต้องศึกษาหลักสูตรทั้งด้านจุดประสงค์การสอน เนื้อหาสาระที่จะสอน การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การใช้สื่อการสอน และการวัดผลประเมินผล แล้วจัดทำออกมาเป็นแผนการสอน เมื่อผู้สอนสอนตามแผนการสอน ก็ย่อมทำให้เป็นการสอนที่ตรงตามจุดหมายและทิศทางของหลักสูตร
3	ครูต้องกระตุ้นให้นักเรียนเกิดความกระตือรือร้น	กระตุ้นให้นักเรียนสนใจและพร้อมที่จะเรียนหรือทำกิจกรรม โดยใช้สถานการณ์ที่สอดคล้องกับตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้ที่ปรากฏในหลักสูตรหรือการถามเพื่อให้ นักเรียนได้คิดและสนใจ ทำทหายความอยากรู้อยากเห็นของผู้เรียน ครูต้องคล่องแคล่วและมีอารมณ์ขัน ครูต้องมีความตั้งใจในการสอนและเตรียมการสอนอย่างดีทั้งเนื้อหา สื่อการเรียนรู้ และกิจกรรมการเรียนรู้
4	ผู้สอนต้องมีวิจาร์ณญาณตัดสินใจ และแก้ไขปัญหาที่ดี	ได้เรียนรู้ ครูต้องตัดสินใจว่า นักเรียนควรได้เรียนเรื่องใหม่ อะไรบ้าง ควรมีทักษะอย่างไร จะเรียนอย่างไร จะต้องคอยแก้ไขปัญหาในแต่ละช่วงให้เหมาะสม ดังนั้นผู้สอนจึงต้องมีทักษะในการใช้วิจาร์ณญาณตัดสินใจและแก้ไขปัญหาที่ดี

ตารางที่ 3 อธิบายการวางแผนการเรียนการสอนควรมีลักษณะที่หลากหลายและมีสิ่งที่ควรคำนึง 6 ด้าน (ต่อ)

ที่	สิ่งที่ควรคำนึงด้านการวางแผนการเรียนการสอน	รายละเอียด
5	ประยุกต์และปรับเปลี่ยน	นักเรียนต้องได้มีโอกาสฝึกฝนและมีส่วนร่วมในการเรียนรู้สิ่งใหม่ๆ จะให้ทำงานอะไร จึงจะทำทายนักเรียนอย่างเหมาะสม นักเรียนต้องมีโอกาสในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างกลุ่มและภายในกลุ่ม เมื่อนักเรียนได้แสดงความคิดเห็นต่อข้อมูลที่เพื่อนนำเสนอจะเป็นการฝึกให้นักเรียนได้ใช้ความคิดระดับสูง ฝึกการใช้ภาษา และได้รับความรู้จากการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ตลอดเจ้าของความคิดจะได้นำความคิดนั้นมาปรับปรุงขั้นตอนหรือกระบวนการแก้ปัญหาของตน รวมทั้งคนที่ฟังเพื่อนแสดงความคิด จะได้ปรับปรุงข้อบกพร่องที่มีลักษณะคล้ายกันในงานของตนได้
6	ประเมินผล	มีการประเมินผลที่แสดงถึงศักยภาพของผู้เรียนจึงเน้นเฉพาะการวัดผลด้านความรู้ด้วยข้อทดสอบเป็นส่วนใหญ่ และเป็นการวัดผลด้วยการทดสอบเพียง 1-2 ครั้ง กล่าวคือในกลางภาคเรียนและปลายภาคเรียน และหรือการวัดผลจากรายงานหรือผลงานเพียงไม่กี่ชิ้นแล้วนำผลนั้นมาประเมินผลเพื่อตัดสินการเรียน โดยมีได้มีการดำเนินการประเมิน เพื่อพัฒนาการเรียนรู้อและพัฒนาความสามารถของผู้เรียนให้ถึงศักยภาพสูงสุดของผู้เรียนแต่ละคน

ที่มา: อรรถจริย์ ณ ตะกั่วทุ่ง, **สุดยอดพัฒนาการเรียนการสอน** (กรุงเทพฯ: เอ็กซ์เปอร์เน็ทบุ๊คส์, 2545), 13.

การรวบรวมบทความ เรื่องน่ารู้เกี่ยวกับบูรณาการการเรียนการสอน ไว้ดังนี้ (กรมการศึกษาออกโรงเรียน, 2546)

1. การสอนบูรณาการแบบสอดแทรก (Infusion Instruction) การสอนรูปแบบนี้ครูผู้สอนในวิชาหนึ่ง จะสอดแทรกเนื้อหาของวิชาอื่นๆ เข้าไปในการสอนของตน เป็นการวางแผนการสอนและสอนโดยครูคนเดียว

2. การสอนบูรณาการแบบขนาน (Parallel Instruction) การสอนตามรูปแบบนี้ครูตั้งแต่สองคนขึ้นไป สอนต่างวิชากัน ต่างคนต่างสอน แต่ต้องวางแผนการสอนร่วมกันโดยมุ่งสอนหัวเรื่อง ความคิดรวบยอด และปัญหาเดียวกัน (Theme/Concept/Problem) โดยระบุสิ่งที่ร่วมกัน

และตัดสินใจร่วมกันว่าจะสอนหัวเรื่อง ความคิดรวบยอด และปัญหานั้นๆ อย่างไรในแต่ละวิชาของต
งานหรือการบ้านที่มอบหมายให้นักเรียนทำจะแตกต่างกันไปในแต่ละวิชาแต่ทั้งหมดจะต้องมีหัวเรื่อง
ความคิดรวบยอด และปัญหาร่วมกัน

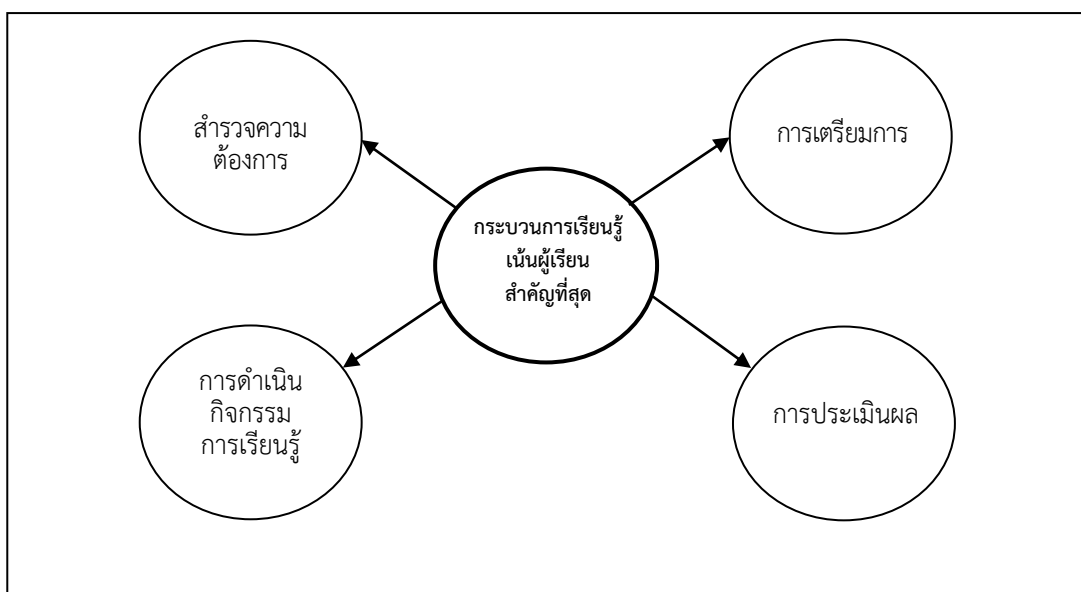
3. การสอนบูรณาการ แบบสหวิทยาการ (Multidisciplinary instruction) การสอน
ตามรูปแบบนี้คล้ายๆ กับการสอนบูรณาการ แบบขนาน (Parallel instruction) กล่าวคือ ครูตั้งแต่
สองคนขึ้นไป สอนต่างวิชากัน มุ่งสอนหัวเรื่อง ความคิดรวบยอด ปัญหาเดียวกัน ต่างคนต่างแยกกัน
สอนเป็นส่วนใหญ่ แต่มีการมอบหมายงานหรือโครงการ (project) ร่วมกัน ซึ่งจะช่วยเชื่อมโยง
สาขาวิชาต่างๆ เข้าด้วยกัน ครูทุกคนจะต้องวางแผนร่วมกันเพื่อที่จะระบุว่า จะสอนหัวเรื่อง ความคิด
รวบยอดปัญหานั้นๆ ในแต่ละวิชาอย่างไร และวางแผนสร้างโครงการร่วมกัน (หรือกำหนดงานที่จะ
มอบหมายให้นักเรียนทำร่วมกัน) และกำหนดว่าจะแบ่งโครงการนั้น ออกเป็นโครงการย่อยๆ ให้
นักเรียนปฏิบัติในแต่ละรายวิชาอย่างไร

4. การสอนบูรณาการแบบข้ามวิชา (Transdisciplinary Instruction) การสอนตาม
รูปแบบนี้ ครูที่สอนวิชาต่างๆ จะร่วมมือกันสอนเป็นคณะหรือเป็นทีม ร่วมกันวางแผน ปรึกษาหารือ
และกำหนดหัวเรื่อง ความคิดรวบยอด ปัญหาร่วมกัน แล้วร่วมกันสอนนักเรียนกลุ่มเดียวกัน

กระบวนการเรียนการสอน

กระบวนการเรียนการสอนของครูเป็นสิ่งสำคัญที่จะทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ที่มี
ประสิทธิภาพ และการจัดการเรียนการสอน ควรเน้นกระบวนการเรียนรู้ที่ทันสมัย และสอดคล้องกับ
แนวทางการปฏิรูปการศึกษา และในปัจจุบันนี้พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 ได้
กำหนดแนวทางให้สถานศึกษาและครูผู้สอน ดำเนินการจัดการเรียนรู้ ให้สอดคล้องกับ มาตรา
(คณะอนุกรรมการปฏิรูปการเรียนรู้, 2543: 22) โดยมีเป้าหมายที่การเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญโดยที่
พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 ได้กำหนดแนวทางไว้ตั้งนั้น เพราะได้เล็งเห็น
ความสำคัญคือ การจัดการกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนสำคัญที่สุด เป็นการจัดการกระบวนการเรียนรู้ที่มุ่ง
ประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียน ผู้เรียนได้พัฒนาเต็มตามศักยภาพ ผู้เรียนมีทักษะในการแสวงหาความรู้จาก
แหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย ผู้เรียนสามารถนำวิธีการเรียนรู้ไปใช้ในชีวิตจริงได้ และทุกฝ่ายมีส่วนร่วมใน
ทุกขั้นตอนเพื่อพัฒนาผู้เรียน

จากงานวิจัยของทรงศักดิ์ พิทักษ์มงคล (2554) ได้ศึกษากระบวนการเรียนรู้และวิธีการ
สอนที่เน้นผู้เรียนสำคัญที่สุดซึ่งมีความสอดคล้องกับความหมายที่คณะอนุกรรมการปฏิรูปการเรียนรู้
ได้ให้ไว้เช่นกันนั่นคือ การกำหนดจุดหมาย สาระ กิจกรรม แหล่งเรียนรู้ สื่อการสอน และการวัดผล ที่
มุ่งพัฒนาคนและชีวิต ให้เกิดประสบการณ์การเรียนรู้เต็มความสามารถ สอดคล้องกับความถนัด ความ
สนใจ และความต้องการของผู้เรียน ดังนั้นจึงมีขั้นตอน หรือกระบวนการเป็นแนวทางการปฏิบัติ โดย
คณะอนุกรรมการปฏิรูปการเรียนรู้ได้สรุปแนวทางพอสังเขปโดยแบ่งออกเป็น 4 ด้าน ดังภาพที่ 4
(คณะอนุกรรมการปฏิรูปการเรียนรู้, 2543)

ภาพที่ 4 กระบวนการเรียนรู้และวิธีการสอนที่เน้นผู้เรียนสำคัญที่สุด

ที่มา : ทรงศักดิ์ พิทักษ์มงคล, “ปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนการสอนสิ่งแวดล้อมศึกษา ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน : กรณีศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 2” (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์, 2554).

: คณะอนุกรรมการการปฏิรูปการเรียนรู้, **ปฏิรูปการเรียนรู้ผู้เรียนสำคัญที่สุด** (กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2543).

จากภาพที่ 4 กระบวนการเรียนรู้และวิธีการสอนที่เน้นผู้เรียนสำคัญที่สุด ได้แก่ สำรวจความต้องการ การเตรียมการ การดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้ และการประเมินผลโดยการวัดแบ่งออกเป็น 4 ขั้นตอน ดังต่อไปนี้ (ทรงศักดิ์ พิทักษ์มงคล, 2554)

1. สำรวจความต้องการ ด้านความสนใจของผู้เรียนสำรวจความรู้พื้นฐานเดิม โดยการสังเกต สัมภาษณ์ สอบถาม สำหรับวางแผนจัดการเรียนการสอน ผู้สอนเสนอสถานการณ์หรือตัวอย่างที่เป็นปัญหาและกระตุ้นให้ผู้เรียนหาวิธีการแก้ปัญหาหรือช่วยให้ผู้เรียนมีความต้องการใคร่เรียนใคร่รู้ในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง ทั้งนี้เพื่อตอบสนองความต้องการและความถนัดของผู้เรียน

2. การเตรียมการ ครูต้องเตรียมการเกี่ยวกับสาระการเรียนรู้ องค์ประกอบต่างๆ ที่เอื้อต่อการเรียนรู้ และทำแผนการสอน ซึ่งเป็นเครื่องมือชนิดหนึ่งที่ครูสร้างขึ้นเพื่อความมั่นใจและความพร้อมในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้จากการเตรียมการไว้ล่วงหน้า ช่วยให้ครูมีแนวทางที่ชัดเจนในการดำเนินการช่วยเหลือแนะนำผู้เรียนและผู้กำกับ ควบคุมดูแลกระบวนการเรียนรู้ ทั้งในเรื่องสาระระยะเวลา จุดประสงค์การเรียนรู้ พฤติกรรมของผู้เรียน เทคนิควิธีการจัดการเรียนรู้ สื่อประกอบการเรียนรู้ การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ซึ่งการมีแผนการจัดการเรียนรู้ที่ดีย่อมส่งผลให้ครูสามารถดำเนินการจัดการเรียนรู้ได้อย่างเป็นระบบ ตามขั้นตอน และวิธีการที่กำหนดไว้ จนเกิดการ

เปลี่ยนแปลงองค์ความรู้ขึ้นภายในตัวผู้เรียน ตามที่ครูต้องการโดยยึดมาตรฐานและสาระ การเรียนรู้ที่กำหนดไว้ในหลักสูตรเป็นหลัก

3. การดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้ เช่น นำเข้าสู่บทเรียน วิเคราะห์อภิปรายผลงาน การจัดกิจกรรมการเรียนรู้เป็นสิ่งสำคัญของการเรียน ถ้านักเรียนปฏิบัติกิจกรรมจะเกิดความประทับใจและจดจำ นอกจากนี้การสอนวิธีนี้หากครูใช้สิ่งของหรือวัตถุที่ใช้ในชีวิตประจำวันของนักเรียนจะก่อให้เกิดการเรียนรู้ที่สามารถนำไปใช้แก่ตัวเองได้ดียิ่งขึ้น

4. การประเมินผล ควรใช้วิธีการประเมินที่หลากหลายวิธี เป็นกิจกรรมที่สำคัญที่สุดสอดแทรกอยู่ในทุกขั้นตอนของกระบวนการจัดการเรียนการสอน ตั้งแต่ก่อนการสอน ระหว่างการสอน และหลังการสอน ซึ่งการวัดและประเมินผล เป็นหัวใจสำคัญในการเรียนการสอน เป็นข้อมูลย้อนกลับ (Feed-back) ไปสู่การปรับปรุง ทั้งผู้สอน ผู้เรียน หลักสูตร และสื่อการเรียนการสอน ข้อพึงระวังในการประเมินนั้นอย่าใช้การทดสอบจนนักเรียนเกิดค่านิยมต่อคะแนน และให้คะแนนเป็นเงื่อนไขในการเรียนของนักเรียน ครูควรให้ความสนใจต่อพฤติกรรมการเรียนรู้ คะแนนไม่ใช่การตัดสิน การที่ครูนิยมใช้ข้อสอบประเมินนักเรียน และตีค่าการเรียนรู้ของนักเรียนจากการตอบข้อสอบแล้วยังแปลผลออกมาเป็นคะแนนทำให้เกิดค่านิยมต่อคะแนน คะแนนกลายเป็นความปรารถนาสูงสุดในการเรียน ครูควรวิเคราะห์นักเรียน เพื่อมีข้อมูลนักเรียนอย่างเพียงพอ การประเมินผลควรประเมินรอบด้าน คือ กาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา

กระบวนการจัดการเรียนการสอนสิ่งแวดล้อมศึกษาไว้ว่า ควรเป็นการเรียนรู้ที่มีความหมาย และเป็นการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญซึ่งการเรียนรู้ที่มีความหมายนั้น มีอยู่ในบริบทรอบตัวของนักเรียน และต้องเป็นการเรียนรู้แบบการร่วมมืออย่างสม่ำเสมอในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนสิ่งแวดล้อมศึกษานั้น เป้าหมายสูงสุดที่สำคัญคือการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้เรียน ให้ดูแลเอาใจใส่สิ่งแวดล้อมตระหนักถึงปัญหาสิ่งแวดล้อม และลงมือปฏิบัติเพื่อสิ่งแวดล้อม ดังนั้นกระบวนการเรียนการสอน ต้องเน้นการปฏิบัติ เรียนรู้จากการกระทำการคิดวิเคราะห์ในรูปแบบต่างๆ การสืบค้น การสังเคราะห์และอื่นๆ ภายใต้การแนะนำช่วยเหลือของครูตามความเหมาะสม หรือเป็นการเรียนการสอน ที่นักเรียนเป็นศูนย์กลางของกิจกรรมการเรียนการสอนนั่นเอง จึงมีหลายวิธีการดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 ความหมายของรูปแบบการเรียนการสอนที่เน้นนักเรียนเป็นศูนย์กลางของกิจกรรม

ที่	รูปแบบการเรียนการสอน	ความหมาย
1	การเรียนการสอนแบบสืบสอบ- การแก้ปัญหา (Inquiry/Problem-Solving)	ซึ่งจะเน้นกระบวนการสืบสอบ หรือแก้ไขปัญหาอย่างเป็นระบบ ผู้เรียนจะเป็นผู้ปฏิบัติทุกขั้นตอนก่อให้เกิดการเรียนรู้ทุกด้านสอดคล้องกับจุดประสงค์ของสิ่งแวดล้อมศึกษา ถือว่าเป็นกระบวนการเรียนการสอนที่เหมาะสมมากกับสิ่งแวดล้อมศึกษาอย่างหนึ่ง

ตารางที่ 4 ความหมายของรูปแบบการเรียนการสอนที่เน้นนักเรียนเป็นศูนย์กลางของกิจกรรม (ต่อ)

ที่	รูปแบบการเรียนการสอน	ความหมาย
2	การเรียนการสอนโดยใช้สถานการณ์จำลอง (Simulation)	เป็นกระบวนการเรียนการสอนที่ใช้สถานการณ์จำลองเข้ามา โดยให้นักเรียนได้เป็นส่วนหนึ่งและปฏิบัติตามขั้นตอนของสถานการณ์ให้เกิดความรู้สึกสัมผัส เมื่อประกอบเข้าด้วยการคิดวิเคราะห์ตามที่ครูกำหนดย่อมจะเกิดการเรียนรู้ ได้ทั้งความรู้ ความเข้าใจ เจตคติ ค่านิยม และทักษะเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมจากสถานการณ์สิ่งแวดล้อม หรือจากการเล่นเกม สิ่งแวดล้อมที่กำหนดสถานการณ์เช่นเดียวกัน
3	กระบวนการเรียนการสอนแบบการทำความเข้าใจ (Clarifying Strategies)	เช่นการกระจ่างค่านิยม (Value Clarification) การแสดงบทบาทสมมติ (Role-Playing) เน้นกระบวนการเรียนการสอนที่ให้นักเรียนได้สืบค้นและตรวจสอบข้อขัดข้องสงสัยหรือขัดแย้งในความคิด ความเชื่อความรู้สึกจนกระจ่าง ซึ่งในกระบวนการกระจ่างค่านิยมที่ดี การสอนให้แสดงบทบาทสมมติเพื่อวิเคราะห์ที่ดี ย่อมเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ตรวจสอบสิ่งที่สงสัยหรือขัดแย้งให้กระจ่างชัดเจน และสามารถเลือกยึดถือและปฏิบัติเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมในแนวทางใหม่ได้ นอกจากนั้นก็จะเป็นกิจกรรมในประเภนี้ เช่น 10/20 คำถามเพื่อความกระจ่าง ให้แสดงความรู้สึกหรือปฏิกิริยาต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งโดยให้สถานการณ์และคำถาม ให้ตอบคำถามปลายเปิดในเรื่องใดเรื่องหนึ่งเป็นต้น
4	กลุ่มการเรียนการสอนประเภทให้ประสบการณ์ตรง “นอกรั้วโรงเรียน” (Beyond the School Wall Experiences)	เป็นการสอนที่เน้นการศึกษานอกสถานที่ (Outdoor Education) คือนอกรั้วโรงเรียนที่ผู้เรียนจะได้ประสบการณ์ตรง เรียนรู้จากของจริง สถานการณ์จริง ทั้งที่ไม่ไกลจากโรงเรียนนัก จนถึงไกลออกไปที่ต้องใช้เวลา และจะต้องมีการวางแผนเตรียมการมาอย่างละเอียดรอบคอบก่อนปฏิบัติ แต่เป็นการเรียนการสอนที่ให้คุณค่าในการเรียนรู้ สิ่งแวดล้อมที่สูงมากประกอบด้วยกิจกรรมการเรียนหลากหลาย ที่นักเรียนจะได้สำรวจ สังเกต แสวงหาคำตอบ เก็บตัวอย่างของจริง และการขยายการเรียนรู้ที่มีตามหลักสูตร เช่น การศึกษาภาคสนามเป็นการศึกษาชุมชน สำรวจ เชิงสังคมวัฒนธรรมและสัมฤทธิ์ผลการเรียนการสอนในแนวนี้ ขึ้นอยู่กับการวางแผนอย่างรอบคอบและเป็นระบบก่อนใช้

ตารางที่ 4 ความหมายของรูปแบบการเรียนการสอนที่เน้นนักเรียนเป็นศูนย์กลางของกิจกรรม (ต่อ)

ที่	รูปแบบการเรียนการสอน	ความหมาย
5	กลุ่มการเรียนการสอนโดยใช้กิจกรรมปฏิบัติเพื่อให้เกิดประสบการณ์ (Activity-Based Instruction)	เช่นการสอนโดยการทำโครงการ (Project Work) ซึ่งมีขั้นตอนของการปฏิบัติที่สอดคล้องกับการใช้ทักษะกระบวนการ 9 ขั้น หรือการวิจัยง่ายๆ ที่นักเรียนจะได้เรียนรู้ทั้งทักษะกระบวนการเชิงวิทยาศาสตร์ และการจัดการไปพร้อมกับทักษะทางสังคม เจตคติ ค่านิยม และจิตสำนึกต่อสิ่งแวดล้อม การทดลองหรือการพิสูจน์ก็เป็นการเรียนการสอนในกลุ่มนี้ ซึ่งให้ออกาสนักเรียนเรียนรู้ด้วยการปฏิบัติสืบค้นหาคำตอบอย่างเป็นวิทยาศาสตร์
6	กระบวนการเรียนการสอนที่เน้นการบูรณาการโดยใช้กิจกรรมการผูกเรื่อง (Storyline)	เป็นการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยเน้นการผูกเรื่องอย่างบูรณาการ โดยให้นักเรียนเป็นผู้ปฏิบัติและครูใช้อองค์ประกอบคือ คำถามหลักเพื่อการผูกเรื่องตลอดจนถึงการวิเคราะห์ สังเคราะห์และสร้างความรู้ใหม่ด้วย มีการกำหนดฉาก ตัวละคร และเหตุการณ์ โดยนำกิจกรรมศิลปะศึกษา และกิจกรรมและการเรียนรู้อื่นๆ เช่น การแก้ไข ปัญหา การสืบค้นข้อมูล การทำโครงการ ฯลฯ เข้ามารวมอยู่ในกระบวนการสร้างหรือผูกเรื่อง เป็นการเรียนรู้ ที่ได้ทั้งประสบการณ์ตรง และสนุกสนานด้วย

ที่มา : กระทรวงศึกษาธิการ, ชุดเอกสารเสริมการเรียนรู้สิ่งแวดล้อมศึกษาสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา (กรุงเทพฯ: สำนักนิเทศและพัฒนามาตรฐานการศึกษา, 2546).

สรุปได้ว่าผู้สอนและวิธีการสอนเป็นองค์ประกอบที่สำคัญอย่างยิ่งที่นำไปสู่แนวทางของกระบวนการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญเพื่อให้นักศึกษาเกิดการเรียนรู้อย่างมีความสุขในการเรียน ซึ่งผู้สอนจะเป็นเพียงผู้กระตุ้น ผู้อำนวยความสะดวกและให้คำแนะนำช่วยเหลือเมื่อจำเป็น ติดตามตรวจสอบ รวมทั้งให้การสนับสนุนด้านอุปกรณ์การเรียนรู้ เช่น แหล่งข้อมูล เทคโนโลยี คอมพิวเตอร์ อุปกรณ์ที่เป็นสื่อการเรียนรู้รูปแบบต่างๆ เว็บไซต์ อีเมลล์ ฯลฯ ซึ่งเมื่อเปรียบเทียบลักษณะการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครูสมัยใหม่กับครูสมัยเก่าก็将会เห็นความแตกต่างที่เกิดขึ้น ในที่นี้ผู้วิจัยได้วางแนวทางกระบวนการเรียนการสอน คือ การสำรวจความต้องการ การเตรียมการ การดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้ และการประเมินผล โดยผู้วิจัยใช้เป็นตัวแปรในการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีผลต่อการเรียนรู้อย่างมีความสุขของนักศึกษาระดับชั้นคลินิก

3. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับอัตมโนทัศน์

ความหมายของอัตมโนทัศน์

อัตมโนทัศน์มาจากคำภาษาอังกฤษว่า Self-Concept ซึ่งคำนี้ได้มีผู้ใช้ในความหมายเดียวกันหลายคำ เช่น มโนภาพแห่งตน มโนทัศน์แห่งตน อัตมโนภาพ อัตมโนมิติ ความคิดรวบยอดเกี่ยวกับตนเอง ความคิดเห็นเกี่ยวกับตนเอง

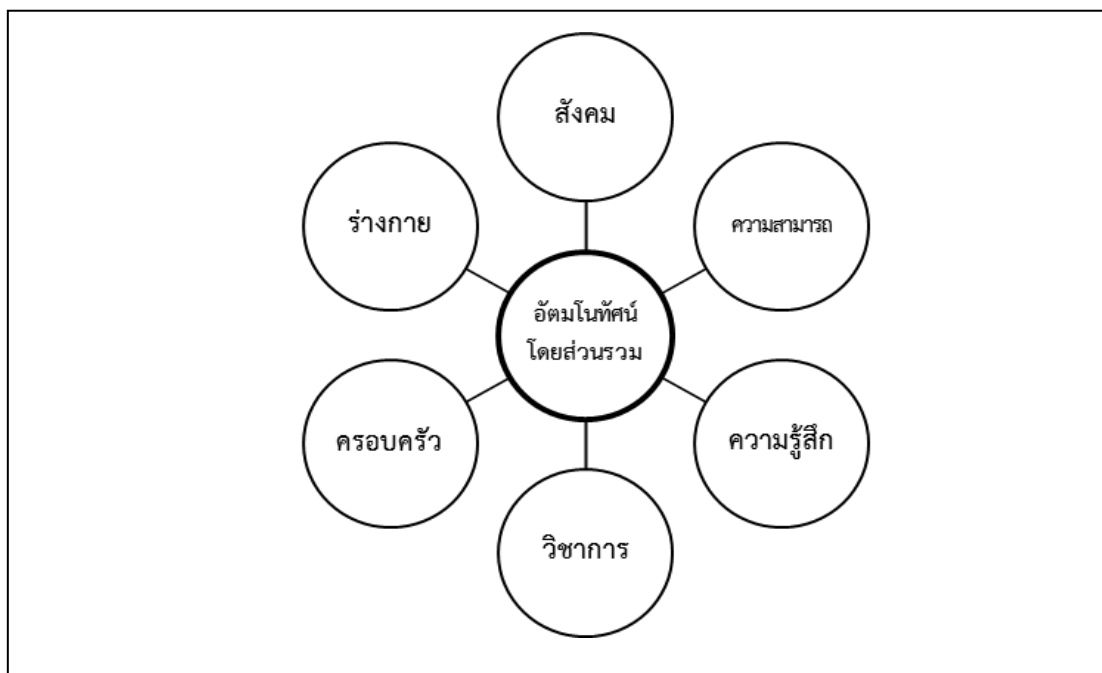
Rogers (1951) ได้ให้ความหมายของอัตมโนทัศน์ไว้ว่า เป็นการรับรู้ภาพตัวเองของบุคคลประกอบด้วย การรับรู้บุคลิกลักษณะและความสามารถของตนเอง การรับรู้และมีความคิดเกี่ยวกับตนเองในการมีความสัมพันธ์กับบุคคลอื่นและสิ่งแวดล้อม คุณค่าต่างๆ ที่บุคคลใส่ไว้ใน การรับรู้ที่เชื่อมโยงกับประสบการณ์และวัตถุ และจุดมุ่งหมาย และจินตนาการซึ่งถูกรับรู้จากการได้ ประสบการณ์ทางบวกและทางลบ

พรณี ชูทัย (2542) ได้ให้ความหมายของอัตมโนทัศน์ว่า เป็นเรื่องเกี่ยวกับทัศนคติ ความรู้สึก และการรับรู้ซึ่งแต่ละบุคคลมีต่อตัวเขาเอง ทัศนคติเป็นสิ่งสำคัญเป็นตัวกำหนดพฤติกรรม โดยเฉพาะอย่างยิ่งทัศนคติเกี่ยวกับ “ตน” เป็นสิ่งสำคัญยิ่งในการกำหนดพฤติกรรมของแต่ละบุคคล เช่น ถ้าบุคคลมีอัตมโนทัศน์ต่อตนเองในทางบวกมองเห็นคุณค่าในตนเอง มีความเชื่อมั่นในตนเองในทางบวกเขาจะประพฤติปฏิบัติต่อคนอื่นอย่างทัดเทียมกับตน เห็นคุณค่าในผู้อื่น ในทางตรงกันข้ามถ้าบุคคลมีอัตมโนทัศน์ในทางลบ มองเห็น ตนเองต่ำต้อยดูถูกตนเองไม่เห็นคุณค่าในตนเอง เขามักจะมีความรู้สึกเช่นเดียวกันนี้ให้กับผู้อื่นผลที่ตามมาคือความขัดแย้งผู้อื่นไม่ชอบ

ทฤษฎีเกี่ยวกับอัตมโนทัศน์

นักทฤษฎีหลายท่านได้ให้ความหมายและสำคัญเรื่องของอัตมโนทัศน์หรือ Self-Concept โดยได้อธิบายไว้ดังต่อไปนี้

แนวคิดของ Bracken (1996) ได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับโครงสร้างของอัตมโนทัศน์หลายมิติ ซึ่งเป็นการศึกษาอัตมโนทัศน์ให้ละเอียดโดยการแบ่งย่อยเป็นมิติ และแต่ละมิติจะประกอบด้วยคุณลักษณะของอัตมโนทัศน์มิติละ 1 ด้าน รวม 6 ด้าน ซึ่งแต่ละด้านจะวางซ้อนทับกันอยู่ และมีความสัมพันธ์กันทุกด้าน เป็นการแสดงให้เห็นถึงภาพรวมอัตมโนทัศน์ของบุคคลแสดงได้ดังภาพที่ 5

ภาพที่ 5 โครงสร้างอัตมโนทัศน์หลายมิติของ Bracken

ที่มา : B. A. Bracken, **Multidimensional Self Concept Scale** (Texas : Pro-Ed, Inc., 1996).

จากภาพที่ 5 โครงสร้างอัตมโนทัศน์โดยส่วนรวม Self-Concept สามารถอธิบายได้ดังนี้ (Bracken, 1996)

1. คุณลักษณะด้านสังคม (Social) หมายถึง การประเมินตนเองเมื่อมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลอื่นๆ ความสัมพันธ์ระหว่าง ครู-นักเรียน แพทย์-ผู้ป่วย ผู้ปกครอง-บุตรฯลฯ พฤติกรรมของบุคคลทั้งสองมีอิทธิพลต่อกันและกัน ในระดับต่างๆ ยอมรับ แบบแผน กฎเกณฑ์ของกลุ่ม ร่วมกันในการดำเนินชีวิต ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับประเภทของความสัมพันธ์

2. คุณลักษณะด้านความสามารถ (Competence) หมายถึง การประเมินตนเองเกี่ยวกับทักษะความสนใจในกิจกรรมต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับความสามารถในขอบเขตของตน ความรู้สึกที่บุคคลเห็นคุณค่าในตนเองหรือมีความภาคภูมิใจในตนเอง ซึ่งได้รับการสั่งสมมาตั้งแต่วัยเด็กจากประสบการณ์และบุคคลที่ได้ปฏิสัมพันธ์ ซึ่งระดับการเห็นคุณค่าในตนเองสามารถพิจารณาได้จากความสามารถ ความสำเร็จ ความสำคัญ ความเชื่อและควมมีคุณค่าในตนเอง

3. คุณลักษณะด้านความรู้สึก (Affect) หมายถึง การประเมินตนเองเกี่ยวกับการแสดงพฤติกรรมของตนเองที่มีผลกระทบต่อความรู้สึก อัตมโนทัศน์มีความสัมพันธ์กับความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเอง ความเชื่อมั่นในตนเอง แล้วการนับถือตนเองบุคคลที่เห็นค่าในตนเองสูง จะมีความเชื่อมั่นในตนเอง มีเอกลักษณ์เป็นของตนเอง และยังเข้าใจยอมรับคุณค่าในตัวเองของผู้อื่นด้วย

4. คุณลักษณะด้านวิชาการ (Academic) หมายถึง การประเมินตนเองเกี่ยวกับความรู้ ความสามารถ ความสนใจ ความสำเร็จในการเรียนรวม ทั้งประสบการณ์อื่นๆ ที่เกี่ยวกับวิชาการ อีกทั้งบุคคลเหล่านี้จำเป็นต้องมีทิศทางในการปฏิบัติเพื่อให้บรรลุเป้าหมายของของตนเอง ความเป็นผู้นำ

ทางวิชาการอย่างแท้จริงจะสามารถนำพาบุคคลซึ่งเป็นผลลัพธ์ทางการศึกษาให้บรรลุความเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ดังกล่าวนี้ได้

5. คุณลักษณะด้านครอบครัว (Family) หมายถึง การประเมินตนเองเกี่ยวกับการมีปฏิสัมพันธ์กับผู้ปกครองและสมาชิกในครอบครัวว่ามีความใกล้ชิดหรือห่างเหินจากครอบครัว ซึ่งสัมพันธ์ภาพและบรรยากาศที่อบอุ่นในครอบครัวก่อให้เกิดความรู้สึกมั่นคง ปลอดภัยทางจิตใจที่คนในครอบครัวรู้สึกเมื่ออยู่ร่วมกันบรรยากาศแห่งการมีสัมพันธ์ภาพที่ดีในครอบครัวนั้น ทุกครอบครัวสามารถสร้างขึ้นได้โดยยิ้มแย้มแจ่มใสกับทุกคนในบ้าน รักและห่วงใยรู้จักเอื้ออาทรและช่วยเหลือเกื้อกูลกัน รับผิดชอบหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย ช่วยงานบ้านทุกอย่างด้วยความเต็มใจ รู้จักฟังผู้อื่น พูดและยอมรับในความคิดของผู้อื่น

6. คุณลักษณะด้านร่างกาย (Physical) หมายถึง การประเมินตนเองเกี่ยวกับลักษณะร่างกาย สุขภาพว่าเป็นอย่างไร และมีเสน่ห์ดึงดูดหรือไม่เมื่อเปรียบเทียบกับคนอื่น หรือการรับรู้ว่าคุณอื่นมองตนเองอย่างไร ซึ่งมีความหมายรวมไปถึงลักษณะที่มีการแสดงออกในทุกๆ ลักษณะให้เห็นถึงลักษณะที่เป็นประสบการณ์หรือภูมิหลังของบุคคลนั้นๆ ที่ได้ประสบมา ลักษณะของบุคลิกภาพด้านร่างกายที่เกิดขึ้นเป็นผลจากปัจจัยภายนอก สภาวะวิกฤตภายในจิตใจ และลักษณะต่างๆ ไปที่บุคคลนั้นได้พบเห็น

ซึ่งจากคุณลักษณะของอัตมโนทัศน์ทั้ง 6 ด้าน Bracken ได้นำมาเป็นแนวคิดในการพัฒนาและสร้างแบบวัดอัตมโนทัศน์หลายมิติ ที่มีชื่อว่า Multidimensional Self Concept Scale หรือ MSCS ในปี 1992

จากการศึกษาโครงสร้างของอัตมโนทัศน์ สามารถสรุปได้ว่า โครงสร้างที่ประกอบขึ้นเป็นอัตมโนทัศน์ของบุคคลนั้น เกิดจากการที่บุคคลได้เรียนรู้เมื่อมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม ความเชื่อ ประสบการณ์ ความรู้สึกนึกคิดที่บุคคลมีต่อตนเองในด้านต่างๆ ซึ่งเป็นองค์ประกอบที่สำคัญในการกำหนดพฤติกรรมของบุคคล ซึ่งบุคคลจะรับรู้และยอมรับตนเองได้มากน้อยเพียงใดนั้นขึ้นอยู่กับความสัมพันธ์ระหว่างอัตมโนทัศน์ที่เป็นจริงและอัตมโนทัศน์ในอุดมคติว่ามีมากหรือน้อยเท่าใด

ทฤษฎีของ Rogers (อ้างถึงใน, ศรีเรือน แก้วกังวาล, 2544) อธิบายไว้ว่า ตัวตนของบุคคล (Self) ประสบการณ์เฉพาะตนของบุคคลหนึ่งบุคคลใดผสมปนเปกันเข้าเป็น “ตัวตน” ของบุคคลนั้น (I, Me หรือ Self) คำอธิบายเรื่องตัวตนของบุคคลเป็นแนวคิดใหญ่ในทฤษฎีบุคลิกภาพที่ Rogers เสนอจนได้รับสมญานามว่าเป็น “ทฤษฎีตัวตน Self theory” อธิบายว่า มนุษย์ทุกคนมีตัวตน 3 แบบ ได้แก่

1. ตน ที่ตนมองเห็น (Self concept) คือภาพของตนที่เห็นเองว่าตนเป็นคนอย่างไร คือใคร มีความรู้ความสามารถลักษณะเฉพาะตัวอย่างไร เช่น คนสวย คนเก่ง คนร่ำรวย คนมีชาติตระกูล คำตำต้อยด้อยวาสนา คนข่างพูด คนขี้อาย คนเก็บตัว คนเงียบ คนสร้อยเศร่า ฯลฯ โดยทั่วไปคนรับรู้มองเห็นตนเองหลายแง่หลายมุม อาจไม่ตรงกับข้อเท็จจริงหรือภาพที่คนอื่นเห็น เช่น คนที่ชอบเอาเปรียบผู้อื่น อาจไม่เคยนึกเลยว่าตนเป็นบุคคลประเภทนั้น

2. ตน ตามที่เป็นจริง (Real self) คือลักษณะตัวตนที่เป็นไปตามข้อเท็จจริง บ่อยครั้งที่ตนมองไม่เห็นข้อเท็จจริงของตน เพราะเป็นกรณีที่ทำให้รู้สึกเสียใจ เศร่าใจ ไม่เทียมหน้าเทียมตาบุคคลอื่น ๆ รู้สึกเป็นภาพ ซึ่งตัวตนตามข้อเท็จจริง ข้อมูลคล้ายกับตนที่มองเห็น แต่เป็นสิ่งที่ยาก

เพราะบางคนอาจจะเข้าข้างตนเอง ไม่ยอมรับรับตามที่เป็นจริงเพราะรู้สึกด้อยกว่าคนอื่น วิธีที่ช่วยได้นอกจากตนเองมองตนเองแล้ว อาจจะสังเกตจากที่คนอื่นพูดถึงเรา อาจจะเป็นเพื่อนสนิท แต่ต้องมีการกลั่นกรองด้วย เพราะบางคนไม่ชอบเรา อาจจะพยายามพูดให้เราด้อยกว่า บางคนกลัวเราเสียในพูดแต่สิ่งที่ดี ต้องพยายามที่จะตัดข้อมูลที่เป็นเท็จทั้งจากตัวเรา และคนรอบข้างออก การมองตนเองตามที่เป็นจริงก็ต้องใช้ระยะเวลา ไม่จำเป็นต้องเร่งมองให้ออกในครั้งเดียว

3. ตน ตามอุดมคติ (Ideal self) คือตนที่อยากมีอยากเป็น แต่ยังมีไม่เป็นที่อยู่ในสภาวะปัจจุบัน คือตัวตนที่อยากมีอยากเป็น เป็นข้อมูลที่ทุกคนมีอยู่ในใจอยู่แล้ว แต่บางคนอาจจะปฏิเสธสิ่งที่อยากเป็น แล้วเลือกอย่างอื่นที่ง่ายกว่า ทั้งที่จริงไม่ชอบ เช่น เป็นคนพูดไม่เก่ง อยากรู้อยากเห็นเวลานำเสนองาน แต่เคยลองครั้งแรกแล้วทำไม่ได้ก็สร้างเกราะขึ้นมาด้วยการปฏิเสธสิ่งนั้น ซึ่งเป็นสิ่งที่ไม่ควรทำเพราะข้อมูลที่ได้ก็จะไม่ถูกต้อง ทำให้เราไม่สามารถปรับ ตัวตนของเราได้

ถ้า ตน ที่ตนมองเห็น (Self concept) กับตนตามที่เป็นจริง (Real self) มีความแตกต่างกันมากหรือมีข้อขัดแย้งกันมาก บุคคลนั้นมีแนวโน้มที่จะเป็นบุคคลก่อปัญหาให้กับตัวเองและผู้อื่น ในรายที่มีความแตกต่างกันรุนแรง เขาอาจเป็นโรคประสาทหรือโรคจิตได้ ผลดีของการปรับตัวตามที่ตนมองเห็นให้ตรงกับตนตามที่เป็นจริง (และตนตามอุดมคติ) ทั้งในการดำเนินชีวิตประจำวันได้แก่ ความมั่นคงของอารมณ์และบุคลิกภาพ การมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีสมรรถภาพสูงในการประกอบภารกิจตามหน้าที่ ไม่ค่อยมีความวิตกกังวล ไม่ค่อยใช้กลไกป้องกันตัวเอง ฯลฯ

องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาอัตมโนทัศน์

อัตมโนทัศน์เกิดจากการเรียนรู้ที่บุคคลได้มีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลอื่น และอิทธิพลจากประสบการณ์ต่างๆที่ได้รับจากสิ่งแวดล้อม ดังนั้นจึงเห็นได้ว่าอัตมโนทัศน์ไม่ใช่สิ่งที่ถูกกำหนดตายตัว แต่จะมีการพัฒนาเปลี่ยนแปลงไปไม่หยุดยั้งตามการเจริญเติบโต เมื่อบุคคลเติบโตขึ้นสังคมและสิ่งแวดล้อมก็ยิ่งเข้ามามีอิทธิพลต่ออัตมโนทัศน์ องค์ประกอบที่มีผลต่อการพัฒนาอัตมโนทัศน์มีหลายประการได้สรุปแหล่งสำคัญซึ่งเป็นตัวกำหนดอัตมโนทัศน์ (พรณี ชูทัย เจนจิต, 2538)

1. ครอบครัว จุดเริ่มต้นของพัฒนาการเกี่ยวกับอัตมโนทัศน์เริ่มมาจากครอบครัว บุคคลรอบข้างซึ่งมีความสำคัญต่อเด็ก (Significant Others) ล้วนมีอิทธิพลต่อการพัฒนาอัตมโนทัศน์ทั้งสิ้น การที่บุคคลเหล่านี้มีหน้าที่อย่างไร ประพฤติเช่นไรกับเด็กจะมีอิทธิพลต่อ เจตคติที่เด็กมีต่อตนเอง ไม่ว่าจะทางบวกหรือทางลบ

2. อิทธิพลจากสิ่งแวดล้อม บุคคลสำคัญรอบๆ ตัวเด็ก เช่น ครู เพื่อน ต่างมีส่วนสำคัญในการสร้างอัตมโนทัศน์ ยิ่งเติบโตขึ้นเป็นวัยรุ่นอิทธิพลจากสิ่งแวดล้อมก็จะตามไปด้วยซึ่งจะรวมทั้งค่านิยมทางสังคมและเจตคติ

การสร้างบรรยากาศเพื่อส่งเสริมอัตมโนทัศน์

องค์ประกอบที่ครูจะต้องคำนึงถึงในการสร้างบรรยากาศในชั้นเรียนซึ่งจะนำไปสู่การพัฒนาอัตมโนทัศน์ 6 ประเภท ดังตารางที่ 5 (พรณี ชูทัย เจนจิต, 2538)

ตารางที่ 5 องค์ประกอบที่ครูจะต้องคำนึงถึงในการสร้างบรรยากาศในชั้นเรียน 6 ประเภท

ที่	การสร้างบรรยากาศเพื่อส่งเสริมอัตมโนทัศน์	รายละเอียด
1	บรรยากาศที่ท้าทาย	เป็นการกระตุ้นให้กำลังใจเพื่อให้เด็กประสบผลสำเร็จในการงานพูดให้เด็กรู้สึกว่าคุณเชื่อในความสามารถของเด็กที่จะทำงานนั้นๆ แม้ว่าจะเป็นงานที่ค่อนข้างยากให้เด็กรู้สึกมีอิสระที่จะทำอะไรให้รู้สึกว่าคุณบังคับ
2	บรรยากาศที่มีอิสระ	บรรยากาศที่จะช่วยให้เด็กมีการยอมรับนับถือในตนเองคือ บรรยากาศที่มีอิสระ เด็กมีโอกาสที่จะเลือกซึ่งเด็กสามารถตัดสินใจเลือกสิ่งที่มีความหมายและมีคุณค่า ซึ่งทั้งนี้รวมถึงโอกาสที่จะทำผิดพลาดด้วยบรรยากาศเช่นนี้ก่อให้เกิดการเรียนรู้ เด็กจะเกิดความมั่นใจในตนเองที่จะศึกษาค้นคว้าไม่เกิดความตึงเครียด
3	บรรยากาศซึ่งมีการยอมรับนับถือ	การที่ครูเห็นคุณค่าในตัวเด็กเป็นสิ่งสำคัญในการพัฒนาอัตมโนทัศน์ เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน ไม่มีอะไรสำคัญเท่ากับความรู้สึกที่ครูเห็นว่าเด็กเป็นบุคคลสำคัญมีคุณค่าและสามารถเรียนได้ ถ้าครูมีความรู้สึกเช่นนี้ให้กับเด็กอย่างจริงจังจะมีผลต่อการทำกิจกรรมของเด็ก นอกจากนั้นเด็กจะรู้สึกว่าตนเองมีคุณค่าและยอมรับนับถือตนเองด้วย
4	บรรยากาศที่มีความอบอุ่น	ความรู้สึกทางด้านจิตใจมีผลต่อความสำเร็จในการเรียน การที่ครูมีความเข้าใจ เป็นมิตร ยอมรับ ตลอดจนให้ความช่วยเหลือ จะทำให้เด็กเกิดความอบอุ่น การช่วยเหลือซึ่งกันและกันและเด็กรู้ว่าครูเอื้ออาทรกับการกระทำของตนจะทำให้เด็กเกิดความรู้สึกรักในโรงเรียน
5	บรรยากาศแห่งการควบคุม Coopersmith (1967)	กล่าวว่าเด็กที่อยู่ในบรรยากาศที่ปล่อยตามสบาย จะพัฒนาการยอมรับนับถือตนเองได้น้อยกว่าเด็กที่อยู่ในบรรยากาศแห่งการควบคุม ดังนั้นเป็นความจำเป็นที่ครูจะต้องฝึกให้เด็กมีวินัย แต่มีได้อยู่ภายใต้การควบคุมลงโทษ ครูจะต้องชี้แจงให้เข้าใจว่า ทำไมจึงต้องทำสิ่งนี้ แต่ไม่ทำสิ่งนั้น วิธีการพูดของครูเป็นสิ่งสำคัญ ต้องสุภาพและมีความหนักแน่น เทคนิคการ

ตารางที่ 5 องค์ประกอบที่ครูจะต้องคำนึงถึงในการสร้างบรรยากาศในชั้นเรียน 6 ประเภท (ต่อ)

ที่	การสร้างบรรยากาศเพื่อส่งเสริมอัตมโนทัศน์	รายละเอียด
5	บรรยากาศแห่งการควบคุม Coopersmith (1967)	ควบคุมและได้ผลดี โดยไม่ให้เด็กรู้ตัวคือการที่ครูพูดให้เด็กเข้าใจว่าทุกคนล้วนเป็นคนที่มีความสำคัญต่อครูทั้งสิ้น ดังนั้นไม่ว่าเด็กจะทำอะไรเราจะแคร์ต่อการกระทำนั้นๆ ของเขา
6	บรรยากาศแห่งความสำเร็จ Maehr (1967)	กล่าวว่าการเห็นชอบจากบุคคลที่มีความสำคัญต่อเด็กจะมีผลต่อความสำเร็จในการกระทำกิจกรรมต่างๆของเด็ก และการไม่ได้รับความเห็นชอบจะมีผลต่อความสำเร็จในการทำกิจกรรมต่างๆน้อยลง ครูที่ฉลาดมักพูดถึงจุดที่เด็กประสบผลสำเร็จมากกว่าพูดเกี่ยวกับความล้มเหลว การที่คนเราคำนึงถึงแต่ความล้มเหลว จะมีผลทำให้มีความคาดหวังต่ำซึ่งไม่ช่วยให้เกิดการเรียนรู้ที่ดีขึ้น Combs และ Snygg (1969) กล่าวว่า “คนเราจะเรียนรู้ว่าตนเองมีความสามารถนั้นไม่ใช่จากความล้มเหลวแต่จากความสำเร็จ”

สรุปได้ว่าอัตมโนทัศน์นั้นเป็นการรับรู้บุคลิกลักษณะและความสามารถของตนเอง การรับรู้และมีความคิดเกี่ยวกับตนเองในการมีความสัมพันธ์กับบุคคลอื่นและสิ่งแวดล้อม คุณค่าต่างๆ ที่บุคคลใส่ไว้ในการเรียนรู้ที่เชื่อมโยงกับประสบการณ์และวัตถุ และจุดมุ่งหมาย และจินตนาการซึ่งถูกรับรู้จากการได้ประสบการณ์ทางบวกและทางลบ ดังนั้นในขณะที่นักศึกษาแพทย์อยู่ในช่วงที่กำลังศึกษาหาความรู้จึงต้องอาศัยการเข้าใจตนเองและการปรับตัวในหลายๆ ด้าน ดังนั้นในบทบาทของการเป็นแพทย์สุขภาพจิตและจิตเวชจึงมีความเกี่ยวข้องอย่างชัดเจนต่อการส่งเสริมการรู้จักตนเองของนักศึกษาแพทย์ ซึ่งจะเป็ประโยชน์ต่อการพัฒนานักศึกษาแพทย์ให้มีพฤติกรรมหรือมีบุคลิกภาพที่เหมาะสม พร้อมทั้งจะไปสู่การเป็นวิชาชีพแพทย์ที่สมบูรณ์ในอนาคต ในที่นี้ผู้วิจัยได้ใช้คุณลักษณะของอัตมโนทัศน์ทั้ง 6 มิติซึ่งแต่ละด้านจะวางซ้อนทับกันอยู่ และมีความสัมพันธ์กันทุกด้าน ได้แก่ สังคม ความสามารถความรู้สึก วิชาการ ครอบครั้ว ร่างกาย โดยผู้วิจัยใช้เป็นตัวแปรในการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีผลต่อการเรียนรู้อย่างมีความสุขของนักศึกษาแพทย์ระดับชั้นคลินิก

4. แนวคิดเกี่ยวกับบรรยากาศการเรียนการสอน

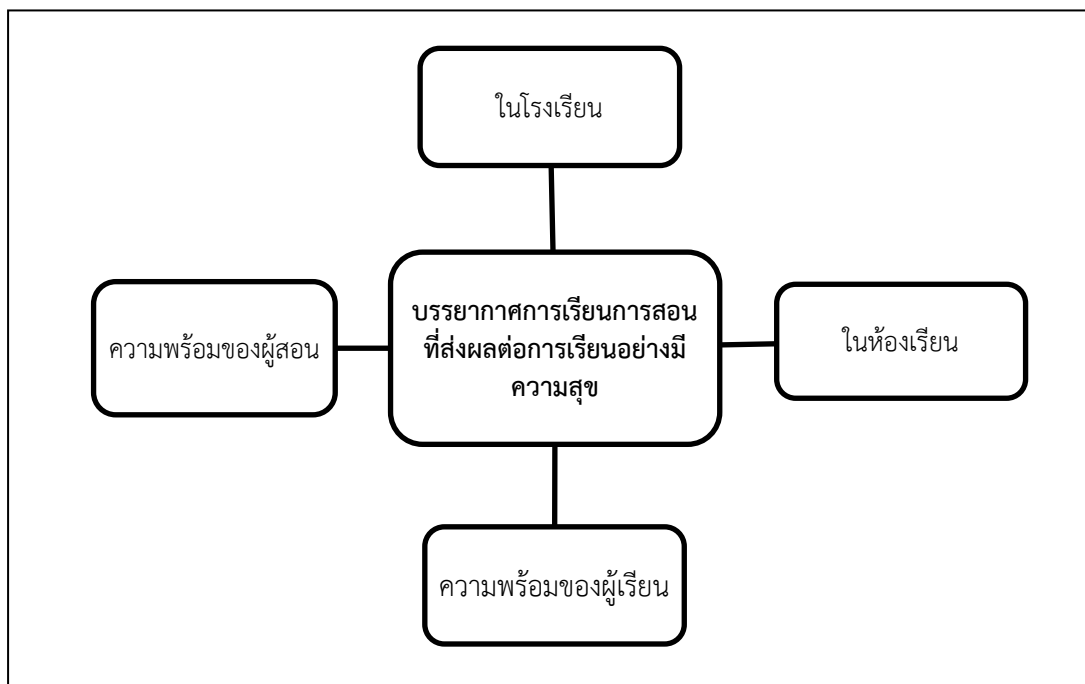
ความหมายของบรรยากาศการเรียนการสอน

เมื่อกล่าวถึง “บรรยากาศ” มักจะเกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อมและความรู้สึกของมนุษย์ พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน (2546: 606) ได้ให้ความหมายของบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมว่า บรรยากาศหมายถึง ความรู้สึกหรือสิ่งที่อยู่รอบๆ ตัว และให้ความหมายของสิ่งแวดล้อมว่าหมายถึง สิ่งต่างๆ ทั้งทางธรรมชาติและทางสังคมที่แวดล้อมมนุษย์อยู่

กองวิจัยทางการศึกษา (2545) กล่าวว่า อิทธิพลของสภาพแวดล้อมในโรงเรียน นักการศึกษาได้ให้ความสนใจเกี่ยวกับบรรยากาศ และสภาพแวดล้อมทางการศึกษามานานแล้ว เนื่องจากลักษณะการเรียนรู้ และประสิทธิผลการเรียนการสอนมีสาเหตุมาจากสภาพแวดล้อมในโรงเรียน ซึ่งส่งผลกระทบต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และจากการศึกษาในอดีตที่ผ่านมามีข้อค้นพบหลายประการที่แสดงให้เห็นถึงความต้องการวัด และศึกษาผลของสภาพแวดล้อมที่มีต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน การจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียนถูกต้องและเหมาะสมนับเป็นสิ่งสำคัญและจำเป็นในการจัดการศึกษาให้แก่ผู้เรียน สภาพแวดล้อมในโรงเรียนเป็นองค์ประกอบสำคัญประการหนึ่งตามนโยบายปฏิรูปโรงเรียนเพื่อยกระดับมาตรฐานการศึกษาของโรงเรียนดังที่กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดไว้ว่า ต้องให้มีบรรยากาศ และสิ่งแวดล้อมทางโรงเรียนหรือสถานศึกษาที่เอื้อต่อการเรียนการสอน เพื่อให้ผู้เรียนเรียนอย่างมีความสุข มุ่งเน้นการเรียนการสอนตามธรรมชาติ ซึ่งแนวนโยบายดังกล่าวมุ่งเน้นการใช้ประโยชน์ของพื้นที่ และปฏิสัมพันธ์ทางสังคมให้เอื้อต่อการพัฒนาการเรียนรู้ บรรยากาศ และสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ

Rogers (1969: 157-164) มีความเห็นเกี่ยวกับบรรยากาศการเรียนการสอนว่า ควรคำนึงถึงลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน ความคิดความรู้สึก ท่าที เจตคติ ค่านิยม และความเชื่อ ควรได้รับความสนใจและให้ความสำคัญไม่น้อยไปกว่าการเน้นทางวิชาการและสติปัญญา เนื่องจากสภาพแวดล้อมที่มีบรรยากาศไม่ตึงเครียดเป็นการเสริมความอบอุ่นมั่นใจ และเชื่อถือระหว่างครูกับนักเรียน

เบญจมาพร อุ่นสุข (2552) กล่าวว่าบรรยากาศการเรียนการสอนที่ส่งผลต่อการเรียนอย่างมีความสุขของผู้เรียน การจัดสภาพการเรียนการสอนให้มีบรรยากาศที่ผ่อนคลาย นักเรียนรู้สึกเป็นอิสระ ได้เรียนรู้โดยวิธีการต่างๆ อย่างหลากหลาย ครูยอมรับความแตกต่างระหว่างบุคคลและเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้พัฒนาตนเองอย่างเต็มศักยภาพซึ่งอาจสรุปว่าบรรยากาศการเรียนการสอนนั้นมีความสำคัญต่อการเรียนอย่างมีความสุขของผู้เรียนอย่างแท้จริง สามารถแยกออกเป็น 4 ข้อ ดังภาพที่ 6

ภาพที่ 6 บรรยากาศการเรียนการสอนที่ส่งผลต่อการเรียนอย่างมีความสุขของผู้เรียน
 ที่มา : เบญจมาพร อุ่นสุข, “การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยบางประการกับการเรียนรู้ที่มีความสุขของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 เขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1” (วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาวิชาการวิจัยและสถิติทางการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2552).

จากภาพที่ 6 บรรยากาศการเรียนการสอนที่ส่งผลต่อการเรียนอย่างมีความสุขของผู้เรียนสามารถอธิบายได้ดังต่อไปนี้ (เบญจมาพร อุ่นสุข, 2552)

1. บรรยากาศในห้องเรียน

สภาพทั่วไปภายในห้องเรียน ต้องสะอาดเรียบร้อย นักเรียนได้เรียนอยู่ในสภาพแวดล้อมและบรรยากาศที่เหมาะสม เช่น มีป้ายนิเทศให้ความรู้ มุมประสบการณ์ซึ่งเป็นแหล่งเรียนรู้ที่ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเองมากที่สุด มีกฎหรือระเบียบในการปฏิบัติตน มีความผูกพันกับเพื่อนฝูงไปในทางที่ดี และมีกิจกรรมต่างๆ ที่จัดขึ้นเพื่อเสริมผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียน เช่น ผลงานของผู้เรียนที่ทำให้ผู้เรียนมีความภาคภูมิใจในผลงานของตนเอง และชื่นชมผลงานของผู้อื่น เป็นต้น

2. บรรยากาศในโรงเรียน

สภาพภายในโรงเรียนโดยทั่วไปต้องสะอาด สวยงาม ร่มรื่น และปลอดภัย โรงเรียนต้องทำให้นักเรียนเกิดความรู้สึกว่าโรงเรียนเปรียบเสมือนบ้านที่สองของเขาที่เมื่อเขามาอยู่ในโรงเรียนก็มีความรู้สึกสะดวก สบายและอบอุ่น เช่นเดียวกับอยู่ที่บ้าน การจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียนต้องเอื้อต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน มีแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย เช่น ห้องสมุด ห้องปฏิบัติการต่างๆ สวนหย่อม ไม้ดอกไม้ประดับ ฯลฯ ต้องพร้อมที่จะทำให้นักเรียนมีโอกาสที่จะศึกษาหาความรู้ และ

นอกจากนั้นปฏิสัมพันธ์ของบุคลากรในโรงเรียนกับนักเรียน กับผู้ปกครองนักเรียนและกับบุคลากรในโรงเรียนด้วยกันต้องเป็นไปในทางที่ดี เป็นที่ประทับใจของผู้พบเห็น

3. ความพร้อมของผู้เรียน

ผู้เรียนจะต้องมีความพร้อมทั้งร่างกายและจิตใจจึงจะเรียนวิชาใดวิชาหนึ่งได้อย่างมีความสุข ความพร้อมทางร่างกายจากสภาพปกติที่ไม่เจ็บป่วย หิวโหย ง่วงนอน หรืออาการอื่นๆ ทางร่างกายแล้ว ยังจะต้องหมายถึง ความพร้อมของวัสดุอุปกรณ์ที่จำเป็นต่อการเรียนในเนื้อหาวิชานั้นๆ ส่วนความพร้อมทางด้านจิตใจเป็นความรู้สึกของผู้เรียน ทำอย่างไรที่จะทำให้ผู้เรียนเกิดความรู้สึกว่าอยากจะเรียน ซึ่งถ้าครูผู้สอนสามารถทำให้ผู้เรียนชอบในวิชาที่สอนแล้วนั้น ความรู้สึกเช่นที่กล่าวมาข้างต้นจะเกิดขึ้นเอง

4. ความพร้อมของผู้สอน

ครูผู้สอนที่มีความพร้อมจะสามารถจัดกิจกรรมได้อย่างมั่นใจ การสอนประสบความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ ความพร้อมของครูผู้สอนจะเกี่ยวข้องกับการวางแผนการสอน การศึกษาเอกสารหลักสูตร คู่มือครู เอกสารความรู้ต่างๆ ที่ใช้ประกอบการจัดกิจกรรม การจัดทำกำหนดการสอน การออกแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ การจัดทำเอกสารประกอบการจัดกิจกรรม เช่น ใบงาน แบบบันทึก การสังเกตพฤติกรรม แบบบันทึกคะแนน แบบประเมิน ฯลฯ และนอกจากนั้นจะต้องเตรียมวัสดุ อุปกรณ์ให้พร้อมที่จะอำนวยความสะดวกแก่ผู้เรียน

พิมพันธ์ เดชะคุปต์ (2544: 48-52) ได้อธิบายถึงบรรยากาศการเรียนการสอน ซึ่งเป็นตัวแปรสำคัญที่ช่วยส่งเสริมสนับสนุนให้การเรียนมีประสิทธิภาพ กล่าวคือบรรยากาศการเรียนการสอน เป็นบรรยากาศของการให้ความร่วมมือกันและกัน ซึ่งทั้งผู้สอนและผู้เรียนมีส่วนร่วมในการสร้างบรรยากาศทางจิตใจร่วมกันประกอบด้วย

บรรยากาศความคุ้นเคย หรือความสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนและผู้เรียน ประกอบด้วยบุคลิกภาพของครูผู้สอน ได้แก่ การยิ้มแย้มแจ่มใส การแต่งกายสุภาพและสะอาดมีอารมณ์ขัน ท่าทางและการใช้คำพูดเหมาะสม และมีน้ำเสียงน่าฟัง ซึ่งเป็นการใส่ใจและดึงดูดความสนใจของผู้เรียน พฤติกรรมการสอนของผู้สอน เป็นพฤติกรรมที่ผู้สอนเปิดโอกาสให้ผู้เรียนทำกิจกรรมด้วยตนเอง ค้นคว้าด้วยตนเอง เปิดโอกาสให้ซักถาม ได้แย้ง การสอนที่มีผู้สอนมีความเป็นประชาธิปไตย ซึ่งจะทำให้ห้องเรียนดำเนินการเรียนการสอนด้วยความสนุกและมีชีวิตชีวา

บรรยากาศที่เป็นอิสระ คือ บรรยากาศที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีอิสระในการค้นคว้าความรู้ด้วยตนเอง โดยใช้กระบวนการค้นหาความรู้ และเน้นการทำงานเป็นกลุ่ม ให้ผู้เรียนได้แลกเปลี่ยนและประสานความคิดร่วมกัน เป็นบรรยากาศที่ทำให้การเรียนการสอนเป็นไปอย่างมีชีวิตชีวาและสนุกสนาน

บรรยากาศที่ท้าทาย คือ บรรยากาศที่ผู้สอนสร้างให้ผู้เรียนกระตือรือร้น สนใจติดตามค้นคว้าศึกษา เช่น การถามคำถามที่ต้องใช้ความคิด การค้นคว้า การถามเรื่องราวที่ทันสมัยทันเหตุการณ์ของประเทศและโลก ทำให้การทำงานต้องอาศัยความพยายามในการค้นหาและทำให้สำเร็จ ตลอดจนการสร้างบรรยากาศการแข่งขันระหว่างบุคคล หรือระหว่างกลุ่ม เป็นต้น

บรรยากาศการยอมรับนับถือ คือ บรรยากาศที่ผู้เรียนยอมรับนับถือผู้สอนในฐานะเป็นผู้ให้ความรู้ และมีความสามารถทั้งด้านเนื้อหาและกระบวนการถ่ายทอดความรู้ที่สามารถทำให้ผู้เรียนประสบความสำเร็จ และผู้สอนจะต้องยอมรับผู้เรียนในฐานะปัจเจกบุคคลที่มีความสามารถสติปัญญา

ความถนัด ทักษะแตกต่างกัน โดยยอมรับให้คุณค่าของผู้เรียนแต่ละคน และนำคุณค่าหรือความสามารถที่แตกต่างกันประสานสัมพันธ์ให้เกิดประโยชน์

บรรยากาศของการควบคุม เป็นบรรยากาศที่ทำให้ผู้เรียนมีวินัยในตนเอง ปฏิบัติตามเกณฑ์ ระเบียบวินัยของห้องเรียน โดยผู้เรียนมีหน้าที่รับผิดชอบงานของตน มีความตรงต่อเวลา ประพฤติปฏิบัติในห้องเรียนอย่างเหมาะสม ทั้งด้านการแต่งกาย ภาษา ท่าทางมีความสุภาพ และเป็นผู้มีสัมมาคารวะ

บรรยากาศของการกระตุ้นความสนใจ คือ ผู้สอนทำให้ผู้เรียนเกิดแรงจูงใจเพื่อไปสู่เป้าหมายที่กำหนด ผู้สอนรู้จักการให้การเสริมแรงเพื่อให้ผู้เรียนเพิ่มความถี่ของการมีพฤติกรรมที่พึงประสงค์

สรุปได้ว่า การสร้างบรรยากาศการเรียนการสอนเป็นสิ่งสำคัญ บรรยากาศในการเรียนการสอนควรมีความผ่อนคลาย ไม่กดดันด้วยเนื้อหาที่ยากเกินไปจนเด็กเกิดความกลัว ไม่สนใจ และบทเรียนไม่ยากเกินไปจนเด็กหมดความสนใจ เนื้อหาที่มีความต่อเนื่องกับบทเรียนที่เคยเรียนมาแล้ว มีการเปิดโอกาสให้เด็กกล้าแสดงออก ได้รับความสามารถเพื่อเป็นการสร้างความมั่นใจให้กับตัวเด็กเอง ซึ่งจะทำให้เด็กเกิดความภาคภูมิใจ ส่งเสริมให้เด็กได้มีการเปลี่ยนความคิดในแต่ละกลุ่มและแลกเปลี่ยนความคิดภายในชั้นเรียน เพื่อให้รู้จักการยอมรับเหตุผลของผู้อื่น ส่งเสริมให้เด็กได้มีการคิดและแก้ไขปัญหาโดยอาศัยเหตุผลประกอบในการตัดสินใจ จัดบรรยากาศภายในชั้นเรียนที่มีลักษณะส่งเสริมหรือกระตุ้นความสนใจ เช่น ป้ายนิเทศ จัดสภาพห้องที่สะอาด มีการจัดสื่อการเรียนการสอนให้เพียงพอ เพื่อให้เด็กได้ดูดีของเด็กขนาดพอเหมาะ มีสีสันสวยงาม เพื่อดึงดูดความสนใจและความเข้าใจ ส่งเสริมให้เด็กมีการศึกษาค้นคว้านอกห้องเรียนเพื่อส่งเสริมความรู้แก่ตนเอง จัดที่นั่งให้นักเรียนอย่างพอเหมาะ ส่งเสริมให้มีการปรับปรุงพัฒนาผลงานของนักเรียนเองและให้เพื่อนช่วยประเมินผลงานตนเองด้วย (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2541) สิ่งเหล่านี้จะช่วยส่งเสริมให้การจัดการเรียนการสอนดำเนินไปด้วยความราบรื่นและได้ผลดี นอกจากนี้ยังช่วยส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ดังนั้นควรคำนึงถึงปัจจัยที่เกี่ยวข้องคือ บรรยากาศในห้องเรียน บรรยากาศในโรงเรียน ความพร้อมของผู้เรียนและความพร้อมของผู้สอน เพื่อจะได้เกื้อหนุนและส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้อย่างมีความสุข

5. แนวคิดเกี่ยวกับวัสดุ อุปกรณ์ สื่อการสอน

วัสดุอุปกรณ์เป็นปัจจัยการบริหารที่สำคัญและจำเป็นสำหรับสถานศึกษาสำหรับใช้ในการจัดการเรียนการสอน วัสดุอุปกรณ์จะช่วยอำนวยความสะดวกแก่ครู นักเรียนในการทำกิจกรรมต่างๆ ให้บรรลุเป้าหมาย สถานศึกษาที่ประสบความสำเร็จในการจัดการศึกษาได้อย่างดี มีคุณภาพ และมีชื่อเสียง ประชาชนให้ความสนใจส่งบุตรหลานเข้าเรียนกันมาก มักจะเป็นสถานศึกษาที่มีความพร้อมด้านวัสดุอุปกรณ์ที่หลากหลาย ดังนั้น ปัจจัยด้านวัสดุ อุปกรณ์เป็นสิ่งที่ผู้บริหารจะต้องเตรียมความพร้อมให้ความสำคัญในเรื่องของวัสดุ อุปกรณ์ สิ่งอำนวยความสะดวกเหล่านี้

ปัจจุบันนี้ การพัฒนาด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เจริญก้าวหน้าไปมากมีสิ่งประดิษฐ์มีข้อค้นพบใหม่ๆ มากมาย ส่งผลให้มีการนำประโยชน์ไปใช้ในชีวิตประจำวันหลายด้านในส่วนของจัดการศึกษา กระบวนการเรียนการสอนจึงจำเป็นต้องปรับตัวให้ทันกับความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์

และเทคโนโลยี เพราะความเจริญก้าวหน้าดังกล่าวจะทำให้การจัดการเรียนการสอนง่ายขึ้น ผู้เรียนสามารถเรียนได้ด้วยตนเองเพราะมีเครื่องช่วยสอน เช่น คอมพิวเตอร์ช่วยสอน ระบบการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม เป็นต้น สื่อและแหล่งเรียนรู้จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้เร็วขึ้น เข้าใจสิ่งที่ยากๆ ได้ดีขึ้น สอดคล้องกับแนวคิดของ Kemp (1985) ที่กล่าวว่า การจัดการเรียนการสอนส่วนใหญ่ประสบความสำเร็จด้วยการใช้สื่อการเรียนการสอนที่เหมาะสม ทั้งนี้เพราะสื่อช่วยให้การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนหรือการฝึกอบรมทั้งหลาย บรรลุจุดมุ่งหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้นครูผู้สอนจึงจำเป็นต้องปรับตัวให้ทันสมัยทันเหตุการณ์อยู่เสมอ

ประเวศ วะสี (2543: 115) ได้กล่าวถึง การเรียนรู้จากคนในชุมชนว่า ในชุมชนมีความรู้ต่างๆ มากมาย มากกว่าครูที่สอนในห้องสี่มามากนัก เช่น ปรชาญ์ชาวบ้าน หมอพื้นบ้านผู้นำชุมชน ผู้รู้ทางการเกษตร เป็นต้น ถ้าเปิดโรงเรียนสู่ชุมชนให้ทั้งครูและนักเรียนได้เรียนรู้จากครูในชุมชนจะมีคนมากมายที่รู้จริง ทำจริง จะทำให้การเรียนรู้เข้าไปเชื่อมโยงกับการปฏิบัติจริงการเรียนรู้จะสนุกไม่น่าเบื่อหน่าย

จริยา เหนียนเฉลย (2546) ให้ทรรศนะการใช้สื่อการสอนไว้ว่า หมายถึง การนำสื่อการเรียนการสอนมาใช้โดยตรงหมายถึง การนำวัสดุ เครื่องมือและวิธีการมาเป็นสะพานเชื่อมโยงความรู้เนื้อหา ไปยังผู้เรียนได้เพื่อทำให้เกิดความเข้าใจในสิ่งที่ถ่ายทอดซึ่งกันและกันได้ผลตามจุดมุ่งหมายโดยสรุปหลักเกณฑ์ในการเลือกใช้สื่อการสอน ได้แก่ ความเหมาะสมสื่อที่จะใช้นั้นเหมาะสมกับเนื้อหาและวัตถุประสงค์ของการสอน ความถูกต้องสื่อที่จะใช้ ช่วยให้นักเรียนได้ข้อสรุปที่ถูกต้อง ความเข้าใจสื่อที่ใช้นั้นช่วยให้นักเรียนรู้จักคิดอย่างมีเหตุผล ประสบการณ์ที่ได้รับสื่อที่จะใช้นั้นช่วยเพิ่มพูนประสบการณ์แก่นักเรียนมากน้อยเพียงใดเหมาะสมกับวัย ระดับชั้น จำนวนผู้เรียน ความสามารถ ความสนใจ รวมทั้งทักษะและรูปแบบการเรียน ใช้การได้ดีในแง่ก่อให้เกิดประสิทธิภาพในการเรียนรู้ คุ่มค่ากับราคาและการลงทุนในการผลิตและการนำมาใช้ ซึ่งสื่อเหล่านั้นจะมีประโยชน์ในด้านการเข้าร่วมกิจกรรมที่นักเรียนเรียนรู้และลงมือปฏิบัติเพิ่มเติมได้มากน้อยเพียงใด เป็นต้น

ทรงศักดิ์ พิทักษ์มงคล (2554) ได้กล่าวถึงปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนการสอนสิ่งแวดล้อมศึกษาในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยกล่าวถึง วัสดุ อุปกรณ์ สื่อการเรียนการสอนที่จะนำมาใช้เป็นสื่อการสอนหรือสิ่งอำนวยความสะดวกที่จะนำมาสนับสนุน ส่งเสริมให้ครูใช้สำหรับการจัดการเรียนการสอนนั่นเอง ซึ่งจะมีประโยชน์ต่อนักเรียนทำให้นักเรียนบรรลุเป้าหมายของการเรียนมากขึ้น ดังนั้น วัสดุและอุปกรณ์ จึงเป็นสิ่งสำคัญที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาที่ผู้บริหารครูผู้สอน ต้องนำวัสดุ อุปกรณ์เหล่านี้ มาประกอบการจัดการเรียนการสอนเนื่องจากสื่อ วัสดุอุปกรณ์การสอนมีหลายประเภท ดังนั้น ในการจัดการเรียนการสอนสิ่งแวดล้อมศึกษาสถานศึกษาจึงต้องมีการพิจารณาให้เหมาะสมในเรื่องต่อไปนี้ไว้ 3 ด้าน ดังตารางที่ 6

ตารางที่ 6 ปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนการสอนสิ่งแวดล้อมศึกษาในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน 3 ด้าน

ที่	รายการ	รายละเอียด
1	สื่อประเภทวัสดุ	สื่อที่เป็นวัสดุสิ้นเปลืองใช้แล้วหมดไป หรือผู้พังก่าย เช่นวัสดุสื่อการเรียนที่มีผู้ผลิตจำหน่าย ได้แก่ สิ่งพิมพ์ต่างๆ ภาพชุด อักษร บัตรคำ เกม ประโยค ฟิล์ม เทปโทรทัศน์ ชุดอุปกรณ์ และวัสดุสื่อการเรียนที่จัดทำหรือจัดหาเองจากครูและนักเรียน ได้แก่ วัสดุที่มีอยู่ในท้องถิ่น อาจเป็นวัสดุเหลือใช้ เช่น กระดาษ กล่อง กระจก หรือวัสดุที่เป็นของจริง เป็นต้นสิ่งเหล่านี้ อาจนำมาประกอบเป็นสื่อการเรียนได้ในปัจจุบันนิยมใช้สื่อประเภทนี้มาก เพราะหาง่ายราคาถูก
2	สื่อการเรียนประเภทอุปกรณ์	เครื่องมือสำหรับเสนอวัสดุ เช่นเครื่องฉายภาพยนตร์ เครื่องฉายสไลด์ เครื่องฉายภาพ ข้ามศีรษะ เครื่องเล่นดีวีดี กล้องถ่ายภาพ ไมโครโฟน เครื่องมือต่างๆ ที่คงทน ของจริงหุนจำลอง เป็นต้น แบ่งได้เป็น 3 ชนิดคือ เครื่องเสียงต่างๆ เครื่องวิซวลไลเซอร์, อุปกรณ์อื่นๆ เช่น ครุภัณฑ์ในห้องเรียน ที่ตั้งแผนภูมิ เป็นต้น
3	สื่อการเรียนประเภทวิธีการเทคนิคในการสอน	วิธีการที่ครูนำมาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนทั้งในและนอกโรงเรียน หรือวิธีการสอนนั่นเอง วิธีการสอนเป็นสื่อที่จะช่วยให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการเรียนอย่างมั่นใจกระฉับกระเฉง และมีประสบการณ์ตรงจากการได้ลงมือปฏิบัติ วิธีการที่นิยมใช้ เช่น การสาธิต การทดลอง เกม การแสดงบทบาทสมมติ การจำลองสถานการณ์ การปฏิบัติจริง ทัศนศึกษา กิจกรรมอิสระ กิจกรรมที่จัดขึ้นตามโครงการ

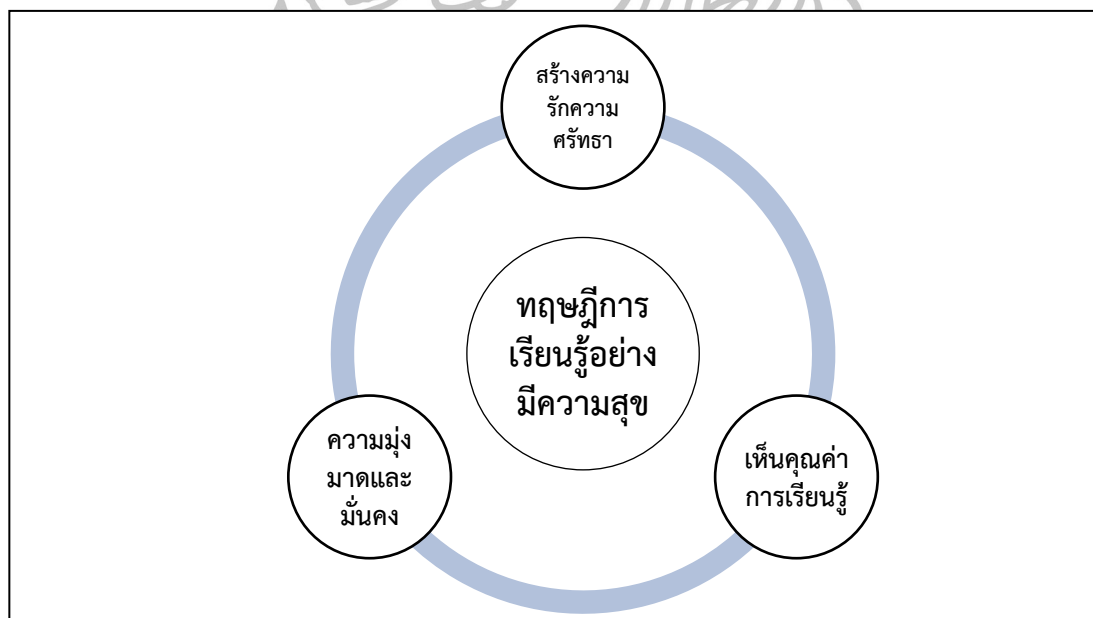
จากตารางที่ 6 แสดงให้เห็นถึงปัจจัยด้านวัสดุ อุปกรณ์ สื่อการสอนที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนการสอนสิ่งแวดล้อมศึกษาในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน 3 ด้าน ซึ่งปัจจัยเหล่านี้เป็นสิ่งสำคัญสำหรับระบบบริหารสถานศึกษาเป็นอย่างมาก

สรุปได้ว่า ในการจัดการเรียนการสอนนั้น วัสดุ อุปกรณ์ สื่อการสอนนั้นมีความหลากหลายชนิด ทั้งที่เป็น วัสดุ เทคโนโลยี เครื่องมือ วิธีการ และแหล่งเรียนรู้ทั้งในโรงเรียนและนอกโรงเรียน สิ่งต่างๆ เหล่านี้ จะช่วยอำนวยความสะดวกแก่ครู นักเรียนในการทำกิจกรรมต่างๆ ให้บรรลุเป้าหมาย ให้การจัดการเรียนรู้มีคุณภาพมากขึ้น ทั้งนี้การใช้สื่อให้เกิดประสิทธิภาพ ต้องมีการวางแผน การอย่างมีขั้นตอน มีการเตรียมเนื้อหา บทเรียน กำหนดสื่อและแหล่งเรียนรู้ เตรียมความพร้อมของครู นักเรียน ในที่นี้ผู้วิจัยได้ศึกษาประเภทของสื่อการสอน ได้แก่ สื่อประเภทวัสดุ สื่อการเรียนประเภทอุปกรณ์ และสื่อการเรียนประเภทวิธีการ เทคนิคในการสอน โดยผู้วิจัยใช้เป็นตัวแปรในการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีผลต่อการเรียนรู้อย่างมีความสุขของนักศึกษาแพทย์ระดับชั้นคลินิก

6. แนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้ที่มีความสุข

ทฤษฎีการเรียนรู้ที่มีความสุข สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2545) มีแนวคิดหลักการ คือ ต้องการให้เด็กได้แสวงหาความรู้ทักษะ ประสบการณ์ต่างๆ อย่างมีความสุข ให้โรงเรียนเป็นแหล่งค้นพบสิ่งมีชีวิตที่เด็กสามารถพบได้ด้วยตัวของตัวเอง ซึ่งแนวคิดในการพัฒนาคุณภาพการเรียนของทฤษฎีการเรียนรู้ที่มีความสุข เป็นแนวคิดของนักการศึกษา และผู้เชี่ยวชาญทางการศึกษาโดยมี กิตติวดี บุญชื่อ เป็นหัวหน้าคณะผู้เชี่ยวชาญได้ร่วมกันสร้างทฤษฎีการเรียนรู้ที่มีความสุขจากแนวคิดพื้นฐานของกระบวนการเรียนการสอน 5 ประการ ได้แก่ แก่นแท้ของการเรียนการสอนคือ การเรียนรู้ของผู้เรียน, การเรียนรู้เกิดขึ้นได้ทุกแห่งทุกเวลาต่อเนื่องยาวนานตลอดชีวิต, ศรัทธาเป็นจุดเริ่มต้นที่ดีของการเรียนรู้อย่างเป็นระบบ, ผู้เรียนเรียนรู้ได้ดีจากการสัมผัสและสัมพันธ์, สาระที่สมดุลเกิดขึ้นจากการเรียนรู้ คือ ความรู้ ความคิด ความสามารถ และความดี

กิตติวดี บุญชื่อ และคณะ (2540) จากแนวคิดพื้นฐานของกระบวนการเรียนการสอน 5 ประการ ดังกล่าวข้างต้น ทำให้เกิด ทฤษฎีการเรียนรู้ที่มีความสุข 6 ทฤษฎี ได้แก่ สร้างความรัก ความศรัทธา เห็นคุณค่าการเรียนรู้ เปิดประตูสู่ธรรมชาติ มุ่งมาดและมั่นคง ดำรงรักษั้ไม่ตรีจิต และชีวิตที่สมดุล จากทฤษฎีที่กล่าวมานั้น ผู้วิจัยได้ทำการสำรวจและศึกษาทฤษฎีที่ตรงกับบริบทของนักศึกษาแพทย์ระดับชั้นคลินิกในปัจจุบันนี้มากที่สุด ซึ่งมี 3 ทฤษฎี ที่มีความสอดคล้องกับการเรียนรู้ที่มีความสุขของนักศึกษาแพทย์ชั้นคลินิกมากที่สุด ได้แก่ สร้างความรักความศรัทธา เห็นคุณค่าการเรียนรู้ และความมุ่งมาดและมั่นคง ดังภาพที่ 7

ภาพที่ 7 ทฤษฎีการเรียนรู้ที่มีความสุข 3 ทฤษฎี

ที่มา : กิตติวดี บุญชื่อและคณะ, ทฤษฎีการเรียนรู้ที่มีความสุข ต้นแบบการเรียนรู้ทางด้านหลักทฤษฎีและแนวปฏิบัติ.สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติสำนักนายกรัฐมนตรี้ (กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์โอเดียนสแควร์, 2540).

จากภาพที่ 7 ทฤษฎีการเรียนรู้ที่มีความสุขที่ตรงกับบริบทของนักศึกษาแพทย์ระดับชั้นคลินิกในปัจจุบันนี้มากที่สุดประกอบไปด้วย 3 ทฤษฎี ดังต่อไปนี้ (กิตติวดี บุญซื่อ และคณะ, 2540)

ทฤษฎีที่ 1 สร้างความรักความศรัทธา (Love and Respect) การเรียนรู้บนฐานแห่งความรัก และศรัทธาของนักศึกษาที่มีต่ออาจารย์และวิชา ถือว่าเป็นองค์ประกอบสำคัญที่จำเป็น เพราะเมื่อนักศึกษาเกิดความรักและสนใจต่อบทเรียน ต่ออาจารย์ และต่อผู้ร่วมเรียน ทำให้เกิดความรักศรัทธาและความเข้าใจตรงกันในระหว่าง อาจารย์ และนักศึกษาด้วยกันก็จะทำให้นักศึกษาเกิดการเรียนรู้ที่มีความสุขได้ โดยมีแนวคิดหลัก ดังนี้

1. การเรียนบนฐานแห่งความรัก โดยมีแนวทางดำเนินการการสร้าง ความเข้าใจที่ตรงกันระหว่างอาจารย์ วิชาที่สอน นักศึกษา และธรรมชาติของมนุษย์ โดยอาจารย์และวิชาที่สอน คือ อาจารย์ต้องเข้าใจวิชาที่สอน มีความรู้ลึกกว้างและแม่นยำจึงจะสามารถสร้างบทเรียนที่มีคุณภาพ สร้างแผนการสอนที่เป็นขั้นตอน และเหมาะสมกับสภาพนักศึกษา อาจารย์และนักศึกษา คือ ครูต้องเข้าใจ นักศึกษา รู้ภูมิหลัง จุดเด่นและจุดด้อย รู้ซึ่งถึงความคิด ความฝัน ความทุกข์และความสุขของนักศึกษาแต่ละคน สัมผัสได้ถึงจิตใจและความรู้สึกของนักศึกษา และพร้อมที่จะช่วยเหลือสนับสนุนให้นักศึกษาได้พัฒนาไปในทางที่ถูกต้อง อาจารย์และตัวอาจารย์เอง คือ อาจารย์ต้องเข้าใจตนเองเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบ มีสำนึกของการเป็นผู้ให้มากกว่าผู้รับ มีความมุ่งมั่นที่จะถ่ายทอดความรู้ให้แก่ นักศึกษาด้วยวิธีการต่างๆ และอาจารย์และธรรมชาติของมนุษย์ คือ อาจารย์ต้องเข้าใจธรรมชาติของมนุษย์ ไม่ว่าจะเด็ก หรือผู้ใหญ่ต้องการกำลังใจ ต้องการการยอมรับ และต้องการมีมิตรที่เชื่อใจได้ ความเป็นกัลยาณมิตรของอาจารย์เป็นส่วนที่สำคัญที่สุดในการสร้างให้นักศึกษาเกิดความรักความศรัทธาการให้กำลังใจและให้โอกาส โดยอาจารย์ยอมรับนักศึกษาในสภาพที่เขาเป็นอยู่ เปิดโอกาสให้แสดงออก รักษาความยุติธรรม จริงใจและอดทน มุ่งมั่นที่จะช่วยเหลือเมื่อมีปัญหา และแก้ปัญหาอย่างนุ่มนวลด้วยเหตุผล โดยไม่ใช้อารมณ์

2. บทเรียนที่สนุกและน่าสนใจ สิ่งนี้เป็นสิ่งที่จูงใจให้นักศึกษาเกิดความตื่นตัว กระตือรือร้น สนใจใฝ่รู้ติดตามและอยากแสวงหาความรู้ต่อไปอย่างไม่รู้จบ ซึ่งอาจารย์สามารถดำเนินการ โดยการเตรียมการสอน โดยมีการกำหนดการสอนล่วงหน้า กำหนดเป้าหมายและวัตถุประสงค์ในการเรียนรู้ที่ชัดเจน มีการปรับเนื้อหาให้เหมาะสมกับวัยของนักศึกษา และมีการวางโครงการสอนที่กระชับ และรัดกุม การทำแผนการสอนที่ต่อเนื่อง เนื้อหาไม่ซ้ำซ้อน มีการประเมินพัฒนาการของนักศึกษา เปิดโอกาสให้นักศึกษาได้ประเมินตนเอง และประเมินนักศึกษาด้วยกัน มีการรายงานผล ความก้าวหน้าของการเรียน จัดช่วงเวลาเรียนให้มีความยืดหยุ่นเหมาะสมกับบทเรียน และได้สัดส่วนของวิชาต่อสัปดาห์ การเลือกสื่อประกอบบทเรียน จากสื่อที่อาจารย์สร้างเองหรือสื่อที่นักศึกษาช่วยกันสร้าง โดยการจัดสัดส่วนของสื่อและบทเรียนให้ตรงตามสภาพวัยและความสามารถของนักศึกษา มีการจัดหาสื่อที่เหมาะสมกับบทเรียนและตรงตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้ การประเมินพัฒนาการของนักศึกษา นอกจากอาจารย์ผู้ประเมินแล้ว ยังเปิดโอกาสให้นักศึกษาได้ประเมินตนเอง ประเมินนักศึกษาด้วยกัน และมีการรายงานผลความก้าวหน้าต่างๆ รวมทั้งให้ทราบจุดอ่อนของตนเอง เพื่อหาทางแก้ไขปรับปรุงให้พัฒนายิ่งขึ้น เต็มศักยภาพของแต่ละคน การจัดช่วงเวลาเรียน มีความยืดหยุ่นเหมาะสมกับบทเรียน สัดส่วนของวิชาต่อสัปดาห์ มีโอกาสได้พักผ่อนคลายความคร่ำเคร่งด้วยกิจกรรมสนุก ๆ ที่ผ่อนคลายแต่ไร้สาระ การจัด

บรรยากาศในการเรียน โดยสร้างบรรยากาศในการเรียนที่ผ่อนคลายแทรกอารมณ์ขัน เปิดโอกาสให้นักศึกษาได้แสดงออก แลกเปลี่ยนข้อคิดเห็น กระตุ้นให้เกิดการคิด สรุป และจับประเด็นที่สำคัญๆ ได้ และการแก้ปัญหา โดยการใช้เหตุผลในการพิจารณา รับฟังความคิดเห็นของทุกฝ่าย การมองหาจุดดีของนักศึกษา เปิดโอกาสให้นักเรียนคิดหาแนวทางแก้ปัญหาด้วยตนเอง และการเป็นแบบอย่างที่ดีของนักศึกษา

3. การส่งเสริมความสนใจและสร้างความผูกพัน ครูมีบทบาทสำคัญในการสร้างแรงจูงใจให้นักศึกษารักการเรียน โดยทำความรู้จักกับนักศึกษา โดยศึกษาประวัตินักศึกษาคือเป็นรายบุคคล จดจำสิ่งเล็กๆ น้อยๆ เกี่ยวกับนักศึกษาได้ติดตามข่าวคราวในวาระต่างๆ การรักษามิตรภาพ ด้วยการทำให้เป็นที่ไว้วางใจของนักศึกษา โดยรักษาความ ความลับของนักศึกษา เห็นความสำคัญและความสามารถของนักศึกษาทุกคน เอาใจใส่นักศึกษา อย่างทั่วถึง จริงใจและพร้อมที่จะช่วยเหลืออดทนและเสียสละ ใช้คำพูดในเชิงสร้างสรรค์

ทฤษฎีที่ 2 เห็นคุณค่าการเรียนรู้ (Learning Appreciation) แนวคิดนี้ช่วยให้นักศึกษาเห็นคุณค่าในการเรียนรู้ รู้ว่าเรียนไปทำไม เรียนไปเพื่ออะไร เรียนแล้วได้อะไร เรียนแล้วจะเป็นอะไร และเรียนแล้วจะเป็นอย่างไร เมื่อนักศึกษาเห็นคุณค่าในสิ่งที่เรียน จะทำให้นักศึกษามีความตั้งใจเรียนและสนใจในการเรียนรู้ โดยมีแนวคิดและการดำเนินการ คือ 1) การเรียนที่มีความหมายประกอบด้วย บทเรียนมีความเหมาะสมกับวัยและความสนใจ เนื้อหากระชับ กระจ่างและง่ายต่อการทำความเข้าใจ มีตัวอย่างที่ชัดเจน ระวังให้คิดและติดตาม คำอธิบายไม่คลุมเครือ 2) นักเรียนแต่ละคนมีความสามารถพิเศษเฉพาะตัว มีจุดอ่อนที่ต้องการความช่วยเหลือ มีความสนใจและความถนัด มีความคิดและจิตใจ มีความชอบและความต้องการแตกต่างกัน และ 3) นักศึกษาจะเกิดความรักและเห็นคุณค่าของสิ่งที่เรียน เมื่อบทเรียนนั้นสัมพันธ์กับสิ่งที่นักศึกษาศึกษาเคยรู้จักมาก่อน เนื้อหาวิชาที่เรียนสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้ เนื้อหาของวิชาที่มีความหมายที่เป็นรูปธรรมในชีวิตจริงของนักศึกษา นักศึกษาประสบความสำเร็จและมีผลงานเป็นที่ยอมรับ อาจารย์ผู้สอนมีเมตตา มีความเป็นกันเองและให้โอกาสนักศึกษา

ทฤษฎีที่ 3 มุ่งมั่นและมั่นคง (Willing and Firm) การรู้จักตัวเอง รู้จุดดีและจุดด้อยของตนเอง ยอมรับสถานะแห่งตนไม่ดูถูกตนเอง ไม่โทษคนรอบข้าง ใจกว้างและพร้อมจะปรับปรุง และแก้ไข รู้จักกระงับอารมณ์ มั่นใจ และตั้งใจจริง ย่อมจะนำความสำเร็จในชีวิตให้แก่ตนซึ่งจะนำไปสู่ 1) การพัฒนาความรู้สึกที่ดีต่อตนเอง เช่นมองเห็นตัวเองในส่วนดีและส่วนด้อย กล้ารับสภาพของตนเอง กล้ารับฟังคำวิจารณ์เกี่ยวกับตนเอง มุ่งมั่นพัฒนาและปรับปรุง รู้จักควบคุมอารมณ์ในวาระต่างๆ เห็นคุณค่าของตนเอง 2) ความตั้งใจจริง จะเกิดขึ้นได้เมื่อรู้คุณค่าของสิ่งนั้น มีเป้าหมายที่ชัดเจน ได้รับการสนับสนุนอย่างจริงจัง ได้รับโอกาสเมื่อเกิดความผิดพลาด และ 3) การพัฒนาความเชื่อมั่น ทำได้โดยเปิดใจรับความรู้ใหม่ รู้จักแยกแยะหาเหตุผล ไตร่ตรองหาคำตอบ รู้จักเชื่อมโยงประสบการณ์ ตัดสินใจโดยมีหลักการ

สามารถสรุปได้ว่า แนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้ที่มีความสุขเกิดจากการรวบรวมแนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้ต่างๆ ที่เหมาะสมกับบริบทของประเทศไทย มาเป็นทฤษฎีใหม่ซึ่งเป็นแนวทางหนึ่งในการปฏิรูปการศึกษาของประเทศไทยที่มุ่งพัฒนาให้เด็กเป็นคนที่ เก่ง ดี และ มีความสุข ต้องมีความสมดุลในการจัด กระบวนการเรียน การสอน บรรยากาศ และ สภาพแวดล้อมโดยให้เด็กได้

สนุกสนาน กับกิจกรรมการเรียน และเสริมสร้าง ประสบการณ์ที่ สร้างสรรค์ ให้ผู้เรียนมี ความสุข จากการช่วยเหลือ อ้ออาหารและร่วมมือร่วมใจกัน สามารถจัดการ จัดระบบโดยร่วมมือกันรับผิดชอบ ในการปฏิบัติตากฎเกณฑ์ ระเบียบ ข้อตกลง เพื่อเสริมสร้างวินัยในตนเอง สำหรับการอยู่ร่วมกันใน การศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยได้นำแนวคิด ทฤษฎีการเรียนรู้ที่มีความสุขทั้ง 3 ทฤษฎี ได้แก่ ความรักความ ศรัทธา เห็นคุณค่าการเรียนรู้ และมุ่งมั่นและมั่นคง โดยผู้วิจัยใช้เป็นตัวแปรในการวิเคราะห์ องค์ประกอบเชิงยืนยันของปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีผลต่อการเรียนรู้ที่มีความสุขของนักศึกษาแพทย์ ระดับชั้นคลินิก

7. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยในประเทศ

บุญทิวา สุวิทย์และคณะ (2557) ได้ศึกษาเรื่องการพัฒนาารูปแบบการเรียนรู้ที่มีความสุข ในวิชาปฏิบัติการพยาบาลผู้ใหญ่ 2 เพื่อเสริมสร้างความสุขในการเรียนรู้ และการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ของนักศึกษาพยาบาลคณะพยาบาลศาสตร์ก่อการุณย์ มหาวิทยาลัยนวมินทราธิราช ประชากรคือ นักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 3 ที่กำลังเรียนภาคปฏิบัติรายวิชาปฏิบัติการพยาบาลผู้ใหญ่ 2 ปีการศึกษา 2556 จำนวน 64 คน ผู้วิจัยได้ทำการสุ่มอย่างง่ายโดยการจับสลากให้เป็นกลุ่มทดลองจำนวน 15 คน และ กลุ่มควบคุมจำนวน 15 คน รวมกลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม เกี่ยวกับความสุขในการเรียนรู้ และการคิดอย่างมีวิจารณญาณ วิเคราะห์ข้อมูลโดยสถิติพรรณนา สถิติ ทดสอบที และสถิติวิเคราะห์ความแปรปรวนรวม MANCOVA ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้ 1) รูปแบบการ เรียนรู้ที่มีความสุขเพื่อเสริมสร้างความสุขในการเรียนรู้ และการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักศึกษา พยาบาล ประกอบด้วย 6 ขั้นตอน ดังนี้ 1. การบริหารสมอง 2. การเห็นคุณค่าการเรียนรู้ 3. การใช้ผังมโนทัศน์ 4. การเรียนรู้โดยเน้นประสบการณ์ 5. การคิดไตร่ตรอง สะท้อนความรู้สึก และ 6. การให้ข้อมูลย้อนกลับ 2) ประสิทธิภาพของรูปแบบการเรียนรู้ที่เสริมสร้างความสุขในการเรียนรู้ และการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ของนักศึกษาพยาบาล พบว่า 1. ความสุขในการเรียนรู้ และการคิดอย่างมีวิจารณญาณของกลุ่มทดลองหลัง ได้รับการจัดการเรียนรู้สูงกว่าก่อนได้รับการจัดการเรียนรู้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 2. ความสุขในการเรียนรู้ และการคิดอย่างมีวิจารณญาณของกลุ่มทดลองสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมี นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 ผลจากการวิจัยและพัฒนาารูปแบบการเรียนรู้ในครั้งนี้ ก่อให้เกิด ประสิทธิภาพในการเรียนรู้ของผู้เรียน จึงเป็นรูปแบบการเรียนรู้ที่ควรนำไปประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนรู้ ต่อไป

ณัฐชัย วงศ์ศุภลักษณ์ (2557) ศึกษาเรื่องโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุความสุขของ นักศึกษาพยาบาล โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาประสิทธิผลของการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ความภาคภูมิใจใน ตนเอง และความสุข และพัฒนาโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุความสุขของนักศึกษา พยาบาล และตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุความสุขกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ตัวแปรการวิจัย ประกอบด้วย ตัวแปรแฝง 3 ตัว ได้แก่ การ เรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ความ ภาคภูมิใจในตนเอง และความสุข โดยใช้แบบสอบถามการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มาตราวัด ความภาคภูมิใจในตนเอง และมาตราวัดความสุขเป็นเครื่องมือในการวิจัย ซึ่งเก็บข้อมูลจากนักศึกษา พยาบาลชั้นปีที่ 1-4 ของวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี สวรรค์ประชารักษ์ นครสวรรค์ ปีการศึกษา 2555

จำนวน 489 คน ด้วยวิธีการเลือกแบบเจาะจง วิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐานด้วยโปรแกรม SPSS และวิเคราะห์โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุด้วย โปรแกรม LISREL ซึ่งผลการวิจัย แสดงให้เห็นว่าประสิทธิผลของการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ความภาคภูมิใจในตนเอง และความสุขของนักศึกษาพยาบาลอยู่ในระดับมาก และโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุความสุขของนักศึกษาพยาบาลมีความ สอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยตรวจสอบจากค่าไค-สแควร์ (Chi-Square) เท่ากับ 28.19 ท้องศาอิสระ (df) เท่ากับ 25 ค่า p เท่ากับ 0.29 ค่า GFI เท่ากับ 0.99 ค่า AGFI เท่ากับ 0.99 ค่า CFI เท่ากับ 1.00 ค่า RMR เท่ากับ 0.00 ค่า SRMR เท่ากับ 0.00 และค่า RMSEA เท่ากับ 0.01 และสามารถอธิบาย ความแปรปรวนของความสุขได้ร้อยละ 89 นอกจากนี้ตัวแปรที่มีอิทธิพลทางตรงเชิงบวกต่อความสุข คือ การเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญและความภาคภูมิใจในตนเอง ส่วนตัวแปร ที่มีอิทธิพลทางอ้อมเชิงบวกต่อความสุข โดยส่งผ่านความภาคภูมิใจในตนเอง ได้แก่ การเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

พิณพนธ์ คงวิจิตต (2557) ได้ศึกษาและเปรียบเทียบผลของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาไทยโดยใช้รูปแบบการสอนเบรนท์ทาร์เก็ตกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาไทยแบบปกติที่มีต่อความสุขในการเรียนและความคงทนในการเรียนรู้ของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 1 กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2556 โรงเรียนสามเสนวิทยาลัย จำนวน 100 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลองซึ่งจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการสอนเบรนท์ทาร์เก็ตและกลุ่มควบคุมซึ่งจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบปกติ กลุ่มละ 50 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถามความสุขในการเรียนภาษาไทยแบบรายงานความสุขในการเรียนภาษาไทยและแบบสอบผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ภาษาไทยฉบับที่ 1 และ 2 เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง คือ แผนการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยโดยใช้รูปแบบการสอนเบรนท์ทาร์เก็ตและแผนการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยแบบปกติ ใช้ระยะเวลาทดลอง 8 สัปดาห์ รวม 48 คาบวิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่ามัชฌิมเลขคณิต (\bar{x}) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และทดสอบค่า t (t-test) ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้ 1) กลุ่มทดลองมีความสุขในการเรียนหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 2) กลุ่มทดลองมีความสุขในการเรียนหลังการทดลองสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 3) กลุ่มทดลองมีความคงทนในการเรียนรู้สูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

พรพรรณ ศรีโสภา (2556) การวิจัยเชิงความสัมพันธ์แบบทำนายนีมีวัตถุประสงค์ คือ 1) เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบ การเรียนรู้อย่างมีความสุขระหว่างชั้นปีที่ 1 ถึงชั้นปีที่ 4 2) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่าง ปัจจัยภายในตัวนิสิตได้แก่ ภาวะสุขภาพของนิสิตพยาบาล ความฉลาดทางอารมณ์ ความสามารถในการปรับตัวในมหาวิทยาลัย ปัจจัยภายนอกตัวนิสิต ได้แก่ ลักษณะเพื่อนร่วมมหาวิทยาลัย ลักษณะอาจารย์ ลักษณะคณะพยาบาลศาสตร์ ลักษณะบิดา มารดา/ผู้ปกครอง กับการเรียนรู้อย่างมีความสุข ของนิสิตพยาบาล 3) เพื่อศึกษาปัจจัยที่สามารถพยากรณ์การเรียนรู้อย่างมีความสุขของนิสิตพยาบาล กลุ่มตัวอย่างคือนิสิตพยาบาลของมหาวิทยาลัยแห่งหนึ่งในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวน 300 คน ซึ่งได้จากการสุ่มแบบแบ่งชั้นตามสัดส่วนเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ 1) แบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคล 2) แบบสอบถามปัจจัยภายในตัวนิสิต ได้แก่ ภาวะสุขภาพทั่วไป ฉบับย่อ แบบประเมินความฉลาดทางอารมณ์ และแบบสอบถามความสามารถในการปรับตัวในมหาวิทยาลัย ได้ค่าความเที่ยงของเครื่องมือเท่ากับ 0.73, 0.83, 0.93 ตามลำดับ 3) แบบสอบถามปัจจัยภายนอกตัวนิสิต ได้แก่ ลักษณะเพื่อนร่วมมหาวิทยาลัย ลักษณะอาจารย์ ลักษณะคณะพยาบาล

ศาสตร์ และลักษณะบิดามารดา/ผู้ปกครอง ได้ค่าความเที่ยงของเครื่องมือเท่ากับ .79, .94, .92 และ .92 ตามลำดับ และ 4) แบบสอบถามการเรียนรู้อย่างมีความสุขของนิสิตพยาบาลได้ค่าความเที่ยงของเครื่องมือเท่ากับ .92 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ การแจกแจงความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบความแปรปรวนแบบทางเดียว สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน และสมการถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน ผลการศึกษา 1) ระดับคะแนนเฉลี่ยการเรียนรู้อย่างมีความสุขอยู่ในระดับสูง (Mean = 3.02; S.D. = 0.26) คะแนนเฉลี่ยการเรียนรู้อย่างมีความสุขของนิสิตชั้นปีที่ 3 และชั้นปีที่ 4 แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .05$) 2) ความฉลาดทางอารมณ์ ความสามารถในการปรับตัวในมหาวิทยาลัย ลักษณะของ เพื่อนร่วมมหาวิทยาลัย อาจารย์ คณะพยาบาลศาสตร์ และลักษณะบิดา มารดา/ผู้ปกครอง มีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับปานกลางกับการเรียนรู้อย่างมีความสุขของนิสิตพยาบาล อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ, $p < .05$ ($r = .623, .618, .514, .522, .447$, และ $.411$, ตามลำดับ), และภาวะสุขภาพมีความสัมพันธ์ทางลบในระดับต่ำกับ การเรียนรู้อย่างมีความสุขของนิสิตพยาบาล อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .05$; $r = .198$) 3) ความฉลาดทางอารมณ์, ลักษณะอาจารย์, ลักษณะคณะพยาบาลศาสตร์, ลักษณะเพื่อนร่วมมหาวิทยาลัย และความสามารถในการปรับตัวในมหาวิทยาลัย สามารถร่วมกันพยากรณ์ การเรียนรู้อย่างมีความสุขของนิสิตพยาบาลได้ร้อยละ 57.1% ($R^2 = 0.57, p < .05$)

ปีทมา ทองสม (2554) การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาดัชนีชี้วัดความสุขในการเรียนของนักศึกษาหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต สังกัดกระทรวงสาธารณสุข และพัฒนาโมเดลเชิงสาเหตุของปัจจัยที่ส่งผลต่อความสุขในการเรียนของนักศึกษาหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต สังกัดกระทรวงสาธารณสุข กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยคือ นักศึกษาในวิทยาลัยพยาบาลสังกัดกระทรวงสาธารณสุขจำนวน 1,532 คน โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน การเก็บรวบรวมข้อมูลใช้แบบสอบถามและดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจและองค์ประกอบเชิงยืนยันเพื่อทดสอบโมเดลความสุขในการเรียนของนักศึกษาพยาบาลศาสตรบัณฑิต ในการทดสอบโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุใช้โปรแกรม LISREL 8.53 ผลการศึกษาพบว่า ดัชนีชี้วัดความสุขของนักศึกษาหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิตสังกัดกระทรวงสาธารณสุข มี 5 องค์ประกอบ ได้แก่ องค์ประกอบด้านความพึงพอใจในการเรียน องค์ประกอบด้านความสนใจใฝ่เรียนรู้ องค์ประกอบด้านทัศนคติต่อวิชาชีพ องค์ประกอบด้านความพึงพอใจในตนเอง และองค์ประกอบด้านความวิตกกังวลตามลำดับ ซึ่งองค์ประกอบทั้งห้าเป็นตัวแปรที่ร่วมกันอธิบายความสุขในการเรียนของนักศึกษาพยาบาลศาสตรบัณฑิต และโมเดลมีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยมีค่า χ^2 เท่ากับ 222.83 df เท่ากับ 226 ค่า GFI เท่ากับ 0.99 AGFI เท่ากับ 0.98 และการวิเคราะห์ความสุขในการเรียนพบว่า นักศึกษาพยาบาลศาสตรบัณฑิตมีความสุขในการเรียนอยู่ในระดับมาก มีค่าเท่ากับ 3.59 ระดับชั้นเรียนมีความสัมพันธ์กับความสุขในการเรียนทุกองค์ประกอบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และคะแนนเฉลี่ยสะสมมีความสัมพันธ์ทางลบต่อองค์ประกอบด้านความวิตกกังวล เท่ากับ -0.101 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ผลการพัฒนาโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่ส่งผลต่อความสุขในการเรียนของนักศึกษาพยาบาลศาสตรบัณฑิตพบว่า โมเดลมีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ มีค่า χ^2 เท่ากับ 117.97 ค่า df เท่ากับ 119 ค่า GFI เท่ากับ 0.995 และค่า AGFI เท่ากับ 0.981 ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสุขในการเรียน มี 6 องค์ประกอบ ได้แก่ ลักษณะอาจารย์ ลักษณะ

การเรียนการสอน ลักษณะนักศึกษา ลักษณะวิทยาลัย ลักษณะนักศึกษาร่วมวิทยาลัย และลักษณะบิดามารดา/ผู้ปกครองโดยลักษณะบิดามารดา/ผู้ปกครอง และลักษณะนักศึกษาร่วมวิทยาลัยมีอิทธิพล ทั้งทางตรงและทางอ้อม ต่อความสุขในการเรียนของนักศึกษาพยาบาลศาสตรบัณฑิตอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติมีค่าเท่ากับ 0.205 และ 0.189 ตามลำดับ, $p < 0.01$ ขณะที่ลักษณะการเรียนการสอนมีอิทธิพลทางอ้อมต่อความสุขในการเรียนของนักศึกษาพยาบาลศาสตรบัณฑิตอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ มีค่าเท่ากับ 0.075, $p < 0.01$ ลักษณะนักศึกษามีอิทธิพลทางตรงต่อความสุขในการเรียน ของนักศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ มีค่าเท่ากับ 0.19, $p < 0.01$

อนงค์ พงศ์คุณาพร (2554) ได้ดำเนินการศึกษาเรื่องผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้คณิตศาสตร์แบบร่วมมือ ตามแนวทางการเรียนรู้อย่างมีความสุข เรื่อง บทประยุกต์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์แบบร่วมมือ ตามแนวทางการเรียนรู้อย่างมีความสุข กับเกณฑ์ร้อยละ 75 เพื่อประเมินระดับความสุขของนักเรียน และเพื่อศึกษาความพึงพอใจในการเรียนรู้คณิตศาสตร์ของนักเรียนต่อการจัดกิจกรรม พบว่า 1) ประสิทธิภาพของกิจกรรมการเรียนรู้มีค่าเท่ากับ 86.00/82.222 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด 2) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้อัตราเฉลี่ยคณิตศาสตร์แบบร่วมมือ ตามแนวทางการเรียนรู้อย่างมีความสุข หลังเรียนสูงกว่าเกณฑ์ ที่กำหนดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ.01 3) ระดับความสุขของนักเรียนอยู่ในระดับมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย = 4.82 S.D.=0.47) 3) ความพึงพอใจในการเรียนรู้ของนักเรียนอยู่ในระดับมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย = 4.62, S.D.=0.48)

อมรรัตน์ ศรีคำสุข ไซโตะ (2554) ได้ศึกษาความสุขของนักศึกษาพยาบาล หลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต การวิจัยเชิงบรรยายนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความสุขของนักศึกษาพยาบาล คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น กลุ่มประชากรเป็นนักศึกษาพยาบาลศาสตรบัณฑิต ชั้นปีที่ 1-4 จำนวน 636 คน เครื่องมือที่ใช้ ในการศึกษาเป็นแบบสอบถาม ประกอบด้วยข้อมูลส่วนบุคคล ดัชนีชี้วัดความสุขคนไทย วิธีการจัดการเมื่อไม่มีความสุข และข้อเสนอแนะเพื่อให้เกิดความสุขเพิ่มขึ้น วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา chi-square, one way ANOVA และ ทดสอบค่าที (t-test) ผลการวิจัยพบว่านักศึกษาชั้นปีที่ 1 มีคะแนนเฉลี่ยความสุขมากที่สุด รองลงมาคือชั้นปีที่ 4 ชั้นปีที่ 2 และชั้นปีที่ 3 ตามลำดับ และพบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยความสุขในแต่ละชั้นปีอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ 0.05 วิธีการจัดการที่นักศึกษาใช้มากที่สุด 3 อันดับแรกเมื่อไม่มีความสุข คือ การยอมรับสภาพตนเอง การมอง โลกในแง่ดีและการปรึกษาเพื่อน

รวีวรรณ คำเงิน และรุ่งนภา จันทรา (2553) ได้ดำเนินการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการเรียนรู้ อย่างมีความสุขของนักศึกษาพยาบาลในโครงการผลิตพยาบาลวิชาชีพเพิ่มเพื่อแก้ไขปัญหาในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยใช้แนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้อย่างมีความสุข ของกิตติยวดี บุญเชื้อ และคณะ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2540) เป็นแนวทางในการศึกษา พบว่า ปัจจัยด้านครอบครัว ด้านตัวนักศึกษาและด้านเพื่อนมีผลต่อการเรียนอย่างมีความสุขโดยตัวแปรทั้งหมดรวมกันอธิบายความแปรปรวน การเรียนอย่างมีความสุขของนักศึกษาพยาบาลใน โครงการผลิตพยาบาลวิชาชีพเพิ่มเพื่อแก้ไขปัญหาในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ได้ร้อยละ 34 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

นฤมล อึ้งเจริญ (2552) ได้ศึกษาเรื่องความสัมพันธ์เชิงสาเหตุระหว่างปัจจัยบางประการกับการเรียนรู้ในชั้นเรียนอย่างมีความสุขของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 กลุ่มกรุงเทพมหานคร โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยบางประการ ได้แก่ สัมพันธภาพในครอบครัว คุณภาพการสอน แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ เจตคติต่อการเรียน สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อนกับการเรียนรู้ในชั้นเรียนอย่างมีความสุข และหาน้ำหนักความสำคัญของปัจจัยแต่ละปัจจัยที่ส่งผลต่อการเรียนรู้ในชั้นเรียนอย่างมีความสุข กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2551 กลุ่มกรุงเทพมหานคร จำนวน 364 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มแบบสองขั้นตอน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามวัดการเรียนรู้ในชั้นเรียนอย่างมีความสุข สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือสหสัมพันธ์พหุคูณ และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ ผลการวิจัยพบว่าปัจจัยทั้ง 5 ด้าน ร่วมกันอธิบายความแปรปรวนของการเรียนรู้ในชั้นเรียนอย่างมีความสุข ได้ร้อยละ 56.40 ซึ่งปัจจัยแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ เจตคติต่อการเรียน และสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อนส่งผลทางบวกต่อการเรียนรู้ในชั้นเรียนอย่างมีความสุข อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ส่วนปัจจัยด้านคุณภาพการสอน ส่งผลทางบวกต่อการเรียนรู้ในชั้นเรียนอย่างมีความสุข อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 สำหรับปัจจัยด้านสัมพันธภาพในครอบครัวไม่ส่งผลต่อการเรียนรู้ในชั้นเรียนอย่างมีความสุข โดยที่ปัจจัยด้านแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ส่งผลต่อการเรียนรู้ในชั้นเรียนอย่างมีความสุขมากที่สุด รองลงมาคือ ปัจจัยด้านสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน เจตคติต่อการเรียน และคุณภาพการสอน มีค่าน้ำหนักความสำคัญในรูปคะแนนมาตรฐาน เท่ากับ 0.486 , 0.256 , 0.155 และ 0.087 ตามลำดับ

ฐิตยา อัลลิตรีสี (2551) ได้ศึกษาเรื่องการพัฒนาตัวบ่งชี้การส่งเสริมการเรียนรู้อย่างมีความสุขของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 ในจังหวัดปัตตานี เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามปลายเปิดได้ตัวบ่งชี้จำนวน 293 ตัวบ่งชี้ แล้วคัดเลือกโดยการสนทนากลุ่ม คงเหลือตัวบ่งชี้จำนวน 242 ตัวบ่งชี้ จากนั้นหาคุณภาพของเครื่องมือโดยการหาค่าความเที่ยงตรงของแบบประเมินตัวบ่งชี้ และให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณา เหลือตัวบ่งชี้จำนวน 187 ตัวบ่งชี้ จากนั้นสร้างแบบประเมินตัวบ่งชี้แบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ พบว่า ตัวบ่งชี้ 187 ตัว สามารถจำแนกนักเรียนที่เรียนรู้อย่างมีความสุขในระดับมาก และนักเรียนที่เรียนรู้อย่างมีความสุขในระดับน้อยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 0.05 และหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา พบว่า แบบประเมินตัวบ่งชี้การส่งเสริมการเรียนรู้อย่างมีความสุข มีค่าความเชื่อมั่น 0.98 แล้วสังเคราะห์ตัวบ่งชี้โดยวิธีการวิเคราะห์องค์ประกอบ ซึ่งมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบตั้งแต่ 0.30 ขึ้นไป ได้องค์ประกอบจำนวน 6 องค์ประกอบ ตั้งบ่งชี้จำนวน 183 ตัวบ่งชี้ ประกอบด้วยองค์ประกอบด้านการมีครูดี 61 ตัวบ่งชี้ การมีครอบครัวอบอุ่น 30 ตัวบ่งชี้ การมีโรงเรียนน่าอยู่และน่าเรียน 38 ตัวบ่งชี้ การมีชุมชนที่สงบสุขและสนับสนุนทางการศึกษา 26 ตัวบ่งชี้ การเป็นนักเรียนที่ดี 17 ตัวบ่งชี้ และการมีเพื่อนดี 11 ตัวบ่งชี้

ปริญญา เรื่องทิพย์ (2550) ได้ศึกษาเรื่องการพัฒนาตัวบ่งชี้การส่งเสริมการเรียนรู้อย่างมีความสุขของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาตัวบ่งชี้การส่งเสริมการเรียนรู้อย่างมีความสุขของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุดรธานี เขต 4 และวิเคราะห์องค์ประกอบ การส่งเสริมการเรียนรู้อย่างมีความสุข กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุดรธานี เขต 4 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2549 ผลการวิจัยพบว่า องค์ประกอบเชิงยืนยัน

อันดับสอง มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบของตัวบ่งชี้การส่งเสริมการเรียนรู้ที่มีความสุขของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 ทั้ง 9 ด้าน มีค่าเป็นบวก มีค่าตั้งแต่ 0.77 ถึง 0.92 มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกค่า โดยค่าน้ำหนักองค์ประกอบเรียงลำดับจากมากไปน้อย คือ ด้านการบริหารและการจัดการโรงเรียน ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านตัวผู้เรียนด้านลักษณะของครู ด้านเพื่อน ด้านชุมชน ด้านการอยู่ร่วมกับผู้อื่น ด้านการช่วยเหลือผู้เรียน และด้านครอบครัว มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบเท่ากับ 0.92, 0.90, 0.89, 0.83, 0.82, 0.80, 0.78, 0.78 และ 0.77 ตามลำดับ ซึ่งในแต่ละองค์ประกอบการส่งเสริมการเรียนรู้ที่มีความสุขด้านต่างๆ มีความแปรผันร่วมกับองค์ประกอบตัวบ่งชี้การการเรียนรู้ที่มีความสุขของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 นั่นคือ องค์ประกอบด้านการบริหารและการจัดการโรงเรียน มีความสำคัญมากที่สุด ขณะที่องค์ประกอบด้านครอบครัว มีความสำคัญต่อการส่งเสริมการเรียนรู้ที่มีความสุขน้อยที่สุด มีดัชนีวัดระดับความกลมกลืนระหว่างโมเดลกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ได้ค่าไค-สแควร์ เท่ากับ 2895.24 $p=0.63$ ที่องศาอิสระ (df) 2884 ค่า GFI=0.96 ค่าCFI= 0.91 ค่า AGFI= 0.97 ค่า SRMR= 0.009 และค่า RMSEA=0.044 แสดงว่าโมเดลมีความตรงเชิงโครงสร้าง

สายชล วนารัตน์ (2550) ศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และความสุขในการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ระหว่างการสอนโดยใช้วัฏจักรการเรียนรู้ 4MAT และการสอนแบบปกติ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่รับการสอนโดยใช้วัฏจักรการเรียนรู้ 4MAT โดยมีกลุ่มตัวอย่างคือนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่เรียนในเรื่องการแปรผัน ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2549 โรงเรียนเฉลิมขวัญสตรี อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก ซึ่งได้มาจากการสุ่มตัวอย่างแบบอย่างง่าย ใช้หน่วยการสุ่มเป็นห้อง ใช้วิธีการสุ่มอย่างง่ายมาจำนวน 2 ห้อง และใช้วิธีการสุ่มอย่างง่ายอีกครั้ง โดยจับฉลากเพื่อกำหนดเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แผนการสอนโดยใช้วัฏจักร การเรียนรู้ 4MAT แผนการสอนแบบปกติ แบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและแบบวัดความสุขในการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือ ค่าเฉลี่ยเลขคณิต ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และการทดสอบสมมติฐานโดยใช้ค่าที่ (t -test Independent) ผลการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ได้รับการสอนโดยใช้วัฏจักรการเรียนรู้ 4MAT สูงกว่าการสอนแบบปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และผลการศึกษาความสุขในการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่รับการสอนโดยใช้วัฏจักรการเรียนรู้ 4MAT พบว่าระดับความสุขในการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 หลังจากที่ได้รับการสอนโดยใช้วัฏจักรการเรียนรู้ 4MAT มีระดับความสุขในการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ในระดับปานกลาง

แพรวพรรณ พิเศษ (2548) ได้ทำการศึกษาเรื่องโมเดลเชิงสาเหตุของปัจจัยที่มีผลต่อการเรียนรู้ที่มีความสุขของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 กลุ่มตัวอย่างคือนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2547 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดชลบุรีและระยองจำนวน 840 คนโมเดลประกอบด้วยตัวแปรอิสระ 5 ตัวได้แก่ลักษณะครู ลักษณะพ่อแม่ผู้ปกครองลักษณะเพื่อนในกลุ่มลักษณะนักเรียนและการจัดการเรียนการสอนเครื่องมือที่ใช้ประกอบด้วยแบบสอบถามปัจจัยที่มีผลต่อการเรียนรู้ที่มีความสุขและแบบสอบถามการเรียนรู้ที่มีความสุขผลการวิจัยปรากฏว่าตัวแปรทั้งหมดในโมเดลสามารถอธิบายความแปรปรวนของตัวแปรการเรียนรู้ที่มีความสุขได้ร้อยละ 87 ตัวแปรที่มีอิทธิพลทางตรงกับการเรียนรู้ที่มีความสุข

ได้แก่การจัดการเรียนการสอนลักษณะครูลักษณะนักเรียนลักษณะเพื่อนในกลุ่มและลักษณะพ่อแม่ผู้ปกครองตามลำดับ

สุขุมล อุตม (2548) ได้ศึกษาเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างการเรียนรู้อย่างมีความสุขกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยขอนแก่น โดยกลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 , 2 และ 3 จำนวน 250 คนที่กำลังศึกษาอยู่ภาคการศึกษาปลาย ปีการศึกษา 2547 โดยเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบวัดการเรียนรู้ที่มีความสุข จำนวน 48 ข้อ แยกเป็น 4 องค์ประกอบ คือองค์ประกอบของการเรียนรู้อย่างมีความสุขด้านผู้เรียน องค์ประกอบของการเรียนรู้อย่างมีความสุขด้านสัมพันธภาพกับเพื่อน องค์ประกอบของการเรียนรู้อย่างมีความสุขด้านผู้สอน และองค์ประกอบของการเรียนรู้อย่างมีความสุขด้านสภาพแวดล้อมในโรงเรียน พบว่า องค์ประกอบด้านผู้เรียนและด้านสัมพันธภาพกับเพื่อน มีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมากที่สุด ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ($r = 0.396$ และ $r = 0.344$) แต่ องค์ประกอบด้านผู้สอนและองค์ประกอบด้านสภาพแวดล้อมในโรงเรียน มีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมากที่สุด ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ($r = 0.285$ และ $r = 0.236$)

ศิริวัฒนา พูลสวัสดิ์ (2547) ได้ทำการศึกษาศภาพปัจจัยในการสอน ได้แก่ปัจจัยด้านคุณลักษณะของผู้เรียน ปัจจัยในการสอนที่สัมพันธ์กับการเรียนรู้อย่างมีความสุขของนักศึกษาวิทยาลัยนาฏศิลป์จันทบุรี โดยจำแนกตามเพศ ระดับชั้นเรียน ระดับการศึกษา และอาชีพของผู้ปกครอง กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาวิทยาลัยนาฏศิลป์จันทบุรี จำนวน 210 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยในการสอนที่ทำให้ผู้เรียนเรียนรู้อย่างมีความสุข พบว่าสภาพปัจจัยในการสอนที่ทำให้ให้นักศึกษาวิทยาลัยนาฏศิลป์จันทบุรี เรียนรู้อย่างมีความสุข 3 อันดับแรก คือ ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน ด้านอาคารสถานที่และสภาพปัจจัยในการสอนที่ทำให้ให้นักศึกษาวิทยาลัยนาฏศิลป์จันทบุรีเรียนรู้อย่างมีความสุข จัดอยู่ในอันดับสุดท้าย คือ ด้านสื่อการเรียนและด้านเครื่องมืออุปกรณ์ต่างๆ ปัจจัยในการสอนด้านบุคลิกภาพของผู้สอน ด้านปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน ด้านเนื้อหาสาระ ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านสื่อการเรียน ด้านอาคารสถานที่ ด้านสภาพแวดล้อม ด้านเครื่องมืออุปกรณ์ต่างๆ มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการเรียนรู้อย่างมีความสุข และปัจจัยด้านคุณลักษณะของผู้สอนด้านกระบวนการเรียนการสอนและด้านสิ่งสนับสนุน มีความสัมพันธ์เชิงพหุคูณในทิศทางบวกกับการเรียนรู้อย่างมีความสุขของนักศึกษาวิทยาลัยนาฏศิลป์จันทบุรี

มารุต พัฒนาผล (2546) ได้ทำการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยบางประการกับความความสุขในการเรียนรู้ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในจังหวัดสุพรรณบุรี โดยศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระระดับนักเรียน ได้แก่ ความภาคภูมิใจในตนเอง ความสามารถในการปรับตัว เจตคติต่อครูผู้สอน และตัวแปรอิสระระดับห้องเรียน ได้แก่ การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และคุณลักษณะของครูผู้สอน กับความสุขในการเรียนรู้ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การวิเคราะห์พหุระดับ ด้วยเทคนิคการลดหลั่นสอดแทรกเชิงเส้นตรง โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป HLM version 5.0 students for windows ผลการวิจัยพบว่า ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณระหว่างตัวแปรอิสระระดับนักเรียน กับความสุขในการเรียนรู้ มีค่าเท่ากับ 0.616 ซึ่งมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ส่วนค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณระหว่าง

ตัวแปรอิสระระดับห้องเรียน กับความสุขในการเรียนรู้ มีค่าเท่ากับ 0.602 ซึ่งมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ตัวแปรอิสระระดับนักเรียน ได้แก่ ความภาคภูมิใจในตนเองความสามารถในการปรับตัว เจตคติต่อครูผู้สอน ส่งผลทางบวกต่อความสุขในการเรียนรู้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระดับ 0.01 และตัวแปรอิสระระดับห้องเรียน ได้แก่ การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ส่งผลทางบวกต่อความสุขในการเรียนรู้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระดับ 0.05 และคุณลักษณะของครูผู้สอน ส่งผลทางบวกต่อความสุขในการเรียนรู้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระดับ 0.01 เมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของตัวแปรอิสระระดับนักเรียน พบว่า ตัวแปรการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ส่งผลทางบวกต่อค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของเจตคติต่อครูผู้สอน ที่ส่งผลต่อความสุขในการเรียนรู้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระดับ 0.01 แต่ส่งผลทางลบต่อค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของความสามารถในการปรับตัว ที่ส่งผลต่อความสุขในการเรียนรู้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระดับ 0.05

พิกุล สีหาพงษ์ (2546) ได้ทำการวิจัย เรื่องวัฒนธรรม สภาพแวดล้อม และค่านิยมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ความดี และความสุขของผู้เรียนผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้ การจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาบุคคลให้เป็นผู้มีความรู้ความสามารถ มีคุณธรรม จริยธรรม และพฤติกรรมที่พึงประสงค์สถานศึกษาจะต้องมีวัฒนธรรมที่เข้มแข็ง มีการจัดสภาพแวดล้อมที่ร่มรื่น เป็นกันเอง มีสิ่งอำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ และมีการปลูกฝังค่านิยมที่ถูกต้องและสอดคล้องกับสภาพของสังคมซึ่งจะทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้เต็มตามศักยภาพเป็นคนดี และอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข จึงเป็นความจำเป็นที่สถานศึกษาจะต้องช่วยกันสร้างและพัฒนาให้เกิดขึ้นจนเป็นวัฒนธรรมสถานศึกษาที่น่าชื่นชมยินดีโดยผู้บริหารและบุคลากรในสถานศึกษาทุกคน

สายสมร โลหะกิจ (2546) ได้ศึกษาผลการจัดการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์โดยวิธีการเรียนรู้อย่างมีความสุขของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยขอนแก่นพบว่าการจัดกิจกรรมการเรียนรู้อย่างมีความสุขทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนสูงขึ้นในส่วนของความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนวิชาคณิตศาสตร์ด้านเกี่ยวกับตนเองวิชาเรียนสัมพันธ์สภาพกับคนอื่นและด้านเกี่ยวกับบรรยากาศในการเรียนหลังเรียนมีค่าเฉลี่ยสูงกว่าก่อนเรียนและผลจากการสังเกตการจัดการเรียนการสอนโดยวิธีการเรียนรู้อย่างมีความสุขทำให้นักเรียนสนใจกระตือรือร้นมีความสุขและสนุกสนานในการเรียนนักเรียนรู้จักบทบาทหน้าที่ของตนเองและมีความมั่นใจในการแสดงความคิดเห็นกล้าแสดงออกสามารถแก้ปัญหาและนำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวันได้

อมรรัตน์ ทรรคนิยากร (2545) ได้ทำการศึกษาการพัฒนาตัวบ่งชี้การส่งเสริมการเรียนรู้ อย่างมีความสุขของนักเรียนที่มีพื้นฐานมาจากการพัฒนาโดยนักเรียน โดยทำการศึกษาจากนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนรัฐบาล เอกชน และเทศบาล ในเขตอำเภอเมืองเชียงราย จังหวัดเชียงราย พบว่า เมื่อนำตัวบ่งชี้ที่ได้พัฒนามาตามลำดับขั้น จำนวน 116 ตัวบ่งชี้ มาทำการวิเคราะห์องค์ประกอบ (Factor Analysis) เพื่อสังเคราะห์ตัวบ่งชี้ ได้ตัวบ่งชี้การส่งเสริมการเรียนรู้ อย่างมีความสุขของนักเรียน 1 ตัวบ่งชี้หลัก คือ ตัวบ่งชี้การส่งเสริมการเรียนรู้ อย่างมีความสุข ประกอบด้วย 116 ตัวบ่งชี้ย่อย ซึ่งไม่มีตัวบ่งชี้ใดเลยที่ไม่สามารถนำมาจัดองค์ประกอบได้ทั้งนี้แสดงให้เห็นว่า การที่นักเรียนจะมีความสุขในการเรียนรู้ได้อย่างแท้จริงนั้น โดยฐานความคิดของนักเรียนแล้ว นอกจากตัว

นักเรียนจะเป็นส่วนสำคัญที่ทำให้ตนเองมีความสุขในการเรียนได้นั้นยังต้องได้รับการส่งเสริมจากปัจจัยอื่นๆ ได้แก่ ครู เพื่อน โรงเรียน ผู้ปกครอง และชุมชน ในการร่วมส่งเสริมให้นักเรียนมีความสุขในการเรียนรู้ได้ดียิ่งขึ้น

วราศิริ วงศ์สุนทร (2545) ได้ทำการศึกษาการเรียนรู้อย่างมีความสุขซึ่งเป็นการวิจัยรายการณิครุต้นแบบด้านการเรียนการสอนวิชาภาษาไทยระดับชั้นประถมศึกษาพบว่าพฤติกรรมการสอนของครุต้นแบบนั้นสามารถสะท้อนออกมาเป็นพฤติกรรมการเรียนรู้อย่างมีความสุขของนักเรียนได้คือ นักเรียนเกิดความปิติจากการได้เรียนและเกิดแรงบันดาลใจในการเรียนอันเนื่องมาจากนักเรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเองได้ทำกิจกรรมตามความสามารถความถนัดและความสนใจรวมทั้งได้แสดงความคิดเห็นมีส่วนร่วมในการประเมินผลความภูมิใจชื่นชมและยอมรับในผลงานทั้งของตนเองและผู้อื่น

จันทรัตน์ วงศ์อารีย์สวัสดิ์ (2542) ได้ศึกษาเรื่อง ผลของการประยุกต์หลักการเรียนรู้ของวิกเคอร์ริงและแกมสันในการเรียนการสอนการพยาบาลจิตเวชต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้อย่างมีความสุขของนักศึกษาพยาบาล เพื่อศึกษาผลของการประยุกต์หลักการเรียนรู้ของวิกเคอร์ริงและแกมสันในการเรียนการสอนการพยาบาลจิตเวชต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและการเรียนรู้อย่างมีความสุขของนักศึกษาพยาบาล เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและการเรียนรู้อย่างมีความสุขของนักศึกษาพยาบาลภายหลังการทดลองระหว่างกลุ่มที่ได้รับการสอนโดยประยุกต์หลักการเรียนรู้ของวิกเคอร์ริงและแกมสัน กับกลุ่มที่ได้รับการสอนปกติ กลุ่มตัวอย่างคือนักศึกษาชั้นปีที่ 3 จำนวน 84 คนที่กำลังเรียนภาคทฤษฎี วิชาการพยาบาลจิตเวชศาสตร์ 2 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2542 วิทยาลัยพยาบาลเกื้อการุณย์ จัดเข้ากลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมกลุ่มละ 42 คน ด้วยวิธีการสุ่มแบบจับคู่โดยใช้คะแนนเฉลี่ยสะสมเครื่องมือที่ใช้ในการทดลองคือ แผนการสอนโดยประยุกต์หลักการเรียนรู้ของวิกเคอร์ริงและแกมสัน และแบบวัดการเรียนรู้อย่างมีความสุขของนักศึกษาพยาบาลที่นักวิจัยสร้างขึ้นผ่านการตรวจสอบความตรงตามเนื้อหาโดยกลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิและได้รับการหาความเที่ยงของแบบสอบถามความรู้ทางการพยาบาลจิตเวชศาสตร์โดยใช้สูตร K-20 และสูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาของคอนบรัค ในแบบวัดการเรียนรู้อย่างมีความสุขของนักศึกษาพยาบาลได้ค่าความเที่ยงเท่ากับ 0.59 และ 0.88 ตามลำดับ สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูลคือค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและสถิติแบบทดสอบที่ผลการศึกษาพบว่า 1)ผลสัมฤทธิ์การเรียนของนักศึกษาพยาบาลหลังการสอนในกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมไม่แตกต่างกัน 2)การเรียนรู้อย่างมีความสุขของนักศึกษาพยาบาลก่อนการสอนในกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมไม่แตกต่างกัน 3) การเรียนรู้อย่างมีความสุขของนักศึกษาพยาบาลหลังการสอนในกลุ่มทดลองสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

งานวิจัยต่างประเทศ

โอเบอร์ทัพเฟอร์ (Oberteuffer, 1954) ได้ศึกษาสุขภาพจิตที่ดีเกี่ยวกับการศึกษาในโรงเรียน ผลการศึกษาพบว่า อิทธิพลของชั้นเรียนก็เป็นสิ่งแวดล้อมอย่างหนึ่งที่มีอิทธิพลต่อสุขภาพจิตของนักเรียน และการจัดบรรยากาศของห้องเรียนที่ดี จะมีส่วนช่วยให้นักเรียนปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อมและเรียนรู้ได้ดียิ่งขึ้น

ครอนบัค (Cronbach, 1963) ได้ศึกษาถึงทัศนคติและวิธีการอบรมเลี้ยงดูของบิดามารดาที่มีผลต่อการพัฒนาการทางสติปัญญาของบุตรพบว่าบิดามารดาที่ใช้วิธีการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยจะส่งเสริมให้บุตรมีความอยากรู้อยากเห็นและชอบแข่งขันมากกว่าการอบรมเลี้ยงดูแบบอื่นๆ เพราะว่าบิดามารดาที่อบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยจะเร่งให้บุตรมีความเป็นอิสระแห่งตน คือสามารถช่วยตัวเองได้และเป็นตัวของตัวเองการที่มีความเป็นอิสระแห่งตนจะทำให้มีอารมณ์ผ่อนคลายทำให้เรียนรู้สิ่งต่างๆ ได้ง่ายและรวดเร็วกว่า

แกรนลันด์ (Granlund, 1959) ได้ศึกษาและพบว่า ในหนังสือ “Sociometry in the Classroom” เด็กที่ประสบปัญหาในการปรับตัวให้เข้ากับเพื่อนและสภาพแวดล้อมแล้วยังมีปัญหาด้านการเรียนอีกด้วย และพบว่าปัญหาความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ความขัดแย้งในระหว่างกลุ่มเป็นเหตุให้การเรียนไม่มีประสิทธิผล เกิดความตึงเครียดทางอารมณ์และไม่มีความสุข มีนักเรียนจำนวนไม่น้อยที่ต้องออกจากโรงเรียนก่อนเรียนจบอันเนื่องมาจากปัญหาการปรับตัวทางสังคม

ไซมอนด์ส (Symonds, 1955) ได้ทำวิจัยคุณลักษณะที่ดีของครูโดยให้นักเรียนชั้น 7, 8 และ 9 จำนวน 453 คน เป็นผู้ประเมินครูผู้สอนในโรงเรียน จำนวน 32 คน ว่าเป็นครูดีหรือไม่ ซึ่งครูเหล่านี้ได้รับการคัดเลือกจากนักเรียนเองหลังจากนั้นก็ให้ผู้สังเกตการณ์จำนวน 17 คน ทำการสังเกตครูเหล่านี้ขณะที่ทำการสอน ได้ข้อค้นพบที่เกี่ยวข้องกับความสุขในการเรียนของนักเรียน คือ ครูที่มีลักษณะอบอุ่นเป็นกันเอง มีความสัมพันธ์ที่ดีกับนักเรียน เข้าใจปัญหาทางอารมณ์และความต้องการของนักเรียน มีความเห็นอกเห็นใจนักเรียนมีพฤติกรรมและอารมณ์ที่คงเส้นคงวา สามารถอธิบายบทเรียนได้เข้าใจอย่างชัดเจนและมีใจรักในการสอน กระตุ้นให้นักเรียนเรียนอย่างเต็มความสามารถ รู้จักใช้สื่อการเรียนการสอนที่เร้าความสนใจและให้นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอนจะไม่ทำให้นักเรียนเบื่อหน่ายกิจกรรมการเรียนส่วนครูที่มีลักษณะไม่ดีและไม่มีเทคนิคการสอนที่ดีจะสร้างความเบื่อหน่ายในการเรียนการสอนให้กับนักเรียน

โรเบอร์ต้า (Roberta, 2002) ได้ทำวิจัยสำรวจความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนด้วยกระบวนการสอนเป็นทีมโดยเป็นการวิจัยเชิงคุณภาพเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยการสังเกต การสัมภาษณ์และการประเมินนักเรียนว่าการสอนด้วยกระบวนการสอนเป็นทีมจะทำให้นักเรียนได้รับประโยชน์สิ่งใดบ้าง ด้วยการเก็บรวบรวมข้อมูล 2 มิติคือ กลุ่มครูที่ร่วมกันสอน และกลุ่มนักเรียนที่เรียนด้วยกระบวนการสอนเป็นทีมดังกล่าวซึ่งการสัมภาษณ์ของผู้วิจัยที่ดำเนินการสัมภาษณ์กับนักเรียนทั้งหมด 8 ข้อ ดังนี้ 1) นักเรียนคาดหวังสิ่งใดจากการเรียนในห้องเรียนนั้น 2) นักเรียนคิดว่าห้องเรียนนี้แตกต่างจากห้องเรียนอื่นๆ อย่างไร 3) นักเรียนคิดอย่างไรที่ได้เรียน 2 วิชาในช่วงเวลาเดียวกัน 4) นักเรียนได้เรียนรู้อะไรจากการทำเพิ่มสะสมงาน 5) นักเรียนต้องการให้มีการจัดกาเรียนการสอนลักษณะนี้ในห้องเรียนอื่นๆ หรือไม่ 6) นักเรียนประทับใจหรือชอบอะไรมากที่สุดจากการเรียนลักษณะนี้ 7) นักเรียนไม่ชอบสิ่งใดมากที่สุดจากการเรียนในห้องเรียน 8) ถ้านักเรียนต้องการปรับปรุงการเรียนการสอนลักษณะนี้จะปรับปรุงสิ่งใดผลจากการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความสุขในการเรียนของนักเรียน คือ นักเรียนประเมินผลจากการเรียนของตนเองว่า ประทับใจและไม่อยากลิ้มเพื่อนและระยะเวลาที่อยู่ในช่วงการเรียน

เพรสคอตต์ (Prescott, 1961) ได้สรุปว่าองค์ประกอบที่มีผลต่อผู้เรียน ทำให้ผู้เรียนประสบความสำเร็จในการเรียน และทำให้ผู้เรียนเกิดความสุข คือ 1) องค์ประกอบทางด้านร่างกาย ได้แก่ อัตราการเจริญเติบโตของร่างกาย สุขภาพของร่างกาย ข้อบกพร่องทางร่างกาย และลักษณะท่าทาง เป็นต้น 2) องค์ประกอบทางด้านความรักได้แก่ ความสัมพันธ์ของบิดามารดา ความสัมพันธ์ของบิดามารดากับลูก ความสัมพันธ์ระหว่างลูกกับลูกด้วยกัน และความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกในครอบครัว 3) องค์ประกอบทางวัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม ได้แก่ ขนบธรรมเนียมประเพณีความเป็นอยู่ของครอบครัว สภาพแวดล้อมทางบ้าน การอบรมทางบ้าน และฐานะทางบ้าน 4) องค์ประกอบทางด้านความสัมพันธ์กับเพื่อนวัยเดียวกัน ได้แก่ ความสัมพันธ์ของผู้เรียนกับเพื่อนวัยเดียวกัน ทั้งที่บ้านและสถานศึกษา 5) องค์ประกอบทางการพัฒนาแห่งตน ได้แก่ สติปัญญา ความสนใจ เจตคติและแรงจูงใจ 6) องค์ประกอบทางการปรับตัว ได้แก่ ปัญหาการปรับตัวและการแสดงอารมณ์

ชิน (Shen, 1993) ได้ทำวิจัยคุณภาพ เรื่อง การศึกษาวิชาเคมีอย่างมีความสุขพบว่าการศึกษาวิชาเคมีอย่างมีความสุข เป็นผลมาจากความเหมาะสมจากการใช้วิธีการสอน โดยครูสามารถดึงความสนใจและความนึกคิดของนักเรียนออกมา โดยการเรียนรู้สามารถเกิดขึ้นได้ทั้งในชั้นเรียน มีผู้ให้คำแนะนำ กลุ่มความสนใจ การเยี่ยมชมโรงงาน การใช้เครื่องมือ การดูวิดีโอทัศน์และค้นคว้าโครงสร้างในคอมพิวเตอร์ มองความสนใจอย่างกว้างๆ จัดประสบการณ์หลากหลายแนะนำอย่างฉลาดนำไปสู่การค้นคว้าและทำให้วิชาเคมีสัมพันธ์กับชีวิตประจำวัน ความจำเป็นพื้นฐานและรอบตัวเราสามารถนำมาเรียนได้ คำถามนำก่อนการเรียน การตอบกระทู้ การแสดงความคิดเห็นและการมีกิจกรรมที่สร้างสรรค์ ทั้งหมดนี้เป็นสิ่งสำหรับความสำเร็จของการศึกษาวิชาเคมีอย่างมีความสุข

ริงเกอร์ (Ringer, 1998) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความพึงพอใจในการทัศนศึกษาออกโรงเรียนกับพฤติกรรมการเรียนของนักเรียนโรงเรียนเดอะเลค วอร์ท คริสเตียน (The lake worth Christian School) มลรัฐฟลอริดา สหรัฐอเมริกา โดยครูจำนวน 4 คน ได้นำนักเรียนจำนวน 17 คนไปทัศนศึกษาในแอฟริกาใต้เป็นระยะเวลา 15 วัน ณ ประเทศซิมบับเวและประเทศบอสวานา ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนมีความกระตือรือร้นในการเรียนรู้สิ่งต่างๆ เป็นอย่างมากและนักเรียนสามารถวางแผนการเรียนรู้นิสัยที่ตนสนใจได้เป็นอย่างดี เนื่องจากกิจกรรมต่างๆที่โรงเรียนจัดขึ้นมีบรรยากาศที่สนุกสนาน

เฟลาน (Phelan, 1999) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้ของนักเรียนและครูที่มีต่อบรรยากาศในโรงเรียน จำนวน 9 โรงเรียน ในเมืองบาร์เกน รัฐนิวเจอร์ซีย์ โดยเป็นโรงเรียนรัฐบาลจำนวน 6 โรงเรียน โรงเรียนศาสนาจำนวน 2 โรงเรียน และโรงเรียนเอกชน จำนวน 1 โรงเรียน ผลการวิจัยพบว่าการรับรู้สภาพบรรยากาศในโรงเรียนของครูและนักเรียนมีความสัมพันธ์กัน นอกจากนี้ยังพบว่าคุณลักษณะของครูที่ดูแลเอาใจใส่ต่อนักเรียนและมีลักษณะความเป็นมิตรจะทำให้นักเรียนมีความรักในการเรียนและมีความสุขเมื่อมาโรงเรียน

วอร์เลย์ (Worley, 2005) ได้ทำการวิจัยเชิงคุณภาพเรื่องสัดส่วนที่เหมาะสมที่จะสร้างความเกี่ยวพันระหว่างศาสตราจารย์และนักศึกษาที่สำเร็จการศึกษาในการศึกษาชั้นสูง การวิจัยนี้เป็นการศึกษาเชิงปรากฏการณ์นิยมอธิบายและบรรยายถึงสัดส่วนที่เหมาะสมของความเข้าใจของศาสตราจารย์ 3 ท่าน แห่งมหาวิทยาลัยในรัฐตะวันตกเฉียงใต้ของอเมริกาเกี่ยวกับอะไรเป็นสิ่งสำคัญที่ทำให้เกิดการเกี่ยวพันระหว่างศาสตราจารย์และนักศึกษาที่จบการศึกษาแล้ว ผลการวิจัยพบว่าศาสตราจารย์ทั้ง 3 ท่าน เห็นด้วยกับการพบปะและสนับสนุนจากพวกเขาและจัดหาความต้องการพื้นฐาน

ทางด้านจิตใจทางด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน/พลัง, เอาใจใส่/ความเป็นเจ้าของ, สนุกและมีอิสระ, ความช่วยเหลือของศาสตราจารย์ที่สนับสนุนและช่วยเหลือนักศึกษาของพวกเขา ถ้าความต้องการทางด้านจิตใจของศาสตราจารย์มีความสมบูรณ์ก่อนเข้าห้องเรียน พวกเขาสามารถนำพนักศึกษามีความเฉลียวฉลาดมากขึ้น มีความไว้วางใจมากขึ้นและมีความสุขและเปิดโอกาสยอมรับความแตกต่างระหว่างบุคคลและความต้องการของนักศึกษา ประการที่สอง หัวเรื่องที่มีความสุขและตกลงขบขัน หนึ่งหรือสองหัวเรื่องต้องมีความชัดเจนและโดดเด่น ซึ่งศาสตราจารย์ทั้ง 3 ท่านได้ใช้และเชื่อว่าเป็นสิ่งสำคัญสำหรับกระบวนการเรียนรู้ของนักศึกษาของพวกเขา สิ่งสำคัญทั้ง 3 ประการนี้ถูกใช้ค่อนข้างเหมาะสมโดย ศาสตราจารย์ที่ทำให้ นักศึกษาของพวกเขามีโอกาสอย่างมากที่จะประสบความสำเร็จ นอกจากนั้นศาสตราจารย์ยังใช้สิ่งสำคัญหลายประการที่จะสร้างความเกี่ยวพันกันระหว่างนักศึกษาของพวกเขา ความสนุก/ความตลก ขบขัน และความเหมาะสมของนักศึกษาเป็นสิ่งสำคัญที่ช่วยสนับสนุนให้เกิดความเกี่ยวพันระหว่างศาสตราจารย์และนักศึกษา

จากการศึกษาแนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยข้างต้นสามารถสรุปแนวทางการศึกษาและใช้ประโยชน์จากงานวิจัยที่เกี่ยวข้องได้ดังตารางที่ 7

ตารางที่ 7 สรุปแนวทางการศึกษาและใช้ประโยชน์จากวรรณกรรมงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ประเด็นที่เกี่ยวกับเอกสารแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง	แนวทางการศึกษาและใช้ประโยชน์					
	สนับสนุนความสำคัญและปัญหาของการวิจัย	พัฒนากรอบแนวคิดในการวิจัย	การสร้างเครื่องมือการวิจัย	การเลือกใช้สถิติสำหรับการวิจัย	ใช้เป็นแบบแผนในการวิเคราะห์ข้อมูล	สนับสนุนการอภิปรายผลการวิจัย
แนวคิดเกี่ยวกับฐานะเศรษฐกิจและสังคมครอบครัว	✓	✓	✓			✓
แนวคิดเกี่ยวกับผู้สอนและวิธีการสอน	✓	✓	✓			✓
แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับอัตมโนทัศน์	✓	✓	✓			✓
แนวคิดเกี่ยวกับบรรยากาศการเรียนการสอน	✓	✓	✓			✓
แนวคิดเกี่ยวกับวัสดุ อุปกรณ์สื่อการสอน	✓	✓	✓			✓
แนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้ที่มีความสุข	✓	✓	✓			✓

ตารางที่ 7 สรุปแนวทางการศึกษาและใช้ประโยชน์จากวรรณกรรมงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง (ต่อ)

ประเด็นที่เกี่ยวกับเอกสาร แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง	แนวทางการศึกษาและใช้ประโยชน์					
	สนับสนุน ความสำคัญ และปัญหา ของการวิจัย	พัฒนากรอบ แนวคิดในการ วิจัย	การสร้าง เครื่องมือ การวิจัย	การเลือกใช้ สถิติสำหรับ การวิจัย	ใช้เป็นแบบ แผนในการ วิเคราะห์ ข้อมูล	สนับสนุน การ อภิปราย ผลการวิจัย
การพัฒนาแบบแผนการเรียนรู้ อย่างมีความสุขในวิชาปฏิบัติการ พยาบาลผู้ใหญ่ 2 เพื่อเสริมสร้าง ความสุขในการเรียนรู้ และการ คิดอย่างมีวิจารณญาณของ นักศึกษาพยาบาล (บุญทิศา สุ่วิทยและคณะ, 2557)		✓	✓	✓		✓
โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุ ความสุขของนักศึกษาพยาบาล (ณัฐชัย วงศ์ศุภลักษณ์, 2557)			✓	✓	✓	✓
ความสัมพันธ์และเปรียบเทียบ การเรียนรู้อย่างมีความสุข ระหว่างชั้นปีที่ 1 ถึงชั้นปีที่ 4 ของนิสิตพยาบาล (พรพรรณ ศรีโสภณ, 2556)		✓		✓	✓	✓
พัฒนาด้านชีวิตความสุขในการ เรียนของนักศึกษาหลักสูตร พยาบาลศาสตรบัณฑิต สังกัด กระทรวงสาธารณสุข (ปัทมา ทองสม, 2554)		✓	✓	✓	✓	✓
ผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ คณิตศาสตร์แบบร่วมมือ ตาม แนวทางการเรียนรู้อย่างมี ความสุข เรื่อง บทประยุกต์ ชั้น ประถมชั้นปีที่ 6 (อนงค์ พงศ์คุณาพร, 2554)	✓	✓		✓	✓	✓
ความสุขของนักศึกษาพยาบาล หลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต (อมรรัตน์ ศรีคำสุข ไซโตะ, 2554)	✓			✓	✓	✓

ตารางที่ 7 สรุปแนวทางการศึกษาและใช้ประโยชน์จากวรรณกรรมงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง (ต่อ)

ประเด็นที่เกี่ยวกับเอกสาร แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง	แนวทางการศึกษาและใช้ประโยชน์					
	สนับสนุน ความสำคัญ และปัญหา ของการวิจัย	พัฒนากรอบ แนวคิดในการ วิจัย	การสร้าง เครื่องมือ การวิจัย	การเลือกใช้ สถิติสำหรับ การวิจัย	ใช้เป็นแบบ แผนในการ วิเคราะห์ ข้อมูล	สนับสนุน การ อภิปราย ผลการวิจัย
ปัจจัยที่มีผลต่อการเรียนรู้อย่าง มีความสุขของนักศึกษา พยาบาลในโครงการผลิต พยาบาลวิชาชีพเพิ่มเพื่อแก้ไข ปัญหาในพื้นที่จังหวัดชายแดน ภาคใต้ (รวิวรรณ คำเงิน และ รุ่งนภา จันทรา, 2553)		✓		✓	✓	✓
ความสัมพันธ์เชิงสาเหตุระหว่าง ปัจจัยบางประการกับการ เรียนรู้ในชั้นเรียนอย่างมี ความสุขของนักเรียนชั้น ประถมศึกษาปีที่ 6 กลุ่มกรุง ธนบุรี (นฤมล อึ้งเจริญ, 2552)		✓	✓	✓	✓	✓
การพัฒนาตัวบ่งชี้การส่งเสริม การเรียนรู้อย่างมีความสุขของ นักเรียนช่วงชั้นที่ 3 ในจังหวัด ปัตตานี(ฐิตียา อัลอิดริส, 2551)	✓	✓		✓	✓	✓
การพัฒนาตัวบ่งชี้การส่งเสริม การเรียนรู้อย่างมีความสุขของ นักเรียนช่วงชั้นที่ 4 (ปริญญา เรืองทิพย์, 2550)			✓	✓	✓	✓
เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการ เรียน และความสุขในการเรียน วิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 2 ระหว่างการ สอนโดยใช้วัฏจักรการเรียนรู้ 4MAT และการสอนแบบปกติ (สายชล วนาธรัตน์, 2550)	✓	✓			✓	✓

ตารางที่ 7 สรุปแนวทางการศึกษาและใช้ประโยชน์จากวรรณกรรมงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง (ต่อ)

ประเด็นที่เกี่ยวกับเอกสาร แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง	ประเด็นที่เกี่ยวกับเอกสาร แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง					
	สนับสนุน ความสำคัญ และปัญหา ของการวิจัย	พัฒนากรอบ แนวคิดในการ วิจัย	การสร้าง เครื่องมือ การวิจัย	การเลือกใช้ สถิติสำหรับ การวิจัย	ใช้เป็นแบบ แผนในการ วิเคราะห์ ข้อมูล	สนับสนุน การ อภิปราย ผลการวิจัย
โมเดลเชิงสาเหตุของปัจจัยที่มีผล ต่อการเรียนรู้อย่างมีความสุขของ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 (แพรวพรรณ พิเศษ, 2548)	✓	✓	✓	✓	✓	✓
ความสัมพันธ์ระหว่างการเรียนรู้ อย่างมีความสุขกับผลสัมฤทธิ์ ทางการเรียนของนักเรียนชั้น มัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียน สาธิต มหาวิทยาลัยขอนแก่น โดยกลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 1, 2 และ 3 (สุขุมล อุดม, 2548)		✓	✓	✓	✓	✓
สภาพปัจจัยในการสอน ได้แก่ ปัจจัยด้านคุณลักษณะของ ผู้เรียน ปัจจัยในการสอนที่ สัมพันธ์กับการเรียนรู้ที่มี ความสุขของนักศึกษาวิทยาลัย			✓	✓	✓	✓
นาฏศิลป์ปจันทบุรี (ศิริวัฒนา พูลสวัสดิ์, 2547)			✓	✓	✓	✓
ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยบาง ประการกับความสุขในการเรียนรู้ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในจังหวัดสุพรรณบุรี (มารุต พัฒนาผล, 2546)		✓		✓	✓	✓
วัฒนธรรม สภาพแวดล้อม และ ค่านิยมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ความดี และความสุขของ ผู้เรียน (พิกุล สีหาพงษ์, 2546)	✓	✓			✓	✓

ตารางที่ 7 สรุปแนวทางการศึกษาและใช้ประโยชน์จากวรรณกรรมงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง (ต่อ)

ประเด็นที่เกี่ยวกับเอกสาร แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง	ประเด็นที่เกี่ยวกับเอกสาร แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง					
	สนับสนุน ความสำคัญ และปัญหา ของการวิจัย	พัฒนากรอบ แนวคิดในการ วิจัย	การสร้าง เครื่องมือ การวิจัย	การเลือกใช้ สถิติสำหรับ การวิจัย	ใช้เป็นแบบ แผนในการ วิเคราะห์ ข้อมูล	สนับสนุน การ อภิปราย ผลการวิจัย
ผลการจัดการเรียนการสอน กลุ่มสาระการเรียนรู้ คณิตศาสตร์โดยวิธีการเรียนรู้ อย่างมีความสุขของนักเรียนชั้น ประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียน สาธิตมหาวิทยาลัยขอนแก่น (สายสมร โลหะกิจ, 2546)	✓	✓		✓	✓	✓
การพัฒนาตัวบ่งชี้การส่งเสริม การเรียนรู้อย่างมีความสุขของ นักเรียนที่มีพื้นฐานมาจากการ พัฒนาโดยนักเรียนระดับ มัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียน รัฐบาล เอกชน และเทศบาล ในเขตอำเภอเมืองเชียงราย จังหวัดเชียงราย (อมรรัตน์ ทรศนียากร, 2545)		✓	✓	✓	✓	✓
การเรียนรู้อย่างมีความสุขซึ่ง เป็นการวิจัยรายการกรณีครู ต้นแบบด้านการเรียนการสอน วิชาภาษาไทยระดับชั้นประถม (วราศิริ วงศ์สุนทร, 2545)	✓	✓			✓	✓
ผลของการประยุกต์หลักการ เรียนรู้ของวิกเตอร์ริงและแกม สันในการเรียนการสอนการ พยาบาลจิตเวชต่อผลสัมฤทธิ์ ทางการเรียนรู้อย่างมีความสุข ของนักศึกษาพยาบาล (จันทร์ รัตน์ วงศ์อารีย์สวัสดิ์, 2542)	✓	✓		✓	✓	✓

ตารางที่ 7 สรุปแนวทางการศึกษาและใช้ประโยชน์จากวรรณกรรมงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง (ต่อ)

ประเด็นที่เกี่ยวกับเอกสาร แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง	ประเด็นที่เกี่ยวกับเอกสาร แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง					
	สนับสนุน ความสำคัญ และปัญหา ของการวิจัย	พัฒนากรอบ แนวคิดในการ วิจัย	การสร้าง เครื่องมือ การวิจัย	การเลือกใช้ สถิติสำหรับ การวิจัย	ใช้เป็นแบบ แผนในการ วิเคราะห์ ข้อมูล	สนับสนุน การ อภิปราย ผลการวิจัย
สุขภาพจิตที่ดีเกี่ยวกับการศึกษา ในโรงเรียน (Oberteuffer, 1954)	✓	✓	✓			✓
ทัศนคติและวิธีการอบรมเลี้ยงดู ของบิดามารดาที่มีผลต่อการ พัฒนาการทางสติปัญญาของ บุตร (Cronbach, 1963)	✓	✓		✓	✓	✓
“Sociometry in the Classroom” เด็กที่ประสบปัญหาในการปรับ ตัวให้เข้ากับเพื่อนและสภาพ แวดล้อม (Granlund, 1959)	✓	✓		✓	✓	✓
คุณลักษณะที่ดีของครูสอน นักเรียนชั้น 7,8,9 (Symonds, 1955)	✓	✓		✓	✓	✓
สำรวจความพึงพอใจของ นักเรียนที่มีต่อการเรียนด้วย กระบวนการสอนเป็นทีม (Roberta, 2002)	✓	✓			✓	✓
องค์ประกอบที่มีผลต่อผู้เรียน ทำให้ผู้เรียนประสบความสำเร็จ ในการเรียน และทำให้ผู้เรียน เกิดความสุข (Prescott, 1961)	✓	✓			✓	✓
การศึกษาวิชาเคมีอย่างมี ความสุข (Shen, 1993)	✓	✓	✓		✓	✓
ความสัมพันธ์ระหว่างความพึง พอใจในการทัศนศึกษานอก โรงเรียนกับพฤติกรรมการเรียน ของนักเรียนโรงเรียนเดอะเลค วอร์ท คริสเตียน (Ringer, 1998)		✓			✓	✓

ตารางที่ 7 สรุปแนวทางการศึกษาและใช้ประโยชน์จากวรรณกรรมงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง (ต่อ)

ประเด็นที่เกี่ยวกับเอกสาร แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง	ประเด็นที่เกี่ยวกับเอกสาร แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง					
	สนับสนุน ความสำคัญ และปัญหา ของการวิจัย	พัฒนากรอบ แนวคิดในการ วิจัย	การสร้าง เครื่องมือ การวิจัย	การเลือกใช้ สถิติสำหรับ การวิจัย	ใช้เป็นแบบ แผนในการ วิเคราะห์ ข้อมูล	สนับสนุน การ อภิปราย ผลการวิจัย
ความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้ ของนักเรียนและครูที่มีต่อ บรรยากาศในโรงเรียน จำนวน 9 โรงเรียน ในเมืองบาร์เกน รัฐนิว เจอร์ซีย์ (Phelan, 1999)	✓	✓		✓	✓	✓
สัดส่วนที่เหมาะสมที่จะสร้าง ความเกี่ยวพันระหว่าง ศาสตราจารย์และนักศึกษาที่ สำเร็จการศึกษาในการศึกษาชั้น สูง (Worley , 2005)	✓	✓		✓	✓	✓

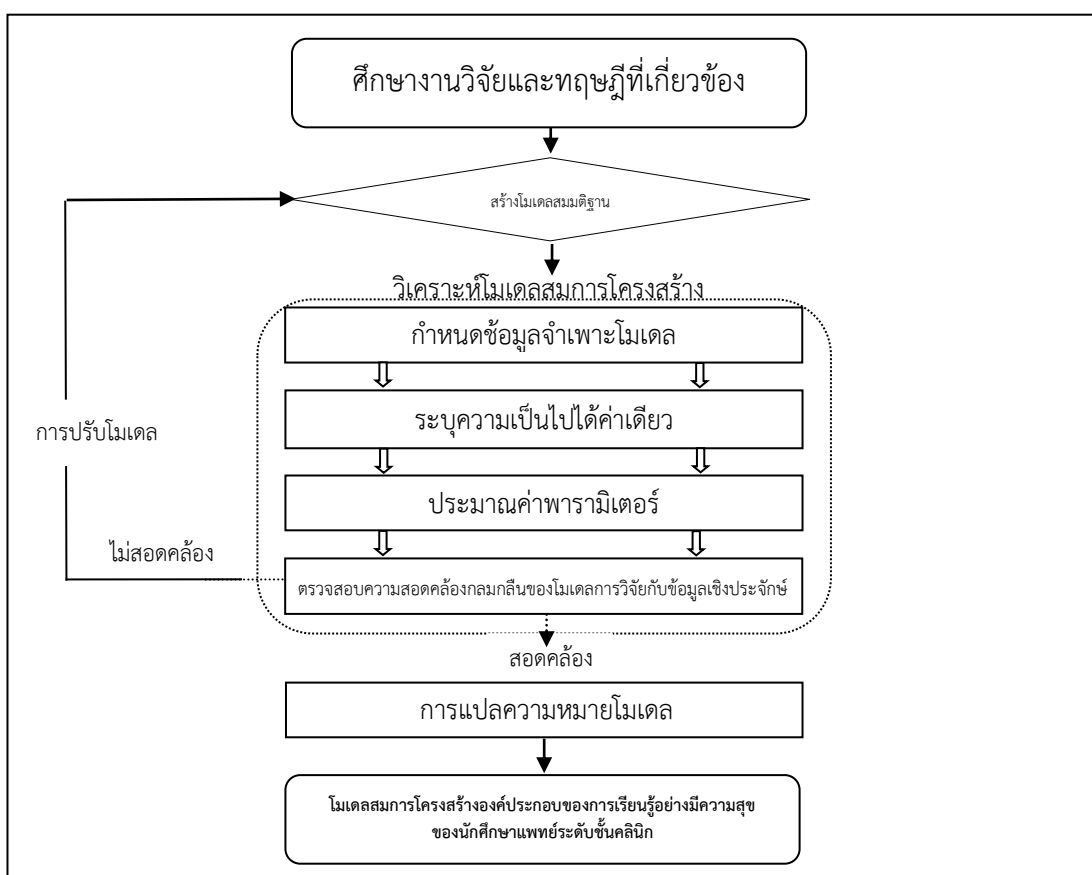
จากตารางที่ 7 สรุปแนวทางการศึกษาและใช้ประโยชน์จากงานวิจัยที่เกี่ยวข้องผู้วิจัยได้นำแนวคิดต่างๆ มาปรับใช้ในการศึกษา โดยสนับสนุนความสำคัญและปัญหาของการวิจัยพัฒนากรอบแนวคิดในการวิจัยและการสร้างเครื่องมือการวิจัย จะใช้แนวความคิดเกี่ยวกับการเรียนรู้อย่างมีความสุข แนวคิดเกี่ยวกับฐานะเศรษฐกิจและสังคมครอบครัว แนวคิดเกี่ยวกับผู้สอนและวิธีการสอน แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับอ้อมโนทัศน์ แนวคิดเกี่ยวกับบรรยากาศการเรียนการสอน และแนวคิดเกี่ยวกับวัสดุอุปกรณ์ สื่อการสอนสำหรับงานวิจัยที่เกี่ยวข้องนั้นจะใช้ในการสร้างเครื่องมือการวิจัยการเลือกใช้สถิติสำหรับการวิจัยใช้เป็นแบบแผนในการวิเคราะห์ข้อมูล และสนับสนุนการอภิปรายผลการวิจัย

บทที่ 3 วิธีการดำเนินงานวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ ใช้เทคนิคในการวิจัยเชิงปริมาณเพื่อวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีผลต่อการเรียนรู้อย่างมีความสุขของนักศึกษาแพทย์ระดับชั้นคลินิกโดยการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory Factor Analysis : CFA) เพื่อนำไปสู่การสร้างโมเดลสมการโครงสร้าง (Structural Equation Modeling : SEM) ผู้วิจัยได้กำหนดวิธีการดำเนินการวิจัยตามดังนี้ 1) ผู้วิจัยศึกษาแนวคิด ทฤษฎี จากหนังสือตำรา บทความ สื่อสิ่งพิมพ์ เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ทั้งในประเทศและต่างประเทศในเรื่องการเรียนรู้อย่างมีความสุขของนักศึกษาแพทย์ระดับชั้นคลินิกองค์ประกอบของการเรียนรู้อย่างมีความสุขของนักศึกษาแพทย์ระดับชั้นคลินิกการสร้างตัวบ่งชี้การเรียนรู้อย่างมีความสุขของนักศึกษาแพทย์ระดับชั้นคลินิกซึ่งประกอบด้วย 3 องค์ประกอบหลัก ได้แก่ ความรักความศรัทธา เห็นคุณค่าการเรียนรู้ และความมุ่งมั่นและมั่นคงและการศึกษาด้านฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมครอบครัวซึ่งประกอบด้วย 4 องค์ประกอบหลัก ได้แก่ รายได้ของครอบครัว และการอบรมเลี้ยงดู รวมถึงการศึกษาปัจจัยด้านผู้สอนและวิธีการสอนซึ่งประกอบด้วย 4 องค์ประกอบหลัก ได้แก่ สำนึกความต้องการ เตรียมการสอน กิจกรรมการเรียนรู้ และประเมินผล อีกทั้งการศึกษาปัจจัยด้านอัตโนทัศน์ซึ่งประกอบด้วย 6 องค์ประกอบหลัก ได้แก่ สังคม ความสามารถ ความรู้สึก วิชาการ ครอบครัว และร่างกาย ทั้งนี้ศึกษาด้านบรรยายภาคการเรียนการสอนซึ่งประกอบด้วย 4 องค์ประกอบหลัก ได้แก่ บรรยากาศในห้องเรียน บรรยากาศในโรงเรียน ความพร้อมของผู้เรียน และความพร้อมของผู้สอนตลอดจนการศึกษาปัจจัยด้านวัสดุ อุปกรณ์ สื่อการสอนซึ่งประกอบด้วย 3 องค์ประกอบหลัก ได้แก่ วัสดุ อุปกรณ์ และเทคนิคการสอน 2) ลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรทั้งหมดในโมเดลเป็นความสัมพันธ์เชิงเส้น (Linear) แบบบวก (Additive) และเป็นความสัมพันธ์เชิงสาเหตุ (Causal Relationships) 3) ลักษณะการแจกแจงของตัวแปรและความคลาดเคลื่อนเป็นแบบปกติ และ 4) ลักษณะความเป็นอิสระต่อกัน (Independence) ระหว่างตัวแปรกับความคลาดเคลื่อน (นงลักษณ์ วิรัชชัย, 2552)

โมเดลสมการโครงสร้างประกอบด้วยตัวแปรแฝง (Latent Variables) เป็นตัวแปรที่ไม่สามารถวัดได้โดยตรง แต่จะประมาณค่าได้จากตัวแปรสังเกตได้ (Observed Variables) ของแต่ละตัวแปรแฝง ดังนั้นโมเดลสมการโครงสร้างจะสะท้อนให้เห็นถึงทั้งการวิเคราะห์องค์ประกอบ (Factor Analysis) และการวิเคราะห์องค์ประกอบที่สำคัญของโมเดลสมการโครงสร้าง คือ โมเดลโครงสร้าง/โมเดลสมการโครงสร้าง (Structural Equation Modeling : SEM) ซึ่งแสดงถึงความสัมพันธ์เชิงสาเหตุ (Causal Relationship) ระหว่างตัวแปรแฝงซึ่งอาจเป็นแบบทางเดียวและแบบเส้นเชิงบวก (Recursive and Linear Additive) หรือแบบสองทางและแบบเส้นเชิงบวก (Non-Recursive and Linear Additive) และโมเดลการวัด (Measurement Model) ซึ่งแสดงถึงความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรแฝงกับตัวแปรสังเกตได้ (วิโรจน์ สารรัตน์, 2554) โดยสัญลักษณ์ที่ใช้ในโมเดลการวิจัยใช้รูปวงรีแทนตัวแปรแฝง และรูปสี่เหลี่ยมแทนตัวแปรสังเกต สมมติฐานวิจัยมักเขียนเป็นข้อความบรรยายโมเดลอิทธิพลในโมเดลเป็นภาพรวม สถิติวิเคราะห์จำเป็นต้องใช้สถิติวิเคราะห์ที่สามารถวิเคราะห์

ประมาณค่าพารามิเตอร์ในโมเดลสมการถดถอยทั้งสองสมการไปพร้อมกัน(Simultaneous Equation Model) และมีการทดสอบความสอดคล้องของโมเดล (Model Goodness of Fit Test) ได้แก่ การวิเคราะห์ด้วยโมเดลสมการโครงสร้างซึ่งต้องใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์เฉพาะในการวิเคราะห์ข้อมูล เช่น โปรแกรม LISREL (Joreskog and Sorbom, 1996, อ้างถึงใน นงลักษณ์ วิรัชชัย, 2552) และโปรแกรม LISREL จากข้อมูลข้างต้นผู้วิจัยได้ทำการออกแบบวิธีดำเนินการวิจัยของโมเดลสมการโครงสร้างองค์ประกอบของการเรียนรู้อย่างมีความสุขของนักศึกษาแพทย์ระดับชั้นคลินิกโดยมีแนวทางการดำเนินการวิจัย ดังภาพที่ 8

ภาพที่ 8 แนวคิดการดำเนินการวิจัย

ที่มา : นงลักษณ์ วิรัชชัย, โมเดลลิสเรล: สถิติวิเคราะห์สำหรับการวิจัย, พิมพ์ครั้งที่ 3 (กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2542)

จากภาพที่ 8 แนวคิดการดำเนินการวิจัยเพื่อทดสอบโมเดลสมการโครงสร้างองค์ประกอบของการเรียนรู้อย่างมีความสุขของนักศึกษาแพทย์ระดับชั้นคลินิกกับข้อมูลเชิงประจักษ์ซึ่งประกอบด้วย

1. ผู้วิจัยศึกษาทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อสร้างโมเดลสมการโครงสร้างที่เป็นโมเดลการวิจัยหรือโมเดลสมมติฐาน ผลลัพธ์ที่ได้จะเป็นโมเดลสมมติฐานที่ประกอบด้วยโมเดลการวัดและโมเดลสมการโครงสร้าง

2. ดำเนินการวิจัยตามวิธีการทางสถิติเพื่อตอบคำถามการวิจัยว่าโมเดลสมการโครงสร้างที่สร้างขึ้น โดยมีทฤษฎีและงานวิจัยสนับสนุนนั้นมีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์หรือไม่ โดยวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรม LISREL มีลำดับดังนี้

2.1 กำหนดข้อมูลจำเพาะโมเดล (Specification of the Model)

2.2 ระบุความเป็นไปได้ค่าเดียวของโมเดล (Identification of the Model)

2.3 ประมาณค่าพารามิเตอร์ของโมเดล (Parameter Estimation form the Model)

2.4 ตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดล (Goodness-of Fit Measures) และหากโมเดลไม่สอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์จึงดำเนินการปรับ

2.5 การปรับโมเดล (Model Modification Indexes: MI)

3. เมื่อปรับโมเดลสมมติฐานจนมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์แล้วจึงแปลความหมายผลการวิเคราะห์ข้อมูล โดยการนำค่าสัมประสิทธิ์เส้นทางที่ได้จากการคำนวณที่นำมาใช้ในการอธิบายความสัมพันธ์เชิงเหตุและผล โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์เส้นทางที่มีนัยสำคัญทางสถิติมาแทนค่าในโมเดล ค่าสัมประสิทธิ์เส้นทางจะบอกขนาดอิทธิพลทางตรงทางอ้อมและทิศทางของตัวแปรเหตุต่อตัวแปรผลและผลที่ได้คือโมเดลสมการโครงสร้างองค์ประกอบของการเรียนรู้ที่มีความสุขของนักศึกษาแพทย์ระดับชั้นคลินิกที่มีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์

นอกจากแนวคิดการดำเนินการวิจัยดังกล่าวข้างต้นนี้ ผู้วิจัยได้ใช้การวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถาม (Questionnaire) โดยให้กลุ่มตัวอย่างประเมินความคิดเห็นเกี่ยวกับฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมครอบครัว ผู้สอนและวิธีการสอน อัตมโนทัศน์ บรรยากาศการเรียนการสอน วัสดุอุปกรณ์สื่อการสอนและการเรียนรู้ที่มีความสุขและนำมาวิเคราะห์ประมวลผลข้อมูลด้วยด้วยโปรแกรมทางสถิติ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่สมบูรณ์และตรงตามวัตถุประสงค์ โดยมีขั้นตอนดังนี้

1. การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. การสุ่มกลุ่มตัวอย่าง
3. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
4. การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล

1. การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรในการศึกษาครั้งนี้ คือ นักศึกษาแพทย์ระดับชั้นคลินิก ได้แก่ นักศึกษาแพทย์ชั้นปีที่ 4, 5, 6 คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล

1.2 กลุ่มตัวอย่าง

สำหรับกลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยได้พิจารณาถึงลักษณะข้อมูลการวิจัยที่จะต้องใช้สถิติวิเคราะห์ขั้นสูงคือการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory Factor Analysis : CFA) เพื่อนำไปสู่การสร้างโมเดลสมการโครงสร้าง (Structural Equation Modeling : SEM) ต่อไปจึงกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างให้สอดคล้องกับการใช้สถิติเป็นเบื้องต้น คือ ต้องใช้กลุ่มตัวอย่างขนาดใหญ่เป็นเกณฑ์สำหรับการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างคือต้องมีขนาดกลุ่มตัวอย่างประมาณ 10 คนต่อ 1 พารามิเตอร์ตัวอย่าง (Hair, Black, Babin and Anderson, 2010) โดยกลุ่มตัวอย่างที่ใช้เป็นนักศึกษาแพทย์ระดับชั้นคลินิก ตัวแปรที่ใช้มีจำนวน 22 ตัวแปร ดังนั้น งานวิจัยนี้จึงใช้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 220 ตัวอย่าง แต่เพื่อเพิ่มความเชื่อมั่นของข้อมูลให้มากขึ้น ผู้วิจัยจึงได้เพิ่มจำนวนกลุ่มตัวอย่างอีก 30 ตัวอย่าง รวมเป็น 250 ตัวอย่าง

2. การสุ่มกลุ่มตัวอย่าง

ผู้วิจัยใช้วิธีการกำหนดกลุ่มตัวอย่างโดยอาศัยหลักความน่าจะเป็น (Probability Sampling) เป็นการเลือกกลุ่มตัวอย่างแต่ละหน่วยมาศึกษาโดย กลุ่มตัวอย่างมีโอกาสได้รับเลือกในการวิจัยเท่ากัน เป็นเทคนิคในการกำหนดกลุ่มตัวอย่างเพื่ออ้างอิงไปสู่ประชากรในการวิจัย โดยใช้การสุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ (Stratified Sampling) เป็นการสุ่มตัวอย่างโดยแยกประชากรออกเป็นกลุ่มประชากรย่อยๆ หรือแบ่งเป็นชั้นภูมิก่อน โดยหน่วยประชากรในแต่ละชั้นภูมิจะมีลักษณะเหมือนกัน (Homogenous) แล้วสุ่มอย่างง่ายเพื่อให้ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างตามสัดส่วนของขนาดกลุ่มตัวอย่างและกลุ่มประชากร

3. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยเชิงปริมาณครั้งนี้ คือแบบสอบถามซึ่งผู้วิจัยได้ดัดแปลงและพัฒนาจากแนวคิด ทฤษฎี และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีผลต่อการเรียนรู้อย่างมีความสุขของนักศึกษาแพทย์ระดับชั้นคลินิกโดยแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นข้อความเกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคล เป็นลักษณะให้เลือกตอบ เกี่ยวกับ เพศ ระดับชั้นเรียน ผลการเรียน ความถี่ในการเข้าเรียน ความถี่ในการทำกิจกรรม ความกระตือรือร้นร่นอาชีพผู้ปกครอง เป็นต้น แบบสอบถามส่วนนี้เป็นข้อมูลเกี่ยวกับภูมิหลังของกลุ่มตัวอย่างโดยลักษณะคำถามเป็นแบบชนิดเลือกตอบและชนิดเติมข้อความให้สมบูรณ์ มีจำนวน 6 ข้อ

คำชี้แจง : กรุณาทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องว่างที่ตรงกับความเป็นจริงกับตัวท่านมากที่สุด

1. เพศ

☐ ชาย	☐ หญิง
------------------------------	-------------------------------
2. ปัจจุบันกำลังศึกษาอยู่

☐ ชั้นปีที่ 4	☐ ชั้นปีที่ 5	☐ ชั้นปีที่ 6
--------------------------------------	--------------------------------------	--------------------------------------
3. ผลการเรียนในภาคการศึกษาที่ผ่านมาอยู่ระหว่าง

☐ 2.00 – 2.49	☐ 2.50 – 2.99
☐ 3.00 – 3.49	☐ 3.50 – 4.00

ภาพที่ 9 ตัวอย่างแบบสอบถามตอนที่ 1

ตอนที่ 2 เป็นข้อคำถามเกี่ยวกับพฤติกรรมของนักศึกษาแพทย์ระดับชั้นคลินิกต่อการเรียนอย่างมีความสุขให้เลือกตอบ เกี่ยวกับความถี่ในการเข้าเรียน ความถี่ในการทำกิจกรรม ความกระตือรือร้นในการเรียน ความถี่ในการใช้ Social Network เป็นต้น แบบสอบถามส่วนนี้เป็นข้อมูลเกี่ยวกับภูมิหลักของกลุ่มตัวอย่าง โดยลักษณะคำถามเป็นแบบชนิดเลือกตอบและชนิดเติมข้อความให้สมบูรณ์ มีจำนวน 6 ข้อ

คำชี้แจง : กรุณาทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องว่างที่ตรงกับความเป็นจริงกับตัวท่านมากที่สุด

1. ความถี่ในการเข้าเรียน/ สัปดาห์

☐ ทุกครั้ง (7วัน)	☐ บ่อยครั้ง (4-6วัน)
☐ บางครั้ง (1-3วัน)	☐ ไม่เคยเลย (0วัน)
2. ความถี่ในการทำกิจกรรม/ ร่วมอภิปราย

☐ ทุกครั้ง (7วัน)	☐ บ่อยครั้ง (4-6วัน)
☐ บางครั้ง (1-3วัน)	☐ ไม่เคยเลย (0วัน)
3. ความกระตือรือร้นในการเรียน

☐ เสมอมา	☐ บางครั้ง	☐ ไม่เคยเลย
---------------------------------	-----------------------------------	------------------------------------

ภาพที่ 10 ตัวอย่างแบบสอบถามตอนที่ 2

ตอนที่ 3 เป็นข้อคำถามเกี่ยวกับความคิดเห็นที่มีต่อปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีผลต่อการเรียนรู้อย่างมีความสุขของนักศึกษาแพทย์ระดับชั้นคลินิก เป็นต้น แบบสอบถามส่วนนี้เป็นข้อมูลเกี่ยวกับภูมิหลักของกลุ่มตัวอย่างโดยลักษณะแบบสอบถามเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตาม

แนวทางของ ลิเคิทสเกล (Likert, 1932) ซึ่งมีลักษณะของคำถามเป็นประโยคบอกเล่าเพื่อประเมินระดับความคิดเห็น ผ่านมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ คือ เห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วย ปานกลาง ไม่เห็นด้วย และไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง จำนวน 6 ข้อ

คำชี้แจง : โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องทางขวามือที่ตรงกับระดับความคิดเห็นของท่าน เพียงคำตอบเดียว						
ข้อ ที่	ข้อความ	ระดับความคิดเห็น				
		เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็น ด้วย	ปาน กลาง	ไม่ เห็น ด้วย	ไม่ เห็น ด้วย อย่างยิ่ง
		5	4	3	2	1
ปัจจัยด้านฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมครอบครัว						
รายได้ของครอบครัว						
1	ครอบครัวฉันมีฐานะทางเศรษฐกิจที่มั่นคง สามารถจะส่งให้เรียนต่อในระดับที่สูงขึ้น					
2	ครอบครัวฉันสนับสนุนและเปิดโอกาสให้ได้เรียน ตามความสนใจ					
3	เมื่อฉันมีปัญหาทางการเงินครอบครัวจะให้การ ช่วยเหลือเสมอ					
การอบรมเลี้ยงดู						
4	สมาชิกในครอบครัวของฉันพูดคุยกันอย่าง ชัดเจนเปิดเผยตรงไปตรงมาไม่อ้อมค้อม					
5	เมื่อข้าพเจ้ามีปัญหา บิดามารดา/ผู้ปกครองคอย ช่วยเหลือให้คำปรึกษา					
6	เมื่อผลการเรียนของข้าพเจ้าไม่ดีบิดามารดา/ ผู้ปกครองจะพูดให้กำลังใจข้าพเจ้า					

ภาพที่ 11 ตัวอย่างแบบสอบถามตอนที่ 3

การกำหนดเกณฑ์การให้คะแนน

การกำหนดค่าคะแนนในแบบสอบถามตอนที่ 3 เกี่ยวกับความคิดเห็นที่มีต่อปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีผลต่อการเรียนรู้อย่างมีความสุขของนักศึกษาแพทย์ระดับชั้นคลินิก ซึ่งประกอบด้วย ปัจจัยด้านฐานะเศรษฐกิจและสังคมครอบครัว ปัจจัยด้านผู้สอนและวิธีการสอน ปัจจัยด้านอัตมโนทัศน์ ปัจจัยด้านบรรยากาศการเรียนการสอน ปัจจัยด้านวัสดุ อุปกรณ์ สื่อการสอน และด้านการเรียนรู้ อย่างมีความสุขซึ่งเป็นแบบสอบถามที่มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) กำหนดคำตอบให้เลือก 5 ระดับ คือ เห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วย ปานกลาง ไม่เห็นด้วย และไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง โดยกำหนดค่าคะแนนในแต่ละระดับความคิดเห็นตั้งแต่ 1-5 คะแนน ทุกข้อคำถามเป็นข้อความทางบวก (Positive) โดยกำหนดน้ำหนักของคะแนนดังตารางที่ 8

ตารางที่ 8 ตารางค่าน้ำหนักคะแนนระดับความความคิดเห็น

ระดับความคิดเห็น	ข้อความทางบวก(คะแนน)
ระดับเห็นด้วยอย่างยิ่ง	5
ระดับเห็นด้วย	4
ระดับปานกลาง	3
ระดับไม่เห็นด้วย	2
ระดับไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	1

ที่มา : Rensis Likert, "A Technique for Measurement of Attitude," *Achieves of Psychology* 140, 1932: 1-55.

สำหรับการวิเคราะห์และการแปลความหมายผลคะแนนจากแบบสอบถาม ผู้วิจัยได้กำหนดเกณฑ์การแปลความหมายระดับความความคิดเห็นโดยรวมใช้ค่าเฉลี่ยที่มีค่าตั้งแต่ 1.00 - 5.00 โดยพิจารณาตามเกณฑ์คะแนนของแบบสอบถามส่วนที่ 2 ดังนี้ (Best, 1977: 174)

$$\begin{aligned} \frac{\text{Maximum} - \text{Minimum}}{\text{Interval}} &= \frac{\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนระดับชั้น}} \\ &= \frac{5-1}{5} \\ &= 0.8 \end{aligned}$$

ตารางที่ 9 กำหนดเกณฑ์การแปลความหมายผลคะแนนค่าเฉลี่ยจากแบบสอบถาม

ระดับคะแนน	ความหมาย
ระดับ 5 : ค่าเฉลี่ย 4.21 - 5.00	นักศึกษาแพทย์เห็นด้วยกับข้อความนั้นทุกประการ
ระดับ 4 : ค่าเฉลี่ย 3.41 - 4.20	นักศึกษาแพทย์เห็นด้วยกับข้อความนั้นมากหรือค่อนข้างมาก
ระดับ 3 : ค่าเฉลี่ย 2.61 - 3.40	นักศึกษาแพทย์เห็นด้วยกับข้อความนั้นปานกลางหรือไม่เห็นด้วยกับข้อความนั้นๆ
ระดับ 2 : ค่าเฉลี่ย 1.81 - 2.60	นักศึกษาแพทย์ค่อนข้างไม่เห็นด้วยกับข้อความนั้น
ระดับ 1 : ค่าเฉลี่ย 1.00 - 1.80	นักศึกษาแพทย์ไม่เห็นด้วยกับข้อความนั้นเลย

ที่มา : J. W. Best, *Research in Education*, 3rd ed. (New Jersey: Prentice hall Inc., 1977), 174.

4. การจัดทำและการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้คอมพิวเตอร์ในการจัดทำกับข้อมูลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป เพื่อหาค่าสถิติต่างๆ ดังนี้

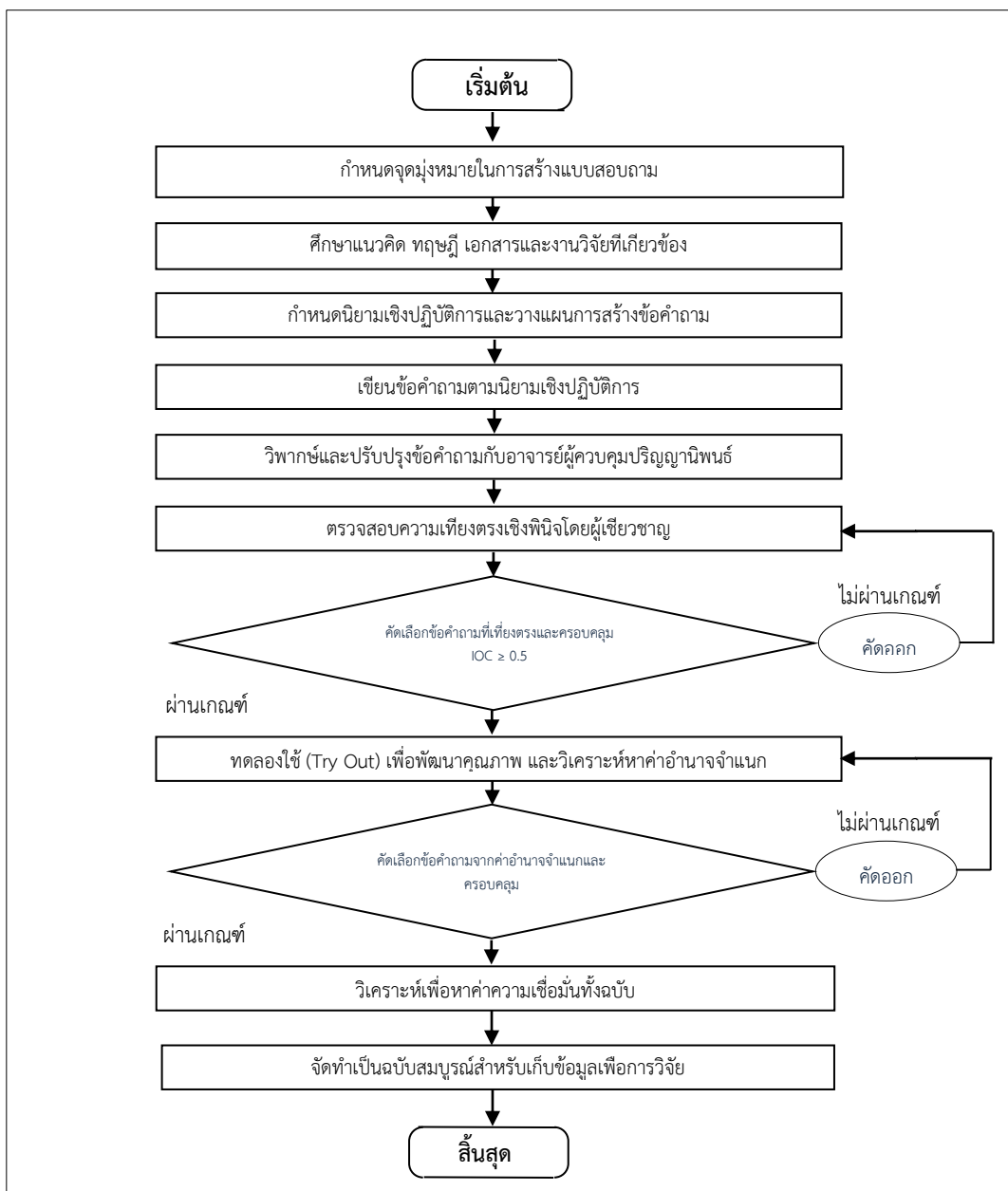
4.1 การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

4.1.1 วิเคราะห์ความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยการหาดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับนิยามเชิงปฏิบัติการและตัวบ่งชี้ของตัวแปรสังเกตในตัวแปรแฝงแต่ละตัว (Item-Objective Congruence Index: IOC) โดยนำแบบสอบถามที่ได้รับการตรวจสอบจากอาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อตรวจสอบความสอดคล้องของข้อคำถามกับนิยาม ตรวจสอบความชัดเจนของการใช้ภาษา ความครอบคลุมของเนื้อหาที่ต้องการวัดและให้ข้อเสนอแนะ เพื่อนำไปปรับปรุงแก้ไข จากนั้นนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน ได้แก่ 1. รศ.ดร.พิทักษ์ ศิริวงศ์ คณบดีคณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร 2. ผศ.นพ.รุ่งนรินทร์ ประดิษฐ์สุวรรณ รองคณบดีฝ่ายการศึกษา ก่อนปริญญา คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล 3. ผศ.นพ.ตรีภพ เลิศบรรณพงษ์ ผู้ช่วยคณบดีฝ่ายการศึกษา หลังปริญญา คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล ตรวจสอบคุณภาพในด้านความตรงเชิงเนื้อหาของข้อคำถาม เพื่อนำมาวิเคราะห์หาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับนิยามเชิงปฏิบัติการและตัวบ่งชี้ของตัวแปรสังเกตในตัวแปรแฝงแต่ละตัว (Item-Objective Congruence Index: IOC) ซึ่ง ค่า IOC มีค่ามากกว่า 0.50 ทุกข้อคำถามและสามารถสรุปได้ว่าทุกข้อคำถามมีความสอดคล้องเหมาะสมกับนิยามเชิงปฏิบัติการ ดังนั้นจึงสามารถตัดสินใจได้ว่า ข้อคำถามมีความสอดคล้องกับหรือมีความตรงเชิงเนื้อหา (กัลยา วานิชย์บัญชา, 2552)

4.1.2 การวิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามเป็นรายตัวแปรแฝงและโดยรวมโดยการหาค่าสัมประสิทธิ์ แอลฟา (Alpha Coefficient) โดยใช้วิธีของครอนบาค (Cronbach) ค่าที่สูงแสดงว่าแบบสอบถามมีความน่าเชื่อถือมาก ค่าที่ได้ควรอยู่ระหว่าง 0.70 - 1.00 แสดงว่ามีความสอดคล้องภายในและสามารถนำไปใช้ได้ (กรีซ แรงสูงเนิน, 2554)

ทั้งนี้ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างเครื่องมือการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ ดังภาพที่ 12

ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

ภาพที่ 12 ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

ที่มา : เบญจมาพร อุ่นสุข, “การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยบางประการกับการเรียนรู้ที่มีความสุขของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 เขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1” (วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาวิชาการวิจัยและสถิติทางการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2552).

จากภาพที่ 12 ผู้วิจัยเริ่มต้นการวิจัยด้วยการศึกษาแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องต่อการเรียนรู้ที่มีความสุขของนักศึกษาแพทย์ระดับชั้นคลินิกเพื่อให้ได้ องค์ประกอบและตัวบ่งชี้ของการเรียนรู้ที่มีความสุขของนักศึกษาแพทย์ระดับชั้นคลินิก จากนั้นจึงสร้างและพัฒนาองค์ประกอบและตัวบ่งชี้และตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างโมเดลโครงสร้างองค์ประกอบการเรียนรู้ที่มีความสุขของนักศึกษาแพทย์ระดับชั้นคลินิกกับข้อมูลเชิงประจักษ์

รายละเอียดการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยดำเนินการสร้างแบบสอบถามจำนวน 3 ตอน ได้แก่ ตอนที่ 1 คือ ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ตอนที่ 2 คือ ความคิดเห็นเกี่ยวกับการเรียนรู้ที่มีความสุข และตอนที่ 3 คือ ข้อเสนอแนะ ซึ่งมีขั้นตอนการสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือรายละเอียดดังนี้

1. กำหนดจุดมุ่งหมายในการสร้างแบบสอบถาม คือ เพื่อสร้างแบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการเรียนรู้ที่มีความสุข ให้ได้แบบสอบถามที่มีคุณภาพไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการศึกษากับนักเรียนแพทย์ชั้นระดับชั้นคลินิก ของคณะแพทยฯ สังกัดกระทรวงสาธารณสุข

2. ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ที่มีความสุข

3. เขียนนิยามเชิงปฏิบัติการเพื่อสร้างแบบสอบถามการเรียนรู้ที่มีความสุข โดยพิจารณาสรุปจากการให้ความหมาย แนวคิด และจำแนกองค์ประกอบของนักวิชาการ

4. เขียนข้อคำถามในแบบสอบถามการเรียนรู้ที่มีความสุขให้สอดคล้องและครอบคลุมนิยามเชิงปฏิบัติการ และข้อคำถามมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ โดยมีค่าระดับคะแนนตั้งแต่ 1 – 5 ซึ่งประกอบด้วย เห็นด้วยอย่างยิ่ง, เห็นด้วย, ปานกลาง, ไม่เห็นด้วย, ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง

5. นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นมาวิพากษ์กับอาจารย์ที่ควบคุมปริญญาโทที่เกี่ยวข้องกับความถูกต้อง และเหมาะสมของข้อคำถามแต่ละข้อ และปรับปรุงข้อคำถามตามคำแนะนำ

6. ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ขอความอนุเคราะห์จากผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน เพื่อพิจารณาความสอดคล้องและความครอบคลุมของแบบสอบถามกับนิยามเชิงปฏิบัติการ แล้วคัดกรองข้อที่ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นว่าตัวคุณลักษณะได้ตรงกับนิยามเชิงปฏิบัติการ โดยคัดเลือกข้อคำถามของแบบสอบถามที่มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC)

มีความเห็นว่า สอดคล้อง กำหนดคะแนนเป็น + 1

มีความเห็นว่าไม่แน่ใจ กำหนดคะแนนเป็น 0

มีความเห็นว่าไม่สอดคล้อง กำหนดคะแนนเป็น -1

จากนั้นนำคะแนนที่ได้ไปแทนค่าในสูตร เพื่อคำนวณหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Consistency) ต่อไป ถ้าค่าถามข้อใดค่าดัชนีความสอดคล้องมากกว่าหรือเท่ากับ 0.50 ถือว่าอยู่ในเกณฑ์ใช้ได้ แต่ถ้าค่าดัชนีความสอดคล้องของคำถามข้อใดน้อยกว่า 0.50 จะต้องนำข้อคำถามนั้นไปปรับปรุง โดยจากการตรวจสอบความสอดคล้องโดยผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน

7. นำแบบสอบถามที่ผ่านการคัดกรองจากข้อ 6 ไปจัดชุดและกำหนดวิธีการดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล เพื่อนำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try Out) จำนวน 30 คน หาค่า

สหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวม (Item - Total Correlation) แล้วพิจารณาข้อคำถามที่มีค่าอำนาจจำแนก ตั้งแต่ 0.20 ขึ้นไป

8. ผู้วิจัยนำคะแนนจากแบบสอบถามที่ผ่านการคัดเลือกที่ได้จากข้อ 7 มาวิเคราะห์เพื่อประมาณค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยใช้สูตรหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α -Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) ผลลัพธ์ค่าแอลฟาที่ได้จะแสดงถึงระดับความคงที่ของแบบสอบถาม โดยจะมีเกณฑ์ตั้งแต่ 0.7 ขึ้นไปแสดงว่ามีความเชื่อมั่นสูง

9. จัดพิมพ์เป็นฉบับสมบูรณ์เพื่อนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยต่อไป

4.2 การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อประมวลผลหาค่าสถิติตามวัตถุประสงค์ดังนี้

วิเคราะห์ข้อมูลเพื่อตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยบางประการที่มีผลต่อการเรียนรู้อย่างมีความสุขของนักศึกษาแพทย์ระดับชั้นคลินิกกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยใช้สถิติวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้าง (Structural Equation Model: SEM) ซึ่งเป็นการบูรณาการของสถิติวิเคราะห์ที่สำคัญ คือ การวิเคราะห์องค์ประกอบ และการวิเคราะห์เส้นทางอิทธิพลทางตรงอิทธิพลทางอ้อมและอิทธิพลรวมของปัจจัยที่มีผลต่อการเรียนรู้อย่างมีความสุขของนักศึกษาแพทย์ระดับชั้นคลินิก โดยการวิเคราะห์ดังนี้

4.2.1 การตรวจสอบภาวะร่วมเส้นตรงพหุ (Multicollinearity) การวิเคราะห์ข้อมูลด้วยแบบจำลองสมการโครงสร้างต้องดำเนินการตรวจสอบการผันแปรร่วม หรือ ภาวะร่วมเส้นตรงพหุ (Multicollinearity) เพื่อเป็นการยืนยันว่าตัวแปรสังเกตที่จะนำมาใช้ในการวิเคราะห์ไม่มีความสัมพันธ์กันสูง จนอาจเกิดผลต่อการวัดในสิ่งเดียวกันหรือทำนายซ้ำซ้อนกันซึ่งทำให้ผลในการวิเคราะห์ไม่เที่ยงตรง (Kline, 2011) ซึ่งสามารถวิเคราะห์ด้วย 3 วิธี 1) ค่า Tolerance มีค่า > 0 2) ค่า VIF (Variance Inflation Factor) ที่มีค่า > 10 3) ความสัมพันธ์ร่วมระหว่างคู่ตัวแปร (Bivariate Correlation) ที่มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ 1.0 บ่งชี้ว่าตัวแปรมีปัญหาความผันแปรร่วมหรือภาวะร่วมเส้นตรงพหุอย่างสูงสุด (Hair et al., 2010) ดังนั้นแต่ละคู่ไม่ควรมีความสัมพันธ์ร่วมกันสูงจนเกินไป

4.2.2 วิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory Factor Analysis: CFA) เพื่อใช้วัดตัวแปรแฝง (Latent Variable) และยืนยันว่าตัวแปรสังเกตได้แต่ละกลุ่มนั้น (X_1, \dots, X_p) เป็นตัวบ่งชี้ที่เหมาะสมสำหรับตัวแปรแฝงที่กำหนด ดำเนินการโดยการกำหนดข้อมูลจำเพาะของแบบจำลอง การระบุความเป็นไปได้ค่าเดียวของแบบจำลอง การตรวจสอบความสอดคล้องในภาพรวม (Overall Fit) ของแบบจำลองการวัดและการประมาณค่าพารามิเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป LISREL Version 8.8 ดังต่อไปนี้ (กัลยา วาณิชยปัญญา, 2557: 51-52)

$H_0 =$ ตัวแปรสังเกตได้ (X_1, \dots, X_p) เป็นอิสระกัน หรือ เมทริกซ์ของตัวแปรสังเกตได้เป็นเมทริกซ์ เอกลักษณะ

$H_1 =$ ตัวแปรสังเกตได้ (X_1, \dots, X_p) ไม่เป็นอิสระกัน หรือ เมทริกซ์ของตัวแปรสังเกตได้ไม่เป็นเมทริกซ์ เอกลักษณะ

ใช้สถิติทดสอบ KMO (Kaiser-Meyer-Olkin) ซึ่งเป็นค่าที่ใช้วัดความเหมาะสมของข้อมูลตัวอย่างที่จะนำมาวิเคราะห์โดยเทคนิค Factor Analysis

ถ้าค่า KMO มีค่ามาก (เข้าสู่ 1) แสดงว่าเทคนิค Factor Analysis เหมาะสมกับข้อมูลที่มีอยู่

ถ้าค่า KMO มีค่าน้อย (เข้าสู่ 0) แสดงว่าเทคนิค Factor Analysis ไม่เหมาะสมกับข้อมูลที่มีอยู่

โดยทั่วไปถ้าค่า $KMO < 0.5$ จะถือว่าข้อมูลที่มีอยู่ไม่เหมาะสมที่จะใช้เทคนิค Factor Analysis

4.2.3 Bartlett's Test of Sphericity เป็นค่าสถิติทดสอบสมมติฐานที่มีการแจกแจงโดยประมาณแบบไคสแควร์ (Chi-Square) ถ้าค่าไคสแควร์มากหรือค่า Significance หรือ p-value ต่ำกว่าระดับนัยสำคัญที่กำหนด (α) จะปฏิเสธ H_0 นั่นคือ ตัวแปรสังเกตได้ไม่เป็นอิสระกันจึงสามารถใช้เทคนิคการวิเคราะห์ปัจจัย

4.2.4 การวิเคราะห์ตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลกับข้อมูลเชิงประจักษ์ (goodness-of fit measures) และคำนวณขนาดอิทธิพลทางตรงและทางอ้อมของปัจจัย ผู้วิจัยใช้ค่าสถิติที่จะตรวจสอบ ดังนี้ (นงลักษณ์ วิรัชชัย, 2552)

1. ค่าสัดส่วนไค-สแควร์สัมพันธ์ (χ^2/df) เนื่องจากเมื่อจำนวนกลุ่มตัวอย่างมากค่าไค-สแควร์ ก็จะยิ่งสูงมากจนอาจทำให้สรุปผลได้ไม่ถูกต้อง ดังนั้นจึงแก้ไขโดยพิจารณาค่า (χ^2/df) ซึ่งควรมีค่าไม่ควรเกิน 2.00 (สุภมาศ อังศุโชติ และ คณະ, 2554)

2. ดัชนีวัดระดับความกลมกลืน/สอดคล้อง (Goodness-of-Fit Index: GFI) ซึ่งเป็นอัตราส่วนของผลต่างระหว่างฟังก์ชันความสอดคล้องจากโมเดลก่อน และหลังปรับโมเดลกับฟังก์ชันความสอดคล้องก่อนปรับโมเดล ค่า GFI หากมีค่าตั้งแต่ 0.90-1.00 แสดงว่าโมเดลมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ (นงลักษณ์ วิรัชชัย, 2552)

3. ดัชนีวัดระดับความกลมกลืน/สอดคล้องที่ปรับแล้ว (Adjusted Goodness-of - Fit Index: AGFI) ซึ่งนำ GFI มาปรับแก้โดยคำนึงถึงขนาดขององศาอิสระ (df) ซึ่งรวมทั้งจำนวนตัวแปรและขนาดกลุ่มตัวอย่าง หากค่า AGFI หากมีค่าตั้งแต่ 0.90-1.00 แสดงว่าโมเดลมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ (นงลักษณ์ วิรัชชัย, 2552)

4. ดัชนีวัดระดับความสอดคล้องเปรียบเทียบ (Comparative Fit Index: CFI) ใช้เปรียบเทียบโมเดลเชิงสมมติฐานการวิจัยว่ามีความสอดคล้องสูงกว่าข้อมูลเชิงประจักษ์มากน้อยเพียงใด ค่าตั้งแต่ 0.90-1.00 แสดงว่าโมเดลมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ (สุภมาศ อังศุโชติ และ คณະ, 2554)

5. ค่ารากของค่าเฉลี่ยกำลังสองของความคลาดเคลื่อนมาตรฐาน (Standardized Root Mean Squared Residual: Standardized RMR หรือ SRMR) เป็นค่าบอกความคลาดเคลื่อนของโมเดล มีค่าน้อยกว่า 0.05 แสดงว่า โมเดลมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ (นงลักษณ์ วิรัชชัย, 2552)

6. ดัชนีวัดความคลาดเคลื่อนในการประมาณค่าพารามิเตอร์ (Root Mean Square Error of Approximation: RMSEA) เป็นค่าที่บ่งบอกถึงความไม่สอดคล้องของโมเดลที่สร้างขึ้นกับเมทริกซ์ความแปรปรวนร่วมของประชากร ซึ่งค่า RMSEA ต่ำกว่า 0.05 แสดงว่าแสดงว่า โมเดลมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ (วิโรจน์ สารรัตน์, 2554)

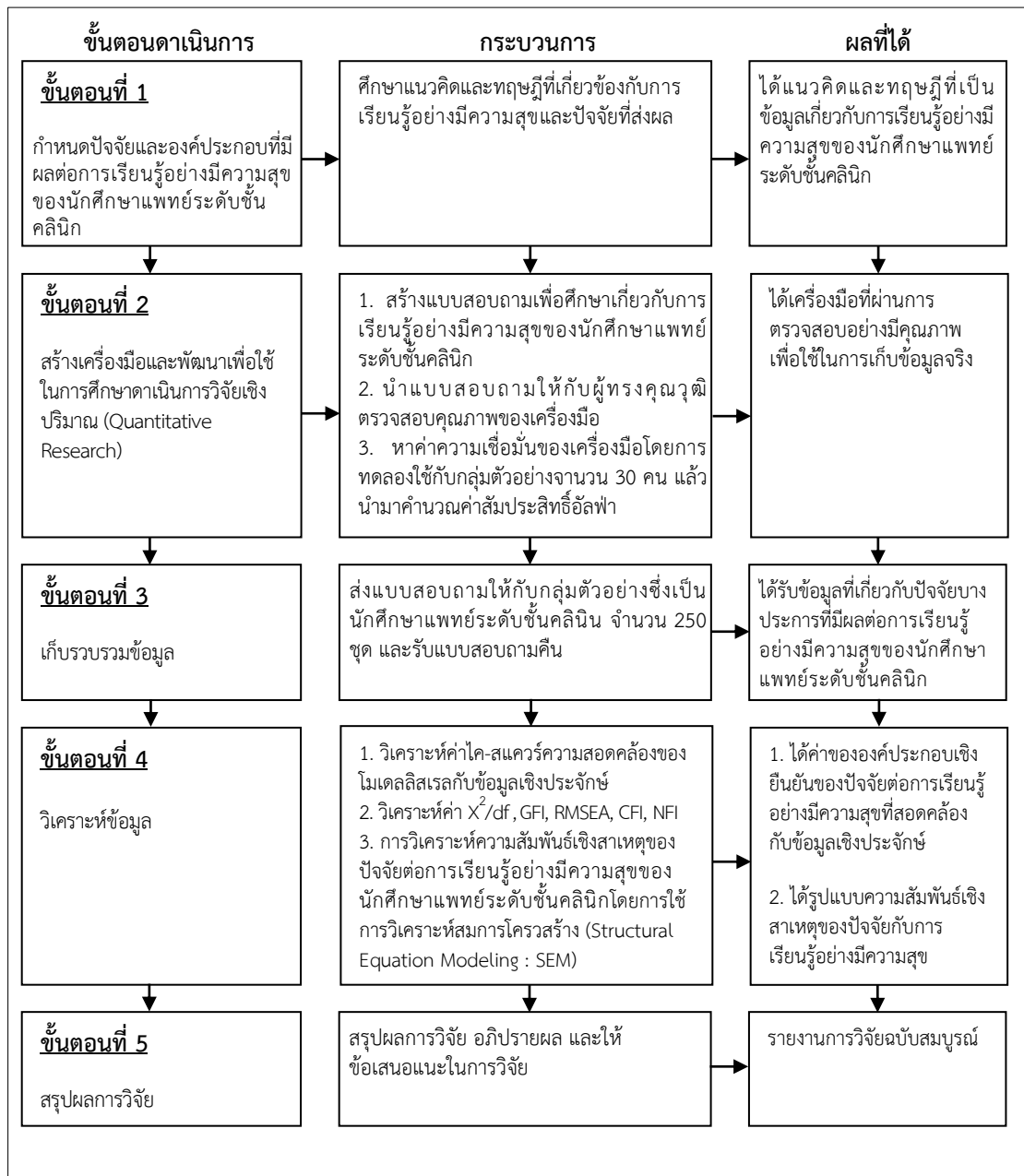
สำหรับงานวิจัยนี้ผู้วิจัยจะแสดงดัชนีชี้วัดความกลมกลืน 5 ดัชนีประกอบด้วยค่าไค-สแควร์สัมพัทธ์พร้อมค่าองศาอิสระค่า GFI ค่า RMSEA ค่า AGFI ค่า CFI ดังนั้น ผู้วิจัยจึงใช้เกณฑ์ในการตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างโมเดลที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นกับข้อมูลเชิงประจักษ์ สรุปได้ตามตารางที่ 10

ตารางที่ 10 ค่าสถิติที่ใช้ในการตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างโมเดลสมการโครงสร้างตามสมมติฐานกับข้อมูลเชิงประจักษ์

ลำดับ	สถิติที่ใช้วัดความสอดคล้อง	ระดับการยอมรับ
1	ค่าสัดส่วนไค-สแควร์สัมพัทธ์ (χ^2/df)	ค่าสัดส่วนไค-สแควร์สัมพัทธ์ (χ^2/df) มีค่าไม่ควรเกิน 2.00
2	ค่า GFI, AGFI, CFI	มีค่าตั้งแต่ 0.90 – 1.00 แสดงว่า โมเดลมีความสอดคล้อง
3	ค่า Standardized RMR, RMSEA	ค่า Standardized RMR, RMSEA ระหว่าง 0.05-0.08 โดยค่าที่เข้าใกล้ศูนย์เป็นค่าที่ดีที่สุดหรือมีค่าต่ำกว่า 0.05 แสดงว่าโมเดลมีความสอดคล้อง

ที่มา: นางลักษณ์ วิรัชชัย, โมเดลลิสมัล: สถิติวิเคราะห์สำหรับการวิจัย, พิมพ์ครั้งที่ 3 (กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2552).

ขั้นตอนการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory Factor Analysis : CFA) เพื่อนำไปสู่การสร้างโมเดลสมการโครงสร้าง (Structural Equation Modeling : SEM) เมื่อได้องค์ประกอบและตัวบ่งชี้ของการเรียนรู้ที่มีความสุขของนักศึกษาแพทย์ระดับชั้นคลินิก แล้วผู้วิจัยจึงได้นำไปสู่ขั้นตอนการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory Factor Analysis) เพื่อนำไปสู่การสร้างโมเดลสมการโครงสร้าง (Structural Equation Modeling : SEM) แสดงได้ดังภาพต่อไปนี้

ภาพที่ 13 ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย

บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ ใช้เทคนิคในการวิจัยเชิงปริมาณเพื่อวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีผลต่อการเรียนรู้อย่างมีความสุขของนักศึกษาแพทย์ระดับชั้นคลินิก โดยมีสัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิจัยดังนี้

Mean	แทน	ค่าเฉลี่ย (arithmetic mean)
SD	แทน	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation)
Chi-Square	แทน	ค่าไค-สแควร์
Df	แทน	ค่าองศาแห่งความเป็นอิสระ
RMSEA	แทน	ค่ารากกำลังสองของความคลาดเคลื่อนโดยประมาณ
GFI	แทน	ค่าดัชนีวัดระดับความกลมกลืน
CFI	แทน	ค่าดัชนีวัดระดับความกลมกลืนเปรียบเทียบ
p-value	แทน	ค่าความน่าจะเป็นทางสถิติ
DE	แทน	อิทธิพลทางตรงของตัวแปร (direct effect)
IE	แทน	อิทธิพลทางอ้อมของตัวแปร (indirect effect)
TE	แทน	อิทธิพลรวมของตัวแปร (total effect)

ทั้งนี้ ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีผลต่อการเรียนรู้อย่างมีความสุขของนักศึกษาแพทย์ระดับชั้นคลินิก

ตอนที่ 2 ผลการตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยบางประการที่มีผลต่อการเรียนรู้อย่างมีความสุขของนักศึกษาแพทย์ระดับชั้นคลินิกสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตารางที่ 11 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามเพศ

เพศ	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
ชาย	136	54.40
หญิง	114	45.60
รวม	250	100.00

จากตารางที่ 11 พบว่ากลุ่มตัวอย่าง เกินครึ่งเป็นเพศชาย จำนวน 136 คน คิดเป็นร้อยละ 54.40 และเป็นเพศหญิง จำนวน 114 คน คิดเป็นร้อยละ 45.60

ตารางที่ 12 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามระดับชั้นปีการศึกษา

ชั้นปี	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
ชั้นปีที่ 4	3	1.20
ชั้นปีที่ 5	159	63.60
ชั้นปีที่ 6	57	34.80
รวม	250	100.00

จากตารางที่ 12 พบว่ากลุ่มตัวอย่างใหญ่กำลังศึกษาอยู่ชั้นปีที่ 5 จำนวน 159 คน คิดเป็นร้อยละ 63.60 รองลงมาคือ ชั้นปีที่ 6 จำนวน 57 คน คิดเป็นร้อยละ 34.80 และชั้นปีที่ 4 จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 1.20 ตามลำดับ

ตารางที่ 13 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามผลการเรียนในภาคการศึกษาที่ผ่านมาอยู่ระหว่าง

ผลการเรียน	จำนวน(ราย)	ร้อยละ
เกรดเฉลี่ย 2.00 – 2.49	2	0.80
เกรดเฉลี่ย 2.50 – 2.99	16	6.40
เกรดเฉลี่ย 3.00 – 3.49	105	42.00
เกรดเฉลี่ย 3.50 – 4.00	127	50.80
รวม	250	100.00

จากตารางที่ 13 พบว่ากลุ่มตัวอย่างเกินครึ่งมีผลการเรียนในภาคการศึกษาที่ผ่านมาอยู่ระหว่างเกรดเฉลี่ย 3.50 – 4.00 จำนวน 127 คน คิดเป็นร้อยละ 50.80 รองลงมาคือ เกรดเฉลี่ย 3.00 – 3.49 จำนวน 105 คน คิดเป็นร้อยละ 42.00 และเกรดเฉลี่ย 2.50 – 2.99 จำนวน 16 คน คิดเป็นร้อยละ 6.40 ตามลำดับ

ตารางที่ 14 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามภาควิชาที่กำลังปฏิบัติงานอยู่

ภาควิชาที่กำลังปฏิบัติงานอยู่	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
ภาควิชาสุติศาสตร์ – นรีเวชวิทยา	36	14.40
ภาควิชาศัลยศาสตร์	53	21.20
ภาควิชาอายุรศาสตร์	51	20.40
ภาควิชากุมารเวชศาสตร์	38	15.20
ภาควิชาจิตเวชศาสตร์	18	7.20
ภาควิชานิติเวชศาสตร์	5	2.00
ภาควิชาวิสัญญีวิทยา	10	4.00

ตารางที่ 14 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามภาควิชาที่กำลังปฏิบัติงานอยู่ (ต่อ)

ภาควิชาที่กำลังปฏิบัติงานอยู่	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
ภาควิชาจักษุวิทยา	14	5.60
ภาควิชาเวชศาสตร์ฉุกเฉิน	2	0.80
ภาควิชาเวชศาสตร์ฟื้นฟู	9	3.60
ภาควิชาศัลยศาสตร์ออร์โธปิดิกส์ฯ	14	5.60
รวม	250	100.00

จากตารางที่ 14 พบว่ากลุ่มส่วนใหญ่กำลังปฏิบัติงานอยู่ที่ภาควิชาศัลยศาสตร์ จำนวน 53 คน คิดเป็นร้อยละ 21.20 รองลงมา คือ ภาควิชาอายุรศาสตร์ จำนวน 51 คน คิดเป็นร้อยละ 20.40 และภาควิชาสูติศาสตร์ - นรีเวชวิทยา จำนวน 36 คน คิดเป็นร้อยละ 14.40 ตามลำดับ

ตารางที่ 15 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามอาชีพของผู้ปกครอง

อาชีพของผู้ปกครอง	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
ข้าราชการ/ พนักงานรัฐวิสาหกิจ	96	38.40
ผู้ประกอบการวิชาชีพ (เช่น แพทย์ หนายความ วิศวกร สถาปนิก)	34	13.60
อาชีพค้าขาย/ ธุรกิจส่วนตัว	95	38.00
อื่นๆ	25	10.00
รวม	250	100.00

จากตารางที่ 15 พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ผู้ปกครองอาชีพข้าราชการ/ พนักงานรัฐวิสาหกิจ จำนวน 96 คน คิดเป็นร้อยละ 38.40 รองลงมา คือ อาชีพค้าขาย/ ธุรกิจส่วนตัว จำนวน 95 คน คิดเป็นร้อยละ 38.00 และผู้ประกอบการวิชาชีพ (เช่น แพทย์ หนายความ วิศวกร สถาปนิก) จำนวน 34 คน คิดเป็นร้อยละ 13.60 ตามลำดับ

ตารางที่ 16 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามลักษณะการอยู่อาศัยของนักศึกษาในปัจจุบัน

ลักษณะการอยู่อาศัยของนักศึกษา	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
อยู่กับบิดา/มารดา	179	71.60
อยู่กับญาติพี่น้อง	12	4.80
อยู่กับเพื่อน	41	16.40
อยู่ตามลำพัง	8	3.20
อื่นๆ	10	4.00
รวม	250	100.00

จากตารางที่ 16 พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่อาศัยอยู่กับบิดา/มารดาเป็น จำนวน 179 คน คิดเป็นร้อยละ 71.60 รองลงมา คือ อาศัยอยู่กับเพื่อนเป็น จำนวน 41 คน คิดเป็นร้อยละ 16.40 และอาศัยอยู่กับญาติพี่น้องเป็น จำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 4.80 ตามลำดับ

ตารางที่ 17 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามความถี่ในการเข้าเรียน/ สัปดาห์

ความถี่ในการเข้าเรียน/ สัปดาห์	จำนวน(ราย)	ร้อยละ
ทุกครั้ง (7วัน)	181	72.40
บ่อยครั้ง (4-6วัน)	64	25.60
บางครั้ง (1-3วัน)	5	2.00
ไม่เคยเลย (0วัน)	-	-
รวม	250	100.00

จากตารางที่ 17 พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เข้าเรียนทุกครั้ง (7วัน) จำนวน 181 คน คิดเป็นร้อยละ 72.40 รองลงมา คือ เข้าเรียนบ่อยครั้ง (4-6วัน) จำนวน 64 คน คิดเป็นร้อยละ 25.60 และเข้าเรียนบางครั้ง (1-3วัน) จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 2.00 ตามลำดับ

ตารางที่ 18 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามความถี่ในการทำกิจกรรม/ร่วมอภิปราย

ความถี่ในการทำกิจกรรม/ ร่วมอภิปราย	จำนวน(ราย)	ร้อยละ
ทุกครั้ง (7วัน)	65	26.00
บ่อยครั้ง (4-6วัน)	87	34.80
บางครั้ง (1-3วัน)	92	36.80
ไม่เคยเลย (0วัน)	6	2.40
รวม	250	100.00

จากตารางที่ 18 พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีการทำกิจกรรม/ ร่วมอภิปราย คือ บางครั้ง (1-3วัน) จำนวน 92 คน คิดเป็นร้อยละ 36.80 รองลงมา คือ บ่อยครั้ง (4-6วัน) จำนวน 87 คน คิดเป็นร้อยละ 34.80 และทุกครั้ง (7วัน) จำนวน 65 คน คิดเป็นร้อยละ 26.00 ตามลำดับ

ตารางที่ 19 แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกความกระตือรือร้นในการเรียน

ความกระตือรือร้นในการเรียน	จำนวน(ราย)	ร้อยละ
สม่ำเสมอๆ	78	31.20
บางครั้ง	163	65.20
ไม่เคยเลย	9	3.60
รวม	250	100.00

จากตารางที่ 19 พบว่าส่วนใหญ่มีความกระตือรือร้นในการเรียนคือบางครั้ง จำนวน 163 คน คิดเป็นร้อยละ 65.20 รองลงมาคือสม่ำเสมอ จำนวน 78 คน คิดเป็นร้อยละ 31.20 และไม่เคยเลย จำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 3.60 ตามลำดับ

ตารางที่ 20 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามความถี่ในการใช้ Social Network แต่ละวัน

ความถี่ในการเข้าใช้ Social Network แต่ละวัน	จำนวน(ราย)	ร้อยละ
น้อยกว่า 1 ชม.	17	6.80
1-3 ชม.	114	45.60
มากกว่า 3 ชม.	65	26.00
ตลอดทั้งวัน	54	21.60
รวม	250	100.00

จากตารางที่ 20 พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความถี่ในการเข้าใช้ Social Network แต่ละวันคือ 1-3 ชม.จำนวน 114 คน คิดเป็นร้อยละ 45.60 รองลงมา คือมากกว่า 3 ชม. จำนวน 65 คน คิดเป็นร้อยละ 26.00 และคือตลอดทั้งวันจำนวน 54 คน คิดเป็นร้อยละ 21.60 ตามลำดับ

ตารางที่ 21 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามความรู้ที่ได้เรียนมาประยุกต์ใช้กับการปฏิบัติงานมากน้อยเพียงใด

ความรู้ที่ได้เรียนมาประยุกต์ใช้กับการปฏิบัติงาน	จำนวน(ราย)	ร้อยละ
มาก	55	22.00
ปานกลาง	181	72.40
น้อย	14	5.60
รวม	250	100.00

จากตารางที่ 21 พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่สามารถนำความรู้ที่ได้เรียนมาประยุกต์ใช้กับการปฏิบัติงาน คือปานกลาง จำนวน 181 คน คิดเป็นร้อยละ 72.40 รองลงมา คือมาก จำนวน 55 คน คิดเป็นร้อยละ 22.00 และคือน้อย จำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 5.60 ตามลำดับ

ตารางที่ 22 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามความสุขในการเรียน

ความสุขในการเรียน	จำนวน(ราย)	ร้อยละ
มีความสุขบางครั้ง	51	20.40
มีความสุขเมื่อนำสิ่งที่เรียนไปใช้ให้เกิดประโยชน์	38	15.20
มีความสุขดี	42	16.80
มีความสุขปานกลาง	26	10.40
มีความสุขเมื่อได้รับประสบการณ์ใหม่ๆ	20	8.00

ตารางที่ 22 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามความสุขในการเรียน (ต่อ)

ความสุขในการเรียน	จำนวน(ราย)	ร้อยละ
มีความสุขเมื่อเลิกเรียนตรงเวลา	18	7.20
เฉยๆ	17	6.80
ไม่ตอบ	16	6.40
มีความสุขเมื่อเข้าใจสิ่งที่เรียนอย่างลึกซึ้ง	9	3.60
มีความสุขมาก	8	3.20
ไม่ค่อยมีความสุข	5	2.00
รวม	250	100.00

จากตารางที่ 22 พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความสุขกับการเรียนคือมีความสุข บางครั้งจำนวน 51 คน คิดเป็นร้อยละ 20.40 รองลงมา คือมีความสุขดีจำนวน 42 คน คิดเป็นร้อยละ 16.80 และมีความสุขเมื่อนำสิ่งที่เรียนไปใช้ให้เกิดประโยชน์จำนวน 38 คน คิดเป็นร้อยละ 15.20 ตามลำดับ

ความคิดเห็นต่อปัจจัยด้านฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมครอบครัว

ตารางที่ 23 ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) และระดับความคิดเห็นต่อปัจจัยด้านฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมครอบครัว ด้านรายได้ของครอบครัว

ที่	รายการ	ระดับความคิดเห็น					Mean	SD	การแปลความหมาย
		เห็นด้วยอย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ปานกลาง	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง			
1	ครอบครัวฉันมีฐานะทางเศรษฐกิจที่มั่นคงสามารถจะส่งให้เรียนต่อในระดับที่สูงขึ้น	98 39.20	112 44.80	33 13.20	6 2.40	1 0.40	4.20	0.79	มาก
2	ครอบครัวฉันสนับสนุนและเปิดโอกาสให้ได้เรียนตามความสนใจ	142 56.80	83 33.20	17 6.80	7 2.80	1 0.40	4.43	0.77	มาก
3	เมื่อฉันมีปัญหาทางการเงินครอบครัว จะให้การช่วยเหลือเสมอ	149 59.60	80 32.00	17 6.80	1 0.40	3 1.20	4.48	0.75	มาก
รวม							4.37	0.77	มาก

จากตารางที่ 23 พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีระดับความคิดเห็นต่อปัจจัยด้านฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมครอบครัว ด้านรายได้ของครอบครัวภาพรวมอยู่ในระดับมาก (4.37) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าอยู่ในระดับมากทุกข้อ

ตารางที่ 24 ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) และระดับความคิดเห็นต่อปัจจัยด้าน
ฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมครอบครัว ด้านการอบรมเลี้ยงดู

ที่	รายการ	ระดับความคิดเห็น					Mean	SD	การแปล ความหมาย
		เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็น ด้วย	ปาน กลาง	ไม่ เห็นด้วย	ไม่เห็น ด้วย อย่างยิ่ง			
4	สมาชิกในครอบครัวของฉันทุคยกัน อย่างชัดเจนเปิดเผยตรงไปตรงมาไม่ อ้อมค้อม	97 38.80	103 41.20	38 15.20	9 3.60	3 1.20	4.13	0.88	มาก
5	เมื่อข้าพเจ้ามีปัญหา บิดามารดา/ ผู้ปกครองคอยช่วยเหลือให้คำปรึกษา	120 48.00	93 37.20	27 10.80	6 2.40	4 1.60	4.28	0.87	มาก
6	เมื่อผลการเรียนของข้าพเจ้าไม่ดีบิดา มารดา/ผู้ปกครองจะพูดให้กำลังใจ ข้าพเจ้า	115 46.00	97 38.80	35 14.00	2 0.80	1 0.40	4.29	0.77	มาก
รวม							4.23	0.84	มาก

จากตารางที่ 24 พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีระดับความคิดเห็นต่อปัจจัยด้านฐานะทาง
เศรษฐกิจและสังคมครอบครัว ด้านการอบรมเลี้ยงดู ภาพรวมอยู่ในระดับมาก (4.23) เมื่อพิจารณา
เป็นรายข้อพบว่าอยู่ในระดับมากทุกข้อ

ความคิดเห็นต่อปัจจัยด้านผู้สอนและวิธีการสอน

ตารางที่ 25 ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) และระดับความคิดเห็นต่อปัจจัยด้านผู้สอน
และวิธีการสอน ด้านการสำรวจความต้องการ

ที่	รายการ	ระดับความคิดเห็น					Mean	SD	การแปล ความหมาย
		เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็น ด้วย	ปาน กลาง	ไม่ เห็นด้วย	ไม่เห็น ด้วย อย่างยิ่ง			
7	ผู้สอนแบบเปิดโอกาสและกระตุ้นให้ นักศึกษาได้เสนอความคิดเห็นในวิชา ที่เรียน	52 20.80	140 79.20	55 23.20	3 1.20	-	3.96	0.69	มาก
8	หลักสูตรมีความหลากหลาย ตอบสนองความต้องการของผู้เรียน	33 13.20	114 45.60	80 32.00	17 6.80	6 2.40	3.60	0.89	มาก
9	ผู้สอนมีความสามารถจัดกิจกรรมการ เรียนการสอนให้เหมาะสม สอดคล้อง กับความสามารถและความสนใจของ ผู้เรียน	28 11.20	129 51.60	82 32.80	9 3.60	2 0.80	3.68	0.77	มาก
รวม							3.75	0.78	มาก

จากตารางที่ 25 พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีระดับความคิดเห็นต่อปัจจัยด้านผู้สอน
และวิธีการสอน ด้านการสำรวจความต้องการภาพรวมอยู่ในระดับมาก (3.75) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ
พบว่าอยู่ในระดับมากทุกข้อ

ตารางที่ 26 ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) และระดับความคิดเห็นต่อปัจจัยด้านผู้สอน และวิธีการสอน ด้านเตรียมการสอน

ที่	รายการ	ระดับความคิดเห็น					Mean	SD	การแปลความหมาย
		เห็นด้วยอย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ปานกลาง	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง			
10	ผู้สอนใช้สื่อการเรียนการสอนได้อย่างเหมาะสม	42 16.80	150 60.00	53 21.20	4 1.60	1 0.40	3.91	0.71	มาก
11	มีการชี้แจงจุดมุ่งหมายรายวิชา วิธีการเรียนการวัดผลอย่างชัดเจนตั้งแต่ชั่วโมงแรกของการเรียน	55 22.00	135 54.00	52 20.80	7 2.80	1 0.40	3.94	0.78	มาก
12	วางแผนการสอนและเตรียมการสอนล่วงหน้าเป็นอย่างดี	58 23.20	150 60.00	39 15.60	2 0.80	1 0.40	4.04	0.70	มาก
รวม							3.96	0.73	มาก

จากตารางที่ 26 พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีระดับความคิดเห็นต่อปัจจัยด้านผู้สอน และวิธีการสอน ด้านเตรียมการสอนภาพรวมอยู่ในระดับมาก (3.96) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าอยู่ในระดับมากทุกข้อ

ตารางที่ 27 ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) และระดับความคิดเห็นต่อปัจจัยด้านผู้สอน และวิธีการสอน ด้านกิจกรรมการเรียนรู้

ที่	รายการ	ระดับความคิดเห็น					Mean	SD	การแปลความหมาย
		เห็นด้วยอย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ปานกลาง	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง			
13	มีการเรียงลำดับตามขั้นตอนการเรียนการสอน จากง่ายไปหายาก	30 12.00	118 47.20	87 34.80	13 5.20	2 0.80	3.64	0.81	มาก
14	เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอนเสมอ	41 16.40	148 59.20	58 23.20	2 0.80	1 0.40	3.90	0.70	มาก
15	มีความสามารถในการกระตุ้นผู้เรียนให้แสดงความคิดเห็นและซักถามปัญหาในระหว่างสอน	48 19.20	148 59.20	49 19.60	4 1.60	1 0.40	3.95	0.72	มาก
รวม							3.83	0.74	มาก

จากตารางที่ 27 พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีระดับความคิดเห็นต่อปัจจัยด้านผู้สอน และวิธีการสอน ด้านกิจกรรมการเรียนรู้ภาพรวมอยู่ในระดับมาก (3.83) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าอยู่ในระดับมากทุกข้อ

ตารางที่ 28 ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) และระดับความคิดเห็นต่อปัจจัยด้านผู้สอน และวิธีการสอน ด้านประเมินผล

ที่	รายการ	ระดับความคิดเห็น					Mean	SD	การแปลความหมาย
		เห็นด้วยอย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ปานกลาง	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง			
16	ผู้สอนประเมินผลการเรียนการสอนโดยใช้วิธีที่หลากหลาย	41 16.40	121 48.40	70 28.00	14 5.60	4 1.30	3.72	0.87	มาก
17	มีการตัดสินผลการเรียนโดยทั่วไปเป็นไปตามเกณฑ์ที่ชัดเจน	56 22.40	134 53.60	48 19.20	9 3.60	3 1.20	3.92	0.85	มาก
18	มีการวัดผลหรือทดสอบความรู้ความสามารถขณะที่สอนในแต่ละเรื่อง	32 12.80	136 54.40	66 26.40	13 5.20	3 1.20	3.71	0.84	มาก
รวม							3.79	0.85	มาก

จากตารางที่ 28 พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีระดับความคิดเห็นต่อปัจจัยด้านผู้สอน และวิธีการสอน ด้านประเมินผลภาพรวมอยู่ในระดับมาก (3.79) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าอยู่ในระดับมากทุกข้อ

ความคิดเห็นต่อปัจจัยด้านอัตมโนทัศน์

ตารางที่ 29 ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) และระดับความคิดเห็นต่อปัจจัยด้านอัตมโนทัศน์ทางด้านสังคม

ที่	รายการ	ระดับความคิดเห็น					Mean	SD	การแปลความหมาย
		เห็นด้วยอย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ปานกลาง	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง			
19	ข้าพเจ้ารับฟังความคิดเห็นซึ่งกันและกันจากเพื่อนในกลุ่ม	86 34.40	137 54.80	23 9.20	3 1.20	1 0.40	4.21	0.71	มาก
20	ข้าพเจ้ามีส่วนร่วมในการทำงานกลุ่มอย่างเต็มที่	84 33.60	140 56.00	23 9.20	2 0.80	1 0.40	4.20	0.72	มาก
21	ข้าพเจ้ากับเพื่อนๆ จะแบ่งปันอาหาร ขนม หนังสือ หรือสิ่งของต่างๆ ให้แก่กันเสมอ	113 45.20	113 45.20	15 6.00	3 1.20	6 2.40	4.29	0.85	มาก
รวม							4.23	0.76	มาก

จากตารางที่ 29 พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีระดับความคิดเห็นต่อปัจจัยด้านอัตมโนทัศน์ทางด้านสังคมภาพรวมอยู่ในระดับมาก (4.23) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าอยู่ในระดับมากทุกข้อ

ตารางที่ 30 ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) และระดับความคิดเห็นต่อปัจจัยด้านอัตมโนทัศน์
ทางด้านความสามารถ

ที่	รายการ	ระดับความคิดเห็น					Mean	SD	การแปล ความหมาย
		เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็น ด้วย	ปาน กลาง	ไม่ เห็นด้วย	ไม่เห็น ด้วย อย่างยิ่ง			
22	ข้าพเจ้าเชื่อว่าสามารถแก้ปัญหาได้ด้วย ตัวเอง	71 28.40	147 58.80	29 11.60	2 0.80	1 0.40	4.14	0.69	มาก
23	ไม่ว่าจะทำงานอะไรก็ตาม ข้าพเจ้าจะ พยายามทำจนสุดความสามารถ	67 26.80	146 58.40	32 12.80	4 1.60	1 0.40	4.09	0.72	มาก
24	ข้าพเจ้ามีการวางแผนในการทำงาน อย่างเป็นระบบ	51 20.40	123 49.20	59 23.60	9 3.60	8 3.20	3.80	0.93	มาก
รวม							4.01	0.78	มาก

จากตารางที่ 30 พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีระดับความคิดเห็นต่อปัจจัยด้านอัตมโนทัศน์
ทางด้านความสามารถภาพรวมอยู่ในระดับมาก (4.01) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าอยู่ในระดับมาก
ทุกข้อ

ตารางที่ 31 ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) และระดับความคิดเห็นต่อปัจจัยด้านอัตมโนทัศน์
ทางด้านความรู้สึก

ที่	รายการ	ระดับความคิดเห็น					Mean	SD	การแปล ความหมาย
		เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็น ด้วย	ปาน กลาง	ไม่ เห็นด้วย	ไม่เห็น ด้วย อย่างยิ่ง			
25	เมื่อมีเรื่องไม่สบายใจ ข้าพเจ้าสามารถ ปรึกษาปัญหากับเพื่อนได้	68 27.20	135 54.00	39 15.60	7 2.80	1 0.40	4.04	0.78	มาก
26	ข้าพเจ้าตั้งใจทำงานอย่างเต็มที่เพื่อให้ บรรลุเป้าหมายของตนเอง	72 28.80	155 62.00	22 8.80	1 0.40	-	4.18	0.64	มาก
27	ข้าพเจ้าเชื่อว่าการมีผลเรียนที่ดีเป็น ส่วนหนึ่งของความสำเร็จและเป็น รากฐานของความก้าวหน้าในอนาคต	76 30.40	128 51.20	39 15.60	4 1.60	3 1.20	4.08	0.81	มาก
รวม							4.10	0.74	มาก

จากตารางที่ 31 พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีระดับความคิดเห็นต่อปัจจัยด้านอัตมโนทัศน์
ทางด้านความรู้สึกภาพรวมอยู่ในระดับมาก (4.10) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าอยู่ในระดับมากทุกข้อ

ตารางที่ 32 ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) และระดับความคิดเห็นต่อปัจจัยด้านอัตมโนทัศน์
ทางด้านวิชาการ

ที่	รายการ	ระดับความคิดเห็น					Mean	SD	การแปล ความหมาย
		เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็น ด้วย	ปาน กลาง	ไม่ เห็นด้วย	ไม่เห็น ด้วย อย่างยิ่ง			
28	ข้าพเจ้าได้เข้าร่วมกิจกรรมตามความ ถนัด และความสนใจ	64 25.60	135 54.00	46 18.40	1 0.40	4 1.60	4.01	0.79	มาก
29	ข้าพเจ้าเรียนแพทย์ เพื่อจะได้มีอาชีพ ที่มั่นคง	67 26.80	116 46.40	52 20.80	8 3.20	7 2.80	3.91	0.94	มาก
30	ข้าพเจ้าอยากรู้อยากเห็นเรื่องความรู้ และวิชาการใหม่ๆ	55 22.00	121 48.40	64 25.60	6 2.40	4 1.60	3.86	0.85	มาก
รวม							3.93	0.86	มาก

จากตารางที่ 32 พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีระดับความคิดเห็นต่อปัจจัยด้านอัตมโนทัศน์
ทางด้านวิชาการภาพรวมอยู่ในระดับมาก (3.93) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าอยู่ในระดับมากทุกข้อ

ตารางที่ 33 ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) และระดับความคิดเห็นต่อปัจจัยด้านอัตมโนทัศน์
ทางด้านครอบครัว

ที่	รายการ	ระดับความคิดเห็น					Mean	SD	การแปล ความหมาย
		เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็น ด้วย	ปาน กลาง	ไม่ เห็นด้วย	ไม่เห็น ด้วย อย่างยิ่ง			
31	บิดามารดา/ ผู้ปกครองมักแสดงความ รักแก่ข้าพเจ้า	123 49.20	93 37.20	31 12.40	2 0.80	1 0.40	4.34	0.78	มาก
32	บิดามารดา/ ผู้ปกครองคอยดูแลและ ให้คำแนะนำเมื่อข้าพเจ้ามีปัญหา	120 48.00	98 39.20	25 10.00	3 1.20	4 1.60	4.30	0.88	มาก
33	บิดามารดา/ ผู้ปกครองให้กำลังใจใน ขณะที่ข้าพเจ้าปฏิบัติงาน	124 49.60	92 36.80	29 11.60	2 0.80	3 1.20	4.32	0.86	มาก
รวม							4.32	0.84	มาก

จากตารางที่ 33 พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีระดับความคิดเห็นต่อปัจจัยด้านอัตมโนทัศน์
ทางด้านครอบครัวภาพรวมอยู่ในระดับมาก (4.32) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าอยู่ในระดับมากทุกข้อ

ตารางที่ 34 ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) และระดับความคิดเห็นต่อปัจจัยด้านอัตมโนทัศน์ทางด้านร่างกาย

ที่	รายการ	ระดับความคิดเห็น					Mean	SD	การแปลความหมาย
		เห็นด้วยอย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ปานกลาง	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง			
34	ข้าพเจ้ามีลักษณะเป็นผู้นำ	34 13.60	107 42.80	84 33.60	15 6.00	10 4.00	3.56	0.95	มาก
35	ข้าพเจ้าแต่งกายสุภาพเหมาะสมกับการเป็นแพทย์	103 41.20	121 48.40	22 8.80	3 1.20	1 0.40	4.28	0.73	มาก
36	ข้าพเจ้ามีอารมณ์ขัน ยิ้มแย้มแจ่มใส	84 33.60	121 48.40	37 14.80	6 2.40	2 0.80	4.11	0.82	มาก
รวม							3.98	0.83	มาก

จากตารางที่ 34 พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีระดับความคิดเห็นต่อปัจจัยด้านอัตมโนทัศน์ทางด้านร่างกายภาพรวมอยู่ในระดับมาก (3.98) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าอยู่ในระดับมากทุกข้อ

ความคิดเห็นต่อปัจจัยด้านบรรยากาศการเรียนการสอน

ตารางที่ 35 ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) และระดับความคิดเห็นต่อปัจจัยด้านบรรยากาศการเรียนการสอน ด้านบรรยากาศในห้องเรียน

ที่	รายการ	ระดับความคิดเห็น					Mean	SD	การแปลความหมาย
		เห็นด้วยอย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ปานกลาง	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง			
37	สภาพแวดล้อมภายในห้องเรียน/ห้องปฏิบัติการโดยรวม มีความสะอาด อากาศถ่ายเทสะดวก	64 25.60	146 58.40	33 13.20	4 1.60	3 1.20	4.05	0.77	มาก
38	ข้าพเจ้ากับเพื่อนในชั้นเรียนให้ความช่วยเหลือซึ่งกันและกันด้านการเรียน	70 28.00	150 60.00	22 8.80	7 2.80	1 0.40	4.12	0.73	มาก
39	ข้าพเจ้ามีความสุขเมื่ออยู่ร่วมกับเพื่อน	79 31.60	143 57.20	25 10.00	2 0.80	1 0.40	4.18	0.72	มาก
รวม							4.12	0.74	มาก

จากตารางที่ 35 พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีระดับความคิดเห็นต่อปัจจัยด้านบรรยากาศการเรียนการสอน ด้านบรรยากาศในห้องเรียนภาพรวมอยู่ในระดับมาก (4.12) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าอยู่ในระดับมากทุกข้อ

ตารางที่ 36 ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) และระดับความคิดเห็นต่อปัจจัยด้านบรรยากาศการเรียนการสอน ด้านบรรยากาศในโรงเรียน

ที่	รายการ	ระดับความคิดเห็น					Mean	SD	การแปลความหมาย
		เห็นด้วยอย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ปานกลาง	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง			
40	อาคาร/ สถานที่ ในการทำกิจกรรม และการออกกำลังกายมีความเหมาะสม และเพียงพอ	54 21.60	120 48.00	52 20.80	14 5.60	10 4.00	3.77	0.99	มาก
41	สถาบันจัดให้มีเวรยามรักษาความปลอดภัยภายในสถาบันอย่างทั่วถึง และเพียงพอ	68 27.20	132 52.80	42 16.80	4 1.60	4 1.60	4.02	0.82	มาก
42	สถาบันมีสถานที่คอยอำนวยความสะดวกแก่นักศึกษาเช่น ห้องสมุด ห้องคอมพิวเตอร์ โรงอาหาร	79 31.60	123 49.20	46 18.40	1 0.40	1 0.40	4.11	0.76	มาก
รวม							3.97	0.86	มาก

จากตารางที่ 36 พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีระดับความคิดเห็นต่อปัจจัยด้านบรรยากาศการเรียนการสอน ด้านบรรยากาศในโรงเรียนภาพรวมอยู่ในระดับมาก (3.97) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าอยู่ในระดับมากทุกข้อ

ตารางที่ 37 ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) และระดับความคิดเห็นต่อปัจจัยด้านบรรยากาศการเรียนการสอน ด้านความพร้อมของผู้เรียน

ที่	รายการ	ระดับความคิดเห็น					Mean	SD	การแปลความหมาย
		เห็นด้วยอย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ปานกลาง	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง			
43	ข้าพเจ้าสนุกกับการเรียน	27 10.80	130 52.00	73 29.20	16 6.40	4 1.60	3.64	0.84	มาก
44	ข้าพเจ้ามีสุขภาพแข็งแรงสมบูรณ์ทั้งร่างกายและจิตใจ	49 19.60	132 52.80	59 23.60	8 3.20	2 0.80	3.87	0.80	มาก
45	ข้าพเจ้ามีความขยันและอดทนในการปฏิบัติงาน	42 16.80	146 58.40	49 19.60	9 3.60	4 1.60	3.85	0.81	มาก
รวม							3.79	0.82	มาก

จากตารางที่ 37 พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีระดับความคิดเห็นต่อปัจจัยด้านบรรยากาศการเรียนการสอน ด้านความพร้อมของผู้เรียนภาพรวมอยู่ในระดับมาก (3.79) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าอยู่ในระดับมากทุกข้อ

ตารางที่ 38 ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) และระดับความคิดเห็นต่อปัจจัยด้าน
บรรยากาศการเรียนการสอน ด้านความพร้อมของผู้สอน

ที่	รายการ	ระดับความคิดเห็น					Mean	SD	การแปล ความหมาย
		เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็น ด้วย	ปาน กลาง	ไม่ เห็นด้วย	ไม่เห็น ด้วย อย่างยิ่ง			
46	เนื้อหาวิชาที่กำหนดไว้สามารถปรับ เข้ากับความต้องการของนักศึกษาได้	29 11.60	137 54.80	71 28.40	12 4.80	1 0.40	3.72	0.76	มาก
47	การกำหนดวัตถุประสงค์ของหลักสูตร ยึดหลักให้ผู้เรียนคิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาเป็น	32 12.80	147 58.80	66 26.40	4 1.60	1 0.40	3.82	0.70	มาก
48	ใช้วิธีสอนเหมาะสมกับลักษณะวิชา	35 14.00	150 60.00	60 24.00	3 1.20	2 0.80	3.85	0.71	มาก
รวม							3.80	0.72	มาก

จากตารางที่ 38 พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีระดับความคิดเห็นต่อปัจจัยด้าน
บรรยากาศการเรียนการสอน ด้านความพร้อมของผู้สอนภาพรวมอยู่ในระดับมาก (3.80) เมื่อ
พิจารณาเป็นรายข้อพบว่าอยู่ในระดับมากทุกข้อ

ความคิดเห็นต่อปัจจัยด้านวัสดุ อุปกรณ์ สื่อการสอน

ตารางที่ 39 ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) และระดับความคิดเห็นต่อปัจจัยด้านวัสดุ
อุปกรณ์ สื่อการสอน ด้านวัสดุ

ที่	รายการ	ระดับความคิดเห็น					Mean	SD	การแปล ความหมาย
		เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็น ด้วย	ปาน กลาง	ไม่ เห็นด้วย	ไม่เห็น ด้วย อย่างยิ่ง			
49	มีความสามารถนำทรัพยากรที่มีใน ท้องถิ่นมาใช้เป็นวัสดุฝึกงานและสื่อ การเรียนการสอนได้	30 12.00	137 54.80	70 28.00	11 4.40	2 0.80	3.72	0.78	มาก
50	วัสดุ อุปกรณ์ สื่อการสอนที่ใช้ในการ เรียนการสอนมีเพียงพอ	44 17.60	141 56.40	57 22.80	7 2.80	1 0.40	3.88	0.75	มาก
51	วัสดุ อุปกรณ์ สื่อการสอนมีความ ทันสมัย	64 25.60	135 54.00	42 16.80	5 2.00	4 1.60	4.00	0.82	มาก
รวม							3.87	0.78	มาก

จากตารางที่ 39 พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีระดับความคิดเห็นต่อปัจจัยด้านวัสดุ
อุปกรณ์ สื่อการสอน ในด้านวัสดุภาพรวมอยู่ในระดับมาก (3.87) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าอยู่ใน
ระดับมากทุกข้อ

ตารางที่ 40 ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) และระดับความคิดเห็นต่อปัจจัยด้านวัสดุอุปกรณ์ สื่อการสอน ด้านอุปกรณ์

ที่	รายการ	ระดับความคิดเห็น					Mean	SD	การแปลความหมาย
		เห็นด้วยอย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ปานกลาง	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง			
52	สถาบันมีการให้บริการห้องฝึกทักษะทางคลินิกเพื่อเสริมสร้างพัฒนาความสามารถให้กับนักศึกษา เช่น หุ่นจำลองต่างๆ	79 31.60	134 53.60	34 13.60	2 0.80	1 0.40	4.15	0.72	มาก
53	สถาบันมีนวัตกรรมสื่อในรูปแบบต่างๆ ซึ่งเป็นโปรแกรมช่วยสอนเหมาะกับการศึกษาด้วยตนเอง เช่น E-learning, CAI	82 32.80	135 54.00	31 12.40	1 0.40	1 0.40	4.18	0.71	มาก
54	สถานศึกษาจัดบริการสื่อช่วยสอนเสริมการเรียนรู้วิชาชีพเช่น วีดิทัศน์ สไลด์ ฯลฯ ให้มีใช้ในการสอนได้อย่างสะดวก	64 25.60	136 54.40	43 17.20	2 0.80	5 2.00	4.00	0.82	มาก
รวม							4.11	0.75	มาก

จากตารางที่ 40 พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีระดับความคิดเห็นต่อปัจจัยด้านวัสดุอุปกรณ์ สื่อการสอน ในด้านอุปกรณ์ภาพรวมอยู่ในระดับมาก (4.11) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าอยู่ในระดับมากทุกข้อ

ตารางที่ 41 ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) และระดับความคิดเห็นต่อปัจจัยด้านวัสดุอุปกรณ์ สื่อการสอน ด้านเทคนิคการสอน

ที่	รายการ	ระดับความคิดเห็น					Mean	SD	การแปลความหมาย
		เห็นด้วยอย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ปานกลาง	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง			
55	มีเทคนิคการสอนที่เข้าใจให้ผู้เรียนสนใจติดตามบทเรียนอยู่เสมอ	34 13.60	120 48.00	84 33.60	9 3.60	3 1.20	3.69	0.81	มาก
56	มีความสามารถในการสาธิตงานวิชาชีพที่สอนได้เป็นอย่างดี	42 16.80	155 62.00	51 20.40	1 0.40	1 0.40	3.94	0.67	มาก
57	มีคู่มือประกอบการเรียนในรายวิชาแต่ละรายวิชาที่ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง	37 14.80	134 53.60	66 26.40	11 4.40	2 0.80	3.77	0.80	มาก
รวม							3.80	0.76	มาก

จากตารางที่ 41 พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีระดับความคิดเห็นต่อปัจจัยด้านวัสดุอุปกรณ์ สื่อการสอน ในด้านเทคนิคการสอนภาพรวมอยู่ในระดับมาก (3.80) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าอยู่ในระดับมากทุกข้อ

ความคิดเห็นต่อการเรียนรู้อย่างมีความสุข

ตารางที่ 42 ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) และระดับความคิดเห็นต่อการเรียนรู้อย่างมีความสุข ด้านความรักความศรัทธา

ที่	รายการ	ระดับความคิดเห็น					Mean	SD	การแปลความหมาย
		เห็นด้วยอย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ปานกลาง	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง			
58	ข้าพเจ้าคิดว่าความรู้ที่แสวงหามาต้องมีคุณค่าและควบคู่ด้วยคุณธรรมจริยธรรม จรรยาบรรณวิชาชีพ	97	128	20	1	4	4.25	0.77	มาก
		38.80	51.20	8.00	0.40	1.60			
59	อาจารย์มีบทบาทสำคัญในการสร้างแรงจูงใจให้นักศึกษารักการเรียน	107	117	25	1	-	4.31	0.71	มาก
		42.80	46.80	10.00	0.40				
60	ข้าพเจ้ามีความสุขที่ได้เรียนหรือรับสิ่งใหม่ๆ เข้ามาอยู่เสมอ	65	138	41	5	1	4.04	0.75	มาก
		26.00	55.20	16.40	2.00	0.40			
รวม							4.20	0.74	มาก

จากตารางที่ 42 พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีระดับความคิดเห็นต่อการเรียนรู้อย่างมีความสุข ด้านความรักความศรัทธาภาพรวมอยู่ในระดับมาก (4.20) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าอยู่ในระดับมากทุกข้อ

ตารางที่ 43 ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) และระดับความคิดเห็นต่อการเรียนรู้อย่างมีความสุข ด้านเห็นคุณค่าการเรียนรู้

ที่	รายการ	ระดับความคิดเห็น					Mean	SD	การแปลความหมาย
		เห็นด้วยอย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ปานกลาง	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง			
61	ข้าพเจ้าสามารถนำความรู้ที่ได้เรียนไปใช้จริงและเกิดประโยชน์กับผู้อื่น	72	130	43	4	1	4.07	0.77	มาก
		28.80	52.00	17.20	1.60	0.40			
62	ข้าพเจ้าคิดว่าการทำงานกลุ่มทำให้ได้รับประสบการณ์ มุมมองความคิดที่หลากหลายได้	81	130	34	2	3	4.13	0.78	มาก
		32.40	52.00	13.60	0.80	1.20			

ตารางที่ 43 ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) และระดับความคิดเห็นต่อการเรียนรู้ที่มีความสุข ด้านเห็นคุณค่าการเรียนรู้ (ต่อ)

ที่	รายการ	ระดับความคิดเห็น					Mean	SD	การแปลความหมาย
		เห็นด้วยอย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ปานกลาง	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง			
63	ข้าพเจ้าเรียนเพื่อให้สอบผ่านเท่านั้น	32	58	82	49	29	3.06	0.76	มาก
		12.80	23.20	32.80	19.60	11.60			
	รวม						3.75	0.77	มาก

จากตารางที่ 43 พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีระดับความคิดเห็นต่อการเรียนรู้ที่มีความสุข ด้านเห็นคุณค่าการเรียนรู้ภาพรวมอยู่ในระดับมาก (3.75) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าอยู่ในระดับมากทุกข้อ

ตารางที่ 44 ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) และระดับความคิดเห็นต่อการเรียนรู้ที่มีความสุข ด้านมุ่งมาดและมั่นคง

ที่	รายการ	ระดับความคิดเห็น					Mean	SD	การแปลความหมาย
		เห็นด้วยอย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ปานกลาง	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง			
64	ข้าพเจ้ายอมรับความคิดเห็นของผู้อื่นเสมอ	81	143	23	2	1	4.19	0.72	มาก
		32.40	57.20	9.20	0.80	0.40			
65	ข้าพเจ้ามีความเชื่อมั่นในตนเอง	59	133	51	3	4	3.96	0.81	มาก
		23.60	53.20	20.40	1.20	1.60			
66	ข้าพเจ้ามีความสามารถในการควบคุมอารมณ์ได้ดี	65	134	44	3	4	4.01	0.81	มาก
		26.00	53.60	17.60	1.20	1.60			
	รวม						4.05	0.78	มาก

จากตารางที่ 44 พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีระดับความคิดเห็นต่อการเรียนรู้ที่มีความสุข ด้านมุ่งมาดและมั่นคงภาพรวมอยู่ในระดับมาก (4.05) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าอยู่ในระดับมากทุกข้อ

ตอนที่ 2 ผลการตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยบางประการที่มีผลต่อการเรียนรู้อย่างมีความสุขของนักศึกษาแพทย์ระดับชั้นคลินิก สอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์

ตารางที่ 45 การทดสอบ Multicollinearity

ตัวแปร	ค่าสถิติที่ใช้ทดสอบ Multicollinearity		
	R ² smc (<0.9)	Tolerance (>0.10)	VIF (<10)
ด้านฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมรอบครัว			
รายได้ของครัวครอบ	0.248	0.752	1.330
การอบรมเลี้ยงดู	0.248	0.752	1.330
ด้านผู้สอนและวิธีการสอน			
สำรวจความต้องการ	0.448	0.552	1.811
เตรียมการสอน	0.579	0.421	2.377
กิจกรรมการเรียนรู้	0.592	0.408	2.450
ประเมินผล	0.560	0.440	2.274
ด้านบรรยากาศการเรียนการสอน			
บรรยากาศในห้องเรียน	0.465	0.535	1.870
บรรยากาศในโรงเรียน	0.484	0.516	1.939
ความพร้อมของผู้เรียน	0.523	0.477	2.097
ความพร้อมของผู้สอน	0.520	0.480	2.082
ด้านวัสดุ อุปกรณ์ สื่อการสอน			
วัสดุ	0.610	0.390	2.562
อุปกรณ์	0.622	0.378	2.644
เทคนิคการสอน	0.610	0.390	2.561
ด้านอัตมโนทัศน์			
สังคม	0.542	0.458	2.181
ความสามารถ	0.523	0.477	2.098
ความรู้สึกรัก	0.491	0.509	1.966
วิชาการ	0.502	0.498	2.006
ครอบครัว	0.433	0.567	1.765
ร่างกาย	0.512	0.488	2.051
การเรียนรู้อย่างมีความสุข			
ความรักความศรัทธา	0.465	0.535	1.870
เห็นคุณค่าการเรียนรู้	0.435	0.565	1.771
ความมุ่งมั่นและมั่นคง	0.507	0.493	2.030

จากตารางที่ 45 พบว่าค่าสถิติ Tolerance ของตัวแปรทั้งด้านอัตมโนทัศน์และการเรียนรู้อย่างมีความสุขมีค่าไม่เข้าใกล้ศูนย์และมีค่า Variance Inflation Factor (VIF) น้อยกว่า 10 ทุกตัว จึงสามารถสรุปได้ว่าตัวแปรอิสระทุกตัวไม่มีระดับความสัมพันธ์ซึ่งกันและกันและเป็นตัวแปรที่อิสระต่อกัน ถือว่าระดับความสัมพันธ์ของตัวแปรอิสระทุกตัวไม่ส่งผลให้เกิดปรากฏการณ์ Multicollinearity

ตารางที่ 46 ความเหมาะสมของข้อมูลและทดสอบสมมติฐาน (KMO and Bartlett's Test)

Kaiser-Meyer-Olkin Measure of Sampling Adequacy.		0.925
Bartlett's Test of Sphericity	Approx.Chi-Square	13,871.478
	df	2145
	Sig.	0.000

จากตารางที่ 46 Kaiser-Meyer-Olkin Measure of Sampling Adequacy. ใช้วัดความเหมาะสมของข้อมูลในการใช้เทคนิค Factor Analysis โดยในที่นี้มีค่าเท่ากับ 0.925 ซึ่งมีค่ามากกว่า 0.05 และเข้าใกล้ 1 จึงสรุปได้ว่า ข้อมูลที่ใช้ในครั้งนี้นี้มีความเหมาะสมที่จะใช้เทคนิค Factor Analysis และ Bartlett's Test of Sphericity ใช้ทดสอบสมมติฐาน ซึ่งสถิติทดสอบพบว่าค่าไค-สแควร์ มีค่าเท่ากับ 13,871.478 ค่า Sig. เท่ากับ 0.000 มีค่าน้อยกว่า 0.05 จึงสามารถสรุปได้ว่าตัวแปรมีความสัมพันธ์กัน จึงสมควรใช้เทคนิค Factor Analysis ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของแบบสอบถาม

ตารางที่ 47 การวิเคราะห์องค์ประกอบ (Factor Analysis) ปัจจัยด้านฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมครอบครัว

ที่	ข้อความ	น้ำหนักองค์ประกอบ (Loading)		t	R ²
		รายได้ของครอบครัว	การอบรมเลี้ยงดู		
รายได้ของครอบครัว					
1	ครอบครัวฉันมีฐานะทางเศรษฐกิจที่มั่นคงสามารถจะส่งให้เรียนต่อในระดับที่สูงขึ้น	.659		15.47**	.812
2	ครอบครัวฉันสนับสนุนและเปิดโอกาสให้ได้เรียนตามความสนใจ	.632			.795
3	เมื่อฉันมีปัญหาทางการเงินครอบครัวจะให้การช่วยเหลือเสมอ	.533			.730
การอบรมเลี้ยงดู					
4	สมาชิกในครอบครัวของฉันพูดคุยกันอย่างชัดเจนเปิดเผยตรงไปตรงมาไม่อ้อมค้อม		.832	16.41**	.912
5	เมื่อข้าพเจ้ามีปัญหา บิดามารดา/ผู้ปกครองคอยช่วยเหลือให้คำปรึกษา		.835		.914
6	เมื่อผลการเรียนของข้าพเจ้าไม่ดีบิดามารดา/ผู้ปกครองจะพูดให้กำลังใจข้าพเจ้า		.725		.851

ตารางที่ 48 การวิเคราะห์องค์ประกอบ (Factor Analysis) ปัจจัยด้านผู้สอนและวิธีการสอน

ที่	ข้อความ	น้ำหนักองค์ประกอบ (Loading)				t	R ²
		สำรวจ ความ ต้องการ	เตรียมการ สอน	กิจกรรม การ เรียนรู้	ประ เมิน ผล		
สำรวจความต้องการ							
1	ผู้สอนแบบเปิดโอกาสและกระตุ้นให้นักศึกษาได้เสนอความคิดเห็นในวิชาที่เรียน	.602				14.74**	.776
2	หลักสูตรมีความหลากหลายตอบสนองความต้องการของผู้เรียน	.800					.895
3	ผู้สอนมีความสามารถจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้เหมาะสม สอดคล้องกับความสามารถและความสนใจของผู้เรียน	.733					.856
เตรียมการสอน							
4	ผู้สอนใช้สื่อการเรียนการสอนได้อย่างเหมาะสม		.668			16.11**	.817
5	มีการชี้แจงจุดมุ่งหมายรายวิชา วิธีการเรียนการวัดผลอย่างชัดเจนตั้งแต่ชั่วโมงแรกของการเรียน		.633				.796
6	วางแผนการสอนและเตรียมการสอนล่วงหน้าเป็นอย่างดี		.635				.797
กิจกรรมการเรียนรู้							
7	มีการเรียงลำดับตามขั้นตอนการเรียนการสอนจากง่ายไปหายาก			.581		15.79**	.762
8	เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอนเสมอ			.808			.899
9	มีความสามารถในการกระตุ้นผู้เรียนให้แสดงความคิดเห็นและซักถามปัญหาในระหว่างสอน			.731			.855
ประเมินผล							
10	ผู้สอนประเมินผลการเรียนการสอนโดยใช้วิธีที่หลากหลาย				.729	15.86**	.854
11	มีการตัดสินผลการเรียนโดยทั่วไปเป็นไปตามเกณฑ์ที่ชัดเจน				.782		.884
12	มีการวัดผลหรือทดสอบความรู้ความสามารถขณะที่สอนในแต่ละเรื่อง				.800		.894

ตารางที่ 49 การวิเคราะห์องค์ประกอบ (Factor Analysis) ปัจจัยด้านอัตมโนทัศน์

ที่	ข้อความ	น้ำหนักองค์ประกอบ (Loading)						t	R ²
		สังคม	ความสามารถ	ความรู้สึก	วิชาการ	ครอบครัว	ร่างกาย		
สังคม									
1	ข้าพเจ้ารับฟังความคิดเห็นซึ่งกันและกันจากเพื่อนในกลุ่ม	.754						12.82**	.868
2	ข้าพเจ้ามีส่วนร่วมในการทำงานกลุ่มอย่างเต็มที่	.688							.829
3	ข้าพเจ้ากับเพื่อนๆ จะแบ่งปันอาหาร ขนม หนังสือ หรือสิ่งของต่างๆ ให้แก่กันเสมอ	.730							.855
ความสามารถ									
4	ข้าพเจ้าเชื่อว่าสามารถแก้ปัญหาได้ด้วยตัวเอง		.695					15.23**	.834
5	ไม่ว่าจะทำงานอะไรก็ตาม ข้าพเจ้าจะพยายามทำงานสุดความสามารถ		.729						.854
6	ข้าพเจ้ามีการวางแผนในการทำงานอย่างเป็นระบบ		.579						.761
ความรู้สึก									
7	เมื่อมีเรื่องไม่สบายใจ ข้าพเจ้าสามารถปรึกษาปัญหาให้กับเพื่อนได้			.578				11.35**	.760
8	ข้าพเจ้าตั้งใจทำงานอย่างเต็มที่เพื่อให้บรรลุเป้าหมายของตนเอง			.698					.835
9	ข้าพเจ้าเชื่อว่าการมีผลเรียนที่ดีเป็นส่วนหนึ่งของความสำเร็จและเป็นรากฐานของความก้าวหน้าในอนาคต			.579					.761
วิชาการ									
10	ข้าพเจ้าได้เข้าร่วมกิจกรรมตามความถนัด และความสนใจ				.672			12.82**	.820
11	ข้าพเจ้าเรียนแพทย์ เพื่อจะได้มีอาชีพที่มั่นคง				.615				.784
12	ข้าพเจ้าอยากรู้อยากเห็นเรื่องความรู้และวิชาการใหม่ๆ				.527				.726
ครอบครัว									
13	บิดามารดา/ ผู้ปกครองมักแสดงความรักแก่ข้าพเจ้า					.871		12.09**	.934
14	บิดามารดา/ ผู้ปกครองคอยดูแลและให้คำแนะนำเมื่อข้าพเจ้ามีปัญหา					.939			.969
15	บิดามารดา/ ผู้ปกครองให้กำลังใจในขณะที่ข้าพเจ้าปฏิบัติงาน					.924			.961

ตารางที่ 49 การวิเคราะห์องค์ประกอบ (Factor Analysis) ปัจจัยด้านอัตมโนทัศน์ (ต่อ)

ที่	ข้อความ	น้ำหนักองค์ประกอบ (Loading)					t	R ²
		สังคม	ความสามารถ	ความรู้สึก	วิชาการ	ครอบครัว		
ร่างกาย								
16	ข้าพเจ้ามีลักษณะเป็นผู้นำ						.695	.833
17	ข้าพเจ้าแต่งกายสุภาพเหมาะสมกับการเป็นแพทย์						.653	.808
18	ข้าพเจ้ามีอารมณ์ขัน ยิ้มแย้ม แจ่มใส						.731	.855

ตารางที่ 50 การวิเคราะห์องค์ประกอบ (Factor Analysis) ปัจจัยด้านบรรยากาศการเรียนการสอน

ที่	ข้อความ	น้ำหนักองค์ประกอบ (Loading)				t	R ²
		บรรยากาศในห้องเรียน	บรรยากาศในโรงเรียน	ความพร้อมของผู้เรียน	ความพร้อมของผู้สอน		
บรรยากาศในห้องเรียน							
1	สภาพแวดล้อมภายในห้องเรียน/ ห้องปฏิบัติการโดยรวม มีความสะอาด อากาศถ่ายเทสะดวก	.728				16.35**	.853
2	ข้าพเจ้ากับเพื่อนในชั้นเรียนให้ความช่วยเหลือซึ่งกันและกันในการเรียน	.842					.917
3	ข้าพเจ้ามีความสุขเมื่ออยู่ร่วมกับเพื่อน	.805					.897
บรรยากาศในโรงเรียน							
4	อาคาร/ สถานที่ ในการทำกิจกรรมและการออกกำลังกายมีความเหมาะสมและเพียงพอ		.732			16.91**	.856
5	สถาบันจัดให้มีเวรยามรักษาความปลอดภัยภายในสถาบันอย่างทั่วถึงและเพียงพอ		.692			16.91**	.832
6	สถาบันมีสถานที่คอยอำนวยความสะดวกแก่นักศึกษาเช่น ห้องสมุด ห้องคอมพิวเตอร์ โรงอาหาร		.648				.805
ความพร้อมของผู้เรียน							
7	ข้าพเจ้าสนุกกับการเรียน			.769		17.12**	.877
8	ข้าพเจ้ามีความสุขแข็งแรงสมบูรณ์ทั้งร่างกายและจิตใจ			.794			.891
9	ข้าพเจ้ามีความขยันและอดทนในการปฏิบัติงาน			.789			.888
ความพร้อมของผู้สอน							
10	เนื้อหาวิชาที่กำหนดไว้สามารถปรับเข้ากับความต้องการของนักศึกษาได้				.732	16.10**	.856
11	การกำหนดวัตถุประสงค์ของหลักสูตรยึดหลักให้ผู้เรียนคิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาเป็น				.848		.921

ตารางที่ 51 การวิเคราะห์องค์ประกอบ (Factor Analysis) ปัจจัยด้านวัสดุ อุปกรณ์ สื่อการสอน

ที่	ข้อความ	น้ำหนักองค์ประกอบ (Loading)			t	R ²
		วัสดุ	อุปกรณ์	เทคนิคการสอน		
วัสดุ						
1	มีความสามารถนำทรัพยากรที่มีในท้องถิ่นมาใช้เป็นวัสดุฝึกงานและสื่อการเรียนการสอนได้	.750			16.14**	.866
2	วัสดุ อุปกรณ์ สื่อการสอนที่ใช้ในการเรียนการสอนมีเพียงพอ	.816				.903
3	วัสดุ อุปกรณ์ สื่อการสอนมีความทันสมัย	.778				.882
อุปกรณ์						
4	สถาบันมีการให้บริการห้องฝึกทักษะทางคลินิกเพื่อเสริมสร้างพัฒนาความสามารถให้กับนักศึกษา เช่น หุ่นจำลองต่างๆ		.784		15.38**	.885
5	สถาบันมีนวัตกรรมสื่อในรูปแบบต่างๆ ซึ่งเป็นโปรแกรมช่วยสอนเหมาะกับการศึกษด้วยตนเอง เช่น E-learning, CAI		.851			.923
6	สถานศึกษาจัดบริการสื่อช่วยสอนเสริมการเรียนวิชาชีพเช่น วีดิทัศน์ สไลด์ ฯลฯ ให้มีใช้ในการสอนได้อย่างสะดวก		.746			.864
เทคนิคการสอน						
7	มีเทคนิคการสอนที่เข้าใจให้ผู้เรียนสนใจติดตามบทเรียนอยู่เสมอ			.681	12.70**	.825
8	มีความสามารถในการสาธิตงานวิชาชีพที่สอนได้เป็นอย่างดี			.753		.868
9	มีคู่มือประกอบการเรียนในรายวิชาแต่ละรายวิชาที่ผู้เรียนสามารถเรียนได้ด้วยตนเอง			.793		.890

ตารางที่ 52 การวิเคราะห์องค์ประกอบ (Factor Analysis) การเรียนรู้อย่างมีความสุข

ที่	ข้อความ	น้ำหนักองค์ประกอบ (Loading)			t	R ²
		ความรัก ความ ศรัทธา	เห็นคุณค่า การเรียนรู้	มุ่งมั่น และ มั่นคง		
ความรักความศรัทธา						
1	ข้าพเจ้าคิดว่าความรู้ที่แสวงหามาต้องมีคุณค่าและ คุณค่าด้วยคุณธรรมจริยธรรม จรรยาบรรณวิชาชีพ	.670			11.35**	.819
2	อาจารย์มีบทบาทสำคัญในการสร้างแรงจูงใจให้ นักศึกษารักการเรียนรู้	.705				.839
3	ข้าพเจ้ามีความสุขที่ได้เรียนหรือรับสิ่งใหม่ๆ เข้ามา อยู่เสมอ	.721				.849
เห็นคุณค่าการเรียนรู้						
4	ข้าพเจ้าสามารถนำความรู้ที่ได้เรียนไปใช้จริงและ เกิดประโยชน์กับผู้อื่น		.819		10.80**	.905
5	ข้าพเจ้าคิดว่าการทำงานกลุ่มทำให้ได้รับ ประสบการณ์ มุมมองความคิดที่หลากหลายได้		.835			.914
6	ข้าพเจ้าเรียนเพื่อให้สอบผ่านเท่านั้น		.099			.315
มุ่งมั่นและมั่นคง						
7	ข้าพเจ้ายอมรับความคิดเห็นของผู้อื่นเสมอ			.720	10.55**	.848
8	ข้าพเจ้ามีความเชื่อมั่นในตนเอง			.707		.841
9	ข้าพเจ้ามีความสามารถในการควบคุมอารมณ์ได้ดี			.771		.878

ตารางที่ 53 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีผลต่อการเรียนรู้อย่างมีความสุขของนักศึกษาแพทย์ระดับชั้นคลินิก

	y1	y2	y3	y4	y5	y6	y7	y8	y9	x1	x2	x3	x4	x5	x6	x7	x8	x9	x10	x11	x12	x13
Mean	4.24	4.01	4.10	3.93	4.32	3.98	4.20	3.75	4.05	4.37	4.23	3.75	3.96	3.83	3.78	4.12	3.97	3.78	3.79	3.87	4.11	3.80
SD	0.65	0.64	0.58	0.67	0.80	0.70	0.62	0.66	0.67	0.60	0.75	0.66	0.58	0.62	0.75	0.66	0.72	0.72	0.65	0.69	0.67	0.65
	y1	y2	y3	y4	y5	y6	y7	y8	y9	x1	x2	x3	x4	x5	x6	x7	x8	x9	x10	x11	x12	x13
y1	1																					
y2	.590**	1																				
y3	.540**	.612**	1																			
y4	.558**	.561**	.574**	1																		
y5	.555**	.418**	.425**	.554**	1																	
y6	.624**	.580**	.543**	.440**	.526**	1																
y7	.545**	.507**	.526**	.596**	.517**	.494**	1															
y8	.447**	.410**	.348**	.518**	.515**	.450**	.574**	1														
y9	.604**	.552**	.486**	.668**	.604**	.589**	.644**	.619**	1													
x1	.358**	.219**	.319**	.399**	.383**	.307**	.275**	.189**	.279**	1												
x2	.369**	.292**	.181**	.290**	.662**	.391**	.331**	.353**	.391**	.498**	1											
x3	.304**	.381**	.294**	.415**	.251**	.322**	.497**	.427**	.344**	.225**	.261**	1										
x4	.506**	.461**	.449**	.501**	.422**	.417**	.563**	.420**	.458**	.232**	.268**	.630**	1									
x5	.318**	.397**	.442**	.519**	.312**	.277**	.551**	.454**	.500**	.195**	.147**	.565**	.683**	1								
x6	.396**	.423**	.366**	.465**	.350**	.310**	.485**	.431**	.437**	.150**	.175**	.561**	.647**	.704**	1							
x7	.642**	.419**	.618**	.605**	.575**	.628**	.604**	.533**	.634**	.410**	.324**	.375**	.525**	.549**	.503**	1						
x8	.444**	.387**	.420**	.509**	.357**	.473**	.529**	.499**	.482**	.239**	.220**	.435**	.524**	.587**	.479**	.608**	1					
x9	.555**	.602**	.462**	.603**	.453**	.591**	.549**	.454**	.579**	.340**	.316**	.451**	.476**	.499**	.431**	.578**	.586**	1				
x10	.427**	.510**	.480**	.573**	.355**	.425**	.527**	.550**	.541**	.188**	.126**	.599**	.597**	.671**	.644**	.568**	.590**	.663**	1			
x11	.457**	.508**	.384**	.446**	.400**	.506**	.521**	.424**	.502**	.135**	.219**	.559**	.543**	.535**	.586**	.536**	.489**	.602**	.742**	1		
x12	.445**	.531**	.389**	.527**	.424**	.412**	.599**	.416**	.488**	.196**	.235**	.503**	.575**	.582**	.609**	.530**	.568**	.550**	.703**	.732**	1	
x13	.466**	.494**	.402**	.551**	.427**	.441**	.555**	.587**	.512**	.193**	.234**	.540**	.614**	.653**	.650**	.546**	.557**	.622**	.783**	.721**	.731**	1

** p-value <.01, * p-value <.05

หมายเหตุ

- x1 : รายได้ของครอบครัว
- x2 : การอบรมเลี้ยงดู
- x3 : สำรองความต้องการ
- x4 : เตรียมการสอน
- x5 : กิจกรรมการเรียนรู้
- x6 : ประเมินผล
- x7 : บรรยากาศในห้องเรียน
- x8 : บรรยากาศในโรงเรียน
- x9 : ความพร้อมของผู้เรียน
- x10 : ความพร้อมของผู้สอน
- x11 : วัสดุ
- x12 : อุปกรณ์
- x13 : เทคนิคการสอน
- y1 : สังคม
- y2 : ความสามารถ
- y3 : ความรู้สึก
- y4 : วิชาการ
- y5 : ครอบครัว
- y6 : ร่างกาย
- y7 : ความรักความศรัทธา
- y8 : เห็นคุณค่าการเรียนรู้
- y9 : ความมุ่งมั่นและมั่นคง

จากตารางที่ 53 พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีผลต่อการเรียนรู้ อย่างมีความสุขของนักศึกษาแพทย์ระดับชั้นคลินิกอยู่ระหว่าง 0.126 ถึง 0.783 โดยทุกปัจจัยที่มีความสัมพันธ์เชิงบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01.

ตารางที่ 54 ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

องค์ประกอบ	Mean	Standard Deviation
สังคม	4.24	0.65
ความสามารถ	4.01	0.64
ความรู้สึก	4.10	0.58
วิชาการ	3.93	0.67
ครอบครัว	4.32	0.80
ร่างกาย	3.98	0.70
ความรักความศรัทธา	4.20	0.62
เห็นคุณค่าการเรียนรู้	3.75	0.66
ความมุ่งมั่นและมั่นคง	4.05	0.67
รายได้ของครอบครัว	4.37	0.60

ตารางที่ 54 ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) (ต่อ)

องค์ประกอบ	Mean	Standard Deviation
การอบรมเลี้ยงดู	4.23	0.75
สำรวจความต้องการ	3.75	0.66
เตรียมการสอน	3.96	0.58
กิจกรรมการเรียนรู้	3.83	0.62
ประเมินผล	3.78	0.75
บรรยากาศในห้องเรียน	4.12	0.66
บรรยากาศในโรงเรียน	3.97	0.72
ความพร้อมของผู้เรียน	3.78	0.72
ความพร้อมของผู้สอน	3.79	0.65
วัสดุ	3.87	0.69
อุปกรณ์	4.11	0.67
เทคนิคการสอน	3.80	0.65

จากตารางที่ 54 พบว่า ค่าเฉลี่ย (Mean) ขององค์ประกอบด้านฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมครอบครัว ผู้สอนและวิธีการสอน บรรยากาศการเรียนการสอน วัสดุ อุปกรณ์ สื่อการสอน อัตโนมัติศน์ และการเรียนรู้มีความสุข มีความสุข มีค่าระหว่าง 3.75 ถึง 4.37 และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน มีค่าระหว่าง 0.58 ถึง 0.75

ผลการตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยบางประการที่มีผลต่อการเรียนรู้มีความสุขของนักศึกษาแพทย์ระดับชั้นคลินิกสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ก่อนปรับโมเดลการวิจัย ดังแสดงในตารางที่ 55 และภาพที่ 14

ตารางที่ 55 ค่าดัชนีความกลมกลืนของโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยบางประการที่มีผลต่อการเรียนรู้มีความสุขของนักศึกษาแพทย์ระดับชั้นคลินิกสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ก่อนปรับโมเดลการวิจัย

ค่าดัชนี	เกณฑ์	ก่อนการปรับโมเดล	
		ค่าสถิติ	ผลการพิจารณา
Chi-square	ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05	718.87	ผ่านเกณฑ์
p-value	>0.05	0.00	ไม่ผ่านเกณฑ์
Chi-square /df	<2	718.87/197 = 3.65	ไม่ผ่านเกณฑ์
CFI	≥0.90	0.97	ผ่านเกณฑ์
GFI	>0.90	0.79	ไม่ผ่านเกณฑ์
AGFI	>0.90	0.73	ไม่ผ่านเกณฑ์
RMSEA	<0.05	0.10	ไม่ผ่านเกณฑ์

จากการพิจารณาโมเดลการวัด (Measurement model) พบว่าตัวแปรแฝงทุกตัวสามารถใช้แทนตัวแปรสังเกตได้ดี โดยน้ำหนักองค์ประกอบของตัวแปรสังเกตได้ทุกตัวมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01 สำหรับผลการตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างโมเดลโครงสร้างองค์ประกอบการเรียนรู้ อย่างมีความสุขของนักศึกษาแพทย์ระดับชั้นคลินิกกับข้อมูลเชิงประจักษ์ก่อนปรับโมเดลการวิจัย มีความสอดคล้องกัน โดยพิจารณาจากค่าไค-สแควร์ (Chi-Square) มีค่าเท่ากับ 718.87 ที่องศาอิสระ (Degree of Freedom) เท่ากับ 197 ระดับความมีนัยสำคัญ (P-Value) เท่ากับ 0.00 ค่าดัชนีรากกำลังสองเฉลี่ยของความคลาดเคลื่อนจากการประมาณค่า (Root Mean Square Error of Approximation, (RMSEA) เท่ากับ 0.10 ค่าไค-สแควร์สัมพัทธ์ (Chi-Square) ต่อองศาอิสระ (Chi-Square df) มีค่าเท่ากับ 3.65

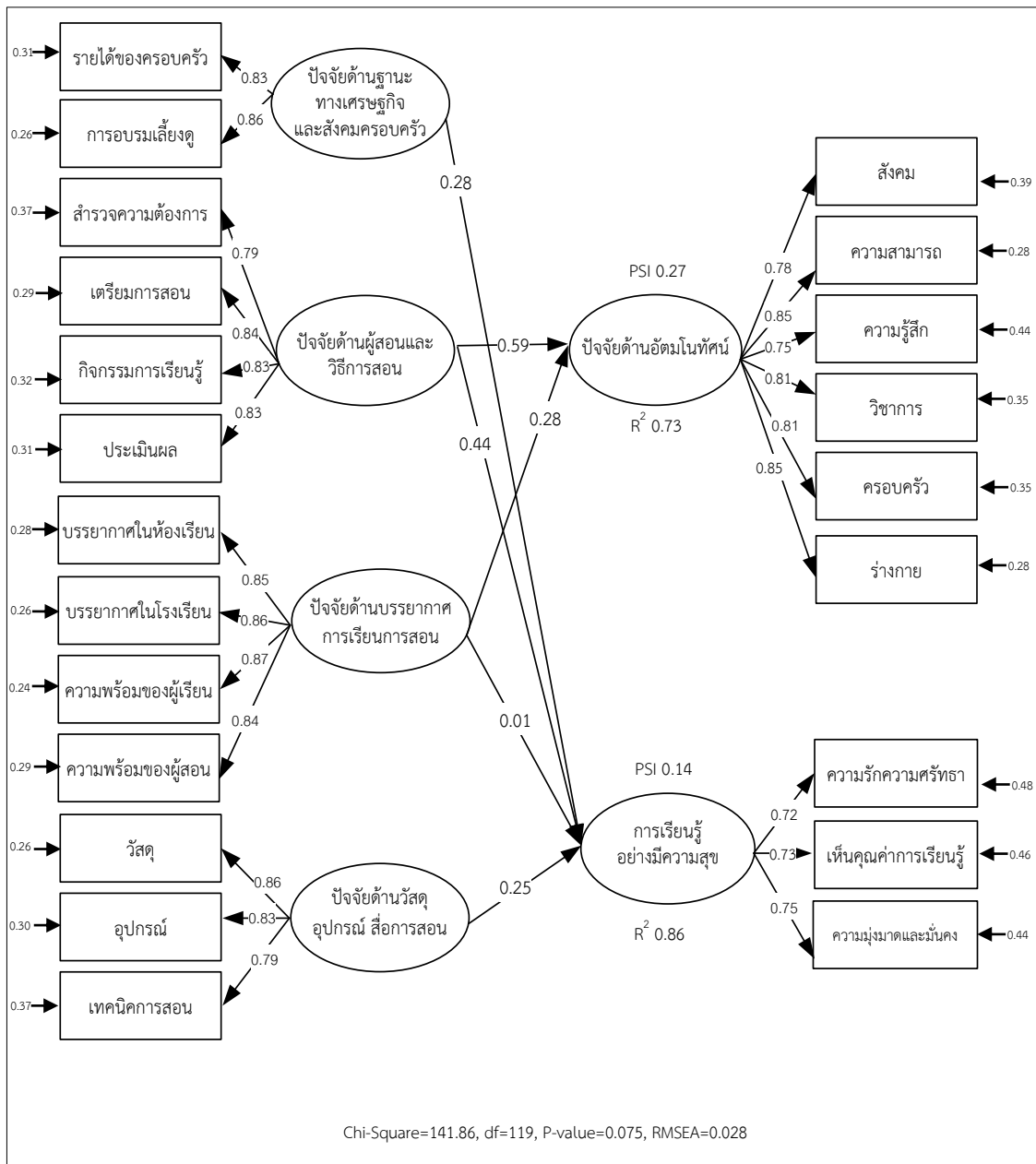
ภาพที่ 14 ผลการตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยบางประการที่มีผลต่อการเรียนรู้อย่างมีความสุขของนักศึกษาแพทย์ระดับชั้นคลินิกสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ก่อนปรับโมเดลการวิจัย

ตารางที่ 56 ค่าดัชนีความกลมกลืนของโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยบางประการที่มีผลต่อการเรียนรู้อย่างมีความสุขของนักศึกษาแพทย์ระดับชั้นคลินิกสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์หลังปรับโมเดลการวิจัย

ค่าดัชนี	เกณฑ์	หลังการปรับโมเดล	
		ค่าสถิติ	ผลการพิจารณา
Chi-square	ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05	141.86	ผ่านเกณฑ์
p-value	>0.05	0.08	ผ่านเกณฑ์
Chi-square /df	<2	141.86/119 = 1.19	ผ่านเกณฑ์
CFI	≥0.90	1.00	ผ่านเกณฑ์
GFI	>0.90	0.95	ผ่านเกณฑ์
AGFI	>0.90	0.90	ผ่านเกณฑ์
RMSEA	<0.05	0.0028	ผ่านเกณฑ์

จากการพิจารณาโมเดลการวัด (Measurement model) พบว่าตัวแปรแฝงทุกตัวสามารถใช้แทนตัวแปรสังเกตได้ดี โดยน้ำหนักองค์ประกอบของตัวแปรสังเกตได้ทุกตัวมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01 สำหรับผลการตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างโมเดลโครงสร้างองค์ประกอบการเรียนรู้อย่างมีความสุขของนักศึกษาแพทย์ระดับชั้นคลินิกกับข้อมูลเชิงประจักษ์ มีความสอดคล้องกัน โดยพิจารณาจากค่าไค-สแควร์ (Chi-Square) มีค่าเท่ากับ 141.86 ที่องศาอิสระ (Degree of Freedom) เท่ากับ 119 ระดับความมีนัยสำคัญ (P-Value) เท่ากับ 0.08 ค่าดัชนีรากกำลังสองเฉลี่ยของความคลาดเคลื่อนจากการประมาณค่า (Root Mean Square Error of Approximation, (RMSEA) เท่ากับ 0.028 ค่าไค-สแควร์สัมพันธ์ (Chi-Square) ต่อองศาอิสระ (Chi-Square df) มีค่าเท่ากับ 1.19

วิทยาลัย

ภาพที่ 15 ผลการตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยบางประการที่มีผลต่อการเรียนรู้อย่างมีความสุขของนักศึกษาแพทย์ระดับชั้นคลินิกสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์หลังปรับโมเดลการวิจัย

ตารางที่ 57 อิทธิพลทางตรง (DE) อิทธิพลทางอ้อม (IE) อิทธิพลรวม (TE) ของตัวแปรเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อการเรียนรู้อย่างมีความสุขของนักศึกษาแพทย์ระดับชั้นคลินิก

ตัวแปร	ปัจจัยด้านอัตมโนทัศน์			การเรียนรู้อย่างมีความสุข		
	DE	IE	TE	DE	IE	TE
ปัจจัยด้านฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมครอบครัว	-	-	-	0.28	-	0.28
ปัจจัยด้านผู้สอนและวิธีการสอน	0.59	-	0.59	0.44	-	0.44
ปัจจัยด้านบรรยากาศการเรียนการสอน	0.28	-	0.28	0.01	-	0.01
ปัจจัยด้านวัสดุ อุปกรณ์ สื่อการสอน	-	-	-	0.25	-	0.25
Chi-square = 141.86, df = 119, p-value = 0.75, RMSEA = 0.028						
GFI = 0.95, AGFI = 0.90, CFI = 1.00, Chi-square /df = 1.19						

จากการวิเคราะห์สหสัมพันธ์และค่าสถิติการวิเคราะห์อิทธิพลของโมเดลโครงสร้างองค์ประกอบการเรียนรู้อย่างมีความสุขของนักศึกษาแพทย์ระดับชั้นคลินิก พบว่า ชุดของตัวแปรในรูปแบบนี้ตามลำดับเส้นทางของตัวแปรในภาพที่ 15 โดยรวมอิทธิพลทางตรง พบว่าปัจจัยด้านผู้สอนและวิธีการสอนมีอิทธิพลต่อปัจจัยด้านอัตมโนทัศน์ของนักศึกษาแพทย์ระดับชั้นคลินิกซึ่งส่งผลต่อการเรียนรู้อย่างมีความสุขมากที่สุด รองลงมาคือ ปัจจัยด้านฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมครอบครัว ปัจจัยด้านบรรยากาศการเรียนการสอนและปัจจัยด้านวัสดุ อุปกรณ์ สื่อการสอนตามลำดับ สามารถอธิบายร่วมกันได้ถึงความแปรปรวนของการเรียนรู้อย่างมีความสุขได้

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ ใช้เทคนิคในการวิจัยเชิงปริมาณเพื่อวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีผลต่อการเรียนรู้อย่างมีความสุขของนักศึกษาแพทย์ระดับชั้นคลินิกโดยการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory Factor Analysis : CFA) เพื่อนำไปสู่การสร้างโมเดลสมการโครงสร้าง (Structural Equation Modeling : SEM) ผู้วิจัยได้สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ ดังนี้

สรุปผลการวิจัย

ตอนที่ 1 ผลการศึกษาวิจัยเชิงสาเหตุที่มีผลต่อการเรียนรู้อย่างมีความสุขของนักศึกษาแพทย์ระดับชั้นคลินิก

กลุ่มตัวอย่าง เกินครึ่งเป็นเพศชาย จำนวน 136 คน คิดเป็นร้อยละ 54.40 และเป็นเพศหญิงจำนวน 114 คน คิดเป็นร้อยละ 45.60 กำลังศึกษาอยู่ชั้นปีที่ 5 จำนวน 159 คน คิดเป็นร้อยละ 63.60 รองลงมาคือ ชั้นปีที่ 6 จำนวน 57 คน คิดเป็นร้อยละ 34.80 และชั้นปีที่ 4 จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 1.20 ตามลำดับ มีผลการเรียนในภาคการศึกษาที่ผ่านมาอยู่ระหว่างเกรดเฉลี่ย 3.50 – 4.00 จำนวน 127 คน คิดเป็นร้อยละ 50.80 รองลงมาคือ เกรดเฉลี่ย 3.00 – 3.49 จำนวน 105 คน คิดเป็นร้อยละ 42.00 และเกรดเฉลี่ย 2.50 – 2.99 จำนวน 16 คน คิดเป็นร้อยละ 6.40 ตามลำดับ ส่วนใหญ่กำลังปฏิบัติงานอยู่ที่ภาควิชาศัลยศาสตร์ จำนวน 53 คน คิดเป็นร้อยละ 21.20 รองลงมา คือ ภาควิชาอายุรศาสตร์ จำนวน 51 คน คิดเป็นร้อยละ 20.40 และภาควิชาสูติศาสตร์ – นรีเวชวิทยา จำนวน 36 คน คิดเป็นร้อยละ 14.40 ตามลำดับ ผู้ปกครองส่วนใหญ่ทำอาชีพข้าราชการ/ พนักงานรัฐวิสาหกิจ จำนวน 96 คน คิดเป็นร้อยละ 38.40 รองลงมา คือ อาชีพค้าขาย/ ธุรกิจส่วนตัว จำนวน 95 คน คิดเป็นร้อยละ 38.00 และผู้ประกอบการวิชาชีพ (เช่น แพทย์ หนายความ วิศวกร สถาปนิก) จำนวน 34 คน คิดเป็นร้อยละ 13.60 ตามลำดับและได้อาศัยอยู่กับบิดา/มารดาเป็น จำนวน 179 คน คิดเป็นร้อยละ 71.60 รองลงมา คือ อาศัยอยู่กับเพื่อนเป็น จำนวน 41 คน คิดเป็นร้อยละ 16.40 และอาศัยอยู่กับญาติพี่น้องเป็น จำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 4.80 ตามลำดับ

ส่วนใหญ่ของนักศึกษาแพทย์ชั้นคลินิกเข้าเรียนทุกครั้ง (7วัน) จำนวน 181 คน คิดเป็นร้อยละ 72.40 รองลงมา คือ เข้าเรียนบ่อยครั้ง (4-6วัน) จำนวน 64 คน คิดเป็นร้อยละ 25.60 และเข้าเรียนบางครั้ง (1-3วัน) จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 2.00 ตามลำดับ มีการทำกิจกรรม/ ร่วมอภิปราย คือ บางครั้ง (1-3วัน) จำนวน 92 คน คิดเป็นร้อยละ 36.80 รองลงมา คือ บ่อยครั้ง (4-6วัน) จำนวน 87 คน คิดเป็นร้อยละ 34.80 และทุกครั้ง (7วัน) จำนวน 65 คน คิดเป็นร้อยละ 26.00 ตามลำดับ มีความกระตือรือร้นในการเรียนคือบางครั้ง จำนวน 163 คน คิดเป็นร้อยละ 65.20 รองลงมาคือสม่ำเสมอ จำนวน 78 คน คิดเป็นร้อยละ 31.20 และไม่เคยเลย จำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 3.60 ตามลำดับ ส่วนใหญ่มีความถี่ในการเข้าใช้ Social Network แต่ละวันคือ 1-3 ชม.จำนวน 114 คน คิดเป็นร้อยละ 45.60 รองลงมา คือมากกว่า 3 ชม. จำนวน 65 คน คิดเป็นร้อยละ 26.00 และคือตลอดทั้งวันจำนวน

54 คน คิดเป็นร้อยละ 21.60 ตามลำดับ ทั้งนี้สามารถนำความรู้ที่ได้เรียนมาประยุกต์ใช้กับการปฏิบัติงาน คือปานกลาง จำนวน 181 คน คิดเป็นร้อยละ 72.40 รองลงมา คือมาก จำนวน 55 คน คิดเป็นร้อยละ 22.00 และคือน้อย จำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 5.60 ตามลำดับ และส่วนใหญ่มีความสุขกับการเรียนคือมีความสุขบางครั้งจำนวน 51 คน คิดเป็นร้อยละ 20.40 รองลงมา คือมีความสุขดีจำนวน 42 คน คิดเป็นร้อยละ 16.80และมีความสุขเมื่อนำสิ่งที่เรียนไปใช้ให้เกิดประโยชน์จำนวน 38 คน คิดเป็นร้อยละ 15.20 ตามลำดับ

ความคิดเห็นต่อปัจจัยด้านฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมครอบครัว

ส่วนใหญ่มีระดับความคิดเห็นต่อปัจจัยด้านฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมครอบครัว ด้านรายได้ของครอบครัวภาพรวมอยู่ในระดับมาก (4.37) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าอยู่ในระดับมากทุกข้อ ด้านฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมครอบครัว ด้านการอบรมเลี้ยงดู ภาพรวมอยู่ในระดับมาก (4.23) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าอยู่ในระดับมากทุกข้อ

ความคิดเห็นต่อปัจจัยด้านผู้สอนและวิธีการสอน

ด้านผู้สอนและวิธีการสอน ด้านการสำรวจความต้องการภาพรวมอยู่ในระดับมาก (3.75) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าอยู่ในระดับมากทุกข้อ ด้านผู้สอนและวิธีการสอน ด้านเตรียมการสอน ภาพรวมอยู่ในระดับมาก (3.96) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าอยู่ในระดับมากทุกข้อ ด้านผู้สอนและวิธีการสอน ด้านกิจกรรมการเรียนรู้ภาพรวมอยู่ในระดับมาก (3.83) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าอยู่ในระดับมากทุกข้อ ด้านผู้สอนและวิธีการสอน ด้านประเมินผลภาพรวมอยู่ในระดับมาก (3.79) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าอยู่ในระดับมากทุกข้อ

ความคิดเห็นต่อปัจจัยด้านอัตมโนทัศน์

ด้านอัตมโนทัศน์ ทางด้านสังคมภาพรวมอยู่ในระดับมาก (4.23) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าอยู่ในระดับมากทุกข้อ ด้านอัตมโนทัศน์ ทางด้านความสามารถภาพรวมอยู่ในระดับมาก (4.01) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าอยู่ในระดับมากทุกข้อ ด้านอัตมโนทัศน์ ทางด้านความรู้สึกภาพรวมอยู่ในระดับมาก (4.10) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าอยู่ในระดับมากทุกข้อ ด้านอัตมโนทัศน์ ทางด้านวิชาการภาพรวมอยู่ในระดับมาก (3.93) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าอยู่ในระดับมากทุกข้อ ด้านอัตมโนทัศน์ ทางด้านครอบครัวภาพรวมอยู่ในระดับมาก (4.32) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าอยู่ในระดับมากทุกข้อ ด้านอัตมโนทัศน์ ทางด้านร่างกายภาพรวมอยู่ในระดับมาก (3.98) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าอยู่ในระดับมากทุกข้อ

ความคิดเห็นต่อปัจจัยด้านบรรยากาศการเรียนการสอน

ด้านบรรยากาศการเรียนการสอน ด้านบรรยากาศในห้องเรียนภาพรวมอยู่ในระดับมาก (4.12) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าอยู่ในระดับมากทุกข้อ ด้านบรรยากาศการเรียนการสอน ด้านบรรยากาศในโรงเรียนภาพรวมอยู่ในระดับมาก (3.97) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าอยู่ในระดับมากทุกข้อ ด้านบรรยากาศการเรียนการสอน ด้านความพร้อมของผู้เรียนภาพรวมอยู่ในระดับมาก (3.79) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าอยู่ในระดับมากทุกข้อ ด้านบรรยากาศการเรียนการสอน ด้านความพร้อมของผู้สอนภาพรวมอยู่ในระดับมาก (3.80) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าอยู่ในระดับมากทุกข้อ

ความคิดเห็นต่อปัจจัยด้านวัสดุ อุปกรณ์ สื่อการสอน

ด้านวัสดุ อุปกรณ์ สื่อการสอน ในด้านวัสดุภาพรวมอยู่ในระดับมาก (3.87) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าอยู่ในระดับมากทุกข้อ ด้านวัสดุ อุปกรณ์ สื่อการสอน ในด้านอุปกรณ์ภาพรวมอยู่ในระดับมาก (4.11) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าอยู่ในระดับมากทุกข้อ ด้านวัสดุ อุปกรณ์ สื่อการสอน ในด้านเทคนิคการสอนภาพรวมอยู่ในระดับมาก (3.80) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าอยู่ในระดับมากทุกข้อ

ความคิดเห็นต่อการเรียนรู้ที่มีความสุข

ด้านความรักความศรัทธาภาพรวมอยู่ในระดับมาก (4.20) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าอยู่ในระดับมากทุกข้อ ด้านเห็นคุณค่าการเรียนรู้ภาพรวมอยู่ในระดับมาก (3.75) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าอยู่ในระดับมากทุกข้อ ด้านมุ่งมั่นและมั่นคงภาพรวมอยู่ในระดับมาก (4.05) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าอยู่ในระดับมากทุกข้อ

ตอนที่ 2 ผลการตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างโมเดลโครงสร้างองค์ประกอบต่อการเรียนรู้ที่มีความสุขของนักศึกษาแพทย์ระดับชั้นคลินิกกับข้อมูลเชิงประจักษ์

สำหรับผลการตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างโมเดลโครงสร้างองค์ประกอบต่อการเรียนรู้ที่มีความสุขของนักศึกษาแพทย์ระดับชั้นคลินิกกับข้อมูลเชิงประจักษ์ มีความสอดคล้องกัน โดยพิจารณาจากค่าไค-สแควร์ (Chi-Square) มีค่าเท่ากับ 141.86 ที่องศาอิสระ (Degree of Freedom) เท่ากับ 119 ระดับความมีนัยสำคัญ (P-Value) เท่ากับ 0.08 ค่าดัชนีรากกำลังสองเฉลี่ยของความคลาดเคลื่อนจากการประมาณค่า (Root Mean Square Error of Approximation, (RMSEA) เท่ากับ 0.0028 ค่าไค-สแควร์ (Chi-Square) ต่อองศาอิสระ (Chi-Square df) มีค่าเท่ากับ 1.19

อภิปรายผลการวิจัย

ผลการศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีผลต่อการเรียนรู้ที่มีความสุขของนักศึกษาแพทย์ระดับชั้นคลินิกพบว่า ปัจจัยด้านผู้สอนและวิธีการสอนประกอบไปด้วยการเตรียมการสอนที่ดีมีแบบแผน ชัดเจน มีการส่งเสริมกิจกรรมเพื่อการเรียนรู้ทั้งในและนอกห้องเรียน อีกทั้งยังรวมถึงการประเมินผลที่มีความหลากหลายไม่ว่าจะเป็น การประเมินผลก่อนเรียน ระหว่างเรียนและหลังเรียน สิ่งเหล่านี้ส่งผลกระทบต่ออัตมโนทัศน์ของนักศึกษาแพทย์ระดับชั้นคลินิกทำให้ผู้เรียนมีความมุ่งมั่นตั้งใจมากขึ้น ในการปฏิบัติงาน อีกทั้งยังทำให้ผู้เรียนได้เห็นคุณค่าของการเรียนรู้ซึ่งจะนำไปสู่การเรียนรู้ที่มีความสุข สำหรับผลการตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างโมเดลโครงสร้างองค์ประกอบต่อการเรียนรู้ที่มีความสุขของนักศึกษาแพทย์ระดับชั้นคลินิกกับข้อมูลเชิงประจักษ์ มีความสอดคล้องกัน ดังนั้นในการที่จะให้นักศึกษาแพทย์ระดับชั้นคลินิกมีการเรียนรู้ที่มีความสุขนั้น ครูผู้สอนมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะถ่ายทอดความรู้ที่มีแบบแผนโดยทำแผนการสอนที่มีคุณภาพรวมทั้งอุปกรณ์การสอนที่ทันสมัยมีทัศนคติที่ดีต่อนักศึกษา มีคุณธรรมและมีความยุติธรรม มีการจูงใจและการกระตุ้นเสริมแรงให้แก่ผู้เรียนพร้อมทั้งให้ความช่วยเหลือและสามารถแก้ปัญหาให้กับนักศึกษาได้ เป็นต้น ผลการวิจัยดังกล่าวได้สอดคล้องกับงานวิจัยของทรงศักดิ์ พิทักษ์มงคล (2554) ได้ศึกษากระบวนการเรียนรู้และวิธีการสอนที่เน้นผู้เรียนสำคัญที่สุดซึ่งมีความสอดคล้องกับความหมายที่คณะอนุกรรมการปฏิรูปการเรียนรู้ได้ให้ไว้ เช่นกันนั่นคือ การกำหนดจุดหมาย สาระ กิจกรรม แหล่งเรียนรู้ สื่อการสอน และการวัดผล ที่มุ่งพัฒนา

คนและชีวิต ให้เกิดประสบการณ์การเรียนรู้เต็มความสามารถ สอดคล้องกับความถนัด ความสามารถ ความสนใจ และความต้องการของผู้เรียน ดังนั้นจึงมีขั้นตอน หรือกระบวนการเป็นแนวทางการปฏิบัติ โดยคณะอนุกรรมการปฏิรูปการเรียนรู้ (2543) ได้จำแนกแบ่งออกเป็น 4 ด้าน คือการสำรวจความต้องการ การเตรียมการ การดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้ และการประเมินผลที่หลากหลาย องค์ประกอบเหล่านี้จะเป็นสิ่งที่ทำให้นักศึกษาประเมินความสามารถในขอบเขตของตนเองทั้งนี้บริบทดังกล่าวส่งผลให้นักศึกษาเห็นคุณค่าของตนเองหรือมีความภาคภูมิใจในตนเองซึ่งระดับการเห็นคุณค่าในตนเองสามารถพิจารณาได้จากความสามารถ ความสำเร็จ ความสำคัญ ความเชื่อและความมีคุณค่าในตนเองส่งผลให้เกิดความมั่นใจมากยิ่งขึ้นต่อไป ผลการวิจัยนี้ยังสอดคล้องกับกระทรวงศึกษาธิการ (2546) ได้กล่าวไว้ว่ากระบวนการจัดการเรียนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญซึ่งการเรียนรู้ที่มีความหมายนั้นมีอยู่ในบริบทรอบตัวของนักศึกษาแพทย์ ต้องเน้นการปฏิบัติ เรียนรู้จากการกระทำการคิดวิเคราะห์ในรูปแบบต่างๆ การสืบค้น การสังเคราะห์และอื่นๆ ภายใต้การแนะนำช่วยเหลือของผู้สอนตามความเหมาะสม หรือเป็นการเรียนการสอน ที่นักเรียนเป็นศูนย์กลางของกิจกรรมการเรียนการสอนนั่นเอง จึงได้แบ่งวิธีการสอนที่มีความเหมาะสมกับการเรียนของนักศึกษาแพทย์ระดับชั้นออกเป็น 6 แบบ คือการเรียนการสอนแบบสืบสอบ/การแก้ปัญหา (Inquiry/Problem-Solving) การเรียนการสอนโดยใช้สถานการณ์จำลอง (Simulation) กระบวนการเรียนการสอนแบบการทำความเข้าใจ (Clarifying Strategies) กลุ่มการเรียนการสอนประเภทให้ประสบการณ์ตรง “นอกรั้วโรงเรียน” (Beyond the School Wall Experiences) กลุ่มการเรียนการสอนโดยใช้กิจกรรมปฏิบัติเพื่อให้เกิดประสบการณ์ (Activity-Based Instruction) กระบวนการเรียนการสอนที่เน้นการบูรณาการโดยใช้กิจกรรมการผูกเรื่อง (Storyline) เป็นต้น ผลการวิจัยนี้ยังสอดคล้องกับกิตติวดี บุญเชื้อ และคณะ (2540) จากแนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้ที่มีความสุขนั้นโดยอาจารย์ผู้สอนควรมีวิธีการสอนที่สนุกและน่าสนใจ ทำให้นักศึกษารู้จักคิดและพัฒนาความคิดจากความรู้ที่ได้รับ ขยายวงความคิดไปสู่ความรู้ใหม่ เกิดความอยากรู้อยากเห็นอยากรทดลองเพื่อให้เห็นผลที่สมจริง อยากรู้ศึกษาให้ลึกซึ้งเพิ่มเติม สิ่งนี้เป็นสิ่งที่จูงใจให้นักศึกษาเกิดความตื่นตัว กระตือรือร้น สนใจใฝ่รู้ติดตามและอยากแสวงหาความรู้ต่อไปอย่างไม่รู้จัก

ทั้งนี้จากผลการศึกษาพบว่าปัจจัยด้านผู้สอนและวิธีการสอนเป็นตัวแปรที่มีผลต่ออัตมโนทัศน์ด้านการเรียนรู้ที่มีความสุขของนักศึกษาแพทย์ชั้นคลินิกมากที่สุด สรุปได้ว่าผู้สอนและวิธีการสอนเป็นองค์ประกอบที่สำคัญอย่างยิ่งที่นำไปสู่แนวทางของกระบวนการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญเพื่อให้นักศึกษาเกิดการเรียนรู้ที่มีความสุขในการเรียน ซึ่งผู้สอนจะเป็นเพียงผู้กระตุ้นผู้อำนวยการอำนวยความสะดวกและให้คำแนะนำช่วยเหลือเมื่อจำเป็น ติดตามตรวจสอบ รวมทั้งให้การสนับสนุนด้านอุปกรณ์การเรียนรู้ เช่น แหล่งข้อมูล เทคโนโลยี คอมพิวเตอร์ อุปกรณ์ที่เป็นสื่อการเรียนรู้รูปแบบต่างๆ ที่หลากหลาย เพื่อเสริมสร้างพัฒนาการความสามารถทักษะทางคลินิกให้กับนักศึกษามากยิ่งขึ้น ได้สอดคล้องกับบุญทิวา สุ่วิทยและคณะ (2557) ได้ศึกษาเรื่องการพัฒนาการเรียนรู้อย่างมีความสุขในวิชาปฏิบัติการพยาบาลผู้ใหญ่เพื่อเสริมสร้างความสุขในการเรียนรู้ และการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักศึกษาพยาบาลคณะพยาบาลศาสตร์เกื้อการุณย์ มหาวิทยาลัยนวมินทราธิราช ซึ่งผลการวิจัยสรุปได้ว่ารูปแบบการเรียนรู้อย่างมีความสุขเพื่อเสริมสร้างความสุขในการเรียนรู้ และการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักศึกษาพยาบาล ประกอบด้วย 6 ขั้นตอน การบริหารสมอง การเห็นคุณค่าการเรียนรู้ การใช้ผังมโนทัศน์

การเรียนรู้โดยเน้นประสบการณ์ การคิดไตร่ตรองสะท้อนความรู้สึก และการให้ข้อมูลย้อนกลับซึ่งจะก่อให้เกิดประสิทธิผลในการเรียนรู้ของผู้เรียนสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนรู้ต่อไปในอนาคต

ข้อเสนอแนะในการวิจัย

ข้อเสนอแนะที่ได้จากผลการวิจัย

ผลการศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีผลต่อการเรียนรู้อย่างมีความสุขของนักศึกษาแพทย์ระดับชั้นคลินิก พบว่า ปัจจัยด้านผู้สอนและวิธีการสอนประกอบด้วย การสำรวจความต้องการ การเตรียมการ การดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้ และการประเมินผลส่งต่อการเรียนรู้อย่างมีความสุขมากที่สุด ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้เสนอแนวทางในการดำเนินงานดังนี้

ด้านการสำรวจความต้องการ ผู้สอนควรจะสำรวจความรู้พื้นฐานเดิมของนักศึกษา ก่อนโดยการสังเกต สัมภาษณ์ สอบถาม สำหรับวางแผนจัดการเรียนการสอนให้ถูกต้องและได้ประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นเพื่อตอบสนองความต้องการและความถนัดของผู้เรียน

ด้านการเตรียมการ ผู้สอนต้องเตรียมการเกี่ยวกับสาระการเรียนรู้ องค์ประกอบต่างๆ ที่เอื้อต่อการเรียนรู้ และทำแผนการสอน ซึ่งเป็นเครื่องมือชนิดหนึ่ง que ผู้สอนสร้างขึ้นเพื่อความมั่นใจและความพร้อมในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้จากการเตรียมการไว้ล่วงหน้า เพื่อให้มีแนวทางการสอนที่ชัดเจน ซึ่งการมีแผนการจัดการเรียนรู้ที่ดีย่อมส่งผลให้ครูสามารถดำเนินการจัดการเรียนรู้ได้อย่างเป็นระบบ ตามขั้นตอน และวิธีการที่กำหนดไว้ จนเกิดการเปลี่ยนแปลงองค์ความรู้ขึ้นภายในตัวผู้เรียน ตามที่ผู้สอนต้องการโดยยึดมาตรฐานและสาระการเรียนรู้ที่กำหนดไว้ในหลักสูตรเป็นหลัก

ด้านการดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้ ผู้สอนควรมีวิธีการนำเข้าสู่บทเรียน วิเคราะห์อภิปรายผลงาน การจัดกิจกรรมการเรียนรู้เป็นสิ่งสำคัญของการเรียน

ด้านการประเมินผล ควรใช้วิธีการประเมินที่หลากหลายวิธี เป็นกิจกรรมที่สำคัญที่สุดสอดแทรกอยู่ในทุกขั้นตอนของกระบวนการจัดการเรียนการสอน ตั้งแต่ก่อนการสอน ระหว่างการสอน และหลังการสอน ซึ่งการวัดและประเมินผล เป็นหัวใจสำคัญในการเรียนการสอน เป็นข้อมูลย้อนกลับ (Feed-back) ไปสู่การปรับปรุง ทั้งผู้สอน นักศึกษา หลักสูตร และสื่อการเรียนการสอน ข้อพึงระวังในการประเมินนั้นอย่าใช้การทดสอบจนนักศึกษาเกิดความเครียดต่อคะแนน และให้คะแนนเป็นเงื่อนไขในการเรียนของนักศึกษา ผู้สอนควรมีการประเมินผลรอบด้าน คือ กาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา

ทั้งนี้เพื่อทำให้การเรียนรู้ในชั้นเรียนอย่างมีความสุขมากขึ้นซึ่งจะทำให้เกิดประโยชน์หลายประการ โดยเมื่อนักศึกษามีการเรียนรู้ในชั้นเรียนอย่างมีความสุขจะทำให้นักศึกษาอยากเรียนรู้อยากเข้าเรียนในชั้นเรียน และไม่เบื่อในการเรียน รักที่จะเรียนรู้ นอกจากนี้ยังทำให้นักศึกษาไม่มีความเครียดในการเรียน อีกทั้งเมื่อจบการศึกษาแล้ว นักศึกษาจะเป็นบุคคลที่รักการเรียนรู้และแสวงหาความรู้อยู่ตลอดเวลา นั่นคือนักศึกษาจะเป็นบุคคลที่เรียนรู้ตลอดชีวิตนั่นเอง

ข้อเสนอแนะสำหรับงานวิจัยในอนาคต

1. ควรมีการศึกษาวิจัยการเรียนรู้ที่มีความสุขในระยะยาวเพื่อที่จะได้ศึกษาพัฒนาการการเรียนรู้ที่มีความสุขของนักศึกษา เนื่องจากระยะเวลาที่สั้นอาจเห็นผลไม่ชัดเจน ถ้าติดตามผลในระยะเวลายาวขึ้นอาจเห็นผลต่อการเรียนรู้ที่มีความสุขที่ชัดเจนมากยิ่งขึ้น
2. ควรมีการศึกษาในรูปแบบของการวิจัยเชิงคุณภาพเพิ่มเติมเพื่อให้ได้ข้อมูลในเชิงลึก และนำข้อมูลมาเป็นแนวทางการกำหนดนโยบายการจัดการเรียนการสอนในแต่ละระดับชั้นต่อไป
3. ควรมีการนำโมเดลปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีผลต่อการเรียนรู้ที่มีความสุขนั้นไปทดลองใช้กับหลักสูตรอื่นๆเพิ่มขึ้น เพื่อดูว่าจะให้ผลการวิจัยที่สอดคล้องกันหรือไม่

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

- กรมการศึกษานอกโรงเรียน. (2546). **แนวทางการจัดกระบวนการเรียนรู้การศึกษานอกโรงเรียน**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- กระทรวงศึกษาธิการ. กรมวิชาการ. (2544). **การจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เสริมสร้างคุณลักษณะ “เก่ง ดี มีสุข” ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น**. กรุงเทพฯ: กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). **ชุดเอกสารเสริมการเรียนรู้สิ่งแวดล้อมศึกษาสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา**. กรุงเทพฯ: สำนักนิเทศและพัฒนามาตรฐานการศึกษา.
- กระทรวงศึกษาธิการ. กรมวิชาการ. กองวิจัยทางการศึกษา. (2545). **แนวทางจัดกิจกรรมเพื่อสร้างเสริมคุณลักษณะดี เก่ง มีสุข**. กรุงเทพฯ: กองวิจัยทางการศึกษา กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ.
- กิตติวดี บุญซื่อและคณะ. (2540). **ทฤษฎีการเรียนรู้ที่มีความสุข ต้นแบบการเรียนรู้ทางด้านหลักทฤษฎีและแนวปฏิบัติ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติสำนักนายกรัฐมนตรี**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์โอเดียนสแควร์.
- กัลยา วานิชย์บัญชา. (2551). **การวิเคราะห์สถิติขั้นสูงด้วย SPSS for Windows**. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: ธรรมสาร.
- คณะอนุกรรมการการปฏิรูปการเรียนรู้. (2543). **ปฏิรูปการเรียนรู้ผู้เรียนสำคัญที่สุด**. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 22
- งานบริการการศึกษา. (2557). **สถิติการเข้ารับบริการให้คำปรึกษา**. กรุงเทพฯ: คณะแพทยศาสตร์ ศิริราชพยาบาล มหาวิทยาลัยมหิดล.
- จรรยา เหนียนเฉลย. (2546). **เทคโนโลยีการศึกษา**. กรุงเทพฯ: พิมพ์บริษัทพิมพ์ดีจำกัด .
- จันทร์รัตน์ วงศ์อารีย์สวัสดิ์. (2542). “ผลของการประยุกต์หลักการเรียนรู้ของซิกเคอร์ริงและเกมสั้นในการเรียนการสอนการพยาบาลจิตเวชต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและการเรียนรู้ที่มีความสุข.” วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชาสุขศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ฉลอง สวัสดิ์และณรงค์ศักดิ์ โยธา. (2554). “การศึกษาปัจจัยที่ส่งผลสัมฤทธิ์ ทางการเรียนวิชาแคลคูลัส 1 สำหรับวิศวกร ของนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน.” วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชาคณิตศาสตร์และสถิติประยุกต์ คณะวิทยาศาสตร์และศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน.

- ฐิติยา อลลิตรีสี. (2552). “การพัฒนาตัวบ่งชี้การส่งเสริมการเรียนรู้อย่างมีความสุขของนักเรียนช่วง
ชั้นที่ 3 ในจังหวัดปัตตานี.” วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชาการวิจัยและการ
ประเมิน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ
- ณัฐวรรณ ฐิตะโกคา. (2544). “สุขภาพจิตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ในโรงเรียนมหารณพาราม
สังกัดกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร.” วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชา
สุศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ณัฐชัย วงศ์สกุลลักษณ์. (2557). “เรื่องโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุความสุขของนักศึกษาพยาบาล. “
วารสารวิชาการ 6, 1 (มกราคม-เมษายน): 60-71.
- ณัฐวัลย์ จันทร์พุกษ์. (2548). “การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยบางประการกับสุขภาพจิตของ
นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มเขตเจ้าพระยา.”
วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชาการวิจัยและสถิติทางการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ทรงศักดิ์ พิทักษ์มงคล. (2554). “ปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนการสอนสิ่งแวดล้อม
ศึกษาในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน : กรณีศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาฉะเชิงเทรา
เขต 2.” วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนครินทร์
- นงลักษณ์ วิรัชชัย. (2552). **โมเดลอิสระ: สถิติวิเคราะห์สำหรับการวิจัย**. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ :
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- บุญทิศา สุวิทย์และคณะ. (2557). “การพัฒนารูปแบบการเรียนรู้อย่างมีความสุขในวิชาปฏิบัติการ
พยาบาลผู้ใหญ่ 2 เพื่อเสริมสร้างความสุขในการเรียนรู้ และการคิดอย่างมีวิจารณญาณ
ของนักศึกษาพยาบาลคณะพยาบาลศาสตร์ก่อการณย์ มหาวิทยาลัยนวมินทราธิราช.”
วารสารพยาบาลทหารบก 15, 2 (พฤษภาคม - สิงหาคม): 242-251.
- เบญจมาพร อุ่นสุข. (2552). “การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยบางประการกับการเรียนรู้ที่มี
ความสุขของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 เขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1.”
วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชาการวิจัยและสถิติทางการศึกษา บัณฑิต
วิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
- ประเวศ วะสี. (2543). **แนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น**.
กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.

- ประวัติพระปณิธานสมเด็จพระมหิตลาธิเบศร อดุลยเดชวิกรม พระบรมราชชนก. (2557). เข้าถึงเมื่อ 1 มกราคม 2559. เข้าถึงได้จาก <http://www1.si.mahidol.ac.th/culture/history>
- ปริญญา เรื่องทิพย์. (2550). การพัฒนาตัวบ่งชี้การส่งเสริมการเรียนรู้ที่มีความสุขของนักเรียน
ช่วงชั้นที่ 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุดรธานี เขต 4. มหาสารคาม:
มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ปีพมา ทองสม. (2554). “การพัฒนาดัชนีชี้วัดความสุขในการเรียนของนักศึกษาหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิตสังกัดกระทรวงสาธารณสุข.” วารสารการพยาบาลและการศึกษา 4, 1 (มกราคม-เมษายน): 88-111.
- พรพรรณ ศรีโสภา. (2556). “การเรียนรู้ที่มีความสุขและปัจจัยที่เกี่ยวข้องของนิสิตพยาบาล.” วารสารการพยาบาล คณะพยาบาลศาสตร์มหาวิทยาลัยบูรพา 27, 2 (พฤษภาคม-สิงหาคม): 16-29.
- พรณี ชูทัย . (2542). จิตวิทยาการเรียนการสอนสำหรับครูในชั้นเรียน. กรุงเทพฯ: ภาควิชาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- พรณี ชูทัย เจนจิต. (2538). จิตวิทยาการเรียนการสอน. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ: บริษัทคอมแพคท์พริ้นท์จำกัด.
- พระราชกรณียกิจพระบิดาในโรงเรียนแพทย์. (2557). เข้าถึงเมื่อ 25 ธันวาคม 2558. เข้าถึงได้จาก <http://yeankungclub.blogspot.com/2005/09/46-69-3-1.html>.
- พิกุล สีหาพงษ์. (2546). “วัฒนธรรม สภาพแวดล้อมและค่านิยมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ความดี และความสุขของผู้เรียน.” วารสารวิชาการ 6, 6 (เดือน): 25-28.
- พิณพนธ์ คงวิจิตต. (2557). “ผลของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาไทยโดยใช้รูปแบบการสอนเบรนท์ทาร์เก็ต.” วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาไทย คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์. (2544). การเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ: แนวคิด วิธีและเทคนิคการสอน 1. กรุงเทพฯ: เดอะมาสเตอร์กรุ๊ป แมเนจเม้นท์.
- เพชรน้อย สิงห์ช่างชัย. (2549). หลักการและการใช้สถิติวิเคราะห์ตัวแปรหลายตัวสำหรับงานวิจัยทางการพยาบาล. พิมพ์ครั้งที่ 3. สงขลา: ชานเมืองการพิมพ์.
- แพรวพรรณ วิเศษ. (2548). “โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่มีผลต่อการเรียนรู้ที่มีความสุขของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2.” วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยี ศึกษาศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา

- มณฑารัตน์ ชูพินิจ. (2540). “องค์ประกอบในการพยากรณ์ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาปริญญาตรีสถาบันราชภัฏนครศรีธรรมราช.” วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชาการวัดผลและวิจัยการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- มารุต พัฒผล. (2546). “ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยบางประการกับความสุขในการเรียนรู้ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จังหวัดสุพรรณบุรี.” วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชาวิจัยและสถิติทางการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ยุทธ ไถยวรรณ. (2551). **วิเคราะห์ข้อมูลวิจัย 4**. กรุงเทพฯ: บริษัท พิมพ์ดี จำกัด.
- รวีวรรณ คำเงิน และรุ่งนภา จันทรา. (2553). **ปัจจัยที่มีผลต่อการเรียนรู้ที่มีความสุขของนักศึกษาพยาบาลในโครงการผลิตพยาบาลวิชาชีพเพิ่มเพื่อแก้ไขปัญหาในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้**. สุราษฎร์ธานี: วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีสุราษฎร์ธานี.
- รสริน ศรีริگانนท์. (2555). “การวิเคราะห์องค์ประกอบ (Factor Analysis)” เอกสารประกอบการบรรยาย เรื่อง การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2546). **พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน**. กรุงเทพฯ: นานมีบุ๊คส์พับลิเคชั่นส์.
- วราศิริ วงศ์สุนทร. (2545). “การเรียนรู้ที่มีความสุข: การวิจัยรายกรณี ครูต้นแบบด้านการเรียนการสอนวิชาภาษาไทยระดับชั้นประถมศึกษา.” วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชาวิจัยการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วิรัช วรรณรัตน์. (2538). “การวิเคราะห์ตัวประกอบ (Factor analysis).” **วารสารการวัดผลการศึกษา** 4, 8 (มกราคม-เมษายน): 37-42.
- วิเศษ ชินวงศ์. (2544). “การจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการ.” **วารสารวิชาการ** 4, 5 (ตุลาคม): 22-29.
- นฤมล อึ้งเจริญ. (2552). “การศึกษาความสัมพันธ์เชิงสาเหตุระหว่างปัจจัยบางประการกับการเรียนรู้ในชั้นเรียนที่มีความสุขของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 กลุ่มกรุงธนบุรี สังกัดกรุงเทพมหานคร.” วิทยานิพนธ์ปริญญาโทศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการวิจัยและสถิติทางการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- นิกร ขวัญเมือง. (2545). “การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างเมตาคognition และการอบรมเลี้ยงดูกับความสามารถในการแก้ปัญหาโจทย์ทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2.” วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชาการวัดผลการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ศิริวัฒนา พูลสวัสดิ์. (2547). “การศึกษาสภาพปัจจัยในการสอนที่สัมพันธ์กับการเรียนรู้ที่มีความสุขของนักศึกษาวิทยาลัยนาฏศิลป์จันทบุรี.” วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.

- คັນสนีย์ ฉัตรคุปต์และคณะ. (2544). **การเรียนรู้อย่างมีความสุข: สารเคมีในสมองกับความสุขและการเรียนรู้**. กรุงเทพฯ : สกายบุ๊กส์.
- ศรีเรือน แก้วกังวาล. (2544). **ทฤษฎีบุคลิกภาพ**. กรุงเทพฯ : เรือนแก้วการพิมพ์.
- สุขุมล อุดม. (2548). “ความสัมพันธ์ระหว่างการเรียนรู้อย่างมีความสุขกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยขอนแก่น.” วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- สุมน อมรวิวัฒน์. (2540). “ทำไมต้องปฏิรูปการเรียนรู้.” **วารสารเศรษฐศาสตร์** 26, 1 (กรกฎาคม-ตุลาคม): 3.
- สุวภัทร แก้วกัลลัม. (2554). “ปัจจัยที่ส่งผลต่อปัญหาการเรียนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนวัดเมธังกราวาส (เทศร์ฐราชราษฎร์นุกูล).” วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
- สายชล วนารัตน์. (2550). “การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสุขในการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 2 ระหว่างการสอนโดยใช้วัฏจักรการเรียนรู้ 4 MAT กับการสอนปกติ.” วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม.
- สายสมร โลหะกิจ. (2546). “การศึกษาผลการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ โดย วิธีการเรียนรู้อย่างมีความสุขของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3. โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยขอนแก่น.” วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2541). **ก้าวสู่มาตรฐานการเรียนรู้ทักษะชีวิต**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ไอดีเอสแควร์.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2545). **เรียนอย่างนี้...มีความสุข: บันทึกของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา**. กรุงเทพฯ: พิมพ์ดี.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2540). **โครงการพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอน: ทฤษฎีการเรียนรู้อย่างมีความสุข ต้นแบบการเรียนรู้ทางด้านหลักทฤษฎีและแนวทางการปฏิบัติ**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ไอดีเอสแควร์.
- อนงค์ พงศ์คุณาพร. (2554). **ผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้คณิตศาสตร์แบบร่วมมือตามแนวทางการเรียนรู้อย่างมีความสุข เรื่อง บทประยุกต์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6**. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.

อมรรัตน์ ทรศนียากร. (2545). “การพัฒนาตัวบ่งชี้การส่งเสริมการเรียนรู้อย่างมีความสุขของนักเรียน.” วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชาวิจัยและสถิติการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

อมรรัตน์ ศรีคำสุข ไซโตะ. (2554). “ความสุขของนักศึกษาพยาบาล หลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยขอนแก่น.” วารสารพยาบาลศาสตร์และสุขภาพ 34, 2 (เมษายน-มิถุนายน): 70-79.

อรจรรย์ ณ ตะกั่วทุ่ง. (2545). **สุดยอดพัฒนาการเรียนการสอน**. กรุงเทพฯ: เอ็กซ์เปอร์เน็ทบุคส์, 13

อารมณ์ ใจเที่ยง. (2550). **หลักการสอน**. กรุงเทพฯ: โอ.เอส.พรีนติ้ง เฮ้าส์, 201

อุทัย บุญประเสริฐ. (2540). **หลักสูตรและการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน**. กรุงเทพฯ: เอส.ดีเพรส, 5-6

ภาษาอังกฤษ

Best, J. W. (1977). **Research in Education**. 3rd ed. New Jersey: Prentice hall Inc.

Bloom, Benjamins. (1976). **Human Characteristics and School Learning**. New York : McGraw-Hill Book Company.

Bracken, B. A. (1996). **Multidimensional Self Concept Scale**. Texas : Pro-Ed, Inc.

Browne, M. W., and R. Cudeck. (1993). “Alternative ways of assessing model fit.” In **Testing structural equation models**, 136-162. Edite by K. A. Bollen and J. S. Long (Eds.). Beverly Hills, CA: Sage.

Coopersmith, S. (1967). **The Antecedents of Self-Esteem**. San Francisco: Freeman.

Combs, Arther W. and Donal Snygg. (1969). **Individual Behavior**. New York: Harper.

Diamantopoulos, A. and J. A. Siguaw. (2000). In **troducting LISREL**. London: Sage Publications.

Hair, J.et al. (2010). **Multivariate data analysis**. 7th ed. Upper saddleRiver, New Jersey: Pearson Education International.

Joreskog, Karl G. and Sorbom. (1993). **LISREL 8 Structural Equation Modeling with the SIMPLIS Command Language**. Chicago: Scientific Software International.

Kemp, Jerrold E. and Deane K. Dayton. (1982). **Planing and Producing Instructional Media**. New York : Macmillan.

Likert, Rensis. (1932). “A Technique foe Measurement of Attitude.” **Achieves of Psychology** 140: 1-55.

- Phelan, R.J. (1999). "The relationship between student and teacher perception of the organization climate of their school." **Dissertation Abstracts International** 59, 7 (January): 2280.
- Prescott, Danicl Alfred. (1961). **The child in the educative process**. New York : McGraw - Hall.
- Ringer, D.B. (1998). "Facilitation and learning behavior in a secondary school travel studies program (Study abroad. Group learning)." **Dissertation Abstracts International** 58, 10 (April): 3825.
- Rogers, C. (1969). **Freedrom to learn**. London: Merrill.
- Shen, K. (1993). "Happy chemical education (HCE)." **Journal of chemical education** 70 (February): 816-18.
- Symonds, P. M. (1955). "Characteristics of the effective teacher based on pupil evaluations." **Journal of Experimental Education** 23: 289-310.
- Ursin, Valerie Dee. (1995). "Effects The 4 MAT System of Instruction on Achievement. Product." **Dissertation Abstracts Internation** 143 (November): 594-A.
- Worley, J. (2005). **Perspectives on building rapport between professors and graduate students in higher education: A qualitative inquiry**. Accessed February 25. Available from <http://wwwlib.umi.com/dissertation/fullcit/314936>.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
แบบสอบถาม

แบบสอบถาม

งานวิจัยเรื่อง “การศึกษาความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยบางประการที่ส่งต่อการเรียนรู้อย่างมีความสุขของนักศึกษาแพทย์ระดับชั้นคลินิก”

คำชี้แจง

แบบสอบถามนี้ได้แบ่งออกเป็น 4 ส่วนประกอบไปด้วย

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 พฤติกรรมของนักศึกษาแพทย์ระดับชั้นคลินิกต่อการเรียนอย่างมีความสุข

ตอนที่ 3 ศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับการเรียนรู้อย่างมีความสุขของนักศึกษาแพทย์ระดับชั้นคลินิก

ตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะ

ขอขอบคุณทุกท่านในการตอบแบบสอบถามครั้งนี้

ผู้วิจัย

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

1. เพศ

- ชาย หญิง

2. ปัจจุบันกำลังศึกษาอยู่

- ชั้นปีที่ 4 ชั้นปีที่ 5 ชั้นปีที่ 6

3. ผลการเรียนในภาคการศึกษาที่ผ่านมาอยู่ระหว่าง

- 2.00 – 2.49 2.50 – 2.99
 3.00 – 3.49 3.50 – 4.00

4. ภาควิชาที่กำลังปฏิบัติงานอยู่ (โปรดระบุ)

5. อาชีพของผู้ปกครอง

- ข้าราชการ/ พนักงานรัฐวิสาหกิจ
 ผู้ประกอบวิชาชีพ (เช่น แพทย์ หนายความ วิศวกร สถาปนิก)
 อาชีพค้าขาย/ ธุรกิจส่วนตัว
 อื่นๆโปรดระบุ

6. ลักษณะการอยู่อาศัยของนักศึกษาในปัจจุบัน

- อยู่กับบิดา/มารดา อยู่กับญาติพี่น้อง
 อยู่กับเพื่อน อยู่ตามลำพัง
 อื่นๆ โปรดระบุ

ตอนที่ 2 พฤติกรรมของนักศึกษาแพทย์ระดับชั้นคลินิกต่อการเรียนอย่างมีความสุข

1. ความถี่ในการเข้าเรียน/ สัปดาห์

- ทุกครั้ง (7วัน) บ่อยครั้ง (4-6วัน)
 บางครั้ง (1-3วัน) ไม่เคยเลย (0วัน)

2. ความถี่ในการทำกิจกรรม/ ร่วมอภิปราย

- ทุกครั้ง (7วัน) บ่อยครั้ง (4-6วัน)
 บางครั้ง (1-3วัน) ไม่เคยเลย (0วัน)

3. ความกระตือรือร้นในการเรียน

- เสมอมา บางครั้ง ไม่เคยเลย

4. ความถี่ในการใช้ Social Network แต่ละวัน

- น้อยกว่า 1 ชม. 1-3 ชม.
 มากกว่า 3 ชม. ตลอดทั้งวัน

5. นักศึกษาสามารถนำความรู้ที่ได้เรียนมาประยุกต์ใช้กับการปฏิบัติงานเพียงใด

- มาก ปานกลาง น้อย

6. ความสุขในการเรียน (โปรดระบุ)

ตอนที่ 3 ศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับการเรียนรู้อย่างมีความสุขของนักศึกษาแพทย์ระดับชั้นคลินิก
 คำชี้แจงโปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องทางขวามือที่ตรงกับระดับความคิดเห็นของท่านเพียง
 คำตอบเดียว

ข้อ ที่	ข้อความ	ระดับความคิดเห็น					สำหรับ ผู้วิจัย
		เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็น ด้วย	ปาน กลาง	ไม่ เห็น ด้วย	ไม่เห็น ด้วย อย่าง ยิ่ง	
		5	4	3	2	1	
ปัจจัยด้านฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมครอบครัว							
รายได้ของครอบครัว							
1	ครอบครัวฉันมีฐานะทางเศรษฐกิจที่มั่นคงสามารถจะ ส่งให้เรียนต่อในระดับที่สูงขึ้น						
2	ครอบครัวฉันสนับสนุนและเปิดโอกาสให้ได้เรียนตาม ความสนใจ						
3	เมื่อฉันมีปัญหาทางการเงินครอบครัวจะให้การ ช่วยเหลือเสมอ						
การอบรมเลี้ยงดู							
4	สมาชิกในครอบครัวของฉันพูดคุยกันอย่างชัดเจน เปิดเผยตรงไปตรงมาไม่อ้อมค้อม						
5	เมื่อข้าพเจ้ามีปัญหา บิดามารดา/ผู้ปกครองคอย ช่วยเหลือให้คำปรึกษา						
6	เมื่อผลการเรียนของข้าพเจ้าไม่ดีบิดามารดา/ ผู้ปกครองจะพูดให้กำลังใจข้าพเจ้า						
ปัจจัยด้านผู้สอนและวิธีการสอน							
สำรวจความต้องการ							
7	ผู้สอนแบบเปิดโอกาสและกระตุ้นให้นักศึกษาได้เสนอ ความคิดเห็นในวิชาที่เรียน						
8	หลักสูตรมีความหลากหลายตอบสนองความต้องการ ของผู้เรียน						
9	ผู้สอนมีความสามารถจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้ เหมาะสม สอดคล้องกับความสามารถและความสนใจ ของผู้เรียน						
เตรียมการสอน							
10	ผู้สอนใช้สื่อการเรียนการสอนได้อย่างเหมาะสม						
11	มีการชี้แจงจุดมุ่งหมายรายวิชา วิธีการเรียนการวัดผล อย่างชัดเจนตั้งแต่ชั่วโมงแรกของการเรียน						

ข้อ ที่	ข้อความ	ระดับความคิดเห็น					สำหรับ ผู้วิจัย
		เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็น ด้วย	ปาน กลาง	ไม่ เห็น ด้วย	ไม่เห็น ด้วย อย่าง ยิ่ง	
		5	4	3	2	1	
12	วางแผนการสอนและเตรียมการสอนล่วงหน้าเป็นอย่างดี						
กิจกรรมการเรียนรู้							
13	มีการเรียงลำดับตามขั้นตอนการเรียนการสอน จากง่ายไปหายาก						
14	เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอนเสมอ						
15	มีความสามารถในการกระตุ้นผู้เรียนให้แสดงความคิดเห็นและซักถามปัญหาในระหว่างสอน						
ประเมินผล							
16	ผู้สอนประเมินผลการเรียนการสอนโดยใช้วิธีที่หลากหลาย						
17	มีการตัดสินผลการเรียนโดยทั่วไปเป็นไปตามเกณฑ์ที่ชัดเจน						
18	มีการวัดผลหรือทดสอบความรู้ความสามารถขณะที่สอนในแต่ละเรื่อง						
ปัจจัยด้านอัตมโนทัศน์							
สังคม							
19	ข้าพเจ้ารับฟังความคิดเห็นซึ่งกันและกันจากเพื่อนในกลุ่ม						
20	ข้าพเจ้ามีส่วนร่วมในการทำงานกลุ่มอย่างเต็มที่						
21	ข้าพเจ้ากับเพื่อนๆ จะแบ่งปันอาหาร ขนม หนังสือ หรือสิ่งของต่างๆ ให้แก่กันเสมอ						
ความสามารถ							
22	ข้าพเจ้าเชื่อว่าสามารถแก้ปัญหาได้ด้วยตัวเอง						
23	ไม่ว่าจะทำงานอะไรก็ตาม ข้าพเจ้าจะพยายามทำจนสุดความสามารถ						
24	ข้าพเจ้ามีการวางแผนในการทำงานอย่างเป็นระบบ						
ความรู้สึกรัก							
25	เมื่อมีเรื่องไม่สบายใจ ข้าพเจ้าสามารถปรึกษาปัญหากับเพื่อนได้						

ข้อ ที่	ข้อความ	ระดับความคิดเห็น					สำหรับ ผู้วิจัย
		เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็น ด้วย	ปาน กลาง	ไม่ เห็น ด้วย	ไม่เห็น ด้วย อย่าง ยิ่ง	
		5	4	3	2	1	
26	ข้าพเจ้าตั้งใจทำงานอย่างเต็มที่เพื่อให้บรรลุเป้าหมายของตนเอง						
27	ข้าพเจ้าเชื่อว่าการมีผลเรียนที่ดีเป็นส่วนหนึ่งของความสำเร็จและเป็นรากฐานของความก้าวหน้าในอนาคต						
วิชาการ							
28	ข้าพเจ้าได้เข้าร่วมกิจกรรมตามความถนัด และความสนใจ						
29	ข้าพเจ้าเรียนแพทย์ เพื่อจะได้มีอาชีพที่มั่นคง						
30	ข้าพเจ้าอยากรู้ อยากเห็น เรื่องความรู้ และวิชาการใหม่ๆ						
ครอบครัว							
31	บิดามารดา/ ผู้ปกครองมักแสดงความรักแก่ข้าพเจ้า						
32	บิดามารดา/ ผู้ปกครองคอยดูแลและให้คำแนะนำเมื่อข้าพเจ้ามีปัญหา						
33	บิดามารดา/ ผู้ปกครองให้กำลังใจในขณะที่ข้าพเจ้าปฏิบัติงาน						
ร่างกาย							
34	ข้าพเจ้ามีลักษณะเป็นผู้นำ						
35	ข้าพเจ้าแต่งกายสุภาพเหมาะสมกับการเป็นแพทย์						
36	ข้าพเจ้ามีอารมณ์ขัน ยิ้มแย้ม แจ่มใส						
ปัจจัยด้านบรรยากาศการเรียนการสอน							
บรรยากาศในห้องเรียน							
37	สภาพแวดล้อมภายในห้องเรียน/ ห้องปฏิบัติการโดยรวม มีความสะอาด อากาศถ่ายเทสะดวก						
38	ข้าพเจ้ากับเพื่อนในชั้นเรียนให้ความช่วยเหลือซึ่งกันและกันในการเรียน						
39	ข้าพเจ้ามีความสุขเมื่ออยู่ร่วมกับเพื่อน						
บรรยากาศในโรงเรียน							
40	อาคาร/ สถานที่ ในการทำกิจกรรมและการออกกำลังกายมีความเหมาะสมและเพียงพอ						
41	สถาบันจัดให้มีเวรยามรักษาความปลอดภัยภายในสถาบันอย่างทั่วถึงและเพียงพอ						

ข้อ ที่	ข้อความ	ระดับความคิดเห็น					สำหรับ ผู้วิจัย
		เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็น ด้วย	ปาน กลาง	ไม่ เห็น ด้วย	ไม่เห็น ด้วย อย่าง ยิ่ง	
		5	4	3	2	1	
42	สถาบันมีสถานที่คอยอำนวยความสะดวกแก่นักศึกษา เช่น ห้องสมุด ห้องคอมพิวเตอร์ โรงอาหาร						
ความพร้อมของผู้เรียน							
43	ข้าพเจ้าสนุกกับการเรียน						
44	ข้าพเจ้ามีสุขภาพแข็งแรงสมบูรณ์ทั้งร่างกายและจิตใจ						
45	ข้าพเจ้ามีความขยันและอดทนในการปฏิบัติงาน						
ความพร้อมของผู้สอน							
46	เนื้อหาวิชาที่กำหนดไว้สามารถปรับเข้ากับความต้องการของนักศึกษาได้						
47	การกำหนดวัตถุประสงค์ของหลักสูตรยึดหลักให้ผู้เรียนคิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาเป็น						
48	ใช้วิธีสอนเหมาะสมกับลักษณะวิชา						
ปัจจัยด้านวัสดุ อุปกรณ์ สื่อการสอน							
วัสดุ							
49	มีความสามารถนำทรัพยากรที่มีในท้องถิ่นมาใช้เป็นวัสดุฝึกงานและสื่อการเรียนการสอนได้						
50	วัสดุ อุปกรณ์ สื่อการสอนที่ใช้ในการเรียนการสอนมีเพียงพอ						
51	วัสดุ อุปกรณ์ สื่อการสอนมีความทันสมัย						
อุปกรณ์							
52	สถาบันมีการให้บริการห้องฝึกทักษะทางคลินิกเพื่อเสริมสร้างพัฒนาความสามารถให้กับนักศึกษา เช่น หุ่นจำลองต่างๆ						
53	สถาบันมีนวัตกรรมสื่อในรูปแบบต่างๆ ซึ่งเป็นโปรแกรมช่วยสอนเหมาะกับการศึกษด้วยตนเอง เช่น E-learning, CAI						
54	สถานศึกษาจัดบริการสื่อช่วยสอนเสริมการเรียนวิชาชีพเช่น วีดิทัศน์ สไลด์ ฯลฯ ให้มีใช้ในการสอนได้อย่างสะดวก						
เทคนิคการสอน							
55	มีเทคนิคการสอนที่เร้าใจให้ผู้เรียนสนใจติดตามบทเรียนอยู่เสมอ						

ข้อ ที่	ข้อความ	ระดับความคิดเห็น					สำหรับ ผู้วิจัย
		เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็น ด้วย	ปาน กลาง	ไม่ เห็น ด้วย	ไม่เห็น ด้วย อย่าง ยิ่ง	
		5	4	3	2	1	
56	มีความสามารถในการสาธิตงานวิชาชีพที่สอนได้เป็นอย่างดี						
57	มีคู่มือประกอบการเรียนในรายวิชาแต่ละรายวิชาที่ผู้เรียนสามารถเรียนได้ด้วยตนเอง						
การเรียนรู้อย่างมีความสุข							
ความรักความศรัทธา							
58	ข้าพเจ้าคิดว่าความรู้ที่แสวงหามาต้องมีคุณค่าและควมคู่ด้วยคุณธรรมจริยธรรม จรรยาบรรณวิชาชีพ						
59	อาจารย์มีบทบาทสำคัญในการสร้างแรงจูงใจให้นักศึกษารักการเรียน						
60	ข้าพเจ้ามีความสุขที่ได้เรียนหรือรับสิ่งใหม่ๆ เข้ามาอยู่เสมอ						
เห็นคุณค่าการเรียนรู้							
61	ข้าพเจ้าสามารถนำความรู้ที่ได้เรียนไปใช้จริงและเกิดประโยชน์กับผู้อื่น						
62	ข้าพเจ้าคิดว่าการทำงานกลุ่มทำให้ได้รับประสบการณ์มุมมองความคิดที่หลากหลายได้						
63	ข้าพเจ้าเรียนเพื่อให้สอบผ่านเท่านั้น						
มุ่งมั่นและมั่นคง							
64	ข้าพเจ้ายอมรับความคิดเห็นของผู้อื่นเสมอ						
65	ข้าพเจ้ามีความเชื่อมั่นในตนเอง						
66	ข้าพเจ้ามีความสามารถในการควบคุมอารมณ์ได้ดี						

ตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

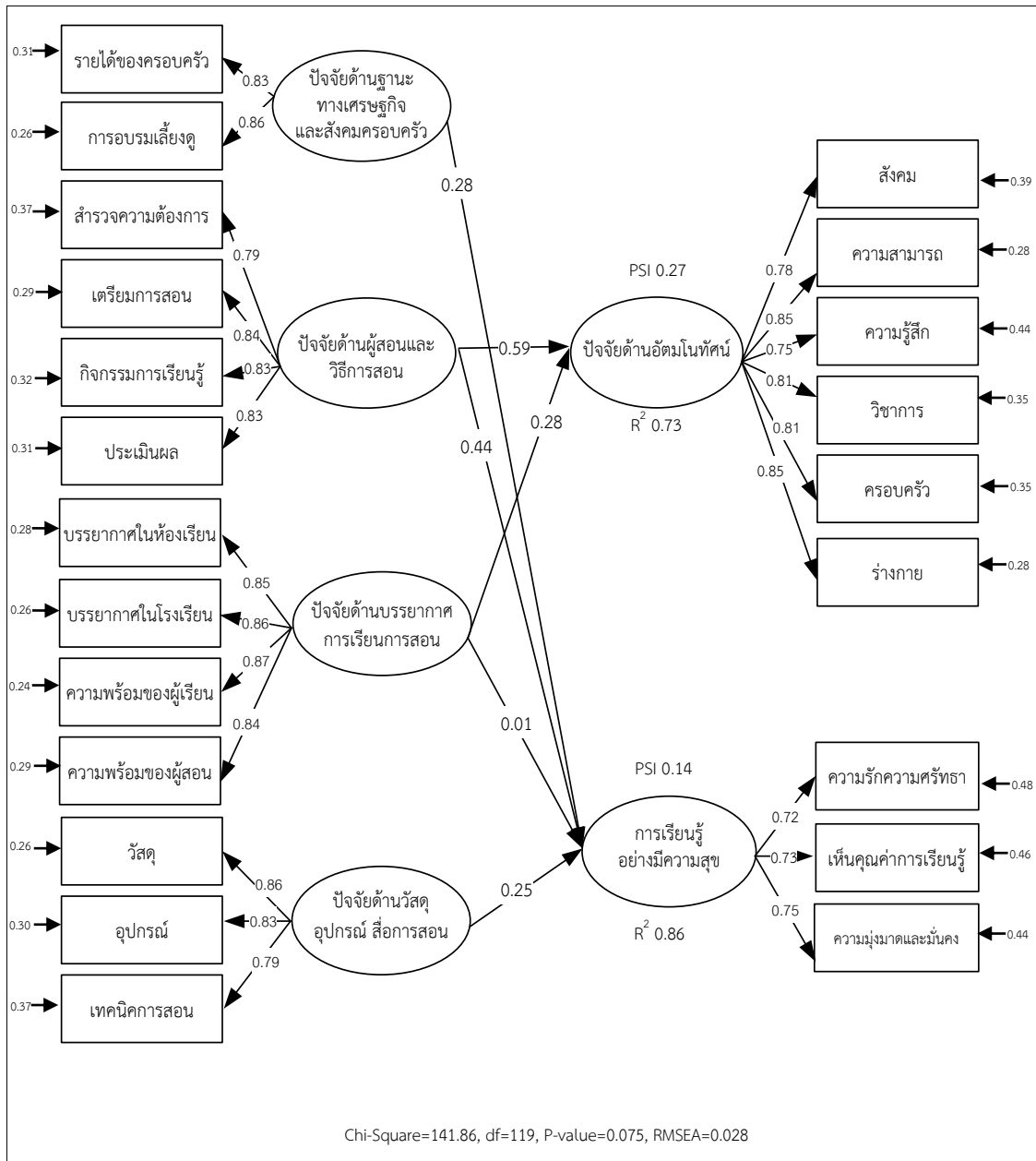
.....

.....

ภาคผนวก ข
การวิเคราะห์อิทธิพลทางตรง

การวิเคราะห์อิทธิพลทางตรงของโมเดลโครงสร้างองค์ประกอบการเรียนรู้อย่างมีความสุขของ
นักศึกษาแพทย์ระดับชั้นคลินิกกับข้อมูลเชิงประจักษ์

ภาพที่ 15 ผลการตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยบางประการที่มีผลต่อการเรียนรู้อย่างมีความสุขของนักศึกษาแพทย์ระดับชั้นคลินิกสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์หลังปรับโมเดลการวิจัย

1. ปัจจัยด้านฐานะเศรษฐกิจและสังคมครอบครัว (K1) มีผลต่อปัจจัยการเรียนรู้ที่มีความสุข (E2) ดังนี้

อิทธิพลทางตรง		
K1 → E2		= 0.28
อิทธิพลทางอ้อม		= 0
อิทธิพลรวม		= 0.28

2. ปัจจัยด้านผู้สอนและวิธีการสอน (K2) มีผลต่อปัจจัยอัตมโนทัศน์ (E1) และปัจจัยการเรียนรู้ที่มีความสุข (E2) ดังนี้

อิทธิพลทางตรง		
K2 → E1		= 0.59
อิทธิพลทางอ้อม		= 0
อิทธิพลรวม		= 0.59
อิทธิพลทางตรง		
K2 → E2		= 0.44
อิทธิพลทางอ้อม		= 0
อิทธิพลรวม		= 0.44

3. ปัจจัยด้านบรรยากาศการเรียนการสอน (K3) มีผลต่อปัจจัยอัตมโนทัศน์ (E1) และปัจจัยการเรียนรู้ที่มีความสุข (E2) ดังนี้

อิทธิพลทางตรง		
K3 → E1		= 0.28
อิทธิพลทางอ้อม		= 0
อิทธิพลรวม		= 0.28
อิทธิพลทางตรง		
K3 → E2		= 0.01
อิทธิพลทางอ้อม		= 0
อิทธิพลรวม		= 0.01

4. ปัจจัยด้านวัสดุ อุปกรณ์ สื่อการสอน (K4) มีผลต่อปัจจัยการเรียนรู้ที่มีความสุข (E2) ดังนี้

อิทธิพลทางตรง		
K4 → E2		= 0.25
อิทธิพลทางอ้อม		= 0
อิทธิพลรวม		= 0.25

ภาคผนวก ค
แบบตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างข้อคำถาม
(Index of Item-Objective Congruence : IOC)

แบบตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างข้อคำถาม
(Index of Item-Objective Congruence : IOC)
งานวิจัยเรื่อง “การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีผลต่อการเรียนรู้
อย่างมีความสุขของนักศึกษาแพทย์ระดับชั้นคลินิก”

เกณฑ์ในการพิจารณาให้คะแนนดังนี้

- ให้ 1 เมื่อแน่ใจว่าข้อคำถามมีความสอดคล้องกับจุดประสงค์
 0 เมื่อไม่แน่ใจว่าข้อคำถามมีความสอดคล้องกับจุดประสงค์หรือไม่
 -1 เมื่อแน่ใจว่าข้อคำถามไม่สอดคล้องกับจุดประสงค์

วัตถุประสงค์

เพื่อศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีผลต่อการเรียนรู้อย่างมีความสุขของนักศึกษาแพทย์ระดับชั้นคลินิก

ข้อ	ข้อความ	ระดับความคิดเห็น			
		-1	0	1	ข้อเสนอแนะ
ปัจจัยด้านฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมครอบครัว					
รายได้ของครอบครัว					
1	ครอบครัวฉันมีฐานะทางเศรษฐกิจที่มั่นคงสามารถจะส่งให้เรียนต่อในระดับที่สูงขึ้น				
2	ครอบครัวฉันสนับสนุนและเปิดโอกาสให้ได้เรียนตามความสนใจ				
3	เมื่อฉันมีปัญหาทางการเงินครอบครัวจะให้การช่วยเหลือเสมอ				
การอบรมเลี้ยงดู					
4	สมาชิกในครอบครัวของฉันพูดคุยกันอย่างชัดเจนเปิดเผยตรงไปตรงมาไม่อ้อมค้อม				
5	เมื่อข้าพเจ้ามีปัญหา บิดามารดา/ผู้ปกครองคอยช่วยเหลือให้คำปรึกษา				
6	เมื่อผลการเรียนของข้าพเจ้าไม่ดีบิดามารดา/ผู้ปกครองจะพูดให้กำลังใจข้าพเจ้า				
ปัจจัยด้านผู้สอนและวิธีการสอน					
สำรวจความต้องการ					
7	ผู้สอนแบบเปิดโอกาสและกระตุ้นให้นักศึกษาได้เสนอความคิดเห็นในวิชาที่เรียน				
8	หลักสูตรมีความหลากหลายตอบสนองความต้องการของผู้เรียน				
9	ผู้สอนมีความสามารถจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้เหมาะสม สอดคล้องกับความสามารถและความสนใจของผู้เรียน				

ข้อ	ข้อความ	ระดับความคิดเห็น			
		-1	0	1	ข้อเสนอแนะ
เตรียมการสอน					
10	ผู้สอนใช้สื่อการเรียนการสอนได้อย่างเหมาะสม				
11	มีการชี้แจงจุดมุ่งหมายรายวิชา วิธีการเรียนการวัดผล อย่างชัดเจนตั้งแต่ชั่วโมงแรกของการเรียน				
12	วางแผนการสอนและเตรียมการสอนล่วงหน้าเป็นอย่างดี				
กิจกรรมการเรียนรู้					
13	มีการเรียงลำดับตามขั้นตอนการเรียนการสอน จาก ง่ายไปหายาก				
14	เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียน การสอนเสมอ				
15	มีความสามารถในการกระตุ้นผู้เรียนให้แสดงความคิดเห็นและซักถามปัญหาในระหว่างสอน				
ประเมินผล					
16	ผู้สอนประเมินผลการเรียนการสอนโดยใช้วิธีที่ หลากหลาย				
17	มีการตัดสินผลการเรียนโดยทั่วไปเป็นไปตามเกณฑ์ที่ ชัดเจน				
18	มีการวัดผลหรือทดสอบความรู้ความสามารถขณะที่ สอนในแต่ละเรื่อง				
ปัจจัยด้านอ้อมโนทัศน์					
สังคม					
19	ข้าพเจ้ารับฟังความคิดเห็นซึ่งกันและกันจากเพื่อนในกลุ่ม				
20	ข้าพเจ้ามีส่วนร่วมในการทำงานกลุ่มอย่างเต็มที่				
21	ข้าพเจ้ากับเพื่อนๆ จะแบ่งปันอาหาร ขนม หนังสือ หรือสิ่งของต่างๆ ให้แก่กันเสมอ				
ความสามารถ					
22	ข้าพเจ้าเชื่อว่าสามารถแก้ปัญหาได้ด้วยตัวเอง				
23	ไม่ว่าจะทำงานอะไรก็ตาม ข้าพเจ้าจะพยายามทำจน สุดความสามารถ				
24	ข้าพเจ้ามีการวางแผนในการทำงานอย่างเป็นระบบ				
ความรู้สึ					
25	เมื่อมีเรื่องไม่สบายใจ ข้าพเจ้าสามารถปรึกษาปัญหา กับเพื่อนได้				
26	ข้าพเจ้าตั้งใจทำงานอย่างเต็มที่เพื่อให้บรรลุเป้าหมาย ของตนเอง				
27	ข้าพเจ้าเชื่อว่าการมีผลเรียนที่ดีเป็นส่วนหนึ่งของ ความสำเร็จและเป็นรากฐานของความก้าวหน้าในอนาคต				

ข้อ	ข้อความ	ระดับความคิดเห็น			
		-1	0	1	ข้อเสนอแนะ
วิชาการ					
28	ข้าพเจ้าได้เข้าร่วมกิจกรรมตามความถนัด และความสนใจ				
29	ข้าพเจ้าเรียนแพทย์ เพื่อจะได้มีอาชีพที่มั่นคง				
30	ข้าพเจ้าอยากรู้อยากเห็นเรื่องความรู้และวิชาการใหม่ๆ				
ครอบครัว					
31	บิดามารดา/ ผู้ปกครองมักแสดงความรักแก่ข้าพเจ้า				
32	บิดามารดา/ ผู้ปกครองคอยดูแลและให้คำแนะนำเมื่อข้าพเจ้ามีปัญหา				
33	บิดามารดา/ ผู้ปกครองให้กำลังใจในขณะที่ข้าพเจ้าปฏิบัติงาน				
ร่างกาย					
34	ข้าพเจ้ามีลักษณะเป็นผู้นำ				
35	ข้าพเจ้าแต่งกายสุภาพเหมาะสมกับการเป็นแพทย์				
36	ข้าพเจ้ามีอารมณ์ขัน ยิ้มแย้ม แจ่มใส				
ปัจจัยด้านบรรยากาศการเรียนการสอน					
บรรยากาศในห้องเรียน					
37	สภาพแวดล้อมภายในห้องเรียน/ ห้องปฏิบัติการโดยรวม มีความสะอาด อากาศถ่ายเทสะดวก				
38	ข้าพเจ้ากับเพื่อนในชั้นเรียนให้ความช่วยเหลือซึ่งกันและกันในด้านการเรียน				
39	ข้าพเจ้ามีความสุขเมื่ออยู่ร่วมกับเพื่อน				
บรรยากาศในโรงเรียน					
40	อาคาร/ สถานที่ ในการทำกิจกรรมและการออกกำลังกายมีความเหมาะสมและเพียงพอ				
41	สถาบันจัดให้มีเวรยามรักษาความปลอดภัยภายในสถาบันอย่างทั่วถึงและเพียงพอ				
42	สถาบันมีสถานที่คอยอำนวยความสะดวกแก่นักศึกษา เช่น ห้องสมุด ห้องคอมพิวเตอร์ โรงอาหาร				
ความพร้อมของผู้เรียน					
43	ข้าพเจ้าสนุกกับการเรียน				
44	ข้าพเจ้ามีสุขภาพแข็งแรงสมบูรณ์ทั้งร่างกายและจิตใจ				
45	ข้าพเจ้ามีความขยันและอดทนในการปฏิบัติงาน				
ความพร้อมของผู้สอน					
46	เนื้อหาวิชาที่กำหนดไว้สามารถปรับเข้ากับความต้องการของนักศึกษาได้				
47	การกำหนดวัตถุประสงค์ของหลักสูตรยึดหลักให้ผู้เรียนคิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาเป็น				

ข้อ	ข้อความ	ระดับความคิดเห็น			
		-1	0	1	ข้อเสนอแนะ
48	ใช้วิธีสอนเหมาะสมกับลักษณะวิชา				
ปัจจัยด้านวัสดุ อุปกรณ์ สื่อการสอน					
วัสดุ					
49	มีความสามารถนำทรัพยากรที่มีในท้องถิ่นมาใช้เป็นวัสดุฝึกงานและสื่อการเรียนการสอนได้				
50	วัสดุ อุปกรณ์ สื่อการสอนที่ใช้ในการเรียนการสอนมีเพียงพอ				
51	วัสดุ อุปกรณ์ สื่อการสอนมีความทันสมัย				
อุปกรณ์					
52	สถาบันมีการให้บริการห้องฝึกทักษะทางคลินิกเพื่อเสริมสร้างพัฒนาความสามารถให้กับนักศึกษา เช่น หุ่นจำลองต่างๆ				
53	สถาบันมีนวัตกรรมสื่อในรูปแบบต่างๆ ซึ่งเป็นโปรแกรมช่วยสอนเหมาะกับการศึกษาด้วยตนเอง เช่น E-learning, CAI				
54	สถานศึกษาจัดบริการสื่อช่วยสอนเสริมการเรียนรู้วิชาชีพเช่น วีดิทัศน์ สไลด์ ฯลฯ ให้มีใช้ในการสอนได้อย่างสะดวก				
เทคนิคการสอน					
55	มีเทคนิคการสอนที่เข้าใจให้ผู้เรียนสนใจติดตามบทเรียนอยู่เสมอ				
56	มีความสามารถในการสาธิตงานวิชาชีพที่สอนได้เป็นอย่างดี				
57	มีคู่มือประกอบการเรียนในรายวิชาแต่ละรายวิชาที่ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง				
การเรียนรู้อย่างมีความสุข					
ความรักความศรัทธา					
58	ข้าพเจ้าคิดว่าความรู้ที่แสวงหามาต้องมีคุณค่าและควบคุมด้วยคุณธรรมจริยธรรม จรรยาบรรณวิชาชีพ				
59	อาจารย์มีบทบาทสำคัญในการสร้างแรงจูงใจให้นักศึกษารักการเรียน				
60	ข้าพเจ้ามีความสุขที่ได้เรียนหรือรับสิ่งใหม่ๆ เข้ามาอยู่เสมอ				
เห็นคุณค่าการเรียนรู้					
61	ข้าพเจ้าสามารถนำความรู้ที่ได้เรียนไปใช้จริงและเกิดประโยชน์กับผู้อื่น				
62	ข้าพเจ้าคิดว่าการทำงานกลุ่มทำให้ได้รับประสบการณ์ มุมมองความคิดที่หลากหลายได้				

ข้อ	ข้อความ	ระดับความคิดเห็น			
		-1	0	1	ข้อเสนอแนะ
63	ข้าพเจ้าเรียนเพื่อให้สอบผ่านเท่านั้น มุ่งมาดและมั่นคง				
64	ข้าพเจ้ายอมรับความคิดเห็นของผู้อื่นเสมอ				
65	ข้าพเจ้ามีความเชื่อมั่นในตนเอง				
66	ข้าพเจ้ามีความสามารถในการควบคุมอารมณ์ได้ดี				

(ลงชื่อ).....ผู้ประเมิน

(.....)

ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ คนที่.....

ภาคผนวก ง

หนังสือเชิญตรวจค่าความสอดคล้องของแบบสอบถาม

รายชื่อผู้ตรวจสอบ IOC

มหาวิทยาลัยศิลปากร

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร โทร. 0-32594-031

ที่ /2558 วันที่ 2 ธันวาคม 2558

เรื่อง ขอเชิญผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือวิจัย

เรียน รองศาสตราจารย์ ดร.พิทักษ์ ศิริวงศ์

ด้วยนางสาวอลิษา แคล้วเครือ รหัสประจำตัว 57601733 นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา คณะวิทยาการจัดการ หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการภาครัฐและภาคเอกชน กำลังดำเนินการทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การวิเคราะห์ความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยบางประการที่มีผลต่อการเรียนรู้มีความสุขของนักศึกษาแพทย์ระดับชั้นคลินิก” มีความประสงค์จะขอเรียนเชิญท่านในฐานะผู้เชี่ยวชาญเป็นผู้ตรวจเครื่องมือวิจัย เพื่อประกอบการทำวิทยานิพนธ์ ในกรณีนี้ จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดเป็นผู้ตรวจเครื่องมือวิจัยให้กับนักศึกษารายดังกล่าวด้วย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์รณกนก หอมสุต)
รองคณบดีฝ่ายบัณฑิตศึกษาและวิจัย

ที่ ศธ 0520.303. / 0926

คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร
1 ม. 3 ต.สามพระยา อ.ชะอำ จ.เพชรบุรี 76120

2 ธันวาคม 2558

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ตรวจเครื่องมือวิจัย

เรียน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ นายแพทย์รุ่งนรินทร์ ประดิษฐ์สุวรรณ
รองคณบดีฝ่ายการศึกษา ก่อนปริญญา คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล

ด้วยนางสาวอลิษา แคล้วเครือ รหัสนักศึกษา 57601733 นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการภาครัฐและภาคเอกชน คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร อยู่ระหว่างการดำเนินการวิจัย เรื่อง “การวิเคราะห์ความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยบางประการที่มีผลต่อการเรียนรู้ อย่างมีความสุขของนักศึกษาแพทย์ระดับชั้นคลินิก” มีความประสงค์ขอเรียนเชิญท่านในฐานะผู้มีความรู้ ประสบการณ์ และความเชี่ยวชาญด้านงานวิจัยเป็นผู้ตรวจเครื่องมือวิจัย เพื่อประกอบวิทยานิพนธ์

ในการนี้ จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดเป็นผู้ตรวจเครื่องมือวิจัยให้กับนักศึกษาดังกล่าว ทั้งนี้ หากมีรายละเอียดเพิ่มเติม คณะฯ ขออนุญาตให้นางสาวอลิษา แคล้วเครือ หมายเลขโทรศัพท์ 08 3544 8475 เป็นผู้ประสานงานโดยตรงต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ ทั้งนี้ คณะฯ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์ จากท่าน และขอบพระคุณล่วงหน้ามา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์รณนทร์ หอมสุต)

รองคณบดีฝ่ายบัณฑิตศึกษาและวิจัย

รักษาราชการแทนคณบดีคณะวิทยาการจัดการ

คณะวิทยาการจัดการ

โทร.0 3259 4031

โทรสาร.0 3259 4023

ที่ ศธ 0520.303 /0927

คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร
1 ม. 3 ต.สามพระยา อ.ชะอำ จ.เพชรบุรี 76120

2 ธันวาคม 2558

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ตรวจเครื่องมือวิจัย

เรียน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ นายแพทย์ตรีภพ เลิศบรรณพงษ์
ผู้ช่วยคณบดีฝ่ายการศึกษาหลังปริญญา คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล

ด้วยนางสาวอลิษา แคล้วเครือ รหัสนักศึกษา 57601733 นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการภาครัฐและภาคเอกชน คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร อยู่ระหว่างการดำเนินการวิจัย เรื่อง “การวิเคราะห์ความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยบางประการที่มีผลต่อการเรียนรู้ อย่างมีความสุขของนักศึกษาแพทย์ระดับชั้นคลินิก” มีความประสงค์ขอเรียนเชิญท่านในฐานะผู้มีความรู้ ประสบการณ์ และความเชี่ยวชาญด้านงานวิจัยเป็นผู้ตรวจเครื่องมือวิจัย เพื่อประกอบวิทยานิพนธ์

ในการนี้ จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดเป็นผู้ตรวจเครื่องมือวิจัยให้กับนักศึกษาดังกล่าว ทั้งนี้ หากมีรายละเอียดเพิ่มเติม คณะฯ ขออนุญาตให้นางสาวอลิษา แคล้วเครือ หมายเลขโทรศัพท์ 08 3544 8475 เป็นผู้ประสานงานโดยตรงต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ ทั้งนี้ คณะฯ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์ จากท่าน และขอบพระคุณล่วงหน้ามา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ณภนธ์ หอมสุด)

รองคณบดีฝ่ายบัณฑิตศึกษาและวิจัย

รักษาราชการแทนคณบดีคณะวิทยาการจัดการ

คณะวิทยาการจัดการ

โทร.0 3259 4031

โทรสาร.0 3259 4023

รายชื่อผู้ตรวจสอบ IOC

1. รองศาสตราจารย์ ดร.พิทักษ์ ศิริวงศ์
คณบดีคณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร
2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ นายแพทย์รุ่งนรินทร์ ประดิษฐ์สุวรรณ
รองคณบดีฝ่ายการศึกษาก่อนปริญญา คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล
มหาวิทยาลัยมหิดล
3. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ นายแพทย์ตรีภพ เลิศบรรณพงษ์
ผู้ช่วยคณบดีฝ่ายการศึกษาหลังปริญญา คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล
มหาวิทยาลัยมหิดล

ภาคผนวก จ
ผลการตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างข้อความ

**ผลการตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างข้อคำถาม
(Index of Item-Objective Congruence : IOC)
งานวิจัยเรื่อง “การวิเคราะห์ความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยบางประการที่มีผลต่อการเรียนรู้
อย่างมีความสุขของนักศึกษาแพทย์ระดับชั้นคลินิก”**

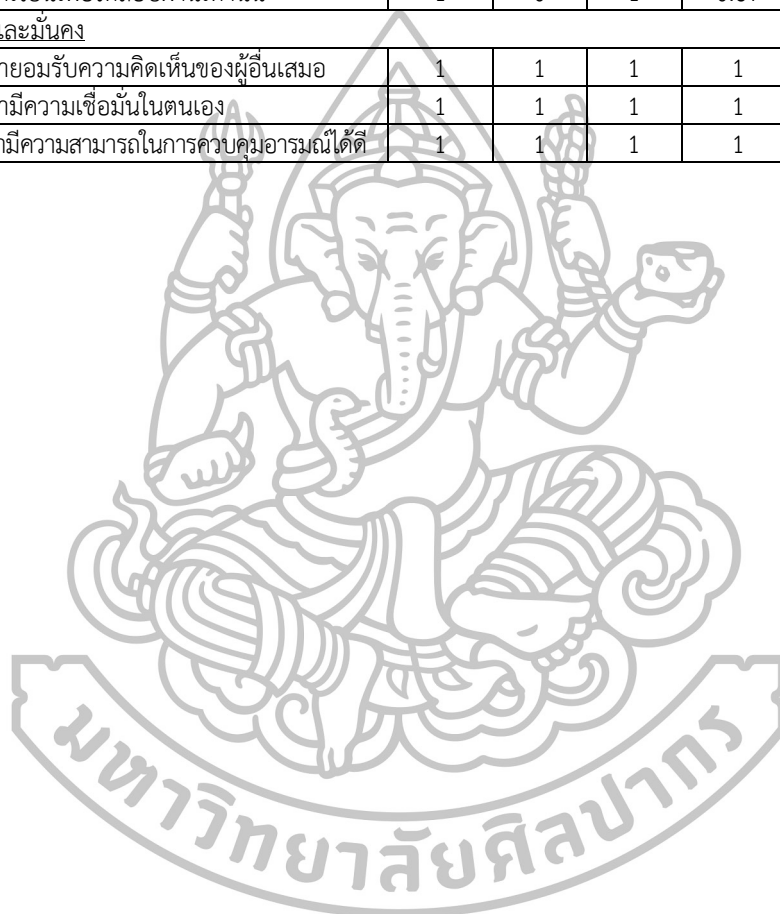
ข้อ	ข้อความ	ผู้เชี่ยวชาญ			คะแนนเฉลี่ย	แปลผล
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3		
ปัจจัยด้านฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมครอบครัว						
รายได้ของครอบครัว						
1	ครอบครัวฉันมีฐานะทางเศรษฐกิจที่มั่นคงสามารถจะส่งให้เรียนต่อในระดับที่สูงขึ้น	1	0	1	0.67	สอดคล้อง
2	ครอบครัวฉันสนับสนุนและเปิดโอกาสให้ได้เรียนตามความสนใจ	1	1	1	1	สอดคล้อง
3	เมื่อฉันมีปัญหาทางการเงินครอบครัวจะให้ช่วยเหลือเสมอ	1	1	1	1	สอดคล้อง
การอบรมเลี้ยงดู						
4	สมาชิกในครอบครัวของฉันพูดคุยกันอย่างชัดเจนเปิดเผยตรงไปตรงมาไม่อ้อมค้อม	1	0	1	0.67	สอดคล้อง
5	เมื่อข้าพเจ้ามีปัญหา บิดามารดา/ผู้ปกครองคอยช่วยเหลือให้คำปรึกษา	1	1	1	1	สอดคล้อง
6	เมื่อผลการเรียนของข้าพเจ้าไม่ดีบิดามารดา/ผู้ปกครองจะพูดให้กำลังใจข้าพเจ้า	1	1	1	1	สอดคล้อง
ปัจจัยด้านผู้สอนและวิธีการสอน						
สำรวจความต้องการ						
7	ผู้สอนแบบเปิดโอกาสและกระตุ้นให้นักศึกษาได้เสนอความคิดเห็นในวิชาที่เรียน	1	1	1	1	สอดคล้อง
8	หลักสูตรมีความหลากหลายตอบสนองความต้องการของผู้เรียน	1	1	1	1	สอดคล้อง
9	ผู้สอนมีความสามารถจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้เหมาะสม สอดคล้องกับความสามารถและความสนใจของผู้เรียน	1	1	1	1	สอดคล้อง
เตรียมการสอน						
10	ผู้สอนใช้สื่อการเรียนการสอนได้อย่างเหมาะสม	1	1	1	1	สอดคล้อง
11	มีการชี้แจงจุดมุ่งหมายรายวิชา วิธีการเรียนการวัดผลอย่างชัดเจนตั้งแต่ชั่วโมงแรกของการเรียน	1	1	1	1	สอดคล้อง
12	วางแผนการสอนและเตรียมการสอนล่วงหน้าเป็นอย่างดี	1	1	1	1	สอดคล้อง

ข้อ	ข้อความ	ผู้เชี่ยวชาญ			คะแนนเฉลี่ย	แปลผล
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3		
กิจกรรมการเรียนรู้						
13	มีการเรียงลำดับตามขั้นตอนการเรียนการสอน จากง่ายไปหายาก	1	1	1	1	สอดคล้อง
14	เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอนเสมอ	1	1	1	1	สอดคล้อง
15	มีความสามารถในการกระตุ้นผู้เรียนให้แสดงความคิดเห็นและซักถามปัญหาในระหว่างสอน	1	1	1	1	สอดคล้อง
ประเมินผล						
16	ผู้สอนประเมินผลการเรียนการสอนโดยใช้วิธีที่หลากหลาย	1	0	1	0.67	สอดคล้อง
17	มีการตัดสินผลการเรียนโดยทั่วไปเป็นไปตามเกณฑ์ที่ชัดเจน	1	1	1	1	สอดคล้อง
18	มีการวัดผลหรือทดสอบความรู้ความสามารถ ขณะที่สอนในแต่ละเรื่อง	1	0	1	0.67	สอดคล้อง
ปัจจัยด้านอ้อมโนทัศน์						
สังคม						
19	ข้าพเจ้ารับฟังความคิดเห็นซึ่งกันและกันจากเพื่อนในกลุ่ม	1	1	1	1	สอดคล้อง
20	ข้าพเจ้ามีส่วนร่วมในการทำงานกลุ่มอย่างเต็มที่	1	1	1	1	สอดคล้อง
21	ข้าพเจ้ากับเพื่อนๆ จะแบ่งปันอาหาร ขนม หนังสือ หรือสิ่งของต่างๆ ให้แก่กันเสมอ	1	1	1	1	สอดคล้อง
ความสามารถ						
22	ข้าพเจ้าเชื่อว่าสามารถแก้ปัญหาได้ด้วยตัวเอง	1	0	1	0.67	สอดคล้อง
23	ไม่ว่าจะทำงานอะไรก็ตาม ข้าพเจ้าจะพยายามทำงานสุดความสามารถ	1	0	1	0.67	สอดคล้อง
24	ข้าพเจ้ามีการวางแผนในการทำงานอย่างเป็นระบบ	1	0	1	0.67	สอดคล้อง
ความรู้สึกลึก						
25	เมื่อมีเรื่องไม่สบายใจ ข้าพเจ้าสามารถปรึกษาปัญหากับเพื่อนได้	1	1	1	1	สอดคล้อง
26	ข้าพเจ้าตั้งใจทำงานอย่างเต็มที่เพื่อให้บรรลุเป้าหมายของตนเอง	1	0	1	0.67	สอดคล้อง
27	ข้าพเจ้าเชื่อว่าการมีผลเรียนที่ดีเป็นส่วนหนึ่งของความสำเร็จและเป็นรากฐานของความก้าวหน้าในอนาคต	1	0	1	0.67	สอดคล้อง

ข้อ	ข้อความ	ผู้เชี่ยวชาญ			คะแนนเฉลี่ย	แปลผล
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3		
วิชาการ						
28	ข้าพเจ้าได้เข้าร่วมกิจกรรมตามความถนัด และความสนใจ	1	1	1	1	สอดคล้อง
29	ข้าพเจ้าเรียนแพทย์ เพื่อจะได้มีอาชีพที่มั่นคง	1	0	1	0.67	สอดคล้อง
30	ข้าพเจ้าอยากรู้อยากเห็นเรื่องความรู้และวิชาการใหม่ๆ	1	1	1	1	สอดคล้อง
ครอบครัว						
31	บิดามารดา/ ผู้ปกครองมักแสดงความรักแก่ข้าพเจ้า	1	1	1	1	สอดคล้อง
32	บิดามารดา/ ผู้ปกครองคอยดูแลและให้คำแนะนำเมื่อข้าพเจ้ามีปัญหา	1	1	1	1	สอดคล้อง
33	บิดามารดา/ ผู้ปกครองให้กำลังใจในขณะที่ข้าพเจ้าปฏิบัติงาน	1	1	1	1	สอดคล้อง
ร่างกาย						
34	ข้าพเจ้ามีลักษณะเป็นผู้นำ	1	0	1	0.67	สอดคล้อง
35	ข้าพเจ้าแต่งกายสุภาพเหมาะสมกับการเป็นแพทย์	1	0	1	0.67	สอดคล้อง
36	ข้าพเจ้ามีอารมณ์ขัน ยิ้มแย้ม แจ่มใส	1	1	1	1	สอดคล้อง
ปัจจัยด้านบรรยากาศการเรียนการสอน						
บรรยากาศในห้องเรียน						
37	สภาพแวดล้อมภายในห้องเรียน/ห้องปฏิบัติการโดยรวม มีความสะอาด อากาศถ่ายเทสะดวก	1	1	1	1	สอดคล้อง
38	ข้าพเจ้ากับเพื่อนในชั้นเรียนให้ความช่วยเหลือซึ่งกันและกันในด้านการเรียน	1	1	1	1	สอดคล้อง
39	ข้าพเจ้ามีความสุขเมื่ออยู่ร่วมกับเพื่อน	1	0	1	0.67	สอดคล้อง
บรรยากาศในโรงเรียน						
40	อาคาร/ สถานที่ ในการทำกิจกรรมและการออกกำลังกายมีความเหมาะสมและเพียงพอ	1	1	1	1	สอดคล้อง
41	สถาบันจัดให้มีเวรยามรักษาความปลอดภัยภายในสถาบันอย่างทั่วถึงและเพียงพอ	1	1	1	1	สอดคล้อง
42	สถาบันมีสถานที่คอยอำนวยความสะดวกแก่นักศึกษาเช่น ห้องสมุด ห้องคอมพิวเตอร์ โรงอาหาร	1	1	1	1	สอดคล้อง
ความพร้อมของผู้เรียน						
43	ข้าพเจ้าสนุกกับการเรียน	1	1	1	1	สอดคล้อง
44	ข้าพเจ้ามีสุขภาพแข็งแรงสมบูรณ์ทั้งร่างกายและจิตใจ	1	1	1	1	สอดคล้อง
45	ข้าพเจ้ามีความขยันและอดทนในการปฏิบัติงาน	1	1	1	1	สอดคล้อง

ข้อ	ข้อความ	ผู้เชี่ยวชาญ			คะแนนเฉลี่ย	แปลผล
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3		
ความพร้อมของผู้สอน						
46	เนื้อหาวิชาที่กำหนดไว้สามารถปรับเข้ากับความต้องการของนักศึกษาได้	1	1	1	1	สอดคล้อง
47	การกำหนดวัตถุประสงค์ของหลักสูตรยึดหลักให้ผู้เรียนคิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาเป็น	1	1	1	1	สอดคล้อง
48	ใช้วิธีสอนเหมาะสมกับลักษณะวิชา	1	1	1	1	สอดคล้อง
ปัจจัยด้านวัสดุ อุปกรณ์ สื่อการสอน						
วัสดุ						
49	มีความสามารถนำทรัพยากรที่มีในท้องถิ่นมาใช้เป็นวัสดุฝึกงานและสื่อการเรียนการสอนได้	1	0	1	0.67	สอดคล้อง
50	วัสดุ อุปกรณ์ สื่อการสอนที่ใช้ในการเรียนการสอนมีเพียงพอ	1	1	1	1	สอดคล้อง
51	วัสดุ อุปกรณ์ สื่อการสอนมีความทันสมัย	1	1	1	1	สอดคล้อง
อุปกรณ์						
52	สถาบันมีการให้บริการห้องฝึกทักษะทางคลินิกเพื่อเสริมสร้างพัฒนาความสามารถให้กับนักศึกษา เช่น หุ่นจำลองต่างๆ	1	1	1	1	สอดคล้อง
53	สถาบันมีนวัตกรรมสื่อในรูปแบบต่างๆ ซึ่งเป็นโปรแกรมช่วยสอนเหมาะกับการศึกษาด้วยตนเอง เช่น E-learning, CAI	1	1	1	1	สอดคล้อง
54	สถานศึกษาจัดบริการสื่อช่วยสอนเสริมการเรียนวิชาชีพเช่น วิดีทัศน์ สไลด์ ฯลฯ ให้มีใช้ในการสอนได้อย่างสะดวก	1	1	1	1	สอดคล้อง
เทคนิคการสอน						
55	มีเทคนิคการสอนที่เร้าใจให้ผู้เรียนสนใจติดตามบทเรียนอยู่เสมอ	1	1	1	1	สอดคล้อง
56	มีความสามารถในการสาธิตงานวิชาชีพที่สอนได้เป็นอย่างดี	1	1	1	1	สอดคล้อง
57	มีคู่มือประกอบการเรียนในรายวิชาแต่ละรายวิชาที่ผู้เรียนสามารถเรียนได้ด้วยตนเอง	1	1	1	1	สอดคล้อง
การเรียนรู้อย่างมีความสุข						
ความรักความศรัทธา						
58	ข้าพเจ้าคิดว่าความรู้ที่แสวงหามาต้องมีคุณค่าและควบคู่ด้วยคุณธรรมจริยธรรม จรรยาบรรณวิชาชีพ	1	1	1	1	สอดคล้อง
59	อาจารย์มีบทบาทสำคัญในการสร้างแรงจูงใจให้นักศึกษารักการเรียน	1	1	1	1	สอดคล้อง

ข้อ	ข้อความ	ผู้เชี่ยวชาญ			คะแนนเฉลี่ย	แปลผล
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3		
60	ข้าพเจ้ามีความสุขที่ได้เรียนหรือรับสิ่งใหม่ๆเข้ามาอยู่เสมอ	1	1	1	1	สอดคล้อง
เห็นคุณค่าการเรียนรู้						
61	ข้าพเจ้าสามารถนำความรู้ที่ได้เรียนไปใช้จริงและเกิดประโยชน์กับผู้อื่น	1	1	1	1	สอดคล้อง
62	ข้าพเจ้าคิดว่าการทำงานกลุ่มทำให้ได้รับประสบการณ์ มุมมองความคิดที่หลากหลายได้	1	1	1	1	สอดคล้อง
63	ข้าพเจ้าเรียนเพื่อให้สอบผ่านเท่านั้น	1	0	1	0.67	สอดคล้อง
มุ่งมั่นและมั่นคง						
64	ข้าพเจ้ายอมรับความคิดเห็นของผู้อื่นเสมอ	1	1	1	1	สอดคล้อง
65	ข้าพเจ้ามีความเชื่อมั่นในตนเอง	1	1	1	1	สอดคล้อง
66	ข้าพเจ้ามีความสามารถในการควบคุมอารมณ์ได้ดี	1	1	1	1	สอดคล้อง

ภาคผนวก จ
ค่าความเชื่อมั่น

มหาวิทยาลัยศิลปากร

Reliability

Reliability Statistics	
Cronbach's Alpha	N of Items
0.9715	66

RELIABILITY ANALYSIS - SCALE (ALPHA)

Item Statistics

Item	Mean	Std. Deviation	N
X1	4.20	0.786	250
X2	4.43	0.774	250
X3	4.48	0.746	250
X4	4.13	0.882	250
X5	4.28	0.869	250
X6	4.29	0.765	250
X7	3.96	0.690	250
X8	3.60	0.887	250
X9	3.68	0.766	250
X10	3.91	0.708	250
X11	3.94	0.776	250
X12	4.04	0.696	250
X13	3.64	0.806	250
X14	3.90	0.696	250
X15	3.95	0.718	250
X16	3.72	0.874	250
X17	3.92	0.848	250
X18	3.71	0.844	250
X19	4.21	0.711	250
X20	4.20	0.724	250
X21	4.29	0.849	250
X22	4.14	0.692	250
X23	4.09	0.719	250
X24	3.80	0.928	250
X25	4.04	0.777	250
X26	4.18	0.639	250
X27	4.08	0.810	250
X28	4.01	0.794	250

Item	Mean	Std. Deviation	N
X29	3.91	0.938	250
X30	3.86	0.853	250
X31	4.34	0.776	250
X32	4.30	0.878	250
X33	4.32	0.860	250
X34	3.56	0.952	250
X35	4.28	0.730	250
X36	4.11	0.819	250
X37	4.05	0.767	250
X38	4.12	0.729	250
X39	4.18	0.723	250
X40	3.77	0.994	250
X41	4.02	0.824	250
X42	4.11	0.755	250
X43	3.64	0.836	250
X44	3.87	0.803	250
X45	3.85	0.812	250
X46	3.72	0.762	250
X47	3.82	0.699	250
X48	3.85	0.712	250
X49	3.72	0.776	250
X50	3.88	0.753	250
X51	4.00	0.824	250
X52	4.15	0.727	250
X53	4.18	0.708	250
X54	4.00	0.819	250
X55	3.69	0.811	250
X56	3.94	0.671	250
X57	3.77	0.798	250
X58	4.25	0.773	250
X59	4.31	0.705	250
X60	4.04	0.754	250
X61	4.07	0.765	250
X62	4.13	0.783	250

Item	Mean	Std. Deviation	N
X63	3.06	1.194	250
X64	4.19	0.719	250
X65	3.96	0.813	250
X66	4.01	0.812	250

Statistics for	Mean	Variance	Std Dev	N of Variables
SCALE	263.83	965.7950	31.077	66

Item-total Statistics

	Scal Mean if It Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item-Total Correlation	Cronbach's Alpha if Item Deleted
X1	259.63	952.627	0.259	0.972
X2	259.40	946.096	0.401	0.971
X3	259.34	952.140	0.285	0.972
X4	259.70	941.494	0.434	0.971
X5	259.55	942.963	0.414	0.971
X6	259.54	947.944	0.367	0.972
X7	259.86	944.926	0.481	0.971
X8	260.22	937.759	0.502	0.971
X9	260.14	937.773	0.585	0.971
X10	259.92	938.095	0.627	0.971
X11	259.89	939.237	0.545	0.971
X12	259.78	941.316	0.562	0.971
X13	260.19	939.288	0.524	0.971
X14	259.93	938.289	0.634	0.971
X15	259.88	939.107	0.595	0.971
X16	260.11	933.481	0.590	0.971
X17	259.91	933.989	0.600	0.971
X18	260.12	934.556	0.592	0.971
X19	259.62	941.345	0.549	0.971
X20	259.62	934.162	0.703	0.971
X21	259.54	936.747	0.545	0.971
X22	259.69	940.976	0.573	0.971

	Scal Mean if It Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item-Total Correlation	Cronbach's Alpha if Item Deleted
X23	259.74	935.543	0.676	0.971
X24	260.03	940.027	0.438	0.971
X25	259.78	939.782	0.533	0.971
X26	259.64	941.129	0.619	0.971
X27	259.75	947.149	0.361	0.972
X28	259.82	933.361	0.656	0.971
X29	259.92	935.002	0.522	0.971
X30	259.96	935.854	0.559	0.971
X31	259.49	935.568	0.624	0.971
X32	259.53	930.507	0.644	0.971
X33	259.51	931.086	0.648	0.971
X34	260.27	934.980	0.514	0.971
X35	259.54	941.574	0.528	0.971
X36	259.72	932.765	0.647	0.971
X37	259.78	935.160	0.641	0.971
X38	259.71	933.620	0.710	0.971
X39	259.65	932.990	0.731	0.971
X40	260.06	935.695	0.479	0.971
X41	259.81	934.965	0.599	0.971
X42	259.72	934.410	0.667	0.971
X43	260.19	932.054	0.648	0.971
X44	259.96	932.493	0.666	0.971
X45	259.98	930.514	0.699	0.971
X46	260.11	933.827	0.674	0.971
X47	260.01	934.442	0.723	0.971
X48	259.98	935.863	0.676	0.971
X49	260.10	937.366	0.586	0.971
X50	259.95	934.299	0.672	0.971
X51	259.83	931.182	0.675	0.971
X52	259.68	935.430	0.671	0.971
X53	259.65	933.818	0.727	0.971
X54	259.82	935.420	0.593	0.971

	Scal Mean if It Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item-Total Correlation	Cronbach's Alpha if Item Deleted
X55	260.14	932.100	0.667	0.971
X56	259.89	936.643	0.699	0.971
X57	260.06	933.811	0.643	0.971
X58	259.58	934.814	0.643	0.971
X59	259.52	940.725	0.568	0.971
X60	259.79	934.182	0.674	0.971
X61	259.76	930.639	0.740	0.971
X62	259.70	930.018	0.736	0.971
X63	260.77	954.391	0.135	0.973
X64	259.64	935.717	0.672	0.971
X65	259.87	935.169	0.603	0.971
X66	259.82	932.274	0.663	0.971

RELIABILITY ANALYSIS - SCALE (ALPHA)

Reliability Statistics	
Cronbach's Alpha	N of Items
0.821	6

	Scal Mean if It Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item-Total Correlation	Cronbach's Alpha if Item Deleted
X1	21.61	9.708	0.409	0.828
X2	21.38	9.184	0.542	0.802
X3	21.33	9.370	0.527	0.805
X4	21.68	8.008	0.709	0.764
X5	21.54	8.234	0.670	0.774
X6	21.52	8.708	0.673	0.775

Reliability Statistics	
Cronbach's Alpha	N of Items
0.913	12

	Scal Mean if It Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item-Total Correlation	Cronbach's Alpha if Item Deleted
X7	42.02	39.357	0.541	0.910
X8	42.38	37.368	0.587	0.909
X9	42.30	37.237	0.716	0.902
X10	42.07	37.778	0.717	0.903
X11	42.04	38.199	0.596	0.908
X12	41.94	39.096	0.568	0.909
X13	42.34	37.976	0.593	0.908
X14	42.08	37.632	0.750	0.901
X15	42.03	38.208	0.653	0.905
X16	42.26	36.025	0.736	0.901
X17	42.06	36.807	0.679	0.904
X18	42.27	36.775	0.687	0.904

Reliability Statistics	
Cronbach's Alpha	N of Items
0.921	18

	Scal Mean if It Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item-Total Correlation	Cronbach's Alpha if Item Deleted
X19	69.51	81.472	0.620	0.916
X20	69.52	80.363	0.696	0.914
X21	69.43	79.499	0.641	0.915
X22	69.58	81.505	0.636	0.916
X23	69.63	80.443	0.695	0.914
X24	69.92	81.235	0.468	0.920
X25	69.68	81.112	0.587	0.917
X26	69.54	81.583	0.688	0.915
X27	69.64	83.379	0.398	0.921
X28	69.71	79.854	0.666	0.915
X29	69.81	80.932	0.481	0.920
X30	69.86	81.457	0.503	0.919
X31	69.38	79.989	0.673	0.915
X32	69.42	78.599	0.678	0.914
X33	69.40	78.587	0.696	0.914
X34	70.16	79.575	0.556	0.918
X35	69.44	81.371	0.609	0.916
X36	69.61	79.653	0.657	0.915

Reliability Statistics	
Cronbach's Alpha	N of Items
0.919	12

	Scal Mean if It Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item-Total Correlation	Cronbach's Alpha if Item Deleted
X37	42.93	40.417	0.648	0.913
X38	42.86	40.447	0.683	0.912
X39	42.81	40.517	0.682	0.912
X40	43.21	39.083	0.583	0.918
X41	42.96	39.995	0.638	0.914
X42	42.88	40.390	0.662	0.912
X43	43.35	39.336	0.695	0.911
X44	43.12	39.725	0.686	0.911
X45	43.14	39.492	0.702	0.911
X46	43.26	40.259	0.670	0.912
X47	43.17	40.213	0.747	0.909
X48	43.14	40.753	0.666	0.912

Reliability Statistics	
Cronbach's Alpha	N of Items
0.926	9

	Scale Mean if It Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item-Total Correlation	Cronbach's Alpha if Item Deleted
X49	31.60	23.968	0.708	0.919
X50	31.45	23.903	0.744	0.917
X51	31.33	23.185	0.767	0.915
X52	31.18	24.242	0.723	0.918
X53	31.14	24.084	0.771	0.916
X54	31.32	23.311	0.754	0.916
X55	31.64	24.088	0.654	0.923
X56	31.38	24.503	0.752	0.917
X57	31.56	23.637	0.731	0.918

Reliability Statistics	
Cronbach's Alpha	N of Items
0.855	9

	Scale Mean if It Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item-Total Correlation	Cronbach's Alpha if Item Deleted
X58	31.76	20.510	0.626	0.835
X59	31.70	21.343	0.561	0.842
X60	31.97	20.236	0.691	0.829
X61	31.94	19.981	0.720	0.826
X62	31.88	19.656	0.752	0.822
X63	32.96	22.339	0.153	0.903
X64	31.82	20.188	0.740	0.826
X65	32.06	20.399	0.603	0.837
X66	32.00	19.900	0.681	0.829

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ	นางสาวอลิษา แคล้วเครือ
วันเดือนปีเกิด	9 มกราคม 2529
ที่อยู่	14/16 ซ.บางแวก 70 ถนนจรัญสนิทวงศ์ แขวงบางเชือกหนัง เขตตลิ่งชัน กทม. 10170
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2550	ปริญญาตรี คณะบริหารธุรกิจ สาขาวิชาการจัดการการโรงแรมและ การท่องเที่ยว
พ.ศ. 2557	ศึกษาดูระดับปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการภาครัฐและ ภาคเอกชน มหาวิทยาลัยศิลปากร
ประวัติการทำงาน	
พ.ศ. 2551	นักวิชาการศึกษา ฝ่ายการศึกษา คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล มหาวิทยาลัยมหิดล

